मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८१

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
सिंहदरबार, काठमाडौं

विषयसूची

खण्ड एक: मनसुनजन्य विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन १

१. परिचय १

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी २

१.३ कार्ययोजनाको उदेश्य ३

१.४ कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया ३

१.५ कार्ययोजना कार्यान्वयन ५

१.६ मानवीय प्रतिकार्यमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धन ६

२. मनसुनजन्य विपद् जोखिमको अवस्थाको विश्लेषण ८

२.१ मनसुनजन्य विपद् जोखिम विश्लेषण ८

२.२ वि. सं. २०८१ सालको मनसुनको पूर्वानुमान १३

२.३ वि. सं. २०८१ सालको मनसुनजन्य विपद् जोखिमको आँकलन १५

३. मनसुनजन्य विपद् २०८० को समीक्षा र सिकाइ ३१

३.१ वि. सं. २०८० को मनसुनको सुरुवात र अन्त्य ३१

३.२ वि. सं. २०८० को मनसुनबाट भएको क्षति ३४

३.३ वि. सं. २०८० को मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य ३६

खण्ड दुई: संघीय मन्त्रालय, प्राधिकरण, विभाग, सुरक्षा निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला तथा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी ३९

४. सम्बन्धित मन्त्रालय तथा प्राधिकरणको जिम्मेवारी ३९

४.१ गृह मन्त्रालय ३९

४.२ राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण ४१

४.३ रक्षा मन्त्रालयको जिम्मेवारी ४२

४.४ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय ४३

४.५ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय ४४
४.६ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय ४४
४.७ खानेपानी मन्त्रालय ४६
४.८ सहरी बिकास मन्त्रालय ४७
४.९ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय ४९
४.१० महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय ५०
४.११ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय ५१
४.१२ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय ५२
४.१३ ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय ५३
४.१४ परराष्ट्र मन्त्रालय ५४
४.१५ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय ५५
४.१६ वन तथा वातावरण मन्त्रालय ५५
४.१७ संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय ५६
४.१८ युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय ५६
४.१९ नेपाल विद्युत प्राधिकरण ५६
५. सम्बन्धित विभागको जिम्मेवारी ५६
५.१ सडक विभाग ५६
५.२ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग ५७
५.३ खानी तथा भूगर्भ विभाग ५८
५.४ जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग ५९
६. सुरक्षा निकायको जिम्मेवारी ५९
६.१ नेपाली सेना ५९
६.२ नेपाल प्रहरी ६०
६.३ सशस्त्र प्रहरी बल ६२

७. प्रदेशको जिम्मेवारी ६२
८. जिल्ला प्रशासन कार्यालय ६३
 ८.१ दक्षिण सीमावर्ती जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू ६४
९. स्थानीय तहको जिम्मेवारी ६५
१०. निजी क्षेत्रको जिम्मेवारी ६६
११. अन्य संघ संस्थाको जिम्मेवारी ६६
१२. उच्च प्राथमिकता दिई तत्काल गर्नु पर्ने कार्यहरु ६८
खण्ड तीनः सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा निकायहरूको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना........७५
१३. गृह मन्त्रालय ७५
१४. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय ७८
१५. उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय ७९
१६. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय ८१
१७. खानेपानी मन्त्रालय ९४
१८. सहरी विकास मन्त्रालय ९९
१९. कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय १०२
२०. महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय १०८
२१. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय ११२
२२. सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय ११९
२३. जल तथा मौसम विज्ञान विभाग १२०
२४. जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग १२३
२५. नेपाल विद्युत प्राधिकरण १२४
२६. नेपाली सेना १२५
२७. नेपाल प्रहरी १२७
२८. सशस्त्र प्रहरी बल १३३

२९. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी १४२

खण्ड चार: अनुसूची १४३

अनुसूची १: सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा अन्य निकायसँग भएका खोज तथा उद्धार तथा राहत सामग्री मौज्दात तथा दक्ष जनशक्तिको विवरण **१४३**

अनुसूची २: देशमा रहेका स्वयंसेवकको विवरण १८३

अनुसूची ३: सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा सहयोगी निकायका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको सम्पर्क विवरण १८३

अनुसूची ४: नेपाल प्रहरीका निकायहरुमा रहेका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण १८९

अनुसूची ५: आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूको सम्पर्क विवरण १९४

अनुसूची ६: विषयगत क्षेत्रको सम्पर्क विवरण २०३

अनुसूची ७: सडक विभाग अन्तर्गत रहेका हेभी इक्युपमेन्टको विवरण २०५

अनुसूची ८: सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालमा रहेका महत्वपूर्ण विपद् उद्धार सामग्रीहरूको प्रदेशगत वितरण २२६

अनुसूची ९: गोदाम सफ्टवेयरमा रहेका विपद् उद्धार/राहत सामग्रीको विवरण २२९

अनुसूची १०: आपत्कालीन प्रतिकार्य कोष २३७

अनुसूची ११: प्रतिकार्यको निमित्त अत्यावस्यक राहत सामग्री २३८

खण्ड एक: मनसुनजन्य विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन

१ परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

मनसुन दक्षिण एसिया तथा दक्षिणपूर्वी एसियाको एक महत्वपूर्ण वायु प्रणाली हो जसको परिधिमा नेपाल समेत रहेको छ । दक्षिण एसियाको सन्दर्भमा हिन्द महासागरबाट उत्पन्न भई बङ्गालको खाडी हुँदै यो वायु प्रणाली साधारणतया जेष्ठको अन्त्य (June) बाट पूर्वी भाग हुँदै नेपाल प्रवेश गरी आश्विन (September) को मध्येसम्म अर्थात चार महिना सक्रिय रहने गर्दछ । नेपाल प्रवेश गरेको करिब एक हप्तामा देशभर फैलिई एक सय बाह्र दिनसम्म मनसुन सक्रिय रहेको विगतको अनुभवले देखाएको छ । त्यसका बाबजुद जलवायु परिवर्तन लगायत विभिन्न कारणहरूले गर्दा विगतमा दुई दिनमा नै समग्र देशभर फैलिई १२/१५ दिनसम्म थप सक्रिय रही अत्याधिक वर्षा गराएको अवस्था समेत रहेको छ ।

तुलनात्मक हिसाबले हेर्दा देशमा वार्षिक रूपमा हुने वर्षामध्ये ८० प्रतिशत वर्षा यही मनसुनको चार महिनाको अवधिमा हुने गर्दछ । बाँकी २० प्रतिशत वर्षा कार्तिकदेखि बैशाखसम्मको हिउँदको ८ महिनाको अवधिमा हुन्छ । यसरी छोटो समयमा अत्याधिक वर्षा हुँदा देशमा रहेका करिब ६००० खोलानालामा पानीको सतह र बहाब ह्वात्तै बढ्ने र त्यसले पहाडी क्षेत्रमा पहिरो, भेल, आकस्मिक बाढी र तराईमा बाढी, डुबान तथा जमिनी कटानजस्ता विपद् निम्ताउने गर्दछ । मुख्यतया खोला तथा नदीको किनारा तथा भिरालो र कमजोर जमिनमा मानवबस्ती विकास, नदीनालाको बहाब क्षेत्र मिचेर गरीने भौतिक संरचना निर्माण, ढल, नालाको उचित व्यवस्थापनको अभाव, भिरालो जमिनमा जथाभावी सडक तथा भौतिक संरचनाको निर्माण र बढ्दो सहरीकरण मनसुनजन्य विपद् निम्ताउने कारक तत्वका रूपमा रहेका छन् । अर्कोतर्फ जथाभावी रूपमा गरीने ढुंङ्गा, गिट्टी, बालुवाजस्ता प्राकृतिक स्रोतको दोहन एवं उत्खनन् समेत मनसुनजन्य विपद् निम्ताउने अर्को मुख्य कारण बनेको देखिन्छ ।

मुख्यतया मनसुनको दौरान बाढी, आकस्मिक बाढी, पहिरो, डुबान, जमिनी कटान, चट्याङ, सर्पदंश, झाडापखला, टाइफाइड जस्ता विपद्हरूबाट स्थानीय जनसमुदाय आक्रान्त बन्ने गरेका छन् । मानवीय क्षतिको साथसाथै व्यक्तिगत घरटहरा लगायत पुल, पुलेसा, सडक, खानेपानीका संरचना, जलविद्युत आयोजना, विद्यालय भवन, सरकारी भवन लगायत अन्य

भौतिक संरचनाको क्षति हुने गरेको छ । विगत पाँच वर्षको अनुभवलाई केलाउँदा मनसुनको दौरान विपद्बाट १४२७ जना सर्वसाधारणले अनाहकमा ज्यान गुमाएको सरकारी तथ्याङ्कले देखाउँछ । त्यस्तै उक्त अवधिमा ५ अरब ९१ करोड बराबरको भौतिक संरचनाको समेत क्षति राज्यले व्यहोरेको देखिन्छ । गत वर्षमात्रै मनसुनको दौरान आएको आकस्मिक बाढीका कारण पूर्वी नेपालमा एक दुई दिनको फरकमा करिब दुई दर्जन साना ठूला जलविद्युत आयोजना क्षतिग्रस्त बन्नुका साथै २७ जना सर्वसाधारणले ज्यान गुमाए । त्यस्तै वि. सं. २०७८ सालको मनसुनी वर्षाको कारण मेलम्ची नदीमा आएको बाढीले मेलम्ची खानेपानी परियोजनामा अकल्पनिय क्षति पुऱ्याउँदा उक्त परियोजना दशकौं पछाडि धकेलियो । त्यस मनसुनको दौरान देशभरका करिब ४५ पक्की पुल, ८७ झोलुङ्गे पुल तथा ६०० खानेपानीका संरचनाहरूमा क्षति पुगे । १६०० व्यक्तिगत घरधुरीमा क्षतिग्रस्त हुनुको साथै करिब ११ करोड ८७ लाख बराबरको सर्वसाधारणको बालीनाली समेत नष्ट भयो । तसर्थ मनसुनजन्य विपद्ले मानवीय तथा भौतिक क्षतिमात्रै नपुऱ्याई समग्र देशकै विकासको क्रमलाई नै असर पार्ने हुँदा यसप्रति सतर्क र सजग रही प्रभावकारी प्रतिकार्यको निमित्त सम्बन्धित निकायहरूले समयमा नै पूर्व तयारी गर्नु अत्यन्त जरुरी रहेको छ ।

१.२ मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी

मनसुनजन्य विपद्को प्रभावलाई न्यूनीकरण तथा रोकथामको लागि विगतदेखि नै नेपाल सरकारले विभिन्न प्रयासहरू गर्दै आएको छ । यसै क्रममा राज्यका तिनै तहका सरकार, सम्बन्धित निकाय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्था, विकास साझेदार एवं निजी क्षेत्र र समुदायको सहकार्य र सहयोग हुँदै आएको छ । साथै यी सबै निकाय, तह र तप्कालाई राष्ट्रले एकीकृत योजना मार्फत परिचालन समेत गर्दै आएको छ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट अनुमोदन भई लागू गरिएको “मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्य योजना २०८१” ले यस वर्ष मनसुनमा हुन सक्ने वर्षा, त्यसले पुऱ्याउने प्रभाव, त्यसबाट उत्पन्न हुने विपद् र सम्भावित क्षतिको आँकलन तथा विश्लेषण गरेको छ। त्यस्तै उक्त विश्लेषण र आँकलनमा आधारित रही संघीय मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा अन्य सहयोगी निकायहरूको मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, क्षमता तथा विभिन्न निकायबाट प्राप्त हुने प्रतिकार्य सामग्री, जनशक्ति र तिनको क्षमताको विवरण जस्ता आधारभूत विषयवस्तु समेत यस योजनाले समेटेको छ।

विगतको अनुभवलाई आत्मसाथ गर्दै मनसुनको अवधिमा हुनसक्ने विभिन्न सरुवा तथा किटजन्य रोग, COVID-19 जस्ता महामारी, बालीनालीको क्षति तथा मानवीय र भौतिक संरचनाको क्षतिको जोखिमलाई समेत मध्यनजर गर्दै यो योजना तयार गरिएको छ। तसर्थ मनसुनको पर्याप्त पूर्वतयारी तथा मनसुनजन्य विपद्को प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाई धनजनको क्षतिको रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्न संघीय सरकारका सम्बन्धित मन्त्रालय र सहयोगी निकाय, विभाग तथा कार्यालय, सुरक्षा निकाय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले यस् कार्ययोजनालाई आत्मसाथ गर्दै योजनाको मर्म र निर्देशन अनुरूप कार्य सम्पादन गर्नु पर्ने छ।

१.३ कार्ययोजनाको उदेश्य

यस कार्ययोजनाको उद्देश्य निम्नानुसार रहेको छ

- वि. सं. २०८१ सालको मनसुन पूर्वानुमानका आधारमा विपद्को जोखिम आँकलन गर्ने।
- विगतका विपद्का घटना र प्रभावका तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण गरी मनसुनजन्य विपद्को सम्भावित जोखिम पूर्वानुमान गर्ने।
- विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा सरोकारवाला निकायको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना एकीकरण गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद्बाट सर्वसाधारणको जीउज्यान, सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पति, प्राकृतिक एवं सांस्कृतिक सम्पदा तथा भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा समन्वयात्मक र एकीकृत क्रियाकलाप तय गरी मनसुन प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाउने तथा प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना बनाउन आधार प्रदान गर्ने ।

१.४ कार्ययोजना निर्माण प्रक्रिया

यस मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निर्माणको निमीत्त मिति २०८१ बैशाख ३ गते बसेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको २१ औ बैठकको निर्णय नम्बर ४ बमोजिम राष्ट्रिय बिपद,जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन प्राधिकरणको सहसचिवको संयोजकत्वमा १८ सदस्य सहितको कार्यदल गठन गऱ्यो । तत्पस्चात प्रक्रियागत तबरले योजना निर्माणको क्रम सुरु भयो।

योजना निर्माणको क्रममा नेपालको संविधान, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन (संशोधन २०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, राष्ट्रिय विपद्

प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संशोधन २०७५) लगायत विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित कानून, नीति तथा योजनालाई आधार मानिएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागले वि. सं. २०८१ को मनसुनका लागि तयार गरेको हावापानी आँकलन र संयुक्त राष्ट्रसंघीय आवासीय प्रतिनिधिको कार्यालयको सहयोगमा गरिएको वि. सं. २०८१ को मनसुनबाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको अनुमानलाई समेत यस कार्ययोजना निर्माणको मुख्य आधार मानिएको छ ।

नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरू, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा बमोजिम तोकिएका विषयगत क्षेत्रका नेतृत्वदायी सरकारी निकाय, सहयोगी विकास साझेदार निकाय, सुरक्षा निकाय र मानवीय सहायताका क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरू तथा सम्बन्धित राष्ट्रसंघीय निकायहरूसँगको छलफल र अन्तरसंवाद गरी पृष्ठपोषण लिइएको छ । यी सबै क्षेत्रबाट प्राप्त सुझाव तथा मन्त्रालय र सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय एवं विषयगत क्षेत्रहरूको कार्ययोजना समाबेस गरी यो एकीकृत राष्ट्रिय कार्य योजना तयार गरिएको छ ।

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निर्माण कार्यदलको बनावट निम्नानुसार रहेको छ।

- सहसचिव, राष्ट्रिय बिपद्जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन प्राधिकरण — संयोजक
- उपसचिव, गृह मन्त्रलय — सदस्य
- उपसचिव, उर्जा जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रलय — सदस्य
- उपसचिव, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय — सदस्य
- उपसचिव, सहरी बिकाश मन्त्रालय — सदस्य
- उपसचिव, कृषि तथा पशुपंक्षी मन्त्रालय — सदस्य
- उपसचिव, संघीय मामिला तथा सामान्य मन्त्रालय — सदस्य
- उपसचिव, खानेपानी मन्त्रालय — सदस्य
- नेपाली सेना, विपद् हेर्ने प्रतिनिधि — सदस्य
- नेपाल प्रहरी , विपद् हेर्ने प्रतिनिधि — सदस्य
- सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, विपद् हेर्ने प्रतिनिधि — सदस्य
- उपसचिव, सडक विभाग — सदस्य
- उपसचिव, सिंचाइ विभाग — सदस्य
- उपसचिव, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग — सदस्य

- उपसचिव, खानी तथा भूगर्भ विज्ञान विभाग — सदस्य
- उपसचिव स्तरको प्रतिनिधि, नेपाल बिधुत प्राधिकरण — सदस्य
- उपसचिव स्तरको प्रतिनिधि, नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरण — सदस्य
- उपसचिव, राष्ट्रिय बिपद्‌जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन प्राधिकरण — सदस्य सचिव

१.५ कार्ययोजना कार्यान्वयन

१.५.१ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (संशोधन २०७५), र नियमावली २०७६ बमोजिम केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म विपद् व्यवस्थापनका लागि संरचना तयार भएको छ । प्रदेश र जिल्ला तहसम्म विषयगत क्षेत्रहरू सक्रिय रहेको र मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी तयारी अवस्थामा रहेका छन्।

१.५.२ राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संशोधन २०७५) अनुसार सम्पूर्ण सम्बन्धित निकाय सम्मिलित विपद् प्रतिकार्य संयन्त्र र प्रक्रिया तयारी अवस्थामा रहेको छ । विशेषत तिनैवटा सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी बल) र तिनका इन्जिनियर्स, हवाइ सेवा तथा स्वास्थ्य उपचार टोली बाहेकका खोज तथा उद्धार टोली २९,५४० जना आवश्यक तालिम तथा साधनस्रोत सहित तयारी हालतमा रहेका छन् । त्यस्तै उक्त टोली बाहेक थप जनशक्ति समेत परिचालनको लागि व्यवस्थापन गरिएको छ । तिनै सुरक्षा निकायले आ-आफ्नो प्रतिकार्य योजना समेत अद्यावधिक गरी तयारी हालतमा राखेका छन् ।

१.५.३ बाढी, पहिरो तथा जमिनी कटानबाट हुन सक्ने सडक अवरोधलाई तत्काल हटाई यातायात सुचारु गर्न सडक विभाग, सुरक्षा निकाय र सिंचाइ तथा जलस्रोत विभाग मातहतका हेभी उपकरणहरू आवश्यक स्रोतसाधन सहित देशका विभिन्न स्थानमा तयारी अवस्थामा रहने छन्।

१.५.४ काठमाण्डौं र सातै प्रदेशका विभिन्न स्थानमा १२ वटा मानवीय सहायता केन्द्र (HSA), सातवटै प्रादेशिक गोदामघर, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको केन्द्रीय तथा क्षेत्रीय गोदामघरहरू तथा सुरक्षा निकायका लजिस्टिक वेसहरूबाट समेत आवश्यक खोज तथा उद्धार र राहत सामग्री आवश्यकता अनुसार व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१.५.५ प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी, छिटो छरितो र समन्वयात्मक ढंगबाट असरदार तुल्याउन राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र लगायत प्रादेशिक, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा स्थापना भएका स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई तयारी हालतमा राखिएको छ ।

१.५.६ यस वर्ष मनसुनको अवधिभर करिब ४१२२०९ घरधुरी मनसुनजन्य विपद्को प्रभावमा पर्नसक्ने आँकलन गरिएको छ। साथै ति मध्ये ८३००० घरधुरी अझ बढी प्रभावित हुनसक्ने हुँदा तत्कालको लागि उक्त संख्याको २०% (करिब १६,६००) घरधुरीलाई पुग्ने खाद्यान्न लगायत मानवीय सहायता अवश्यकता पर्ने दखिएको छ। तसर्थ सोही बमोजिम विभागीय मन्त्रालय र तिनका सहयोगी निकायको कार्ययोजना तयार गरिएको छ। आवश्यक राहत सामग्रीहरूको आँकलन गरी तहगत रूपमा राहत सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको छ ।उक्त केसलोडको अनुमान निम्न आधारमा आधारित रही तयार गरिएको छ ।

- मनसुन वर्षाको स्वरूपको ऐतिहासिक विश्लेषण
- आगामी मनसुनको लागि गरिएको मौसम पूर्वानुमान । उक्त पूर्वानुमानको विगतका वर्षहरूमा भएका वर्षाको मात्रा र प्रभावको समानताको तुलनात्मक आँकलन।
- विपद् प्रभाव मोडेल (DIM) र ऐतिहासिक बाढी तथ्याङ्कको उपयोग।
- यस वर्षको मनसुन वि.सं. २०७१ (सन् २०१४) को मनसुनसँग केही हदसम्म मिल्दो जुल्दो रहेको हुँदा उक्त वर्षको वर्षाको प्रभावसँगको तुलनात्मक आँकलन।

१.५.७ मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य गर्न गृह मन्त्रालय विपद् तथा द्वन्द व्यवस्थापन महाशाखाको संयोजकत्वमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, जलश्रोत तथा सिंचाई विभाग, जल तथा मौषम विज्ञान विभाग, सडक विभाग, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग तथा राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रका पदधिकारी रहने गरी राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा मनसुन अवधिभरका लागि मनसुन प्रतिकार्य कमान्ड पोष्ट खटाउने प्रबन्ध गरिएको छ।

१.६ मानवीय प्रतिकार्यमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धन

संकटको अवस्था आउनु अघि नै समाजमा लैंगिक तथा सामाजिक असमानता विद्यमान हुने गर्छन् । महिला, पुरुष, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति तथा बृद्धबृद्धाको हैसियत र भूमिका समाजमा फरक फरक हुने हुनाले, कुनै पनि प्रकोप र मानवीय संकट आइपर्दा, त्यसले उनीहरूलाई फरक फरक तरिकाले प्रभाव पार्छन् । लैंगिक असमानताका कारण संकटको समयमा हुने उच्च जोखिम र प्रभावलाई अपांगता, उमेर, लैंगिकता, धर्म, जाति, र भौगोलिक स्थान लगायतका अन्य अन्तर विषयक कारकहरूले थप जटिल बनाउन सक्छ । वर्षा याममा यी विद्यमान असमानताहरू थप जटिल भएर उपलब्ध स्रोत र सेवाहरूमा सीमान्तकृत समूहहरूको पहुँचलाई थप सीमित गर्ने सम्भावना हुन्छ ।

तसर्थ समावेशी, प्रभावकारी, कुशल र सशक्तीकरणकारी प्रतिकार्यहरू सुनिश्चित गर्ने वर्षा यामको आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई एकीकृत गर्न आवश्यक हुन्छ । लैंगिक समानता र मानवीय कार्यमा महिला तथा बालिकाहरूको सशक्तीकरण सम्बन्धी आइएएससी (IASC) नीतिमा उल्लेख गरिए अनुसार, यसका लागि मानवीय कार्यकर्ताहरूले प्राथमिकताका क्षेत्रहरूमा आफूले गर्ने प्रयासहरूमा तलका कार्य गर्दै सामन्जस्यता कायम गर्न आवश्यक हुन्छ।

१) महिलाका विशेष आवश्यकताहरूलाई ध्यानमा राखेर तयार पारिएका कार्यक्रम र तिनको कार्यान्वयन ।

२) सेवा प्रवाह लगायत प्रतिकार्यका सबै चरणहरूमा महिला र महिलाहरूको संस्थाको सहभागिता र नेतृत्वको सुनिश्चितता ।

३) प्रतिकार्यका लागि लैंगिक-उत्तरदायी अनुगमन र जवाफदेहिताको ढाँचा ।

कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन र विश्लेषण गर्ने क्रममा लिंग, उमेर र अपांगताको खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन गर्नु लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको पूर्व सर्त हो । आवश्यकताहरूको लेखाजोखा, पूर्वतयारी र सहायता वितरण गर्दा महिला, पुरुष, किशोर तथा किशोरी र लैंगिक अल्पसंख्यक व्यक्तिहरू, सीमान्तकृत समूहहरू, साथै विभिन्न उमेर समूह, अपांगता, पृष्ठभूमि र पहुँच गर्न कठिन स्थानका मानिसहरूका विभिन्न आवश्यकताहरूलाई विचार गर्नुपर्छ । पूर्वतयारी र प्रतिकार्य सम्बन्धी जानकारीमा पहुँच बढाउनको लागि, लक्षित समुदायका लागि उपयुक्त विविध माध्यमहरू प्रयोग गरेर ती जानकारी स्थानीय रूपमा बुझिने भाषाहरूमा उपलब्ध गराउनु महत्त्वपूर्ण हुन्छ । स्तनपान गराउने महिला, शिशु, बालबालिका, वृद्धवृद्धा र दीर्घकालीन रोग लागेका व्यक्तिहरूको आवश्यकतालाई राहत प्याकेजमा सम्बोधन गरीनुपर्छ, साथै संकटासन्न समूहहरू (महिला-घरमुली भएका घरपरिवार, एकल महिला, गर्भावस्थाको अन्तिम चरणमा रहेका महिला, अपांगता भएका व्यक्ति र वृद्धहरू)ले राहतमा पहुँच पाउने सुनिश्चित गर्न विशेष प्रयासहरू गरीनुपर्छ । खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताका सुविधाहरूमा पर्याप्त बत्ती र गोपनीयता, साथै डस्टबिन र महिलाहरूको लागि महिनावारी स्वच्छताका सामग्री लगायतका प्रबन्ध सहित महिला र अपांगता भएका व्यक्तिहरूको सुरक्षा र पहुँच सम्बन्धी आवश्यकतालाई ध्यानमा राखेर बनाइनु पर्छ । यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाहरू, मनोसामाजिक परामर्श र लैंगिक हिंसासम्बन्धी सेवाहरू (सूचना तथा प्रेषण हेल्पडेस्क, हटलाईनहरू, लैंगिक हिंसा रोकथाम र प्रतिकार्यसम्बन्धी सेवाहरूबारे सन्देश) मा महिलाहरूको पहुँच सुनिश्चित गरीनुपर्छ । नगद वितरण तथा नगदमा आधारित पहलहरूमा संकटासन्न समूहहरूलाई प्राथमिकता दिइनुपर्छ । त्यस अतिरिक्त, पुनर्लाभिको प्रारम्भिक चरणमा सिर्जना हुने रोजगारीका अवसरहरूमा महिलाको समान पहुँचलाई सम्भव बनाउन स्याहारसुसार सम्बन्धी काममा महिलाहरूको अधिक कार्यबोझलाई पहिचान

गरी सम्बोधन गरीनु पर्दछ । लैंगिक समानता सम्बन्धी अन्तर-सम्बन्धित सवालहरूमा छलफल गर्न र समावेशी प्रतिकार्यका लागि मानवीय कार्यकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सबै विषयगत क्षेत्रहरूको संयुक्त मञ्चका रूपमा मानवीय कार्यका लागि कार्यगत समूह (Gender in Humanitarian Action - GiHA) लाई सक्रिय बनाउन सकिन्छ ।

२. मनसुनजन्य विपद् जोखिमको अवस्थाको विश्लेषण

२.१ मनसुनजन्य विपद् जोखिम विश्लेषण

देशको भौगोलिक तथा जलवायुको अवस्था, हरित ग्यास उत्सर्जनका कारण जलवायुमा भइरहेको सूक्ष्म परिवर्तन, अव्यवस्थित मानव बस्ती विकास, अनियन्त्रित प्राकृतिक स्रोतको दोहन, जथाभावी हुने गरेका संरचनाहरूको निर्माण तथा विपद् प्रतिकार्मा रहेका कमी कमजोरी लगायतका कारणहरूबाट मनसुनजन्य विपदका घटनाहरू घटदा ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । साथै जलवायु परिवर्तनको असर स्वरूप अकल्पनिय विपद्का घटना उच्च पहाडी तथा हिमाली भेगमा समेत देखा पर्न थालेको छ । मुख्यतया बाढी, आकस्मिक बाढी, पहिरो, जमिन कटान, डुबान, भारी वर्षा तथा चट्याङ जस्ता मुख्य विपद्का समस्याहरूले मनसुनको दौरान देखा पर्ने गर्दछन्।

विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा भएको प्रगतिलाई मनन् गर्दा विपद् प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी तुल्याउन राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना पश्चात वि.सं. २०६८ सालबाट उक्त केन्द्रमा विपद्का घटना र तिनबाट भएका क्षतिको अभिलेखीकरण गर्ने क्रम सुरु गरीयो । उक्त अभिलेखीकरण गरिएका तथ्याङ्कलाई केलाउँदा विगत १० वर्ष (२०७१ वैशाख देखि २०८० चैत्रसम्म) को अवधिमा मनसुनको दौरान १६०२ वटा बाढी, २८४० पहिरो र १५९७ वटा भारी वर्षाका घटनाहरू घटेको देखिन्छ । उक्त घटनाहरूबाट ३०५२ जनाको मृत्यु हुनुका साथै ७९१ जना बेपत्ता र ४१७६ जना घाइते भएको तथ्याङ्कले देखाउँछ। त्यस्तै उक्त अवधिमा १६०५४ व्यक्तिगत घर टहरामा पूर्ण क्षति पुग्नको र ४६०६९ घरटहराहरूमा आंशिक क्षति पुगेको पाइन्छ ।

घटना	घटना संख्या	मृत्यु	बेपत्ता	घाइते	प्रभावित परिवार	घरक्षती		गोठ क्षति	पशु चौपायँ क्षति	अनुमानित क्षति (अरबमा)
						आंशिक	पूर्ण			
बाढी	१६०२	७४७	४७८	१९३	६५०२२	४१३३०	१०९५५	३७५	७२५	१६.३३
पहिरो	२८४०	१३१४	३१२	१११७	११८३१	३७३३	३७६३	५२८	१६६२	१.७९
भारीबर्षा	१५९७	१०६	१	२८३	५७१७	६८९	१२५४	२५२	९९२	०.५१
चट्याङ्क	२४००	८८५	०	२५८२	३०७५	३९८	८२	८७	३२४५	०.०८
जम्मा	८४४१	३०५२	७९१	४१७६	८५६४६	४६०६९	१६०५४	१२४२	६६२४	१८.७१

(स्रोत: ड आर आर पोर्टल)

तालिका १: विगत १० बर्षको (२०७०-२०८०) मनसुनजन्य विपद्का घटना र तिनबाट भएको क्षति

२.१.१ बाढीको प्रकृति

विगत १० वर्षको तथ्याङ्कको विश्लेषण गर्दा बाढी चट्याङ र पहिरो पश्चात सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति पुऱ्याउने विपद् रहेको छ । तर भौतिक क्षति भने यस विपद्द्वारा अन्य विपद्भन्दा अत्याधिक हुने गरेको छ । उक्त एक दशकको अवधिमा राज्यले करिब १६ अरब ३३ करोड बराबरको क्षति बाढीको कारणले मात्रै व्यहोरेको छ । मनसुनको सुरुवातसँगै बर्सेनी हुने आकस्मिक बाढीका कारण पछिल्ला केही वर्षमा देशका विकासका पूर्वाधारमा समेत ठूलो क्षति पुग्ने गरेको छ। विगत दुई वर्षको अन्तरालमा मात्रै राज्यले बाढीका कारण दर्जनौं पूर्वाधारमा क्षति व्यहोर्यो । वि.सं. २०७८ सालको मनुसुनमा मात्रै देशका ५२ वटा जलविद्युत आयोजनामा क्षति पुग्यो । साथै सोही वर्ष मेलम्ची खानेपानी आयोजनाले मात्र पौने दुई अरब रुपैयाँ बराबरको क्षति व्यहोर्यो । त्यस्तै गत वर्षको मनसुनमा आकस्मिक बाढीका कारण पूर्वका तीन जिल्ला संखुवासभा, ताप्लेजुङ र पाँचथरमा २७ वटा साना ठूला जलविद्युत आयोजना, २६ झुलुङे पुल र १५ पक्की पुलको नोक्सानी राज्यले व्यहोर्नु पर्‍यो । उक्त मनसुन अवधिभर बाढीका १४२ घटना घटे जसबाट १६ जनाको मृत्यु हुनुको साथसाथै २१ जना बेपत्ता र ३७२६ परिवारलाई विस्थापित भए ।

बाढीको स्रोतको विश्लेषण गर्दा अत्याधिक वर्षाका कारण नदी नालामा पानीको बहाब बढ्ने, हिमताल विष्फोटन, पहिरो गई नदीनाला थुनिएर कृत्रिम ताल सिर्जना भई अन्त्यमा त्यसको विष्फोटबाट बाढी आउने गरेको छ । त्यस्तै सहरी तथा मानव बस्तीहरूमा उचित ढल निकासको व्यवस्था नहुँदा र खोलानालाको बहाब क्षेत्र नै मिचेर भौतिक संरचना निर्माण गरीँदा मनसुनमा परेको पानीले उचित निकास नपाई डुबानको समस्या सिर्जना हुने गर्दछ । अर्कोतर्फ बढ्दो हरित ग्यास उत्सर्जनबाट सिर्जित बढ्दो तापक्रम तथा जलवायुका असरहरूका कारण समेत देशको उत्तरी हिमालमा अवस्थित १४६६ हिमतालहरू द्रूत गतिमा पग्लने क्रमसँगै उक्त हिमताल विष्फोटन र तिनले सिर्जना गर्ने आकस्मिक बाढीको जोखिम पनि देशमा बढ्दो छ । उक्त १४६६ मध्ये २१ वटा हिमतालहरू अत्याधिक जोखिममा रहेको विभिन्न खोज तथा तथ्याङ्कले समेत देखाएको छ । साथै दक्षिणी छिमेकी मुलुक भारतको बिहार र उत्तर प्रदेश राज्यहरूले सिमानामा एक तर्फी रूपमा तटबन्ध र अग्लो सडक निर्माण गरीनुले पनि पानीको भल र बहाब छेकिँदा मनसुनको समयमा दक्षिणी सीमावर्ती क्षेत्रमा डुबानको समस्या जटिल हुने गरेको छ ।

चित्र नं १: सम्भावित बाढी जोखिमको नक्सा

२.१.२ पहिरोको पद्धति

करिब ८३.५ प्रतिशत पहाडी र हिमाली भू-भाग रहेको नेपालमा पहिरोको जोखिम उच्च रहेको छ। मनसुनजन्य विपद्हरू मध्ये पहिरो सबैभन्दा बढी घटना हुने र अत्यधिक धनजनको क्षति पुऱ्याउने विपद् मध्येमा पर्दछ। विपद् पोर्टलमा रेकर्ड गरिएको तथ्याङ्कका अनुसार सन् २०११ को जनवरीदेखि २०२४ फेब्रुअरीसम्मको अवधिमा ३ हजार २ सय ८६ वटा पहिरोका घटनाहरू भए, जसमा पहिरोको कारण कूल १,५३२ जनाको ज्यान गयो भने १२ हजार १३१ घरपरिवार प्रभावित भए। पहिरोका कारण स्थानीय तहका १,२८८ छुट्टाछुट्टै वडाहरूलाई असर गऱ्यो जसमा ४३.९ लाख जनसंख्या र १०.९ लाख घरपरिवारहरू प्रभावित भए। यसबाहेक ३१२ जना बेपत्ता र १,११७ मानिस घाइते हुनुका साथै ६,३०० घरटहरामा क्षति पुग्यो र रु. १ अरब ७९ करोड बराबरको क्षति राज्यले व्यहोऱ्यो।

विगतका दशकको तुलनामा हालका वर्षहरूमा पहिरोका घटनामा वृद्धि हुनु र क्षति बढ्नुमा बढ्दो डढेलो र त्यसबाट हुने वनविनाशसँग पनि जोडेर हेर्न सकिन्छ। खासगरी चैत-बैशाखको समयमा डढेलोका कारणले बोटविरुवा नष्ट हुँदा भिराला जमिनमा माटोलाई अड्याई राख्ने क्षमतामा ह्रास हुने र परिणामस्वरूप साधारण वर्षाको अवस्थामा समेत पहिरो जाने सम्भावना बढ्छ। त्यस्तै सल्लाजस्ता एकै प्रजातिका बोटविरुवाको भिरालो जमिनमा फैलावटले समेत माटोबाट पानीको मात्रा अत्यधिक शोषण भई माटो खुकुलो हुनाले पनि पहिरो जाने सम्भावना रहन्छ।

समय समयमा गईरहने भूकम्पका कारण समेत पहाडी क्षेत्रमा पहिरोको जोखिममा वृद्धि भएको छ। भूकम्पका कारण चिरा परेको जमिनमा वर्षातको समयमा भित्री भागसम्म पानीको प्रवाह हुने र जमिन

कमजोर भई पहिरो जाने सम्भावना रहन्छ। विकासका नाममा जथाभावी खनिने सडक, सिंचाइ कुलो, नहर र ठूला विष्फोट तथा उपकरणको प्रयोगले समेत पहिरो निम्त्याउने गरेको छ। यसकारण पनि विगत ३० वर्षको अवधिमा पहिरोको संख्या दोब्बर गतिमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

सम्भावित पहिरोको जोखिम रहेको स्थानमा बस्ती विकास तथा संरचना निर्माणले मानवीय क्षति पनि बढ्दो छ। विकास निर्माणकार्यमा उचित पहिरो नियन्त्रणका उपयाहरू अवलम्बन नगरीनुले समेत पहिरोको संख्यामा वृद्धि भएको छ। चुरे क्षेत्रमा सञ्चालन भइरहेका अनियन्त्रित क्रसर उद्योग र गिटी, बालुवाजस्ता प्राकृतिक स्रोतको उत्खनन्ले समेत त्यस क्षेत्रमा पहिरोलाई बढावा दिइरहेको छ। जथाभावी रूपमा ढुङ्गा उत्खनन् गर्दा पहाडको फेदी कटान, पहिरोको जोखिम बढाउँदछ।

पहिरोको तथ्याङ्कलाई हेर्दा करिब ९० प्रतिशत पहिरो मनसुनमा वर्षा सुरू भएको पहिलो ६ हप्ताभित्रै गएको देखिन्छ भने भदौ महिनासम्म पनि पहिरोको दर बढ्दो देखिन्छ। तथापि नेपालमा वर्षको कुनै पनि समयमा पहिरो जाने सम्भावना रहन्छ भन्नेकुरा बिर्सनु हुँदैन। त्यस्तै कतिपय पहिरोहरू मनसुन सकिएको केही समय पश्चात पनि गएका छन्। तसर्थ उक्त समयावधिमा पहिरोको जोखिम उच्च रहेका स्थानहरूमा थप उच्च सतर्कता अपनाउनु पर्ने अत्यावश्यक रहन्छ। भौगोलिक दृष्टिकोणले देशको तराईका २१ जिल्लाहरू बाहेक सबै पहाडी र हिमाली जिल्लाहरूमा पहिरोको जोखिम उत्तिकै रहेको छ।

सन् २०११ देखिको विपद पोर्टलबाट प्राप्त तथ्याङ्कका अनुसार ७७ जिल्लामध्ये ७२ जिल्लामा कुनै न कुनै रूपमा सानो-ठूलो पहिरोको प्रभाव परेको देखिन्छ। यस अवधिमा बाग्लुङ, संखुवासभा, पाल्पा, रोल्पा, ताप्लेजुङ, कास्की, म्याग्दी र नुवाकोट सबैभन्दा बढी पहिरोमा परेका जिल्ला हुन्। २०१५ को गोरखा भूकम्पबाट सबैभन्दा बढी प्रभावित १४ जिल्लामा पहिरोको दर उच्च रहेको र हालैको जाजरकोट भूकम्प र यसअघि गएको बझाङ् र डोटीको भूकम्पले आसपासका क्षेत्रमा पहिरोको जोखिम बढ्न सक्ने सम्भावना रहन्छ। यसप्रकार आउँदै गरेको मनसुन अवधिमा ती जिल्लाहरू एवम् आसपासका क्षेत्रहरूमा पहिरोको जोखिम निम्त्याउने सम्भावनालाई ध्यान दिनु जरुरी छ।

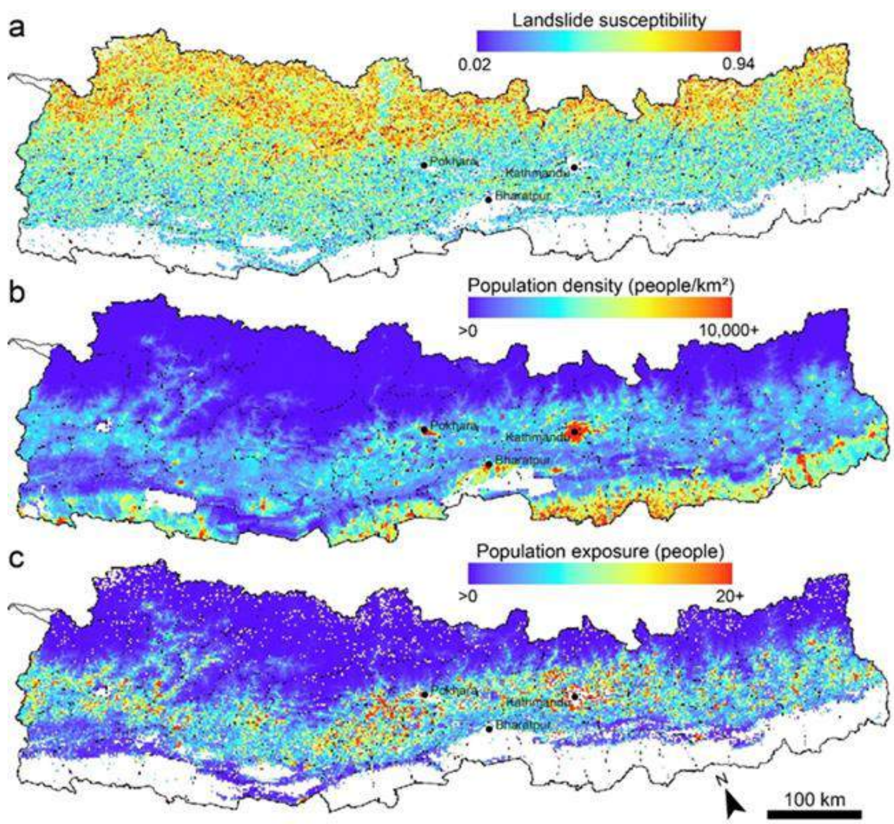

स्रोतः किन्से एट अलबाट परिमार्जित (२०२४)

चित्र नं २· सम्भावित पहिरो जोखिमको नक्सा

नक्सा 'a' ले वर्षा-सृजित पहिरोको संवेदनशीलता दर्शाउँछ। जसमा सन् २०१४-२०१५ सम्मको वर्षासृजित पहिरोको सूचीकरणका आधारमा पहिरो संवेदनशीलता देखाइएको छ। नक्सामा देखाइएका उच्च मानहरूले भविष्यमा वर्षा-सृजित पहिरोजाने सम्भावना बढीहुने क्षेत्रहरू देखाउँछन्। दोस्रो नक्सा 'b' मा प्रति वर्ग किलोमिटर मानिसको सङ्ख्याको हिसाबले देशभरको जनघनत्व देखाइएको छ। तेस्रो नक्सा 'c' मा पहिरोको संवेदनशीलता र जनघनत्वको समग्रतामा वर्षाका कारण सृजित हुनसक्ने पहिरोमा जनसंख्याको जोखिमको मापनको रूपमा देखाइएको छ जसमा गाढा रातो रङहरूले ठूला जनसंख्या भएका क्षेत्रहरू देखाउँछन् जुन प्रायः मध्य पहाडी जिल्लाहरूमा केन्द्रित रहेका छन्।

माथिको नक्साहरूको विश्लेषण गर्दा उच्च हिमाली जिल्लाहरूमा पहिरोको जोखिम उच्च रहेको देखाउँछ। तर पहिरोको जोखिममा पर्ने जनसंख्या भने सबैभन्दा बढी मध्य पहाडी क्षेत्रमा बसोबास गर्दछन्। मध्य पहाडी क्षेत्रहरूमा पनि पहिरोको जोखिम स्थानीय रूपमा अत्यधिक परिवर्तनशील छ, जस्तो कि लगभग ६० लाख जनसंख्या (कुल जनसंख्याको २०%) पहिरोको हिसाबले कम संवेदनशीलता भएका क्षेत्रमा बस्छन्, जहाँ पहिरोको सम्भावना त छ तर सापेक्षित रूपमा कम

सम्भावना छ। यसका अलावा लगभग १ लाख मानिसहरू पहिरोको हिसाबले मध्यम वा उच्च संवेदनशील क्षेत्रहरूमा बसोबास गरेको देखिन्छ।

२.१.३ भारी वर्षाको प्रकृति

विश्वमा जलवायु परिवर्तनको असरलाई नियाल्दा त्यसको प्रभाव वर्षातको प्रवृत्तिमा परेको पाइन्छ। अतिवृष्टि र अनावृष्टि उक्त जलवायु परिवर्तनको एक प्रमुख असर मध्ये हुन्। जसबाट नेपाल समेत अछुतो रहन सकेको छैन । विगतका केही मनसुनी वर्षाको विश्लेषण गर्दा अतिवृष्टि अर्थात भारी वर्षाले लगातार समाजलाई पिरोलेको देखिन्छ । छोटो समयमा मुसलधारे पानी परेर त्यसले मानवीय तथा भौतिक क्षति निम्ताएको प्रशस्तै उदाहरणहरू छन् । विगत एक दशककै विपदको तथ्याङ्कलाई केलाउँदा देशमा भारी वर्षाका १५४४ घटना घटेका छन् । त्यसबाट १०४ जनाको मृत्यु १ जना बेपत्ता र २७६ जना घाइते भएका छन् । त्यस्तै उक्त विपद् बाट ५६०३ परिवार प्रभावित हुँदा करिब १९०० घर टहरामा क्षति पुगेको पाइन्छ। गत वर्षको मनसुनको क्रमलाई हेर्दा समेत भारी वर्षाले के कस्तो असर पार्न सक्छ भन्ने कुराको आँकलन गर्न सकिन्छ । मनसुनको सुरुवातसँगै आषाढको पहिलो हप्ता पूर्वमा परेको भारी वर्षाका कारण ताप्लेजुङ, पाँचथर र संखुवासभा लगायतका जिल्लाहरूमा अकल्पनिय क्षति भयो । आषाढ २ गते राती दुई घण्टामा उक्त क्षेत्रमा १८३.६ मि.मि. पानी पर्दा आकस्मिक बाढी आयो जसले ३० जनाको ज्यान लिनुको साथै दुई दर्जन बढी जल विद्युत आयोजना लगायत थुप्रै पुल पुलेसा र सडक खण्डहरूमा क्षति पुऱ्यायो । त्यस्तै वि. सं. २०७८ को मनसुनको दौरान भारी वर्षाको कारण कृषि क्षेत्रमा ठूलो क्षति भयो। करिब ११ करोड ८८ लाख बराबरको धानवाली भनसुनी वर्षाले नष्ट बनायो । उक्त मनसुनको दौरान भाद्र १० गते रूपन्देही, नवलपुर, नवलपरासी लगायतका जिल्लाहरूमा ३५० मि.मि. पानी पर्दा जिल्ला सदरमुकाम लगायत सुरक्षा निकायका व्यारेक घर तथा कार्यालय भवनहरू समेत जलमग्न भए ।

यसरी प्रत्येक वर्ष हुने भारी वर्षा, त्यसले निम्ताउने विपद् र त्यसबाट हुने क्षतिको क्रम बढ्दै गर्दा राज्यका सम्बन्धित संयन्त्र, सरोकारवाला निकाय तथा स्थानीय जनसमुदाय समेत चनाखो रही मनसुन पूर्व असरदार पूर्वतयारी र मनसुनको दौरान प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न अत्यावश्यक रहेको देखिन्छ ।

२.२ वि. सं. २०८१ सालको मनसुनको पूर्वानुमान

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी मनसुन अवधि (जेष्ठ १९ गतेबाट असोज १४ गतेसम्म) को जलवायुको आकलन गरेको छ। उक्त मनसुनको आकलन बमोजिम देशको अधिकांश भू-भागमा सरदरभन्दा अधिक वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ५५% सम्म रहेको समेत विभागले जानकारी

दिएको छ। त्यसका बाबजुद सुदूरपश्चिम प्रदेशको उत्तर पश्चिम भू-भाग, बागमती प्रदेशको दक्षिण पूर्वी भू-भाग, मधेश प्रदेशको मध्य भू-भाग तथा कोशी प्रदेशको मध्य तथा मध्यपश्चिम भू-भागमा सरदर वर्षा रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको देखिएको छ।

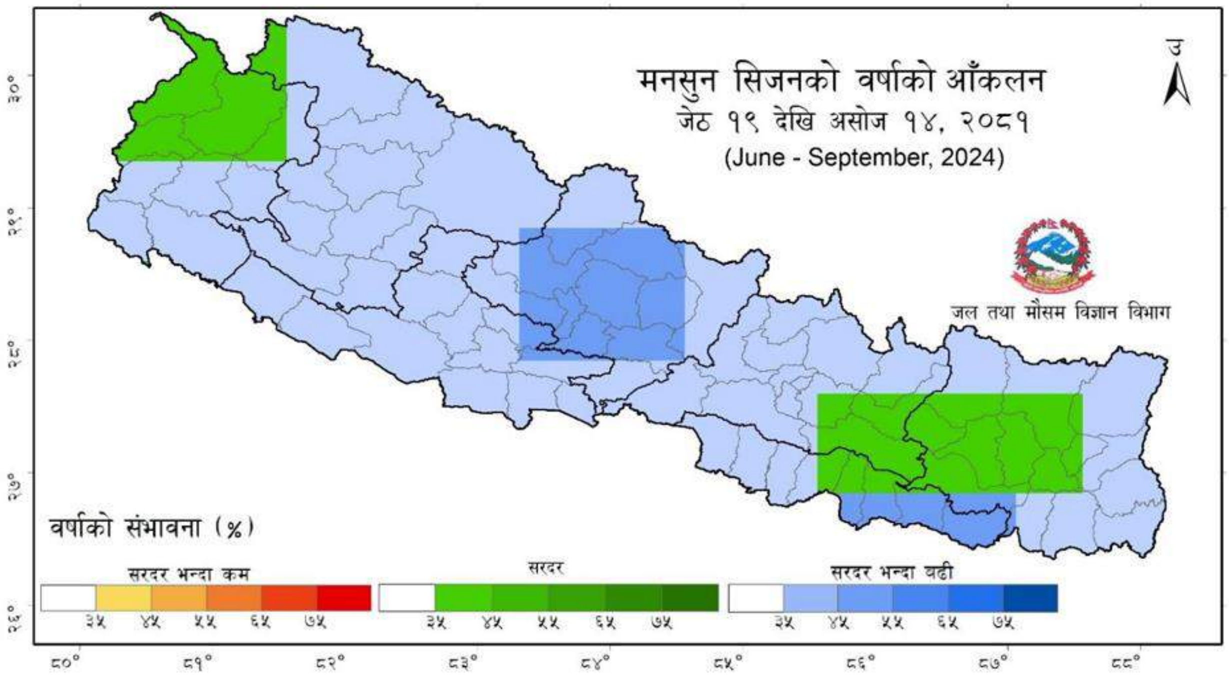

चित्र नं ३ : वि. सं. २०८१को मनसुनी वर्षाको सर्वाधिक सम्भावना

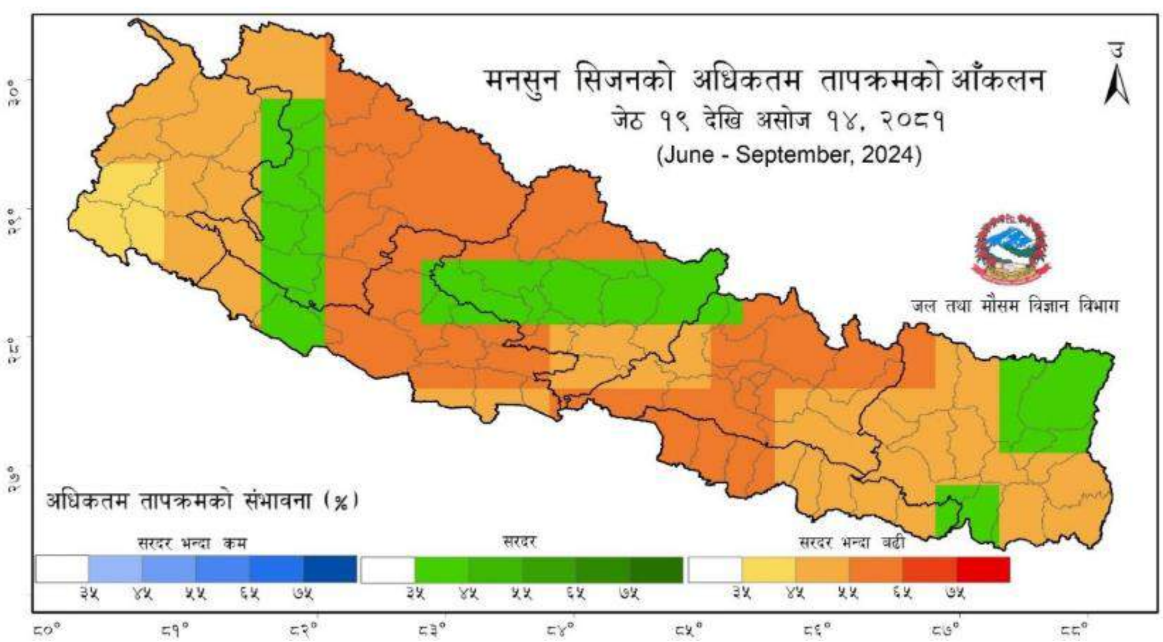

चित्र नं ४ : वि. सं. २०८१को मनसुनको दौरान अधिकतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना

मनसुनको समयावधिमा देशको अधिकांश स्थानहरूमा अधिकतम तापक्रम र न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी रहने सम्भावना ३५% देखि ६५% सम्म रहेको विभागले जनाएको छ। कर्णाली प्रदेशको पश्चिमी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशको मध्य भू-भाग र कोशी प्रदेशको उत्तर-पूर्वी भू-भागमा भने अधिकतम तापक्रम सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहने जनाएको छ। त्यस्तै सुदूरपश्चिम प्रदेश, बागमती प्रदेश र गण्डकी प्रदेशको थोरै भूभागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर रहने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहने देखिएको छ।

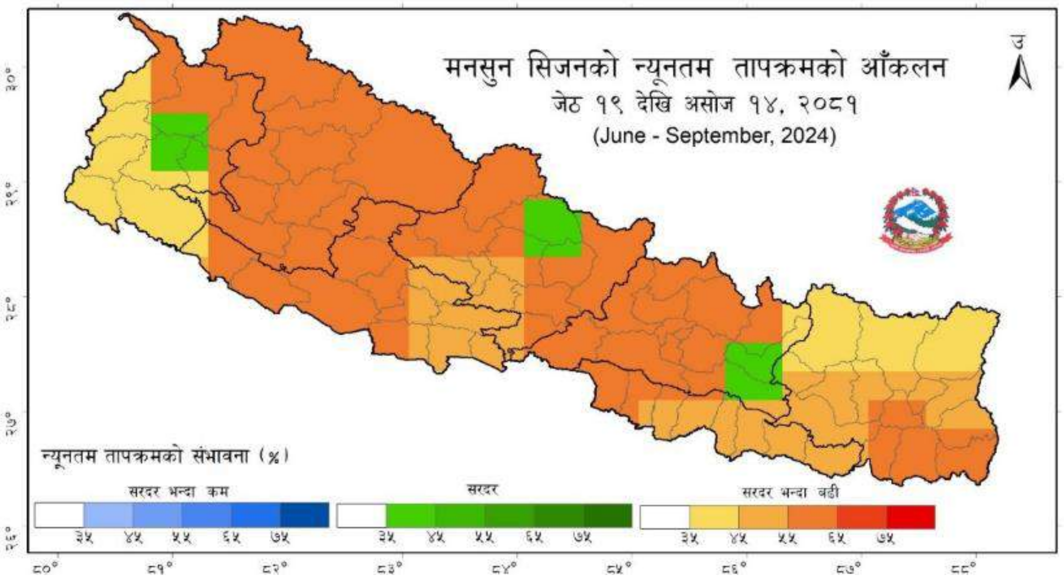

चित्र नं ५ : वि. सं. २०८१को मनसुनको दौरान न्यूनतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना

२.३ वि. सं. २०८१ सालको मनसुनजन्य विपद् जोखिमको आँकलन

२.३.१ कोशी प्रदेश

हिमाल, पहाड र तराईका १४ जिल्लाहरू मिलेर बनेको कोशी प्रदेश बहुप्रकोपीय विपद्को उच्च जोखिममा रहेको छ। करिब २५,९०५ वर्ग कि. मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस प्रदेशमा मनसुनको दौरान बाढी, आकस्मिक बाढी, पहिरो, चट्याङ, भारी वर्षा तथा सर्पदंश जस्ता विपद्ले बर्सेनी स्थानीयलाई सताउने गरेको छ। कुल ४९,७२,०२१ जनसंख्या र १०,८२,४६२ धर संख्या रहेको यस प्रदेशका दस पहाडी जिल्लाहरू सबै पहिरोको जोखिममा रहेको र ती मध्ये संखुवासभा, ताप्लेजुङ, पाँचथर, भोजपुर, सोलुखुम्बु र धनकुटा पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन्। विगत १० वर्षको आकडालाई केलाउँदा संखुवासभा, ताप्लेजुङ र भोजपुमा अत्याधिक पहिरो गएको पाइन्छ। उक्त तीन जिल्लामा मात्र उक्त अवधिमा २६४ वटा पहिरो गई ८५ जनाले ज्यान गुमाएको तथ्याङ्कले देखाउँछ। त्यस्तै प्रदेश भर उक्त १० वर्षको अवधिमा ६७४ वटा पहिरो जानुको साथसाथै उक्त पहिरोहरूमा परी १९२ जनाले ज्यान गुमाउँदा ३८ जना बेपत्ता भए ।

अर्कोतर्फ कोशी बेसिन अन्तर्गत यस प्रदेश भएर बग्ने हिम नदीनालाले पहाडी जिल्लाहरूमा मनसुनको दौरान आकस्मिक बाढी ल्याउने सम्भावनालाई समेत नकार्न सकिदैन। जल तथा मौसम विज्ञान विभागले यस मनसुनमा नेपालको पूर्वी क्षेत्रमा सामान्य भन्दा अत्याधिक वर्षा हुने र प्रदेशको मध्य तथा मध्य पश्चिम भू-भागमा सरदर वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेबाट प्रदेशका मध्य तथा उच्च पहाडी जिल्लाहरू ओखलढुंगा, खोटाङ, भोजपुर, धनकुटा, ईलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ, संखुवासभा र सोलुखुम्बुमा उक्त विपद् घटन सक्ने सम्भावना रहेको देखिन्छ ।

पहिरो र आकस्मिक बाढी पश्चात तराईका चार जिल्लाहरूमा डुबान र बाढीले समेत यस मनसुनमा स्थानीय जनताहरूलाई पिरोल्न सक्ने प्रबल सम्भावना रहको छ। विगत एक दशकको अवधिमा प्रदेशमा कुल ४६४ बाढीका घटना घटे जसबाट १३२ जनाको मृत्यु र ८२ जना बेपत्ता भए । बाढीको समस्याले विगतमा सबैभन्दा बढी मोरङ र सुनसरी जिल्लाहरूलाई पिरोलेको छ। त्यसपश्चात क्रमश झापा र उदयपुर जिल्लाहरू ग्रसित बनेका छन्। त्यस्तै सर्पदंश र चट्याङबाट समेत कोशी प्रदेशमा मानवीय क्षति हुने गरेको छ । विगत १० वर्षमा सर्पले डसेर ४९९ जना र चट्याङबाट ७०५ जनाले ज्यान गुमाएका छन्।

जल तथा मनसुन विज्ञान विभागले मनसुनको दौरान नेपालको पूर्वी क्षेत्रमा सामान्यभन्दा अत्याधिक वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेबाट यस प्रदेश र अन्तर्गतका जिल्लाहरूमा मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहने अनुमान गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
संखुवासभा	पहिरो	७६२६	११३३५३
ताप्लेजुङ	पहिरो	११२९	
सोलुखुम्बु	पहिरो	३२७३	
ओखलढुंगा	पहिरो	५२७१	
खोटाङ	पहिरो	४४६०	
भोजपुर	पहिरो	७३४५	
धनकुटा	पहिरो	३४६३	
तेह्रथुम	पहिरो	४९९५	
पाँचथर	पहिरो	१९३२	
ईलाम	पहिरो	२०५३	
झापा	बाढी	४९२३२	
मोरङ	बाढी	२६९५४	
सुनसरी	बाढी	३६१७१८	
उदयपुर	बाढी	१६८९९	
जम्मा		**४९५३५२**	**११३३५३**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब २२००० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब ५००० घरपरिवार			

तालिका २: कोशी प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

चित्र नं ६: कोशी प्रदेशमा बाढीको जोखिम

चित्र नं ७: कोशी प्रदेशमा पहिरोको जोखिम

२.३.२ मधेश प्रदेश

करिब ९,६६१ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको मधेश प्रदेश तराईका आठ जिल्लाहरू मिलेर बनेको छ। पूर्वमा सप्तरीदेखि पश्चिम पर्सासम्म फैलिएको यस प्रदेशमा अन्य प्रदेशको तुलनामा सबैभन्दा बढी जनसंख्या ६१ लाख २६ हजार रहेको छ । विपद् जोखिमको हिसाबले समथल जमिन रहेका कारण बाढी, डुबान, भारी वर्षा, जमिनी कटान तथा चट्याङबाट प्रदेशका सबै जिल्ला मनसुनको समयमा

समस्या ग्रस्त हुने गर्दछन् । करिब ५० भन्दा बढी नदीनाला रहेको यस प्रदेशमा मुख्य गरी कोशी, कमला, औराही, बागमती, लालबकैया, रातु, तिलाखे, खाडो, लखनदेही आदि नदीहरूले मनसुन विपद निम्ताउने गर्दछन् । त्यस्तै चुरे क्षेत्रमा हुने गरेका अत्यावधिक प्राकृतिक स्रोतको दोहनले समेत यस अवधिमा विपद्को समस्यालाई थप उकास्ने गरेको छ ।

त्यस्तै मधेश प्रदेशका सहरहरूमा भइरहेको अत्याधिक बस्ती विकासका बाबजुद व्यवस्थित ढल निकासको अभावमा समेत सहर बजार मनसुनी वर्षाको दौरान डुबानमा पर्ने गरेका छन् । विगत १० वर्षको आँकडालाई हेर्दा यस प्रदेशमा बाढीका २५९ वटा घटनाहरू घटे । उक्त घटनाबाट १३६ जनाको मृत्यु हुनुको साथै २६ जना बेपत्ता तथा ३६४० घरटहराहरूमा क्षति पुग्यो । त्यस्तै प्रदेशका आठ जिल्लाहरूमध्ये सबैभन्दा बढी बाढीले वितण्डा रौतहट र सप्तरी जिल्लामा मच्चाएको देखिन्छ। त्यसपश्चात महोत्तरी, सर्लाही र बाराले पनि बाढीबाट क्षति व्यहोराका छन्।

मनसुनको दौरान मधेश प्रदेशमा क्षति पुऱ्याउने अर्को विपद्को रूपमा चट्याङ रहेको छ । एक दशकको अवधिमा प्रदेशमा चट्याङबाट १४० जनाले ज्यान गुमाएका छन् । सबैभन्दा बढी सप्तरी र पर्सामा चट्याङबाट क्षति भएको छ । सर्पदंशबाट समेत यस प्रदेशमा ४७ जनाको मृत्यु भएको छ। यसबाहेक मनसुनको समयमा बर्सेनी बाढीले हुने जमिनी कटानको समस्याले समेत आठैवटा जिल्लाहरूलाई उत्तिकै पिरोल्ने गरेको छ ।

विगतको अनुभव तथा भोगाइलाई आधार मान्दै यस वर्षको मनसुनमा सामान्यभन्दा अधिक वर्षा मधेश प्रदेशमा हुने प्रदेशको मध्य भू-भागमा सरदर वर्षा हुने पूर्वानुमान गरिएबाट यस प्रदेशका जिल्लाहरूमा मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावितहुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहने आँकलन गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
पर्सा	बाढी	७५३६	९८२६२
बारा	बाढी	१०३१	
रौतहट	बाढी	१५०४४३	
सर्लाही	बाढी	९३२३९	
धनुषा	बाढी	२०८३१	
महोत्तरी	बाढी	४४०४१	
सिराहा	बाढी	९४३०३	
सप्तरी	बाढी	१७९८०	
जम्मा		४२९४०४	९८२६२
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब २०००० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब ४००० घरपरिवार			

तालिका ३: मधेश प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

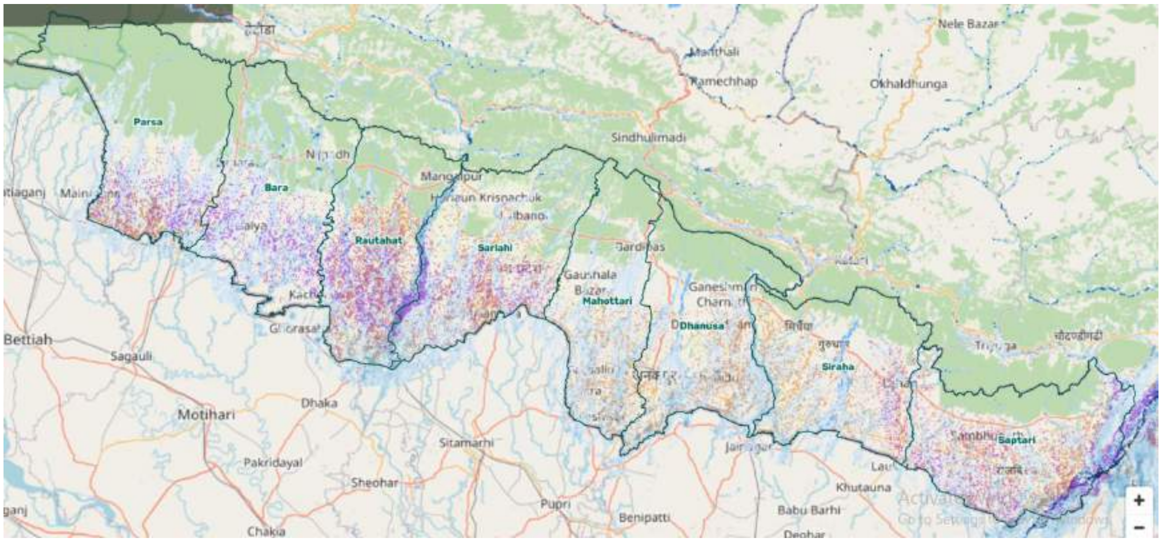

चित्र नं ८: मधेश प्रदेशमा बाढीको जोखिम

२.३.३ बागमती प्रदेश

उपत्यकाका तीन जिल्ला सहित पाँच हिमाली, दुई पहाडी र तीन भित्री मधेशका गरी तेह्र जिल्लाहरू मिलेर बनेको बागमती प्रदेशको कुल क्षेत्रफल २०,३०० वर्ग कि.मि. छ । देशकै दोस्रो धेरै जनसंख्या (६० लाख) रहेको यस प्रदेश समेत बहुप्रकोपीय विपद्को उच्च जोखिममा रहेको छ। मुख्य गरेर प्रदेशका ७ वटा पहाडी जिल्लाहरू सिन्धुपाल्चोक, मकवानपुर, धादिङ, चितवन, नुवाकोट, काभ्रेपलाञ्चोक र दोलखा पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन्। त्यस्तै अन्य ६ जिल्लाहरूमा समेत पहिरोको जोखिम रहेको पाइन्छ । हालसम्मको तथ्याङ्कलाई केलाउँदा विगत दश वर्षको अवधिमा यस प्रदेशमा ६६१ वटा पहिरोको घटना घटेको र त्यसबाट ३१० जनाको मृत्यु हुनुको साथै १९१ जना सर्वसाधारण बेपत्ता भएका छन् ।

त्यस्तै यस प्रदेश भएर बग्ने त्रिशुली, मेलम्ची, भोटेकोशी, तामाकोशी लगायतका हिम नदीहरूले पहाडी क्षेत्रमा आकस्मिक बाढीको सम्भावनालाई समेत उच्च बनाएका छन्। विगत दुई वर्ष अगाडीको मनसुनको दौरान मेलम्ची नदीमा आएको बाढी यसको ज्वलन्त उदाहरण हो । उक्त बाढीले दुई चिनियाँ र एक भारतीय नागरिक सहित पाँचजनाको ज्यान लिनुका साथै २० जनालाई बेपत्ता बनायो । त्यस विपद्बाट राज्यले अनुमानित करिब ३० अर्ब रुपैयाँ बराबरको क्षति व्यहोर्नु पर्‍यो । त्यसका बाबजुद अत्याधिक वर्षाका कारण नदीनाला थुनिएर ताल बन्ने र अन्त्यमा विष्फोटन भई तल्लो क्षेत्रमा बाढी आउने सम्भावना पनि यस प्रदेशमा उत्तिकै रहेको छ। वि.सं. २०७१ सालमा १४५ जनाको

ज्यान लिने गरी आएको जुरेको पहिरो र त्यसले सुनकोशी नदी थुनिएर बनेको ४ कि.मि. लामो तालले यस विपद्को सम्भावनालाई समेत पुष्टि गर्दछ ।

त्यस्तै बागमती प्रदेशमा मनसुनको दौरान चट्याङबाट समेत अनाहकमा स्थानीयहरूले ज्यान गुमाउने गरेका छन्। पछिल्लो १० वर्षको अवधिमा १८२ जना सर्वसाधारणले चट्याङ्कबाट ज्यान गुमाएको देखिन्छ । त्यसमा सबैभन्दा बढी मकवानपुर जिल्लामा ६९ जनाको उक्त विपद्बाट मृत्यु भएको छ । अर्कोतर्फ भारी वर्षाबाट समेत मनसुनको दौरान बर्सेनी स्थानीयले क्षति बेहोर्ने गरेका छन् । काठमाण्डौको उपत्यकामा समेत भारी वर्षाका कारण बर्सेनी विष्णुमती, धोबीखोला, तथा मनोहरा लगायतका नदीहरूको तटीय क्षेत्रका बस्तीहरू डुबानमा पर्ने समस्या बढदो छ । त्यस्तै चितवनको भरतपुर तथा मकवानपुरको मकवानपुर गढी र हेटौडा क्षेत्र समेत अत्याधिक वर्षा हुँदा डुब्ने गरेका छन्। समग्रमा विगत दश वर्षमा भारी वर्षाका कारण बागमती प्रदेशमा १६ जनाले ज्यान गुमाउनुको साथै १२९ वटा घर टहरामा क्षति पुगेको देखिन्छ ।

यस मनसुनको दौरान नेपालको मध्य भागमा क्षेत्रमा सामान्यभन्दा अत्याधिक वर्षा हुने पूर्वानुमान गरिएबाट बागमती प्रदेश र अन्तर्गतका जिल्लाहरूमा मनसुजन्य विपद्बाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहने अनुमान गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
दोलखा	पहिरो	१५९४९	
सिन्धुपाल्चोक	पहिरो	१२७१२	
धादिङ	पहिरो	८४३६	
रामेछाप	पहिरो	७६११	
नुवाकोट	पहिरो	५७५९	
काभ्रेपलाञ्चोक	पहिरो	३८३२	
सिन्धुली	पहिरो	४६९५	३३३७१
मकवानपुर	पहिरो	४४४१	
रसुवा	पहिरो	१५८१	
चितवन	बाढी	६७८८०	
भक्तपुर	पहिरो	२९३	
काठमाण्डौको	पहिरो	११२४३	
ललितपुर	पहिरो	१४०१	
जम्मा		**१४५८३३**	**३३३७१**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब ७००० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब १५०० घरपरिवार			

तालिका ४: बागमती प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

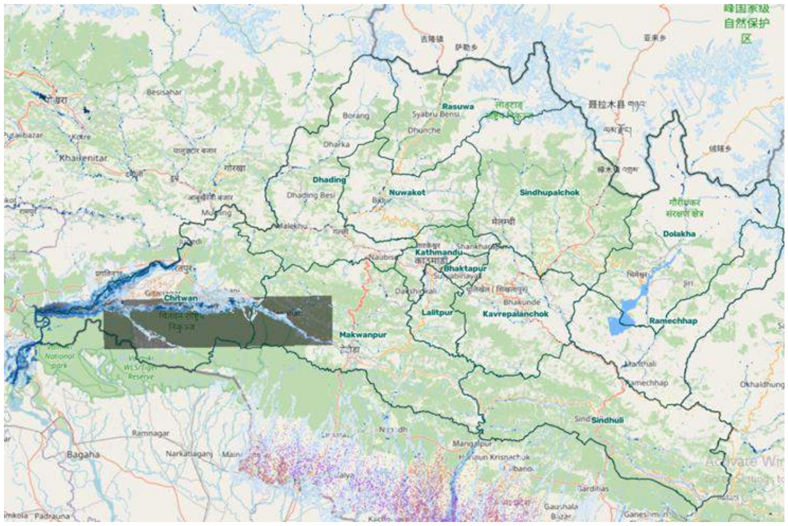

चित्र नं ९: बागमती प्रदेशमा बाढीको जोखिम

चित्र नं १०: बागमती प्रदेशमा पहिरो जोखिम

२.३.४ गण्डकी प्रदेश

कुल १,४४,१८१ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल ओगटेको र २४ लाख ६९ हजार जनसंख्या रहेको यस प्रदेशमा तीनवटा हिमाली, सातवटा पहाडी र एक भित्री मधेशका गरी ११ वटा जिल्लाहरू रहेका छन्। यस प्रदेशमा पनि बागमती र कोशी प्रदेशमा जस्तै हिमनदी र महाभारत पर्वत श्रृंखलाबाट उत्पति भएर बाह्रै महिना बग्ने नदीनालाहरू थुप्रै रहेका कारण मनसुनको समयमा आकस्मिक बाढी र पहिरो गई नदीनाला थुनिएर हुन सक्ने बाढीको सम्भावना अत्याधिक रहेको छ । वि.सं. २०७८ सालको मनसुनको दौरान मनाङमा आएको आकस्मिक बाढीले समेत यस सम्भावनाको पुष्टि गर्दछ । त्यस्तैं मनसुनको सक्रियतासँगै यस प्रदेशमा रहेका साना तथा मझौला नदीनालामा पानीको बहाब बढ्ने

र तिनले वरपरको तटीय क्षेत्रमा डुबाउने सम्भावना समेत यथेष्ट रहेको छ। विगत १० वर्षमा यस प्रदेशमा १५३ वटा बाढीका घटना घटेको र उक्त घटनाहरूबाट ५८ जनाको मृत्यु, ५१ जना बेपत्ता र करिब ५०० घरधुरीमा क्षति पुगेको देखिन्छ । सबैभन्दा धेरै कास्की, म्याग्दी, बाग्लुङ र तनहुँ जिल्लाहरूमा बाढीका घटना घटेका छन् । त्यस्तै नवलपुर जिल्लाको नारायणी नदीको तटीय क्षेत्र समेत बाढी र डुबानको उच्च जोखिममा रहेको छ ।

त्यस्तै प्रदेशका सबै जिल्लाहरू पहिरोको जोखिममा समेत उत्तिकै रहेका छन् । मुख्यगरी कास्की, बाग्लुङ र म्याग्दीमा सबैभन्दा धेरै पहिरो गएको विगतका वर्षहरूको तथ्याङ्कले देखाउँछ । तत्पश्चात लमजुङ, गोर्खा, पर्वत, स्याङ्जा र तनहुँ जिल्लाहरूमा समेत पहिरोको संख्या उल्लेख्य रहेको छ । समग्र प्रदेशमा विगत एक दशकको अवधिमा ६२३ वटा पहिरोको घटना घटेको र त्यसले ३०१ जनाको ज्यान लिएको छ । अर्कोतर्फ उक्त अवधिमा चट्याङबाट समेत यस प्रदेशमा ८६ जनाको मृत्यु र भारी वर्षाका कारण १५ जनाले ज्यान गुमाएका छन्। तसर्थ यस मनसुनको दौरान गण्डकी प्रदेशमा आकस्मिक बाढी, डुबान, पहिरो तथा भारी वर्षा जस्ता विपद्को प्रबल सम्भावना रहेको हुँदा सर्वसाधारणको ज्यु-ज्यानको सुरक्षार्थ सम्बन्धित निकायहरूले समयमा नै पूर्वतयारीका उचित उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्ने देखिन्छ। मनसुनको दौरान यस प्रदेशमा समेत सामान्यभन्दा अत्याधिक वर्षा हुने पूर्वानुमान गरिएबाट मनसुजन्य विपद्बाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहने अनुमान गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
तनहुँ	पहिरो	११०५६	२५२९८
कास्की	पहिरो	४९५६	
गोरखा	पहिरो	४७३३	
स्याङ्जा	पहिरो	७५८२	
म्याग्दी	पहिरो	३९६३	
बागलुङ	पहिरो	४३७३	
लमजुङ	पहिरो	२०२१	
पर्वत	पहिरो	१५६४	
मुस्ताङ	पहिरो	१४७	
मनाङ	पहिरो	१५४	
नवलपुर	बाढी	७०००३	
जम्मा		**११०५५२**	**२५२९८**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब ५००० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब १००० घरपरिवार			

तालिका ५: गण्डकी प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

चित्र नं ११: गण्डकी प्रदेशमा बाढीको जोखिम

चित्र नं १२: गण्डकी प्रदेशमा पहिरोको जोखिम

२.३.५ लुम्बिनी प्रदेश

एक हिमाली, पाँच पहाडी र छ तराइका जिल्लाहरू गरी कुल १२ जिल्ला मिलेर बनेको लुम्बिनी प्रदेशको क्षेत्रफल १७,८१० वर्ग कि.मि. रहेको छ । देशको कुल क्षेत्रफलको १२.१ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको यस प्रदेशमा देशकै तेस्रो ठूलो जनसंख्या (५१,२४,२२५) बसोबास गर्दछन् । अन्य प्रदेशमा जस्तै बहुप्रकोपीय जोखिम रहेको यस प्रदेशमा मनसुनको दौरान पहाडी जिल्लाहरूमा पहिरो तथा तराईका जिल्लाहरूमा बाढी, डुबान तथा जमिनी कटानका समस्याले स्थानीय समुदायहरूलाई सताउने गरेको छ। थोरै हिमाली क्षेत्र रहेको यस प्रदेशमा हिमताल विष्फोटबाट हुने विपद्को सम्भावना न्यून रहेको छ । त्यसका बाबजुद पहिरो गई नदीनाला थुनिने सम्भावनालाई भने नकार्न सकिदैन। पहिरोको हिसाबले रोल्पा, पूर्वी रुकुम, पाल्पा, अर्घाखाँची र गुल्मी जिल्लाहरू बढी सम्वेदनशील रहेका छन् । अर्कोतर्फ कर्णाली, भेरी, झिमरुक, बबई, पश्चिम राप्ती, अरूण खोला, तिनाउ तथा नारायणी नदीहरू यस प्रदेशमा मनसुनको दौरान बाढी निम्त्याउने प्रमुख कारकको रूपमा रहेका छन् ।

तराईको बाँके, बर्दिया, कपिलवस्तु, रुपन्देही र पश्चिम नवलपरासी जिल्लाहरूमा बर्सेनी डुबानको समस्याले सताउने गरेको छ । त्यस्तै मनसुनको वर्षा, त्यसले निम्ताउने डुबान र गर्मी मौसमको समिश्रण हुँदा यदाकदा झाडापखाला, हैंजाजस्ता महामारीको समस्याले समेत कपिलवस्तु तथा रुपन्देही लगायतका आसपासका जिल्लाहरूमा विगतमा स्थानीयहरूले सास्ती भोग्नु परेको समेत देखिन्छ। त्यस्तै अत्याधिक वर्षा, चट्याङ तथा सर्पदंशको विपद्बाट पनि यस प्रदेश अछुतो छैन । विगत १० वर्षको तथ्याङ्कलाई हेर्दा बाढीका कारण प्रदेशमा २३७ जनाले ज्यान गुमाएको र ३०,३०० घरटहराहरूमा क्षति पुगेको छ । त्यस्तै पहिरोको कारण उक्त अवधिमा २०४ जनाको मृत्यु हुनाको साथै ५ जना बेपत्ता भएको, चट्याङबाट १३५ जनाको मृत्यु भएको र भारी वर्षाले समेत ३४ जनाको ज्यान लिएको छ। जिल्लागत हिसाबले प्युठान जिल्ला प्रदेशभरि मनसुनको दौरान बहुप्रकोपीय विपद्बाट सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति व्यहोर्ने जिल्लामा पर्दछ । तत्पश्चात गुल्मी र दाङ दोस्रो तथा तेस्रो स्थानमा पर्दछन्।

जल तथा मनसुन विज्ञान विभागले यस वर्षको मनसुनमा यस प्रदेशमा समेत सामान्यभन्दा अधिक वर्षा हुने अनुमान गरेबाट यस प्रदेशका जिल्लाहरूमा मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहनको आँकलन गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
प्यूठान	पहिरो	१३१२६	७७०१६
पाल्पा	पहिरो	११६३२	
गुल्मी	पहिरो	७५७८	
रोल्पा	पहिरो	४२२९	
अर्घाखाँची	पहिरो	३८७३	
रुकुम पूर्व	पहिरो	५९०	
बाँके	बाढी	४५४१३	
बर्दीया	बाढी	७३७८७	
दाङ	बाढी	५३५६३	
कपिलवस्तु	बाढी	३६४००	
नवलपरासी	बाढी	३८२७०	
रुपन्देही	बाढी	४८०९६	
जम्मा		**३३६५५७**	**७७०१६**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब १५५०० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब ३००० घरपरिवार			

तालिका ६: लुम्बिनी प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

चित्र नं १३ : लुम्बिनी प्रदेशमा बाढीको जोखिम

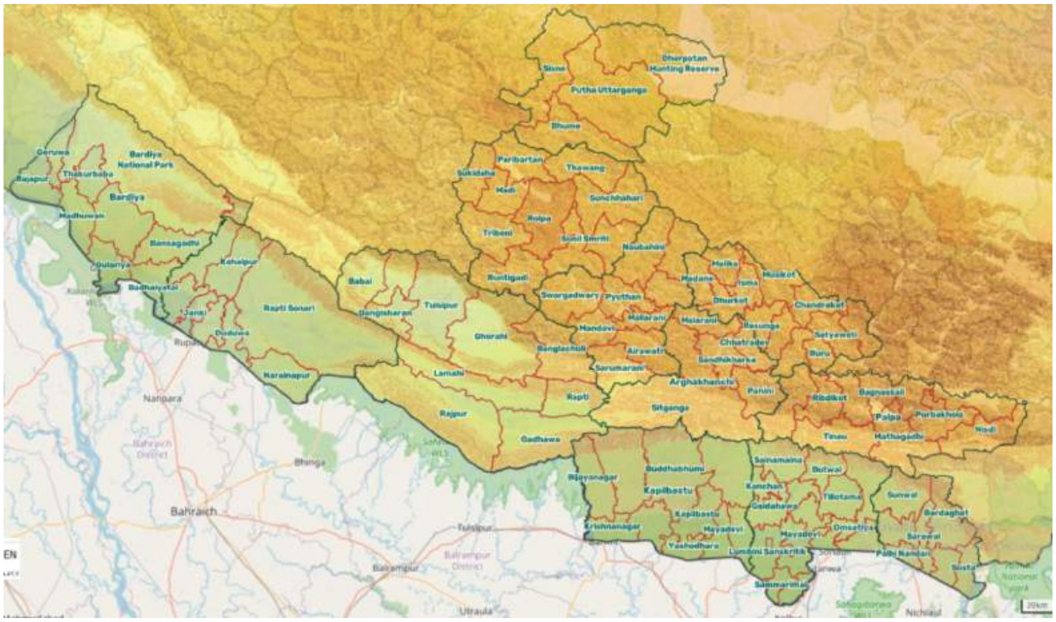

चित्र नं १४: लुम्बिनी प्रदेशमा पहिरोको जोखिम

२.३.६ कर्णाली प्रदेश

बहुप्रकोपीय विपद्को उच्च जोखिममा रहेको कर्णाली प्रदेश आफ्नो भौगोलिक अवस्थितिले गर्दा समेत मनसुनजन्य विपद्बाट अत्याधिक प्रभावित हुने गरेको छ । कुल २७,९५८ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस प्रदेशको जनसंख्या सातै प्रदेशहरूमध्ये सबैभन्दा थोरै १६,९४,८८९ मात्र रहेको छ। दश जिल्लाले बनेको यस कर्णाली प्रदेशमा चारवटा हिमाली र छवटा पहाडी जिल्लाहरू रहेका छन् । अधिकांश हिमाली तथा उच्च पहाडी भूगोल रहेको यस प्रदेशमा मनसुनको दौरान हिमताल विष्फोटबाट हुन सक्ने आकस्मिक बाढी, पहिरो तथा पहिरोबाट नदीनाला थुनिएर ताल बनी पुन: फुटेर बाढी आउन सम्भावना समेत उत्तिकै रहेको छ। मुख्य गरी भेरी, तिला, हुम्ला कर्णाली र मुगु कर्णाली नदी लगायतका अन्य नदीनालाहरूबाट यस प्रकारको विपद्को सम्भावना आँकलन गर्न सकिन्छ। अर्कोतर्फ यस प्रदेशमा विकासका पूर्वाधार तथा सेवा सुविधाको अभाव, चरम गरीबी तथा चेतनाको अभावका कारणले समेत जनसमुदायको विपद् प्रतिकार्यको क्षमता न्यून रहेको हुँदा साना तथा मझौला विपद्ले समेत ठूलै जनधनको क्षति पुऱ्याउने गरेको विगतको भोगाइले देखाएको छ। त्यस्तै यस प्रदेशमा मनसुनका दौरान स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्या र महामारीले समेत बेलाबखत दुख: दिने गरेको पछिल्ला वर्षहरूको अनुभवले पुष्टि गर्दछ ।

गत कात्तिक १७ गते राती जाजरकोट रामीडाँडा केन्द्रबिन्दु बनाएर गएको ६.४ म्याग्निच्युटको भूकम्पले जाजरकोट तथा रुकुम पश्चिम जिल्ला तथा आसपासका स्थानीय निकायहरूका धेरैजसो

स्थानहरूमा जमिन धाँजा फाटेर चिरा पारी समस्या रहेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको नेतृत्वमा गरिएको अनुसन्धानले देखाएको छ । तसर्थ उक्त स्थानहरूमा यस मनसुनको दौरान थोरै वर्षाले समेत विकराल पहिरो निम्त्याउन सक्ने जोखिम रहेको हुँदा उक्त जोखिमलाई समयमा नै न्यूनीकरण गर्न स्थानीय सरकार, जिल्ला तथा सरोकारवाला निकायहरू तहबाट स्थानीय जनसमुदाय समेतको सक्रियतामा आवश्यक साधन स्रोतको परिचालन गरी आवश्यक उपायहरू मनसुन पूर्व नै अवलम्बन गर्नुपर्ने अत्यन्त जरुरी रहेको देखिन्छ । त्यस्तै उक्त भूकम्पग्रस्त क्षेत्रमा भइरहेको अस्थायी आवास निर्माण प्रक्रियालाई समेत सम्भव भएसम्म मनसुन सुरु हुनु अगावै समाप्त गर्न सके जोखिम न्यूनीकरणमा ठूलो राहत पुग्ने देखिन्छ । अन्यथा यस मनसुन अवधिमा मनसुनजन्य विपद्बाट उक्त क्षेत्रहरूमा धेरै मानवीय तथा भौतिक क्षति हुनसक्ने सम्भावनालाई पूर्ण रूपमा नकार्न भने सकिंदैन।

यस प्रदेशको विगत एक दशकको तथ्याङ्कलाई केलाउँदा पहिरोका कारण २४६ जनाले ज्यान गुमाउनुका साथै १८०० घर टहरामा क्षति पुगेको छ । त्यस्तै बाढीमा कारण ८४ जनाको मृत्यु भएको र १४७ जना बेपत्ता समेत भएका छन् । अत्याधिक वर्षाको कारणबाट १५ जना र चट्याङ्बाट ४५ जनाको मृत्यु प्रदेशमा भएको छ । त्यस्तै जिल्लागत तुलना गर्दा मनसुनको दौरान बहुप्रकोपीय विपद्बाट सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति व्यहोर्ने जिल्लाको अग्रस्थानमा कालिकोट तथा सुर्खेत जिल्लाहरू रहेका छन् ।यस मनसुनको दौरान कर्णाली प्रदेशमा विपदबाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहन सक्ने अनुमान गरिएको छ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
सल्यान	पहिरो	६८२८	११५४८
रुकुम पश्चिम	पहिरो	६११२	
दैलेख	पहिरो	६००६	
जाजरकोट	पहिरो	४५१३	
जुम्ला	पहिरो	२६१८	
कालीकोट	पहिरो	९९३	
डोल्पा	पहिरो	८७९	
मुगु	पहिरो	३८५	
हुम्ला	पहिरो	२३०	
सुर्खेत	बाढी	२१९०१	
जम्मा		**५०४६५**	**११५४८**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब ५००० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब २५०० घरपरिवार			

तालिका ७: कर्णाली प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

चित्र नं १५ : कर्णाली प्रदेशमा बाढीको जोखिम

चित्र नं १६: कर्णाली प्रदेशमा पहिरोको जोखिम

२.३.७ सुदूरपश्चिम प्रदेश

देशकै सबैभन्दा पश्चिममा रहेको सुदूरपश्चिम प्रदेश ३ हिमाली जिल्ला, ४ पहाडी जिल्ला र २ तराईका जिल्लाहरू मिलेर बनेको छ। कुल क्षेत्रफल १९,५३९ वर्ग कि.मि. रहेको यस प्रदेशको जनसंख्या

२६९४७८३ रहेको छ। अन्य प्रदेशहरूमा जस्तै बहुप्रकोपीय विपद् जोखिम रहेको यस प्रदेशमा समेत बाढी, डुबान, पहिरो, चट्याङ आदि विपद्ले मनसुनको अवधिऽमा सर्वसाधारणलाई अत्याधिक सताउने गरेको छ । कर्णाली र महाकाली नदी एवं तिनका सहायक नदीहरूले ल्याउने बाढीको समस्याबाट विशेषत: दार्चुला, बैतडी, डडेल्धुरा, बाजुरा, अछाम, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाहरू बढी प्रभावित हुने गरेका छन्। त्यस्तै उक्त जिल्लाहरूमा आकस्मिक बाढीको समेत सम्भावना त्यत्तिकै रहेको छ। अर्कोतर्फ महाभारत तथा चुरे क्षेत्रबाट उत्पत्ति भएका नदीनालाहरूले ल्याउने बाढी तथा डुबानको समस्याबाट विशेषत कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाहरू प्रभावित हुने गरेका विगतको अनुभवले देखाएको छ।

अन्य प्रदेशहरूमा जस्तै यस प्रदेशका समेत पहाडी जिल्लाहरूले मनसुनको समयमा पहिरोको जोखिम व्यहोर्ने गरेका छन् । मुख्य गरी बझाङ, बाजुरा, डोटी तथा अछाम जिल्लाहरूमा पछिल्ला वर्षहरूमा पहिरोको प्रकोप अत्याधिक बढेको देखिन्छ । वि.सं. २०७८ सालको मनसुनको दौरान अत्याधिक वर्षाका कारण बझाङ जिल्लाको थलरा गाँउ पालिकाको डिख्लामा गएको पहिरोमा परी दलित बस्तीका ७ घर बगाउँदा एकै घरका १८ जनाको मृत्यु भएको, उक्त अवधिमै डोटी जिल्लामा ५ घर पहिरोले पुर्दा १२ जनाको मृत्यु भएको र बाजुरामा ७ घरमा क्षति पुग्दा ४ जनाको मृत्यु भएको थियो। पहिरोको बावजुद यस प्रदेशमा मनसुनको समयमा महामारी र स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याले गाउँ बस्तीहरूलाई बेलाबखत आक्रान्त बनाउने गरेको छ।

कर्णालीमा जस्तै यस प्रदेशमा पनि गत वर्षको बझाङ र डोटी भूकम्पले कतिपय स्थानीय तहहरूमा जमिनी सतह कमजोर तुल्याएका कारण मनसुनको दौरान अत्याधिक पहिरो जाने जोखिम रहेको अनुमान गर्न सकिन्छ। तसर्थ अन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरणका साथसाथै उक्त पहिरो जोखिम न्यूनीकरणमा समेत सम्बन्धित निकाय तथा स्थानीय जनसमुदायले बेलैमा ध्यान केन्द्रित गर्न सके मनसुनको दौरान मानवीय तथा भौतिक क्षति न्यूनीकरणमा टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

अन्य प्रदेशको तुलनामा यस प्रदेशमा विगत १० वर्षको अन्तरालमा बाढीबाट १११ जनाको, पहिरोबाट १८० जनाको, अत्याधिक वर्षाबाट १३ जनाको र चट्याङबाट ८४ जनाको मृत्यु भएको छ । त्यस्तै प्रदेशका नौ जिल्लामध्ये अछाम जिल्ला मनसुनको दौरान बहुप्रकोपीय विपद्बाट सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति व्यहोर्ने जिल्लामा पर्दछ ।

मनसुनको दौरान नेपालको पश्चिम क्षेत्रमा समेत सामान्यभन्दा अत्याधिक वर्षा हुने र सुदूरपश्चिम प्रदेशको उत्तर पश्चिम भू-भागमा सरदर वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेबाट यस प्रदेशका जिल्लाहरूमा

मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणको केसलोड निम्न अनुसार रहने आँकलन गरिएको छ ।

जिल्ला	मनसुनजन्य विपद्	केसलोड	घर संख्या
बाजुरा	पहिरो	१०७८९	
डोटी	पहिरो	१३७७२	
बैतडी	पहिरो	८६४६	
डडेलधुरा	पहिरो	८८८१	
बझाङ	पहिरो	४५३५	५३३६२
अछाम	पहिरो	४५७८	
दार्चुला	पहिरो	३७७२	
कैलाली	बाढी	८२०६५	
कञ्चनपुर	बाढी	९६१५२	
जम्मा		२३३१९०	**५३३६२**
प्रतक्ष प्रभावित हुन सक्ने करिब ५५०० घरपरिवार, उद्धार तथा राहत दिनु पर्ने करिब १५०० घरपरिवार			

तालिका ८ : सुदूरपश्चिम प्रदेशमा विपद्बाट प्रभावित हुने केसलोड

चित्र नं १७ : सुदूरपश्चिम प्रदेशमा बाढीको जोखिम

चित्र नं १८: सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पहिरोको जोखिम

३. मनसुनजन्य विपद् २०८० को समीक्षा र सिकाइ

३.१ वि. सं. २०८० को मनसुनको सुरुवात र अन्त्य

मनसुन सुरु हुने औसत दिनभन्दा एकदिन ढिलो गरी जेठ ३१ गते देशको पूर्वी भाग हुदै गत वर्ष भित्रिएको मनसुन औसतभन्दा थप १२ दिन बढी सक्रिय रह्यो। उक्त मनसुन कुल १२४ दिन सक्रिय रही असोज २८ गते देशबाट बाहिरियो। देशको पूर्वबाट प्रवेश गरेको करिब ९ दिनको समय अवधिमा देशभर फैलिएको उक्त मनसुनले यसपटक औसतको ८९.९% मात्र वर्षा गरायो ।

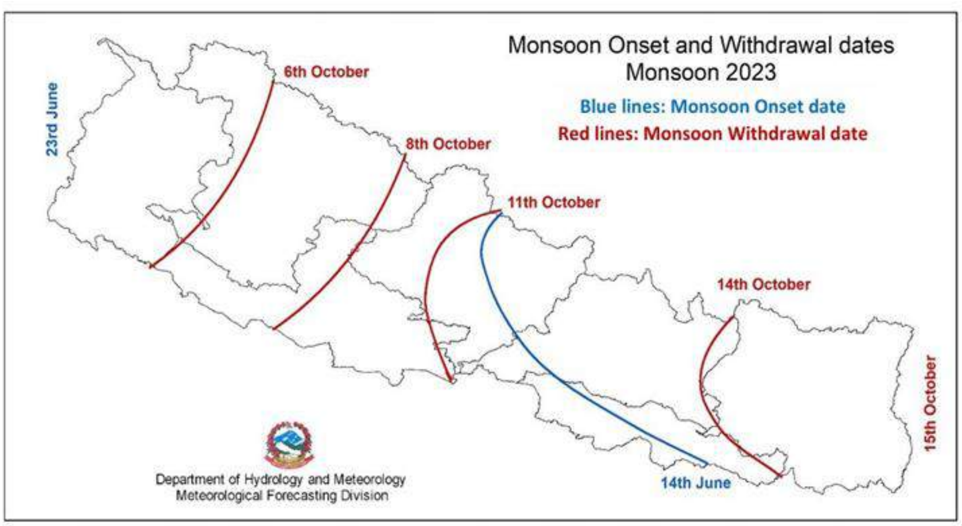

चित्र नं १९: वि. सं. २०८० को मनसुन सुरुवात तथा अन्त्य

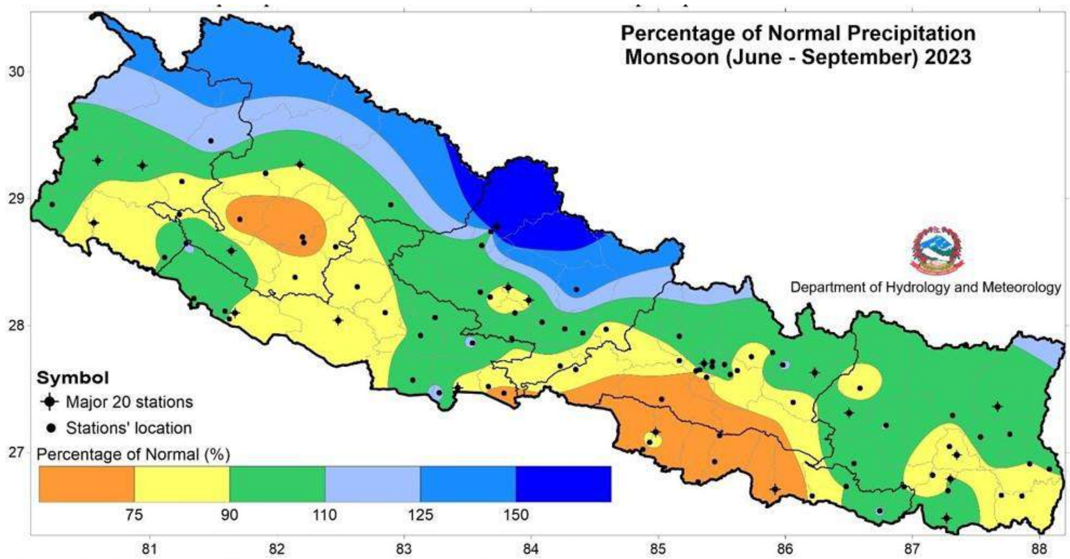

चित्र नं २० :वि. सं. २०८० को मनसुनको दौरान साधारण वर्षाको

जल तथा मौसम विज्ञान विभागका २० वटा वर्षा मापन केन्द्रबाट प्राप्त प्रतिवेदन अनुसार गत वर्ष मनसुनको अवधिभर सबैभन्दा बढी वर्षा कास्की र लमजुङ जिल्लामा भयो। उक्त जिल्लामा कुल ३००० मि. मि. भन्दा अधिक वर्षा रह्यो । त्यस्तै गण्डकी र कर्णाली प्रदेशका दक्षिणी भू-भागमा समग्रमा सबैभन्दा कम ५०० मि. मि. मात्र वर्षा रह्यो । सुदूरपश्चिम, कर्णाली, बागमती प्रदेशको दक्षिणी भेग, लुम्बिनी प्रदेशको मध्ये भू-भाग, मधेश प्रदेश र गण्डकी तथा कोशी प्रदेशका केही भू-भागमा भने औसतभन्दा केही कम वर्षा भयो ।

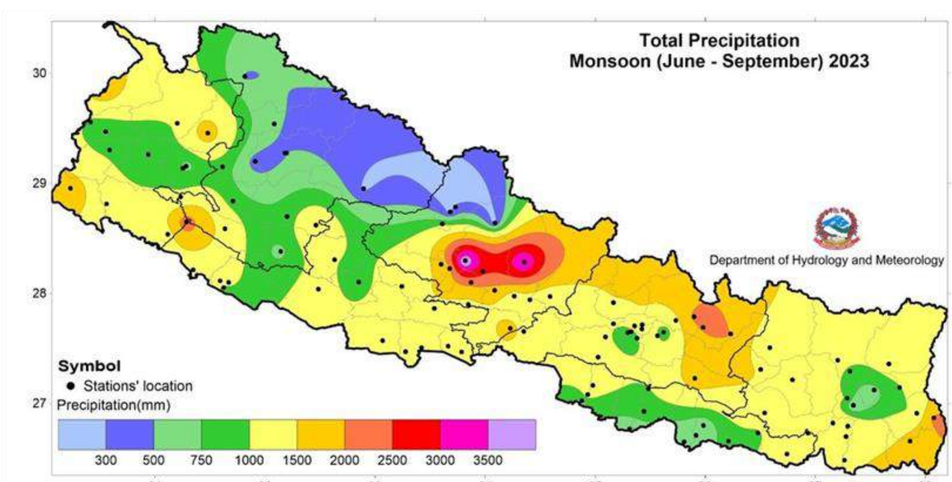

चित्र नं २१ :वि. सं. २०८० को मनसुनको अवधिभर भएको कुल वर्षा

गत मनसुनको अवधिमा कास्की जिल्लास्थित लुम्ले वर्षा मापन केन्द्रले सबैभन्दा बढी ४०३०.३ मि. (औसतको २१३.२%) र मनाङको हुम्डे वर्षा मापन केन्द्रले सबैभन्दा कम २४६ मि. मि. (औसतको ५३.९%) मात्र वर्षा रहेको देखायो । मनसुन अवधिभर श्रावण २२ गतेदेखि २४ गते सम्म देशका विभिन्न स्थानमा सबैभन्दा अधिक पानी पऱ्यो ।

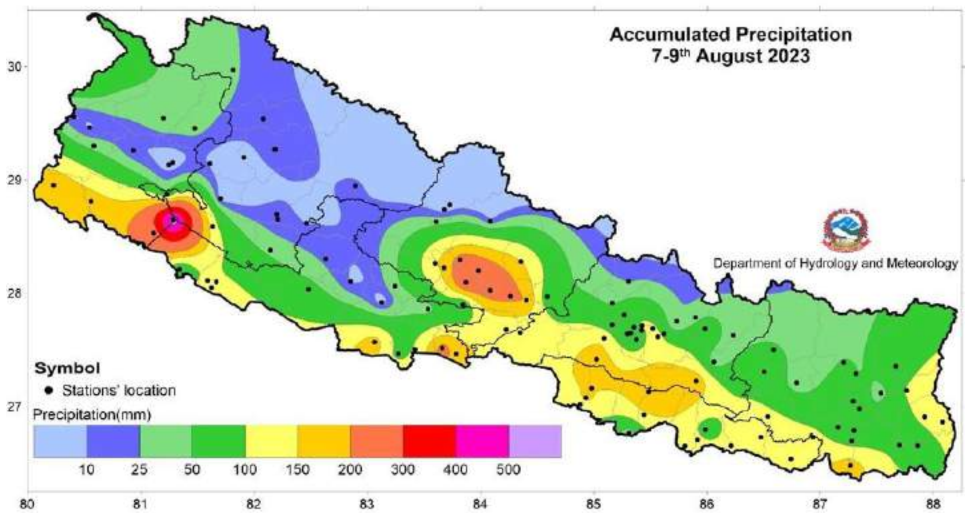

चित्र नं २१ :वि. सं. २०८० को मनसुनको दौरान श्रावण २२ गतेदेखि २४ गतेसम्म भएको कुल वर्षा

कैलालीको चिसापानी क्षेत्रमा श्रावण २३ गते एकै दिन ४२४.२ मि. मि. सम्म वर्षा भयो। त्यस्तै उक्त अवधिमा सिन्धुलीको सिन्धुलीमाडी, सर्लाहीको कर्मैया, स्याङजाको स्याङजा बजार, तनहुको खैरेनीटार र दमौलिमा एकै दिन १५९ देखि १९२ मि. मि. सम्म पानी परेको पाइयो ।

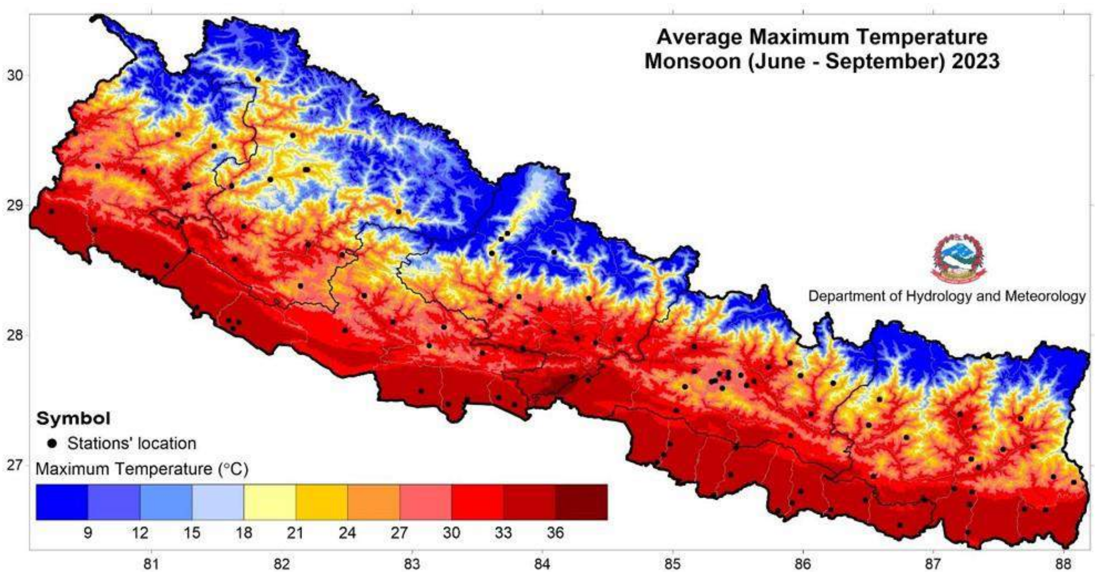

चित्र नं २२ :वि. सं. २०८० को मनसुनको दौरान औसत अत्याधिक तापक्रम

त्यस्तै मनसुन अवधिभर रहेको तापक्रमको सम्बन्धमा देशको उत्तरी क्षेत्रमा औसत ९ डिग्री सेल्सियस र तराई भू भागमा औसत ३३ डिग्री सेल्सियससम्म कायम रह्यो। जेठ २६ गते पूर्वी नवलपरासीको दुम्कौली तापक्रम मापन केन्द्रले वर्ष कै सबैभन्दा अधिक तापक्रम ४४.८ डिग्री सेल्सियस मापन गर्‍यो ।

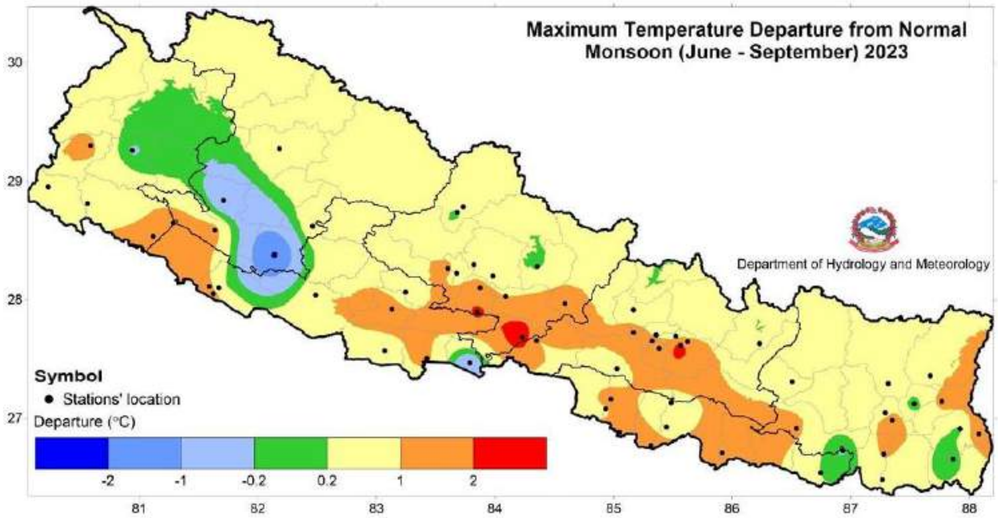

चित्र नं २३ :वि. सं. २०८० को मनसुनको दौरान तापक्रममा आएको परिवर्तन

३.२ वि. सं. २०८० को मनसुनबाट भएको क्षति

जेठको ३० गते मनसुन भित्रिएसँगै भएको वर्षाले असारको सुरुवातबाटै मनसुनजन्य विपद्को श्रृङ्खला सुरु गर्‍यो । मुख्यगरी असारको दोस्रो हप्तासम्म बाढी र पहिरोले पूर्वी र मध्य नेपालका पहाडी क्षेत्रहरूमा बितण्डा मच्यायो । जेठ ३२ गते परेको अविरल वर्षाका कारण कोशी प्रदेशका तीन पहाडी जिल्ला ताप्लेजुङ, पाँचथर र संखुवासभामा बाढी र पहिरोले भयावह स्थिति सिर्जना गर्‍यो। उक्त विपद्मा परी ३० जनाले अनाहकमा ज्यान गुमाए । मुख्यगरी ताप्लेजुङको सिदीङवा र सिरीजंगा गाउँपालिका, पाँचथरको माङबरक गाउँपालिका, फिदिम नगरपालिका, हिलिहाङ गाउँपालिका र संखुवासभाको चैनपुर नगरपालिकामा उक्त क्षति भयो । बाढीले चैनपुर स्थित निर्माणाधीन हेवाखोला हाइड्रो पावरस्टेसनको मजदुर बस्ने क्याम्प बगाउदा उक्त क्याम्पमा रहेका २१ जना मजदुरहरू बेपत्ता हुन पुगे।

त्यस्तै असार ५ र ६ गते पाँचथर, भोजपुर, ताप्लेजुङ, गोरखा र तनहुँमा समेत बाढी र पहिरोमा परी ५ जनाले ज्यान गुमाउनुको साथै ३ जना बेपत्ता भए । असार १० गते जुम्ला गुठीचौर गाउँपालिका वडा नम्बर २ को कनाल खोलामा बाढी आउँदा २ वटा घट्टसहित उक्त घट्टमा काम गरीरहेकी एक महिलालाई बगायो । यसरी मनसुन सुरु भई असारको दोस्रो हप्तासम्म आईपुग्दा बाढीबाट देशमा ७ जनाले ज्यान गुमाउनुको साथै र २१ जना बेपत्ता भइसकेका थिए। त्यस्तै पहिरोबाट १२ जनाको मुत्यु र ५ जना बेपत्ता बने।

गत मनसुनमा विपद्को अर्को कहालीलाग्दो घटना असार १९ गते घट्यो । उक्त दिन आएको अविरल वर्षा पश्चात अर्घाखाँची जिल्ला पाणिनी गाउँपालिका वडा नम्बर १ मा पहिरोले एउटा घर बगाउदा एकै परिवारका तीनजना बालबालिकाले मृत्युवरण गरे । त्यस्तै उक्त घटनाको एक हप्ता अगाडि असार १३ गते कुष्मा नगरपालिका वडा नम्बर ८ समादी खोलामा बाढी आउँदा बाग्लुङबाट पोखरा जाँदै गरेको एउटा जिप बगायो । साथै उक्त जिपमा सवार दुईजना यात्रु बाढीले बगाएर बेपत्ता भए ।

मनसुन श्रावण महिनामा प्रवेश गरेसँगै ७ गते बैतडी पुर्चौडी नगरपालिका २ भैरहुमा पहिरो जाँदा एकै घरका २ पुरुष र एक महिला पुरीए । उक्त दिन काठमाण्डौको रानीबारी खोलामा आएको बाढीमा परेर एक बालकको समेत मृत्यु भयो । त्यस्तै भदौ महिनामा समेत बाढी र पहिरोको क्रम रोकिएन र मानवीय र भौतिक क्षतिको क्रम कायमै रहेयो । भदौ ८ गते एकै दिन हुम्लामा पहिरोमा परी १ जना र रौतहट र सिराहाको बाढीमा परी एक/एक जनाले ज्यान गुमाए । यसरी श्रावण र भदौ महिनामा मनसुनजन्य विपद्बाट १७ जनाको मृत्यु हुनुको साथै ४ जना बेपत्ता भए ।

समग्रमा गत वर्ष कुल १२४ दिन मनसुन सक्रिय रहँदा देशभर ७६९ वटा विपद्का घटनाहरू घटे । उक्त घटनाहरूबाट ६३ जनाको मृत्यु, ३० जना बेपत्ता र ५९३७ परिवार प्रभावित हुनुका साथसाथै करिब ३३ करोड २२ लाख बराबरको भौतिक क्षति सर्वसाधारणले व्यहोरे ।

विपद्	संख्या	मृत्यु	बेपत्ता	घाईते	प्रभावित परिवार	क्षति (करोडमा)
पहिरो	४५९	४५	९	५०	१९४८	५.६५
बाढी	१४२	१६	२१	७	३७२६	२५.१२
भारी वर्षा	१६८	२	०	१२	२६३	२.४५
जम्मा	**७६९**	**६३**	**३०**	**६९**	**५९३७**	**३३.२२**

(स्रोतः ड आर आर पोर्टल)

तालिका ९: वि. सं. २०८० को मनसुनजन्य विपद्बाट भएको क्षति

प्रदेश	विपद्का घटना	मृत्यु	घाईते	बेपत्ता	प्रभावित परिवार	घर क्षति		क्षति (करोडमा)
						आंशिक	पूर्ण	
कोशी	२१३	१७	११	२५	२०००	१९१	८४	८.७३
मधेश	२६	१	१	०	२७	२	११	०.४८
बागमती	१२०	१७	१५	३	८३	८	२०	१.२८
गण्डकी	१२७	९	११	१	१४०	२०	६६	२०.९८
लुम्बिनी	१४६	८	१७	०	१३९	७	१५	१.४५
कर्णाली	४२	८	२	१	८९	१	५	०.१७
सुदूर पश्चिम	९५	३	१२	०	३४५९	४८२	४१	०.१०
जम्मा	७६९	६३	६९	३०	५९३७	७११	२४२	३३.१९

(स्रोतः ड आर आर पोर्टल)

तालिका नं १० : वि. सं. २०८० को मनसुनको दौरान मनसुनजन्य विपद्बाट भएको प्रदेश अनुसारको क्षति

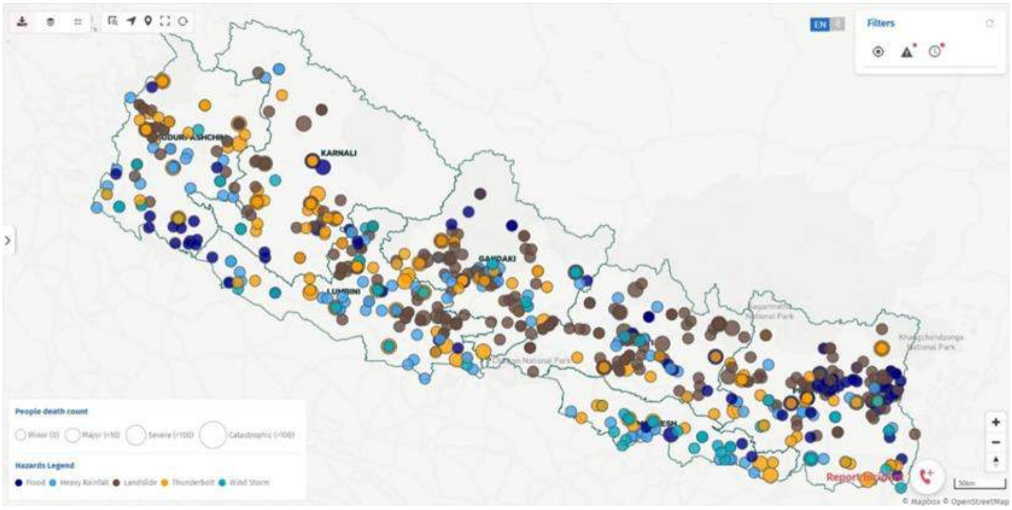

(स्रोतः ड आर आर पोर्टल)

चित्र नं २४ : वि सं २०८० को मनसुनको दौरान घटेका विपद्का घटना

३.३ वि. सं. २०८० को मनसुनजन्य विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य

विपद्को दौरान प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी र चुस्त बनाउनको लागि विपद् पूर्व असरदार आवश्यक योजना निर्माण तथा तयारी अत्यावश्यक रहन्छ। सोही कुरालाई आत्मसाथ गर्दै मनसुन पूर्वको अवस्थामा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको नेतृत्वमा मनसुनको दौरान घट्न सक्ने विपद् र त्यसले पुऱ्याउने क्षतिको आँकलन गर्दै प्रतिकार्यलाई निर्देशित गर्न मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउने प्रावधान रहेको छ। सोही प्रावधानको मर्म अनुरूप गत वर्षसमेत सरकारी सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग र निकाय, सुरक्षा निकाय साझेदार संघसंस्था मानवीय सहायतामा कार्यरत संघसंस्था निजी क्षेत्र सबैलाई समेट्दै र सहभागी गराउँदै 'मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना २०८०' तयार गरी गत वर्ष जेष्ठ २८ गतेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको बैठकबाट जारी गरीयो। उक्त योजना निर्माणको लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (संशोधन २०७५), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७० (प्रथम संशोधन २०७५), विपद् पूर्वतयारी तथा योजना तर्जुमा मार्ग निर्देशन २०६७, जल तथा मौसम विभागको मनसुन आँकलन प्रतिवेदन तथा विभागको भोगाइ सिकाइ र अनुभवलाई आधार मानियो। केन्द्रीय भूमिकामा रहेको राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको नेतृत्व, सहजीकरण र सहयोगमा प्रदेश जिल्ला तथा स्थानीय तहहरूले समेत आ-आफ्नो कानुनी दायरामा रही

मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र अद्यावधिक गर्दै उपलब्ध साधनस्रोत र क्षमताको अधिकतम् उपयोग गर्दै मनसुनजन्य विपद्हरूको प्रतिकार्य गर्ने तयारीमा जुटे ।

उक्त तयारी अन्तर्गत आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूको क्षमता विकास गर्ने र पूर्ण तयारीमा राख्ने, प्रतिकार्यको लागि साधनस्रोत जुटाउने र तयारी हालतमा राख्ने, स्थानीय गाँउ समाजलाई सजक चनाखो र चेतनशील बनाउने तथा तालिम तथा अभ्यासहरू समेत गराउनेसम्मका क्रियाकलापहरू प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय पालिकाहरूमा सम्पन्न गरिए । त्यसका साथै नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी बल नेपालले समेत आ-आफ्नो सांगठनिक तयारीलाई दुरुस्त तुल्याए । उक्त सुरक्षा निकायहरूले आ-आफ्नो मनसुन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र अद्यावधिक गर्दै खोज तथा उद्धारका साधनस्रोतको व्यवस्थापन गर्ने, खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक जनशक्तिको तयारी र व्यवस्थापन गर्ने, तालिम तथा अभ्यासहरू गराउने र बाढी पहिरो तथा डुबानजस्ता विपद्को अत्याधिक जोखिम रहेका क्षेत्र निर्धारण गरी साधन स्रोत Pre Positioning गर्ने कार्यहरू गरे । त्यस्तै नेपाली सेनाले आफ्नो हवाइ साधनहरूलाई मनसुन पूर्व काठमाण्डौ लगायत पूर्वमा इटहरी र पश्चिममा पोखरा तथा सुर्खेतमा रहेको सैनिक एयर बेसमा खोज तथा उद्धार र राहत परिचालनका लागि तैनाथ गऱ्यो। त्यस्तै देशभर रहेका HAS, प्रादेशिक गोदाम घर तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका विभिन्न गोदाम घर लगायत स्थानीय पालिका र अन्य विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित निकायहरूले समेत आवश्यक राहत सामग्री क्षमताले भ्याएसम्म भण्डार गरी तयारी अवस्थामा राखे । यसरी केन्द्र देखि स्थानीय पालिकासम्म सबै निकाय संस्था र सरोकारवालाहरूको पहलमा मनसुन पूर्वतयारीमा चरणहरू पूरा गरीयो ।

जेष्ठको अनत्यबाट मनसुन भित्रिएसँगै विपद्का घटना घट्ने क्रम सुरू हुँदा राज्यका सबै संयन्त्र विपद् प्रतिकार्यमा उत्रिए। स्थानीय तहदेखि केन्द्रसम्मका निकायहरूले आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्म खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनमा योगदान पुऱ्याए। केन्द्रीय तहमा माननीय उपप्रधान तथा गृह मन्त्रीज्यूको असार ५ गतेको निर्णय अनुसार प्रतिकार्य कमान्ड पोस्ट स्थापना गरी खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापन कार्य सुचारु गरीयो। त्यस्तै प्रदेश जिल्ला तथा स्थानीय पालिकाहरूले समेत आ-आफ्नो विपद् व्यवस्थापन समिति तथा संयन्त्रहरू परिचालन गरे। यस क्रममा केन्द्रदेखि प्रदेश, जिल्ला र केही स्थानीय पालिकाहरूमा स्थापना गरिएको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूले प्रतिकार्यमा मुख्य संयोजकको भूमिका निर्वाह गरे । त्यस्तै स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूले समेत आफ्नो क्षमताले भ्याएसम्मको प्रतिकार्यमा भूमिका निर्वाह गरी स्थापना भएका मानवीय सहायता केन्द्रहरू प्रादेशिक गोदामघर, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको गोदामघर लगायत अन्य निकायहरूबाट समेत राहत व्यवस्थापनमा उल्लेख्य सहयोग पुग्यो। मुख्य गरी मनसुन अवधिभर ताप्लेजुङ, पाँचथर, संखुवासभा, तनहुँ, नुवाकोट, गोरखा, मुस्ताङ, हुम्ला र बझाङ जिल्लाहरूमा राहत व्यवस्थापन गर्ने कार्य

सम्पन्न भयो । उक्त जिल्लाहरूका करिब ६ हजार प्रभावित परिवारलाई राहत व्यवस्थापन गरीयो ।यसरी सबै विपद् व्यवस्थापनमा सक्रिय निकाय संघसंस्था लगायत स्थानीय जनसमुदायको सहकार्य, सहयोग र समन्वयमा गत वर्षको मनसुनको दौरान घटेका मनसुनजन्य विपद्का घटनाहरूको प्रतिकार्य प्रभावकारी ढंगबाट गर्न राज्य सफल भयो।

खण्ड दुईः संघीय मन्त्रालय, प्राधिकरण, विभाग, सुरक्षा निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला तथा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी

४. सम्बन्धित मन्त्रालय तथा प्राधिकरणको जिम्मेवारी

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धमा मन्त्रालय तथा प्राधिकरणको जिम्मेवारी निम्न अनुसार हुनेछ।

४.१ गृह मन्त्रालय

- मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि गृह मन्त्रालयको सहसचिवको संयोजकत्वमा अन्य मन्त्रालयका, प्राधिकरण, विभाग तथा सुरक्षा निकायका प्रतिनिधि रहने गरी मनसुन अवधिभरका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यञ्चालन केन्द्रमा मनसुन प्रतिकार्य कमान्ड पोष्ट खटाउने। उक्त कमान्ड पोष्टको बनावट निम्न अनुसार रहने छ।

प्रमुख, विपद् तथा द्वन्द व्यवस्थापन महाशाखा -	संयोजक
प्रतिनिधि, (सहसचिवस्तर), सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय -	सदस्य
प्रतिनिधि, (सहसचिवस्तर), राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण -	सदस्य
महानिर्देशक, जलश्रोत तथा सिंचाई विभाग -	सदस्य
महानिर्देशक, जल तथा मौषम विज्ञान विभाग -	सदस्य
महानिर्देशक, सडक विभाग -	सदस्य
प्रतिनिधि, नेपाली सेना, विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख -	सदस्य
प्रतिनिधि, नेपाल प्रहरी, विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख -	सदस्य
प्रतिनिधि, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख -	सदस्य
प्रतिनिधि, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख -	सदस्य
प्रतिनिधि, राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (NEOC) -	सदस्य-सचिव

  आवस्यकता अनुसार विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिने

- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्न निर्देशित गर्ने ।

- देशभरीका विपद्का घटनाको नियमित रूपमा जानकारी लिने र प्रतिकार्यका लागि तत्कालै सम्बन्धित निकायका सम्वद्ध पदाधिकारीहरुलाई जानकारी गराइ प्रतिकार्यको कार्य गर्ने/गराउने ।
- माननीय उपप्रधानमन्त्री एवम् गृह मन्त्री, श्रीमान् सचिव तथा अन्य सम्वद्ध पदाधिकारीलाई घटनाको जानकारी गराउने र आवश्यकता अनुसार निर्देशन लिई आवश्यक प्रतिकार्य गर्ने ।
- राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (National Emergency Operation Centre) लाई चौबिसै घण्टा सञ्चालनमा राख्ने । प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Provincial Emergency Operations Centre), जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (District Emergency Operations Centre) र स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Local Emergency Operations Centre) हरूलाई पूर्वतयारीको अवस्थामा राख्न समन्वय गर्ने, उक्त आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूसँग नियमित सम्पर्कमा रहने र तिनीहरुलाई आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्य तथा राहत सामग्रीहरूको मौज्दात अद्यावधिक गर्ने र उक्त सामग्रीहरूलाई सम्भावित आवश्यकताका स्थानहरू (Strategic Location) मा भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- नेपाली सेनासँगको समन्वयमा हेलिकप्टर तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- तीनवटै सुरक्षा निकायले प्रत्येक प्रदेशको राजधानीमा विपद् सहायताका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- मानवीय सहायता स्थल, प्रदेश गोदामघर तथा अन्य निकायहरूसँग रहेका प्रतिकार्य तथा राहत सामग्रीहरूको आवश्यकताका आधारमा परिचालन गर्ने, गराउने।
- बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र (Logistics Cluster) को नेतृत्व गर्दै सहयोगी संस्थाहरू समेतको सहयोगमा यस क्षेत्रलाई क्रियाशील गरी आपत्कालीन सामग्रीको ढुवानी सुचारू राख्ने ।
- सम्बन्धित प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्रादेशिक आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत भण्डारण केन्द्रबाट जिल्लासम्म राहत सामाग्री पुऱ्याउने व्यवस्था मिलाउने ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी आपत्कालीन सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।

- विपद् प्रभावितको खोजी, उद्धार तथा आवश्यक औषधि उपचारको निःशुल्क व्यवस्था गर्ने ।
- Media Center स्थापना गरि दैनिक रुपमा Press release र Press meet गर्नें ।

४.२ राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण

- राष्ट्रिय विपद् व्यवस्थापन परिषद् र कार्यकारी समितिको बैठकका निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।
- आवश्यकता अनुसार प्रतिकार्यका लागि अन्तर मन्त्रालय तथा सम्वद्ध निकायसँग समन्वय गर्ने ।
- कार्यकारी समितिबाट निर्णय गराएर राहतको सामाग्री सम्बन्धित जिल्ला भित्र ढुवानीको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयअनुसार बढीमा २ लाख रुपैयाँसम्म जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गर्न अख्तियारी दिने कार्यमा सहजीकरण गर्ने।
- विपद् प्रतिकार्यको दौरान खोज, उद्धार तथा राहत कार्यहरूमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय र राष्ट्रिय आपत्कालीन कोषहरू परिचालन गर्न समन्वय गर्ने ।
- सबै आपत्कालीन विषयगत क्षेत्र (Emergency Cluster) हरूलाई समयमै क्रियाशील गराउने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, खानी तथा भूगर्भ विभाग र सिंचाइ विभागसँग सहकार्य गरी पहिरो, बाढी र डुबानको पूर्वसूचना प्रणालीलाई थप चुस्त तथा व्यवहारिक बनाउन पहल गर्ने र त्यसको निम्ती निरन्तर समन्वय गर्ने ।
- मनसुन पूर्व सबै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्न लगाउने।
- आकस्मिक भूस्खलन हुनसक्ने, पहिरो जानसक्ने तथा गल्छी लगायतका क्षेत्रहरूको जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्य, प्रतिकार्यका लागि चाहिने उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गर्ने तथा उक्त कार्यको लागि समन्वय गर्ने, गर्न लगाउने। साथै कटान प्रभावित तराईका जिल्लाहरूमा आश्रय स्थल निर्माण गर्ने तथा गर्न लगाउने ।
- जोखिम क्षेत्रको प्रभावमा आधारित पूर्वानुमान प्रणालीको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने ।
- गृह मन्त्रालयसँग समन्वय गरी बाढी र डुबानको क्षतिको लेखाजोखा गर्न ड्रोनको प्रयोगमा सहजीकरण गर्ने ।

- विपद्को दौरान सूचना संकलन, व्यवस्थापन, विश्लेषण र प्रवाहलाई व्यवस्थित बनाउने ।
- देशभर रहेका खुला स्थान, हेलीप्याड, सर्पदंश उपचार केन्द्रको विवरणहरू अधावधिक गर्ने/गर्न लगाउने।
- सबै प्रकारका विपद्बाट जोगिन र जोगाउन के गर्ने भन्नेबारे सञ्चार सामग्री निर्माण गरी विभिन्न सञ्चार माध्यमहरू द्वारा प्रचार गर्ने/गर्न लगाउने।
- यौन दुर्व्यवहारको सम्भावित जोखिम रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि आवस्यकता अनुसार अभिमुखीकरणका कार्यक्रमहरू गर्ने/गर्न लगाउने। साथै उक्त विषयमा सञ्चारका सामग्री निर्माण गरी प्रचार प्रसार गर्ने/गर्न लगाउने। ।
- मनसुनको समयमा हप्तामा एकपटक मिडिया ब्रिफिङ कार्यक्रम गर्ने र प्राधिकरणमा मिडिया डेस्क स्थापना गरी नियमित सूचना प्रवाह गर्ने ।
- राहत वितरण कार्यमा एकद्वार नीति अवलम्बन गर्न सहयोग गर्ने ।
- बाढी तथा पहिरोबाट क्षति भएका निजी आवासको पुनर्निमाण र पुनर्स्थापनालाई निरन्तरता दिने ।
- स्रोत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली bipad.portal.gov.np को godam सफ्टवेरमा आवश्यकता अनुसार आँकडा तथा सुचनाहरू प्रविष्ट गराउने।
- खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनको निमत्त अपुग श्रोत साधन व्यवस्थापनको लागि साझेदार संघ सँस्थाहरुसंग नियमित सम्बाद र बैठक गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको समन्वयलाई अझ बढी प्रभावकारी तुल्याउन सरोकारवाला निकायहरू सम्लग्न गरी Whats App Group तयार गर्ने र त्यसलाई तत्काल प्रयोगमा ल्याउने।
- विपद्को दौरान तत्काल परिचालन गर्न सकिने गरी Flying Squad टोलिहरू गठन गरि सम्भाबित विपद् प्रभावित क्षेत्रहरुमा परिचालन गर्ने/गर्न लगाउने।

४.३ रक्षा मन्त्रालयको जिम्मेवारी

- मनसुनजन्य विपद्का कारण तत्काल गर्नुपर्ने खोज, उद्धार र राहतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नेपाली सेनालाई आवश्यक स्रोत साधन सहित तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- मनसुनजन्य विपद्का घटना घटनासाथ नेपाली सेनाका प्रतिकार्य टोलीलाई खोज, उद्धार, र राहत व्यवस्थापनमा परिचालन गरी नागरिकको जीउधनको रक्षा गर्ने ।

४.४ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

- सबै स्थानीय तहहरूलाई मनसुन अगावै आ-आफ्नो मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न लगाउने साथै विगतमा उक्त योजना तयार गरिसकेको अवस्थामा मनसुन अगावै अद्यावधिक गर्न लगाउने ।
- स्थानीय तहमा भएका बाढी, डुबान र पहिरो सम्बन्धी पूर्वसूचना प्रणाली चुस्त रूपमा सञ्चालन गर्न स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्थानीय समुदायहरूमा क्रियाशील विकास साझेदार संघ-संस्था, गैर-सरकारी संघ-संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरूसँग समन्वय र सहकार्यमा आवश्यक क्रियाकलाप अगाडि बढाउन निर्देशित गर्ने।
- विपद्बाट क्षति भएका सामुदायिक, आर्थिक, सामाजिक पूर्वाधारहरूको पुनर्स्थापना गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालीन नमुना अभ्यास गर्ने/गराउने ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा पर्याप्त रकम व्यवस्था गर्न स्थानीय तहहरूलाई अनुरोध गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धमा सामाजिक संस्था तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमको कार्य गरे/नगरेको अनुगमन गर्ने ।
- स्थानीय स्तरमा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना गर्न स्थानीय तहहरूसँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने। साथै उक्त केन्द्रहरूबाट नियमित रूपमा रिपोर्टिङ गर्ने एवं केन्द्रहरूमा प्रतिकार्यको अभिलेखिकरण राख्ने व्यवस्था मिलाउने।
- विपद्को समयमा प्रयोग गर्नुपर्ने सामग्रीहरू जस्तैः खोज तथा उद्धारका सामग्री, लाईफ भेस्ट, डुंगा, आपत्कालीन स्वास्थ्य सामग्री, वारुणयन्त्र लगायतका अन्य उपकरणहरूलाई स्थानिय स्तरमा तयारी हालतमा राख्ने / राख्न लगाउने ।
- मनसुन प्रणाली निष्क्रिय भएपछि यस वर्षका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित भए गरेका कार्यहरूको समीक्षा, अनुकरणीय कार्य मूल्याङ्कन (Best practice) र आवश्यक पृष्ठपोषण (Feedback) सहितको प्रतिवेदन तयार गर्न र त्यसको अभिलेख राख्न स्थानीय तहहरूलाई निर्देशित गर्ने ।

४.५ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय

- बाढी, डुबान, पहिरो तथा अन्य पानीजन्य विपद्का साथै आकस्मिक जनस्वास्थ्यसँग जुध्न अत्यावश्यक वस्तुहरूको सूची तयार गरी अतिरिक्त मौज्दातको व्यवस्थापन गर्ने ।
- पेट्रोलियम पदार्थहरू एल. पी. ग्यास, नुन तथा खाद्य पदार्थको अतिरिक्त मौज्दातको व्यवस्थापन गर्ने ।
- दैनिक उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको उचित मूल्यमा आपूर्ति व्यवस्था मिलाउने ।
- मनसुनको दौरान कृत्रिम अभाव तथा कालाबजारी हुन बजारको नदीन नियमित अनुगमन गर्ने ।
- विपद्को अवस्थामा उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति हुने गरी आम उपभोक्ताले उचित मूल्यमा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउने ।
- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले उद्योग तथा वाणिज्य महासंघसँगको समन्वयमा खाद्य सामाग्रीको भण्डारण तथा सहज उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने / गराउने ।

४.६ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

(स्वास्थ्य सम्बन्धी)

- स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (HEOC) र प्रादेशिक स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (PHEOC) लाई क्रियाशील गराइ समन्वयात्मक रूपमा कार्य गर्ने/ गराउने ।
- सबै अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाको आपत्कालीन योजना अद्यावधिक गर्ने /गराउने ।
- स्वास्थ्य सम्बद्ध निकायको बैठक बसी पानीजन्य प्रकोप न्यूनीकरणको रणनीति तयार गर्ने ।
- प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्रत्येक प्रदेशको राजधानीमा कम्तिमा ३ वटा Rapid response medical team को निर्माण गरी आवश्यक पर्नसक्ने औषधि तथा उपकरणहरू समेत पर्याप्त मात्रामा तयारी अवस्थामा राख्ने / राख्न लगाउने।
- अस्पतालहरूमा मनसुनजन्य विपद् प्रभावितहरूलाई सम्बोधन गर्ने गरी आवश्यक संयन्त्रको सुदृढिकरण गर्ने।

- औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री समयमै खरिद गरी मौज्दात राख्ने ।
- औषधिजन्य सामग्री तथा खाद्य वस्तुको नियमित आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।
- मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको लागि सबै PHEOC हरूलाई एम्बुलेन्सको लागत तयार गर्न लगाउने ।
- मनसुनको दौरान सम्भावित रोग तथा महामारी फैलनसक्ने स्थानहरूको तथा सम्भावित व्यक्ति र समुदायको निगरानी गर्ने ।
- सकेसम्म रोगको महामारीको अवस्थामा अत्यावश्यकीय अवस्था बाहेक स्वास्थ्यकर्मीले बिदा बस्न नपाउनेगरी तत्काल निर्देशन जारी गर्ने ।
- रेडियो, टेलिभिजन जस्ता सञ्चारका माध्यमहरूबाट मनसुनको दौरान हुनसक्ने महामारी तथा स्वास्थ्य समस्याबारे सचेत तुल्याउन सन्देशमूलक सूचना प्रवाह गर्ने ।
- बाढी, पहिरो तथा डुबान तथा पानीजन्य रोगको जोखिमयुक्त स्थानहरूमा आवश्यकता अनुसार मनसुन पूर्व औषधिको व्यवस्थापन गर्ने।
- विपद्ग्रस्त क्षेत्रमा तत्काल स्वास्थ्यकर्मी परिचालन र औषधि व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । साथै जोखिमयुक्त स्थानमा स्वास्थ्यकर्मी र औषधिको अभाव नरहेको सुनिश्चितता गर्ने ।

(पोषण सम्बन्धी)

- पोषण विषयगत क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी बाढी, पहिरो एवं पानीजन्य विपद्को जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गर्ने ।
- पोषण विषयगत क्षेत्रको सूचना प्रणाली लाई व्यवस्थित तुल्याउने।
- विशेषगरी बालबालिका, गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिलाहरूलाई बाढीको जोखिमबाट बचाउन तथा कुपोषणको रोकथाम तथा उपचारका लागि आवश्यक पोषण सामग्रीहरूको पर्याप्त मौज्दात राख्ने । जस्तैः कडा शीघ्र कुपोषणको उपचारका लागि उपचारात्मक खाना Ready to Use Therapeutic Food (RUTF) F१००, F७५ and rehydration solution (ReSoMal), कुपोषणको रोकथामका लागि परिपूरक खाना Supplementary Foods (WSB+), MNP, Vitamin A, Deworming and IFA Tablets, आदी।
- संघ तथा प्रदेश तहका पोषण विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्था तथा व्यक्तिहरूको क्षमता अभिवृद्धी गर्ने। साथै स्थानिय तहहरुमा पोषण सम्बन्धि गुनासो सुनुवाइको संयन्त्र निर्माण गर्ने ।

- बाढी वा पहिरोको लागि जोखिमयुक्त जिल्लाहरूमा Standardized Monitoring and Assessment of Relief and Transition (SMART) पोषण सर्वेक्षण गर्ने।
- खाद्य, स्वास्थ्य, संरक्षण, खानेपानी तथा सरसफाइ जस्ता विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी पोषण सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- वर्षातको बेला स्थानिय स्तरमा महामारीसँग जुध्न साबुन पानीको प्रयोग गरी सही तरिकाले हात धुने व्यवस्था मिलाउने। साथै उक्त कार्यको लागि जनचेतनामूलक सामग्रीको प्रचार प्रसारलाई थप असरदार तुल्याउने।
- सरलीकृत तरिकाले ६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाहरूको पोषणको लेखाजोखा गरी कडा तथा मध्यम शीघ्र कुपोषणको उपचार गर्नको लागि बहिरंग पोषण सेवा लिन उक्त बालबालिकाहरूलाई स्वास्थ्य संस्थामा पठाँउने वा पोषण पुनर्स्थापना गृहमा भर्ना गरी उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- बाढी प्रभावित क्षेत्रका ६-२३ महिनाका १००,००० जना बालबालिकाहरू र ८५,००० जना गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिलाहरूलाई थप पोषिलो खानेकुराको वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- पोषण सम्बन्धी अवरुद्ध संरचनालाई अद्यावधिक राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको सुनिश्चितता गर्ने ।
- बाढी प्रभावित क्षेत्रका ६-५९ महिनाका ११५,००० जना बालबालिकाहरूलाई भिटामिन ए खुवाउने। सोही क्षेत्रका १२-५९ महिनासम्मका बालबालिकाहरूलाई जुकाको औषधि समेत खुवाउने।
- बाढी प्रभावित क्षेत्रका गर्भवती (Antenatal) तथा उत्तर प्रसूति (Postnatal) महिलाहरूलाई स्वास्थ्य परीक्षण, पोषण परामर्शका साथै नीति अनुसार आइरन तथा फोलिक एसिड वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

४.७ खानेपानी मन्त्रालय

- खानेपानी तथा सरसफाइ विषयगत क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी बाढी, पहिरो एवं पानीजन्य विपद् जोखिमको नक्सांकन गर्ने ।
- सरसफाइ र शुद्ध पानी पिउनका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- बाढी र पहिरोको जोखिमबाट ल्यान्ड फिल्ड साइट सुरक्षित गर्न आवश्यक तयारी गर्ने
- बाढी र पहिरोको जोखिमबाट क्षतिग्रस्त हुने सम्भावनालाई मध्यनजर गरी वैकल्पिक ल्यान्ड फिल्ड साइट पहिचान गर्ने ।

- खानेपानीका लागि अत्यावश्यक पाइप लगायतका फिटिङ सामग्रीको पर्याप्त मौज्दात राख्ने ।
- स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय र सम्बद्ध क्षेत्रसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने ।
- सुद्ध खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतनामूलक सामग्रीको प्रचार प्रसारमा बृद्धी गर्ने ।
- बाढी, डुबान र पहिरो जोखिमयेक्त बस्तीहरूमा चुन छर्कने र निःसंक्रमित गर्ने व्यवस्था मिलाउने। Evacuation Shelter हरूमा सरसफाइ, खानेपानी, चर्पी र हातधुने व्यवस्था मिलाउने।
- खानेपानी तथा सर-सफाई व्यवस्थापनलाई चुस्त राख आवश्यक मर्मत सम्भार गर्ने ।
- बाढी र पहिरो प्रभावित क्षेत्रमा पानी शुद्धीकरण गर्नको लागि क्लोरिन वितरण गर्ने ।
- डुबानको बेला पानीलाई कसरी पिउन योग्य बनाउने भन्ने सीप विकासमा जोड दिने ।
- खानेपानी तथा सरसफाइका अवरुद्ध संरचनाहरूलाई अद्यावधिक राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको सुनिश्चितता गर्ने ।
- प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी प्रत्येक प्रदेश राजधानी तथा जिल्लाहरूमा पर्याप्त मात्रामा खानेपानीका पाइपहरुको मौज्दात राख्ने ।
- प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा Portable toilet को प्रबन्ध गर्ने र पियुस तथा खानेपानी सुद्ध तुल्याउने औषधि सबै जिल्लाहरूमा पर्याप्त मात्रामा पठाँउने व्यवस्था मिलाउने।
- महिनावारीमा प्रयोग हुने स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सामग्रीहरूको आवश्यक भण्डार रहेको सुनिश्चितता गर्ने।

४.८ सहरी बिकास मन्त्रालय

- विपद् जोखिमयुक्त बस्तीको पहिचान गरी अभिलेख तयार गर्ने र जानकारी गराउने ।
- जोखिमयुक्त बस्ती स्थानान्तरणमा सुरक्षित क्षेत्र एकिन गर्ने र एकीकृत बस्ती विकास गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण सामग्रीहरूको व्यवस्थापनमा सहकार्य गर्ने ।
- आवश्यकता र उपलब्ध स्रोत तथा क्षमताको पहिचान तथा अन्तरहरू पहिचान गर्ने ।
- लाभान्वितप्रति जवाफदेहिता तथा निगरानी संयन्त्रको स्थापना गर्न सहयोग गर्ने ।
- विपद् लगत्तै प्रारम्भिक द्रूत सर्वेक्षणका लागि तयारी अवस्थामा रहने । अस्थायी आश्रयस्थल सम्बन्धी अभिमुखीकरण तथा तालिम गर्ने/गराउने ।

- यौन दुर्व्यवहार सम्भावित जोखिम रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि अभिमुखीकरण गर्ने अथवा सञ्चार सामग्री प्रचारप्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण (NRA) ले विगतमा तयार गरेका आपत्कालीन आश्रयस्थललाई उपयोगमा ल्याउने ।
- संक्रमणकालीन तथा दीर्घकालीन आवास समाधानका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- खुला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएका स्थानहरूको विवरण अद्यावधिक राख्ने र राख लगाउने।
- विभिन्न जिल्ला तथा स्थानीय तहमा बनाइएका सामुदायिक भवन वा आश्रयस्थलको (अस्थायी बासस्थानहरू) मापन गरी अद्यावधिक विवरण उपलब्ध गराउने ।
- विभिन्न बाढी प्रभावित क्षेत्रहरूमा लेखाजोखा सञ्चालन गरीरहेका विभिन्न पक्षबाट शिविर वा आश्रयस्थलहरूको स्थितिका बारेमा सूचना संकलन गर्ने।
- आश्रयस्थल वा शिविरमा रहेका प्रभावित व्यक्तिहरूको संरक्षण, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (WASH), खाद्यान्न, पोषण, आश्रयस्थल/गैरखाद्य सामग्री सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापनका निम्ति विस्थापन ट्र्याकिङ म्याट्रिक्स (DTM) अद्यावधिक गराउने ।
- शिविर वा आश्रयस्थलमा रहेका प्रभावित जनसङ्ख्यालाई जीवन रक्षार्थ सेवाहरू समयमै सुनिश्चित गर्ने । प्रदान गरिएको सेवा सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापन गर्ने।
- विस्थापन ट्र्याकिङ म्याट्रिक्सको (DTM) कार्यान्वन गरी आवश्यकता वा सेवा पहिचानका लागि सूचना संकलन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रहरूमा रहेका प्रावधान र अन्तरहरू (Provision and Gaps) सम्बन्धी जानकारी संकलन गर्न नियमित रूपमा Remote Assessment/Field Visit विधि मार्फत सूचना, नक्सा र तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी विभिन्न क्लस्टरहरू वा निकायहरूलाई सूचना प्रदान गर्ने।
- खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता विषयगत क्षेत्र (WASH Cluster), स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र (Health Cluster), आपत्कालीन आश्रयस्थल (Shelter Cluter) र अन्य विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा शिविर वा आश्रयस्थलमा भिडभाड कम गराउने योजना उपलब्ध गराउने।
- शिविरस्थल र आश्रयस्थलहरूमा गुनासो सुनुवाइ गर्ने संयन्त्रहरूको स्थापना सुनिश्चित गर्ने।

- अरू विषयगत क्षेत्रहरूको समन्वयमा शिविर तथा आश्रयस्थलहरूमा निरन्तर स्वास्थ्य सेवा, मनोवैज्ञानिक / मानसिक परामर्श, सिफारिसको प्रभावकारी कार्यपद्धति (Referral Mechanism) स्थापना गराउने ।
- शिविरहरू वा आश्रयस्थलहरू बन्द गर्ने (Decommission), निसंक्रमण (Disinfection) गर्ने र शिविरहरू बन्द गर्दा यथाशक्य ती स्थानहरूलाई आफनो मौलिक प्रयोगमा फिर्ता ल्याउने।

४.९ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

- प्रतिकार्य कार्यान्वयन गर्ने साझेदार संस्थाहरू, खाद्य आपूर्तिकर्ताहरू र कृषि बीउबिजन र पशु आहारा आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता, समझदारी, वार्तालाप र खरिद सम्बन्धी पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने ।
- नगद प्रदान/हस्तान्तरण कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि वित्तिय सेवा प्रदायकहरूसँग सम्झौता, समझदारी कायम गर्ने ।
- खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडसँगको समन्वयमा कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयले ७ वटै प्रदेशको खाद्य गोदाममा करिब ८३ हजार घर परिवारलाई १५ दिन पुग्ने गरीको खाद्य सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- बजार क्रियाशीलता, बजार मूल्य, स्थानीय बजारमा खाद्यान्नको उपलब्धता र आपूर्ति श्रृखंला सम्बन्धी अध्ययन, सर्वेक्षण गरी सूचना तथा जानकारी अद्यावधिक गर्ने ।
- खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रमा आबद्ध विकास साझेदार सङ्घ/संस्थासँगको बैठकबाट कार्ययोजना स्वीकृत गर्ने र पूर्वतयारीका लागि बैठक गर्ने ।
- विपद्पश्चात तुरून्त खान मिल्ने (Raedy to eat) खानेकुराको प्रबन्ध गर्न मानवीय सहायताका लागि काम गर्ने ।
- द्रुत आपत्कालीन खाद्य सुरक्षा तथा संकटासन्नता लेखाजोखा र द्रुत प्रारम्भिक लेखाजोखाको कार्यविधि तयार एवं अद्यावधिक गर्ने ।
- मनुसुन पूर्वानुमानमा आधारित जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्व प्रतिकार्य (Forecast based anticipatory early action): मनसुनजन्य विपद्बाट हुन सक्ने जोखिम न्युनिकरणको लक्ष्य राख्दै पहिले नै सम्भावित बाढीबाट हुन सक्ने ठूलो परिमाणको मानवीय तथा भौतिक क्षति रोक्न वा कम गर्न नेपालमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्व प्रतिकार्य (anticipatory action) लाई निरन्तरता दिने योजना रहेको छ । यस अन्तर्गत विभिन्न UN agencies ले Department of Hydrology and

Meteorology तथा अन्य regional forecasting agencies ले उपलब्ध गराउने early warning and rainfall forecasting information को आधारमा बाढी पूर्वानुमानको pre-defined threshold and trigger system बमोजिम तत्काल गुजाराको लागि बहुउद्देशीय नगद सहायता प्रदान गर्ने ।

- हरेक हप्ता नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् अन्तर्गतको राष्ट्रिय कृषि वातावरण अनुसन्धान केन्द्रद्वारा जल तथा मौसम विज्ञान विभागसँगको सहकार्यमा जारी हुने कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन मार्फत आगामी साताको मौसम जानकारीका साथै सो अवधिमा गर्न सकिने कृषि तथा पशुपन्छीसँग सम्बन्धित गतिविधिबारे जानकारी दिने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिने ।
- मनसुनजन्य बिपद् प्रतिकार्यलाई निम्न दुई चरणमा सम्पन्न गर्ने।
  - **पहिलो चरण** (पहिलो महिना): यदि बाढीपछि बजारहरू सञ्चालनमा रहेको भए १ महिनाका लागि लक्षित जनसङ्ख्याको लागि सरकारले तोकेको विधिबाट नगद सहायता र यदि बजारहरू क्रियाशील/सञ्चालनमा नरहेको भएमा सुरूवाती १० दिनका लागि खाद्यान्न सहायता र २० दिनका लागि नगद सहायता (बहुउद्देश्यीय नगदको रूपमा) वितरण साथै पशु तथा माछा स्वास्थ्य उपचार तथा मृत पशुपन्छीको व्यवस्थापन गर्ने।
  - **दोस्रो चरण** (एक महिनापछि): खाद्य सुरक्षा, जीविकोपार्जन र कृषि पुनः प्राप्तिका लागि कामका लागि नगद गतिविधिहरू, बालीको मौसम अनुसार बाली बीउ वितरण (धान, तरकारी, मकै, आदि) र खाद्यान्न र बालीको सुरक्षित भण्डारणमा सहयोग, सिंचाई कुलो मर्मत, गोठ मर्मत आदिमा सहयोग साथै बीमा गरेका कृषकहरूलाई तत्काल दावी भुक्तानिमा सहजिकरण गर्ने।

४.१० महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय

- संरक्षण सम्बन्धी सवालहरू र उपलब्ध संरक्षण सेवाहरू सम्बन्धी सूचनाहरूलाई विभिन्न पहुँचयोग्य ढाँचामा अद्यावधिक र विकास गर्ने ।
- संघीय तथा प्रदेशस्तरमा संरक्षणका सवालहरू विशेषगरी मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक सवालहरू, लैंगिक हिंसा, परिवारसँगको बिछोड, बाबुआमाको स्याहार नपाएका बालबालिकाहरूको आवश्यकता र ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, प्रवासी कामदारहरूको सेवाको निरन्तरता तथा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी तयारीका लागि सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने ।

- संरक्षण सम्बन्धी सेवा प्रदायकहरू तथा समुदाय स्तरका प्रतिकार्यमा संलग्न व्यक्तिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।
- संरक्षण सेवाहरू प्रदान गर्न महिला मैत्री स्थल, महिला तथा बालबालिकाका लागि सुरक्षित स्थल र बालमैत्री स्थलहरूको स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने।
- विपद्को समयमा विशेष आवश्यकता रहने डिग्नीटी किट, किशोरी (Adolescent) किट लगायतका जीवन बचाउने राहत सामग्रीहरूको पूर्व निर्धारण र भण्डारण गर्ने ।साथै उक्त सामग्रीहरूको भण्डारण सम्बन्धी लेखाजोखा गर्ने।
- विपद्को प्रभाव लेखाजोखाको लागि परिबेस सुहाउँदो लेखाजोखा टुलहरूको विकास गर्ने।

४.११ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

- डेंगु, हैजाजस्ता अन्य पानीजन्य रोगहरूबाट जोगाउन स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रसँगको सहकार्यमा विद्यालय, स्थानीय तह, विद्यार्थी र अभिभावकहरूलाई सार्वजनिक सेवा सम्बन्धी जानकारी (Public Service Announcement) जस्ता सन्देशहरू प्रवाह गरी सचेत तुल्याउने।
- मनसुन-प्रेरित सरुवा रोग, बाढी पहिरोको पूर्वतयारीबारे सचेत गराउने सामग्रीहरू सहित यौन शोषण र दुर्व्यवहार रोकथाम (PSEA) सन्देश जस्ता सचेतना जगाउने पूर्व तयारी सामग्रीहरू तयार पार्ने ।
- संघ, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय स्तरका शिक्षा विषयगत क्षेत्र (Education Cluster) का सदस्यहरूसँग प्रभावकारी समन्वय, जिम्मेवारी निर्धारण र बाँडफाँड गर्ने ।
- शिक्षा समूह सदस्यहरूले आपत्कालीन अवस्थामा शिक्षा (EIE) आपूर्तिहरूको न्यूनतम पूर्व स्थिति (Minimum prepositioning) कायम राखे/नराखेको सुनिश्चित गर्ने ।
- शिक्षा समूह सदस्यहरूले आपत्कालीन तयारी, प्रतिक्रिया र रिपोर्टिङबारे क्षमता विकास प्रशिक्षणहरू सञ्चालन गर्ने ।
- सुरक्षित ठाउँहरूको पहिचान र कृत्रिम घटना अभ्यास (Drill, Tabletop तथा Functional Exercise) सञ्चालन जस्ता तयारी र विद्यालय सुरक्षा गतिविधिहरूमा योगदान दिन स्थानीय स्तरमा सामुदायहरूको (वि. व्य. स., अ. शि. सं. युवा क्लबहरू आदि) परिचालन गर्ने ।
- कमजोर विद्यालयहरूको पूर्वतयारी र मूल्याङ्कनको लागि स्थानीय सरकारहरूलाई अनुरोध गर्ने।

- प्रभावकारी समन्वयका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आपत्कालीन सम्पर्क विवरणहरूको अद्यावधिक गर्ने ।
- बाढी तथा पहिरोबाट विद्यालयहरूको क्षतिको जानकारी संकलन गर्न Standard operating procedure अनुसार प्रतिकार्यका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
- संयुक्त तयारी र प्रतिकार्यको लागि संघ, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह र अन्तर समूह (inter-cluster) बीच समन्वय गर्ने ।
- आपत्कालीन समयमा मनोवैज्ञानिक प्राथमिक सहायता सहयोग गर्न मानव स्रोत पूर्व-पहिचान गर्ने।
- मनसुनको दौरान प्रत्येक दिनको मौसम तथा त्यसको असरबारे आवश्यक जानकारी तथा सूचना प्राप्त गर्न ११५५ मा सम्पर्क गर्ने ।

४.१२ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

- बाढी, पहिरो तथा पानीजन्य अन्य विपद् सम्बन्धी सचेतनाका लागि सञ्चार सामग्री विभिन्न भाषामा तयार गरी विभिन्न सञ्चार माध्यम मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने ।
- बाढी, डुबान, पहिरो (सम्भव भएसम्म) को पूर्वसूचना प्रणालीका लागि दूरसञ्चार सेवा प्रदायक संस्था मार्फत संक्रामक रोग लगायत बाढी पहिरो सम्बन्धी सचेतना एसएमएस (SMS) सम्प्रेषण गर्ने ।
- दुरसञ्चार प्राधिकरणसँगको समन्वयमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले पोर्टेबल सञ्चार उपकरणलाई तयारी अवस्थामा राखि विपद्का समयमा चौबिसै घण्टा टेलिफोन तथा इन्टरनेटको प्रबन्ध गर्न पहल गर्ने।
- जमिनी कटानका कारण नदीका किनारमा रहेका भौतिक संरचना (टेलिफोनका टावर लगायत) को सुरक्षार्थ सम्बन्धित निकाय, सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्ने गरी समन्वय गर्ने।
- बाढी, डुबान, पहिरो लगायत अन्य मनसुनजन्य विपद्को सूचना 'Caller Back Ringtone' मार्फत सर्वसाभारणलाई जानकारी गराउने प्रबन्ध गर्ने ।
- विभिन्न विपद्बारे विभिन्न माध्यमबाट जीवन बचाउन र जीवन निर्वाहका लागि उपयोगी सूचनाहरू सञ्चार माध्यमहरूद्वारा प्रचार प्रसार गर्ने ।
- बाढी वा डुबानका कारण कुनै ठाउँको सञ्चार सम्पर्क विच्छेद भएको खण्डमा यथाशीघ्र पुनः स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने।

- बाढी, पहिरोका कारण टेलिफोन टावरहरूमा क्षति पुगेमा भरपर्दो सञ्चार व्यवस्थाका लागि मोबाइल टावरको व्यवस्था गर्ने ।
- जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि संचार तथा प्रबिधि मन्त्रालयले NCell, NTC लगायतका सेवा प्रदायकहरुसंग समन्वय गरि Toll Free नम्बरहरूको ब्यवस्था गर्ने।

४.१३ ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय

- तटबन्ध लगायतका प्रभावकारी उपाय अपनाई बाढी र डुबानको जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने।
- मनसुन अवधिमा तटबन्धहरू भत्किने र बस्तीहरूमा नयाँ भंगालो पस्ने जोखिमको अवस्थामा आवश्यकताका आधारमा तत्काल रोकथाम कार्यका लागि आवश्यक सामग्रीहरू (ग्याबिन जाली, पिकेट तथा स्यान्ड ब्याग बोरा) को उपयुक्त स्थानमा भण्डारण तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- सीमावर्ती क्षेत्रमा बनेका तटबन्ध र अरू संरचनाले मुख्य गरी तराई मधेशमा डुबानको समस्या आउन नदीनको लागि आवश्यक समन्वय गरी पूर्वतयारी गर्ने ।
- वैकल्पिक उर्जा प्रवद्धन केन्द्रको सहयोगमा प्रत्येक प्रदेशमा २००० वटाका दरले पोर्टेबल सोलार र बत्तीको व्यवस्था मिलाउने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभागसँगको समन्वयमा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा बाढीजन्य प्रकोपको असरमा आधारित पूर्वानुमान गर्ने ।
- सिंचाइ विभागले प्रत्येक प्रदेशमा न्यूनतम १००० थान तार जालीको प्रबन्ध गर्ने
- कोशी प्रदेशमा २५०० थान तारजालीको प्रबन्ध गर्ने।
- प्रत्येक प्रदेशमा २५००० थान का दरले स्यान्ड ब्यागको प्रबन्ध गर्ने
- कोशी प्रदेशमा ५०००० थान स्यान्ड ब्यागको प्रबन्ध गर्ने ।
- तीन दिन अगावै मौसमको पूर्वानुमान बिहान र बेलुका ६ बजे बुलेटिन दैनिक रूपमा अपडेट गर्ने।
- बाढीको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना बुलेटिन दैनिक रूपमा बिहान ७ बजे अपडेट गर्ने । विषम अवस्थामा आवश्यकता अनुसार बुलेटिन जारी गर्ने ।
- बाढी तथा मौसम बुलेटिन जारी गरेपछि पहिलो जानकारी गृह मन्त्रालय (राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र) लाई गराउने।

- जारी भएको बुलेटिन तत्कालै यस विभागको आधिकारिक वेभसाइटः www.hydrology.gov.np र www. mfd.gov.np मा राख्ने ।
- तत्कालै सबै मन्त्रालय तथा विभागका साथै रेडक्रस लगायत अन्य विपद्को क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरूका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई इमेलमार्फत बुलेटिन पठाँउने ।
- जारी भएको बाढी बुलेटिन यस विभागको आधिकारिक Twitter Page: Nepal Flood Alert (नेपाल बाढी सूचना) र Facebook Page: Nepal Flood Alert (नेपाल बाढी सूचना) मा राख्ने तथा मौसम बुलेटिन Twitter Page: Nepal Weather Forecast र Facebook page: Meteorological Forecasting Division मा राख्ने ।
- बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरूमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने मुख्य नदी जलाधारका सर्वसाधारणलाई मोबाइलमा एस एम एस पठाँउने।
- देशैभरका सर्वसाधारणका लागि ११५५ नम्बरको टोल फ्रि सेवा बाढी पूर्वसूचना प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुन अवधिभर सञ्चालन गर्ने।
- मौसम पूर्वानुमानको हकमा सर्वसाधारण लगायतका लागि सम्पर्क टेलिफोन ०१-४११३१९१ र ०१-४४८६८६९ चौबिसै घण्टा खुला राख्ने ।

४.१४ परराष्ट्र मन्त्रालय

- विपद्को समययमा आवश्यक परेमा मित्रराष्ट्रहरूको सहयोग जुटाउने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि अन्तरदेशीय समन्वय गर्ने ।
- राहत एवं उद्धार सामग्री ल्याउने वायुसेवालाई उडान अवतरण अनुमति, भन्सारमा सहजीकरण र उद्धारकर्तालाई परराष्ट्र मन्त्रालयले तत्काल भिसा प्रदान गर्ने ।
- मित्रराष्ट्र वा नेपालस्थित विदेशी नियोगबाट प्राप्त राहत सामग्रीमा महसुल छुटका लागि भन्सार विभागलाई सिफारिस गर्ने ।
- विदेशमा संकलित राहत सामग्री र रकम नेपाल ल्याउन सहजीकरण गर्ने ।
- विपद्मा परेका विदेशी नागरिकको अवस्था, घाइते वा मृत्युको जानकारी सम्बन्धित मुलुकलाई दिने।

- तराईका क्षेत्रमा भारतीय बाँधले हुन सक्ने बाढी तथा डुबानको समस्या र उत्तरी क्षेत्रमा तिब्बतमा रहेका हिमताल फुटेर हुनसक्ने आकस्मिक बाढीको प्रकोप समाधानको लागि कूटनीतिक पहल र समन्वय गर्ने ।
- अत्याधिक वर्षाका कारण कोशी, गण्डकी तथा महाकाली जस्ता मुख्य नदीहरूमा बाढी आई डुबान हुने अवस्था आएमा उक्त नदीहरूमा सीमावर्ती जिल्लामा निर्मीत बाँधका ढोकाहरू तत्काल खोल्न कुटनीतिक पहल गर्ने।

४.१५ भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय

- वर्षायाममा बाढी र पहिरोले भत्काएका र पुरिएका सडक तथा पुलहरू जतिसक्दो चाँडो अवरोध पन्छाएर र मर्मत गरेर सुचारु गराउने कार्यलाई सडक विभागले मुख्य प्राथमिकतामा राख्ने ।
- डोजर एस्काभेटर लगायत हेभी इक्विपमेन्टको विवरण अद्यावधिक राख्ने ।
- आपूर्तिका मुख्य मार्गहरू र रणनीतिक मार्गहरूमा बेलीब्रिज लगायतका सामग्री सहित तैनाथी गर्ने र तुरुन्त सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाउने ।
- सडकहरू चालु रहे नरहेको सम्बन्धमा विवरण अद्यावधिक गरी सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने।
- सडक विभागमार्फत ८७ वटा रणनीतिक स्थानमा तथा ११८ वटा कार्यालयमा अत्यावश्यक मेसिन सामग्री तथा जनशक्ति तैनाथी अवस्थामा (Stand By) राख्ने ।
- अवरुद्ध सडकको बारेमा आम जनमानसलाई जानकारी गराउने प्रणालीको निर्माण र प्रयोग ।
- देशको जुनसुकै स्थानमा सडक अवरुद्ध भएता पनि ३० मिनेटभित्र खुलाउने कार्य सुरु गर्ने गरी उपकरण तथा जनशक्ति तैनाथी अवस्थामा राख्ने ।

४.१६ वन तथा वातावरण मन्त्रालय

- गल्छी, पहिरो नियन्त्रण, संरक्षण पोखरी, पहिरो रोकथाम, सिंचाइ कुलो सुधार, खोला किनारा संरक्षण, पानी मुहान संरक्षण, भू-क्षय नियन्त्रणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- विपद् जोखिमबारे विभिन्न कार्यक्रम मार्फत भू तथा जलाधार संरक्षण सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

- विपद्बाट प्रभावित परिवारहरुको लागि सहुलियत दरमा आवश्यक काठ दाउरा उपलव्ध गराउने।

४.१७ संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय

- मनसुनको समयमा हुन सक्ने बाढी, डुबान, पहिरो, हिमपहिरो लगायतका सम्भावित विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धार गर्न नेपाल वायुसेवा निगम तथा निजी कम्पनीका जहाज तथा हेलिकप्टर परिचालन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- मनसुनको समयमा समेत आवश्यकता अनुसार जहाज तथा हेलिकप्टर उडान र अवतरण गर्न सकिने गरी विमानस्थलहरूको सञ्चालनको प्रबन्ध गर्ने ।
- पदमार्गमा रहेका पर्यटकहरूलाई मनसुनजन्य विपद्बारे पूर्वसूचना उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने तथा विपद्को दौरान आवश्यक उद्धार तथा राहतका कार्यहरू गर्ने/ गराउने।

४.१८ युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय

- मन्त्रालयको बार्षिक स्विकृत कार्यक्रम अन्तर्गतको ५० जना युवालाई २ देखि ३ दिन सम्मको विपद् व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त स्काउट जनशक्ति २५८ जना रहेको र ती जनशक्तिले प्रयोग गर्ने आधारभूत सामग्री सहित विपद् व्यवस्थापनमा आवश्यक परेको बेला परिचालन गर्न तयारी अवस्थामा राख्ने।

४.१९ नेपाल विद्युत प्राधिकरण

- मनसुनको दौरान विद्युतका पोलहरुमा क्षति पुगी, ढल्केर वा लच्केर तथा वीद्युतका तारहरु चुडिएर वा अन्य कारणबाट क्षतिग्रस्त भइ विद्युत आपूर्ती अबरुद्ध भएमा तत्काल मर्मत गरी विद्युत सुचारु गर्ने व्यवस्था गर्ने।
- उक्त कार्यको लागि अन्तर्गतका निकायहरूमा आवस्यक दक्ष प्राविधिक जनसक्ती तथा साधन स्रोत मनसुन अवधिभर देशका विभिन्न स्थानहरूमा तयारी अवस्थामा राख्ने।

५. सम्बन्धित विभागको जिम्मेवारी

५.१ सडक विभाग

- मनसुनको दौरान हुने बाढी पहिरोबाट सडक पुल पुलेसाहरूमा हुन सक्ने सम्भावित क्षतिको आँकलन गरी प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने मनसुनको दौरान पहिरो बाढीबाट

हुने सडक अबरोधलाई तत्काल हटाई यातायात सुचारु गर्न Strategic Locations मा डोजर, एस्काभेटर लगायतका हेभी इक्युपमेन्ट तयारी अवस्थामा राख्ने ।

- अत्यावश्यक स्थानमा तत्काल पुर्याउन सकिने गरी एउटा प्रदेशमा कम्तिमा ५ वटाका दरले हुने गरी ७ वटा प्रदेशमा ३५ वटा बेलीब्रिज राख्ने, साथै राष्ट्रिय राजमार्गमा सम्भावित पहिरोको नजिकै पर्याप्त इन्धन र चालकसहित हेभि इक्युप्मेन्ट, डोजरलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।

५.२ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

- तीन दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान नियमित रूपमा दैनिक बिहान ६ बजे र बेलुका ६ बजे अपडेट गर्ने ।
- तीन दिन सम्मको बाढी पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना बुलेटिन दैनिक रूपमा बिहान ७ बजे अपडेट गर्ने। विषम अवस्थामा जुनसुकै बेला बुलेटिन जारी गर्ने।
- बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गरीसके पश्चात सोको जानकारी गृह मन्त्रालय- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण र राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले सूचीकृत गरेका सबै मन्त्रालय तथा विभाग साथै रेडक्रस लगायत अन्य विपद्को क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरुका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई इमेल मार्फत गराउने।
- जारी भएको बुलेटिन तत्कालै सम्बन्धित विभागको आधिकारिक वेभसाइटः www.dhm.gov.np, www.hydrology.gov.np, www.mfd.gov.np मा राख्ने।
- जारी भएको बाढी बुलेटिन सम्बन्धित विभागको आधिकारिक Twitter Page: Nepal Flood Alert (नेपाल बाढी सूचना) र Face- book Page: Nepal Flood Alert (नेपाल बाढी सूचना) मा राखिनेछ तथा मौसम बुलेटिन Twitter Page: Nepal Weather Forecast Facebook page: Meteorological Forecasting Division मा राख्ने।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र नेपाल टेलिकम तथा एन सेलको समन्वयमा विपद्को जोखिमबारे आम जनमानसलाई मोबाइल मार्फत निरन्तर सूचना प्रवाह गर्ने ।
- बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरूमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने मुख्य नदी जलाधारका सर्वसाधारणहरूलाई मोबाइलमा एस्. एम्. एस्. पठाउने।

- वर्षाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यकता अनुसार तथा विशेष मौसम तथा बाढी बुलेटिन जारी भए पश्चात सम्भावित प्रभाव पर्न सक्ने स्थानहरूमा जनसमुदायलाई जानकारी दिने उद्देश्यले मास एस्. एम्. एस्. पठाँउने।
- देशैभरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्बर टोल फ्रि सेवा बाढी र मौसम पूर्वसूचना प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुन अवधिभर सञ्चालन गर्ने ।
- सर्वसाधारणलाई नियमित मौसम सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्न ०१-४११३१९१ र ०१-४११३३४५ चौबिसै घण्टा खुला राख्ने।

५.३ खानी तथा भूगर्भ विभाग

- पहिरो सम्बन्धि आकस्मिक र विस्तृत (rapid and detailed landslide assessment) अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने। बि.स. २०७५ साल देखि पहिरो अनुसन्धान शाखाको स्थापना गरि उक्त कार्य गर्दै आएको।
- विभिन्न सरकारी निकायहरुको अनुरोधमा पहिरोको अध्ययन गरि सोको कारण, सम्भावित रोकथामका उपायहरु र उक्त क्षेत्रमा बस्ति बस्न उपयुक्त रहे नरहेको व्यहोराको साथै नयाँ ठाउँमा बस्ती सार्नु पर्ने खण्डमा उपयुक्त स्थानको सिफारिस गरी गृह मन्त्रालय तथा सम्बन्धित निकायमा पठाउने।
- शहरी बिकास तथा भवन निर्माण विभागसँगको सहकार्यमा प्राकृतिक प्रकोप (पहिरो तथा भूकम्प) पछि नयाँ बस्ति बसाल्ने क्रममा जोखिम आँकलन गर्ने।
- विभिन्न क्षेत्रको भू-विपद् सम्बन्धि जानकारी सहितको भू-इन्जिनियरिङ्ग तथा भू-वातावरणीय नक्शा तथा भौगर्भिक र भूकम्पिय जोखिम नक्शा प्रकाशन गर्ने।
- सबै प्रदेशहरूको Landslide inventory map तयार गर्ने।कोशी, बागमती, गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशहरूको Inventory map तयार भई कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशहरूमा तयारीको क्रममा रहेको।
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँग सहकार्य गरि Post Disaster Assessment को कार्य गर्ने।
- प्रकोप (पहिरो तथा भूकम्प) सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने।
- पहिरोबाट हुने जोखिम न्युनोकरणका लागि आवश्यक पूर्वसूचना प्रणाली विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने।

५.४ जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

- सम्झौता भइ निर्माण कार्य सुरू गरिसकेका भौतिक निर्माणका पूर्वाधारहरूमा हुनसक्ने जोखिमको न्यूनीकरण गर्न मनसुन अगावै अत्यावश्यक कार्यहरू सम्पन्न गर्ने ।
- बाढी, पहिरोबाट जोखिम हुन सक्ने स्थानहरूको पहिचान गरी प्राविधिक रूपमा प्राथमिकिकरण गर्ने र आपत्कालीन समस्या समाधानका लागि आवश्यक स्रोतहरू (निर्माण सामग्री, मानव संसाधन) को व्यवस्थापन सम्बन्धित कार्यालयबाट गर्ने ।
- मनसुनजन्य विपद्को प्रतिकार्यको लागि यस विभाग अन्तर्गतका यान्त्रिक कार्यालयहरू मातहत रहेका Excavator, Loader, Dump truck हरू तयारी अवस्थामा राख्ने |
- सीमावर्ती क्षेत्रमा बनेका तटबन्ध र अरु संरचनाले तराई मधेसमा हुनसक्ने डुबानको सम्भावनालाई पूर्वानमान गरी उक्त जोखिम न्यूनिकरण गर्ने आवश्यक तयारी थाल्ने।
- सीमावर्ती क्षेत्रमा डुबानको समस्या भए मित्रराष्ट्र भारतसँगको समन्वयमा विशेषज्ञहरूको राय अनुसार तुरुन्त निकास खोल्ने।
- केन्द्रीयस्तरमा नदी नियन्त्रण तथा पहिरो व्यवस्थापन कार्यहरूको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीहरू खरिद तथा भण्डारण गर्ने |
- आयोजनास्तरमा नदी नियन्त्रण तथा पहिरो व्यवस्थापन कार्यहरूको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीहरू खरिद तथा भण्डारण गर्ने |
- आपत्कालीन अवस्थामा जिल्लास्तरमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सित समन्वय गरी तत्काल परिचालन हुने |

६. सुरक्षा निकायको जिम्मेवारी

६.१ नेपाली सेना

- नेपाली सेना मातहत जिल्लामा तैनाथ युनिटमा सिनियर अधिकृतलाई विपद् सम्पर्क व्यक्ति (Disaster Focal Person) तोक्ने ।साथै, प्रदेश स्तरमा समन्वयको लागि सम्बन्धित प्रदेशको पृतना हे.क्वा.को अप्रेशन अधिकृतलाई विपद् सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने।
- विपद् पूर्वतयारीको लागि आवश्यक सामग्री तथा औजार उपकरणको व्यवस्था मिलाउने ।
- सम्भावित विपद्को प्रकृति अनुरूप तयारी अवस्थामा राखिएको फौजलाई स्रोतसाधन र सीपयुक्त बनाउने ।
- काठमाण्डौ र सुर्खेतमा नेपाली सेनाले हेलिकप्टर तयारी अवस्थामा राख्ने। ।

- मनसुनजन्य विपद् जोखिमको अनुगमन विश्लेषण गरी सर्वसाधारण प्रयोगकर्ताका लागि उपयुक्त हुने खालका जानकारीमूलक विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचना सामाजिक सञ्जालमा राख्ने ।
- विपद्का घटनाबाट हुन सक्ने सम्भावित क्षति न्यूनीकरणका लागि प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसँग समन्वय गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- खोज तथा उद्धार कार्यको लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति, स्वास्थ्यकर्मी तथा सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- आवश्यकता अनुसार हवाइ उद्धारको समेत प्रबन्ध मिलाउने ।

६.२ नेपाल प्रहरी

- प्रकोपजन्य घटनाहरूको सूचना संकलनका लागि सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने र आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- जनशक्तिलाई उपलब्ध उद्धार सामग्रीहरू तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को प्रयोग आदि सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने ।
- प्रदेशभित्र रहेका सरकारी/ गैरसरकारी निकायहरूको विवरण र स्थानीय तहमा वडा स्तरसम्म जनप्रतिनिधि लगायत सम्बन्धित व्यक्तिहरूको नाम, सम्पर्क नम्बर संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने।
- सम्भावित क्षति न्यूनीकरण गर्न आवश्यक सवारीसाधन औजार, उपकरण तथा उद्धार सामग्री सहितको दक्ष (तालिम प्राप्त) जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने।
- सरोकारवाला निकायहरूसँगको समन्वयमा पूर्वसूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग निरन्तर सञ्चार र समन्वय गर्ने ।
- आपत्कालीन योजना तयार गरी खोज तथा उद्धार टोलीलाई समय समयमा अभ्यास गराउने ।
- प्रकोपजन्य घटनाहरुको सूचना संकलनका लागि सम्पर्क व्यक्ति Disaster Focal Person को रूपमा सिनियर प्रहरी अधिकृत तोक्ने र आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- जिल्ला स्तरमा मनसुनजन्य विपद् घटना सम्बन्धी प्रतिकार्य योजना तयार गरी सम्भावित विपद् घटनाको (बाढी, पहिरो, डुबान) पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा तयार रहने ।

- गृह मन्त्रालय, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन समितिहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, रेडक्रस, सम्बन्धित सघंसंस्थाहरु, आम नागरिक, स्थानीय युवाक्लव आदि सँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।
- विपद्सँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वयात्मक बैठक गर्ने ।
- केन्द्र देखि स्थानीय तह सम्मका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुसँग समन्वय गरी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- केन्द्र देखि स्थानीय तह सम्मका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुको सहकार्यमा मनसुनजन्य विपद् खोज तथा उद्धार सँग सम्बन्धित पूर्वतयारी कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने ।
- जोखिमयुक्त स्थानहरुको नक्सांकन गरी स्रोतसाधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- स्थानीय रेडियो तथा एफ.एम. हरुबाट जनचेतनामूलक सामाग्रीहरु प्रसारण गर्ने ।
- मनसुनजन्य खोज तथा उद्धारसँग सम्बन्धित स्रोतसाधनहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्रकोपजन्य घटनाहरुको सूचना संकलन तथा उद्धार प्रतिकार्यलाई छिटो छरितो बनाउनका लागि प्रदेश भित्र रहेका स्थानीय तहमा वडा स्तर सम्म निर्वाचित जनप्रतिनिधि लगायत सम्बन्धित व्यक्तिहरुको नाम, सम्पर्क नम्बर संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने ।
- विपद्को समयमा विस्थापितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सकिने स्थानहरुको पहिचान गरी त्यस्ता स्थानहरुको अभिलेख र स्थानको क्षमता अद्यावधिक गर्ने ।
- विभिन्न सुरक्षा निकाय तथा संघ संस्था सँग Joint Exercise लगायतका अभ्यास गर्ने ।
- सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वयमा पूर्वसूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी वनाउन प्रदेश जिल्ला र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सँग निरन्तर सञ्चार र समन्वय गर्ने ।
- सम्भावित क्षति न्यूनिकरण गर्न आवश्यक सवारी साधन औजार, उपकरण तथा उद्धार सामाग्रीसहितको दक्ष (तालिम प्राप्त) जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।

६.३ सशस्त्र प्रहरी बल

- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका ७७ जिल्लामा रहेका कार्यालयहरूमा उपलब्ध खोज तथा उद्धारका उपकरणहरू सहित आवश्यक जनशक्ति तुरुन्त परिचालन गर्न सक्ने हालतमा चौबिसै घण्टा तयारी हालमा रख्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- प्रदेशगत रूपमा रहेका बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम ८ वटा, काठमाण्डौ उपत्यकास्थित सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं. २० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार) एवं सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस मुलघाट धनकुटा, निजगढ बारा, चिप्ले सुर्खेत र आदमघाट धादिङलाई खोज तथा उद्धारका आधुनिक उपकरण सहित तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन तालिमलाई निरन्तर रूपमा सञ्चालन गर्ने।
- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका विभिन्न इकाइहरूमा गैह्र खाद्य राहत सामग्रीहरू (लत्ताकपडा, पाल, त्रिपाल) भण्डारण गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त नगरेका सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीहरूलाई कार्यरत कार्यालयहरूबाट नियमित रूपमा विपद् व्यवस्थापन अनुशिक्षण तालिम प्रदान गर्ने।
- सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको अस्पताल, APF अस्पताल एवं फिल्ड अस्पताल, सुनसरी, महोत्तरी र बाँकेलाई घाइते, बिरामीहरूको प्रभावकारी उपचारको व्यवस्था मिलाउन विभिन्न पूर्वतयारीका कार्यक्रमहरू सहित आवश्यक तयारी गर्ने ।
- राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू एवं जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूमा समन्वयका लागि सञ्चार तालिम प्राप्त सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीहारूलाई खटाउने। साथै विपद् व्यवस्थापनसँग सरोकार राख्ने सबै निकायसँग समन्वयका लागि गण, गुल्म, शिक्षालय एवं बाहिनी तहका कार्यालयहरूमा Disaster Focal Person तोकी निरन्तर सवन्वय गर्ने ।
- सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालमा रहेका Mass Casualty Vehicle, Ambulance, Heavy Equipment, Rescue Raft, IRT Vehicle, DRS (Disaster Relief System), गोताखोर लगायत उपलब्ध अन्य स्रोत साधन एंव उपकरणहरू तयारी हालतमा राखे ।

७. प्रदेशको जिम्मेवारी

- प्रदेशको मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने ।

- प्रदेश तहमा मनसुनजन्य विपद्को दौरान खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनको लागि साधन स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्रदेश सरकारले तराईका जिल्लाहरूमा कम्तिमा ५ वटाका दरले रबर बोटहरु सुरक्षा निकायलाई उपलब्ध गराउने ।
- प्रदेश सरकारले विपद्को घटना घटेको स्थलमा आवश्यकता अनुसार हेल्प डेस्क स्थापना गर्ने ।
- महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रलयसंग समन्वय गरी प्रदेश तहमा अति विपन्न र संकटासन्न समूदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी संयन्त्र स्थापना गर्ने।
- भण्डारण केन्द्रबाट जिल्लासम्म राहत सामाग्री पुर्याउनका लागि प्रादेशिक आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रले कार्य सम्पादन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउने ।
- तीनवटै सुरक्षा निकायले प्रत्येक प्रदेशको राजधानीमा विपद् सहायताका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- प्रदेशहरूमा मनसुन पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।
- मनसुन विपद् प्रतिकार्यको लागि गृह मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- मनसुनजन्य विपद्को दौरान जिल्ला तथा स्थानीयतहलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग र सहकार्य गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको दौरान प्रदेश तहका साधन स्रोत परिचालन गर्ने । उक्त साधन स्रोत परिचालनको लागि प्रादेशिक निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार प्रदेशमा रहेका स्वयम् सेवकहरू परिचालन गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यमा परिचालित हुने प्रदेश तहका सरकारी निकाय, सुरक्षा निकाय, गैर सरकारी निजी तथा मानवीय क्षेत्रमा खटिने निकायहरूलाई मनसुन अवधिभर तयारी अवस्थामा राख्ने ।

८. जिल्ला प्रशासन कार्यालय

- जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने ।
- कम्तीमा ५० जना उद्धारकर्मी परिचालन गर्न आवश्यक पर्ने खोज तथा उद्धार सामग्री सहित तयारी अवस्थामा राख्ने ।

- आपत्कालीन आश्रयस्थल, खाद्यान्न, पोषण, लैंगिक संवेदनशीलता जस्ता विषयहरू समेतको ख्याल गरी पूर्वतयारीका कार्यहरू सम्पन्न गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार पर्याप्त मात्रामा खोज, उद्धार तथा राहत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गरी मौज्दात राख्ने।
- राहत मापदण्डले तोकेको न्यूनतम रकम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषमा प्रबन्ध गर्ने ।
- सबै विषयगत क्षेत्रका नेतृत्व र सहनेतृत्व (Cluster Lead & Co-Lead) गर्ने निकायहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने / राख्न लगाउने।
- विपद्को घटना घटेको स्थलमा आवश्यकता अनुसार हेल्प डेस्क स्थापना गर्ने ।
- महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रलयसंग समन्वय गरी जिल्ला तहमा अति विपन्न र संकटासन्न समूदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी संयन्त्र स्थापना गर्ने।
- सीमावर्ती जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु र भारतका सीमावर्ती क्षेत्रका जिल्ला मजिष्ट्रेटलगायत सम्वद्ध पक्षहरु बीच बैठक गरी नाला तथा ड्रेनेजहरु सफा गरी पानीको प्राकृतिक बहाबलाई कायम गराउने ।
- विपद्को घटना हुने बित्तिकै खोज तथा उद्धारका लागि उद्धारकर्मी परिचालन गर्ने र तत्कालै प्रभावितहरूलाई राहत उपलब्ध गराउने प्रबन्ध मिलाउने। .
- विपद्को समयमा बजारमा हुने कृत्रिम अभाव, कालाबजारी तथा आपराधिक गतिविधिलाई नियन्त्रण गर्ने ।
- विपद्को प्रभावसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क संकलन तथा एकिन गर्ने कार्यलाई महत्वका साथ ध्यानमा राखी उक्त तथ्याङ्कमा हरसम्भव शुद्धता ल्याउने।
- जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूलाई जनशक्ति र स्रोतसाधन सहित चौबिसै घण्टा सञ्चालनमा ल्याउने।
- चीनसँग सीमा जोडिएका र संयुक्त जलाधार क्षेत्र भएका जिल्लाहरूले चीनको भूभागमा हुनसक्ने हिमताल विस्फोटन, नदी थुनिने जस्ता समस्याहरूको र यसबाट उत्पन्न हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न नियमित सूचना लिने र निगरानी गरी आवश्यक समन्वय गर्ने ।

८.१ दक्षिण सीमावर्ती जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू

- नेपालको दक्षिणी सीमावर्ती क्षेत्रमा मनसुनको पानीको बहाब निकास अवरूद्ध हुन सक्ने स्थान पहिचान गर्ने ।

- भारतीय समकक्षी संस्थाको समन्वयमा निकास खोल्ने, अवरोधहरू हटाउने काम गर्ने र मन्त्रालयलाई नियमित जानकारी गराउने।
- ठूलो बाढी आएमा मुख्य नदीहरूको जलमार्ग तथा ब्यारेजका ढोकाहरू खुला वा बन्द गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्ने।
- थप समस्या समाधानका उपायहरूका बारेमा माथिल्लो निकायमा समन्वय गर्ने ।
- कोभिड-१९ महामारीको अवधिमा निर्माण गरिएका होल्डिङ सेन्टरहरूको सदुपयोगको प्रबन्ध मिलाउने ।

९. स्थानीय तहको जिम्मेवारी

- आफ्नो पालिकाको मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने।
- स्थानीय समुदायलाई विपद्प्रति जागरूक बनाउन, विपद्सँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न तथा विपद्को घटना हुनासाथ प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुन वडा वा समुदायस्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने र समितिको क्रियाशीलताका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड र नियमित बैठक बस्ने व्यवस्था गर्ने ।
- मनसुन विपद् प्रतिकार्यको निमित्त जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति र आवश्यकता अनुसार राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँग समन्वय गर्ने।
- पालिकामा मनसुन विपद्को दौरान आवश्यक पर्ने खोज तथा उद्धार र राहत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।
- ढुंगा, गिटी, बालुवा थुप्रिएर जोखिममा रहेका भौतिक संरचना (पुल, पुलेसा, सडक) हरुको सुरक्षाका लागि तत्काल थुप्रिएका सामग्रीहरु नियमानुसार हटाउने व्यवस्था गर्ने ।
- पालिका तहमा मनसुन पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने।
- विपद्को घटना घटेको स्थलमा आवश्यकता अनुसार हेल्प डेस्क स्थापना गर्ने ।
- पालिकामा अति विपन्न र संकटासन्न समूदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी संयन्त्र स्थापना गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद्को दौरान असरदार प्रतिकार्यको लागि पालिका अन्तर्गत रहेका साधन स्रोत परिचालन गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको निमित्त पालिकामा रहेका सरकारी गैर सरकारी निजी तथा मानवीय क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ, संस्था र स्थानीय समुदायसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।

- मनसुनजन्य जोखिमका सम्बन्धमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- विपद्का कारण विस्थापितका लागि तुरुन्त खाद्यान्न, सरसफाइ र अस्थायी आवास तथा औषधोपचारको व्यवस्था मिलाउने।
- विपद्मा परी हराएका, बिग्रेका वा नष्ट भएका कागजातहरूको एकिन तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- स्थानीय तहका प्रत्येक वडाहरूमा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयद्वारा निर्दिष्ट गरिएको विपद् प्रतिकार्यका न्यूनतम खोज तथा उद्धारका सामग्रीको आवश्यक सेट तयार गरी उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने ।

१०. निजी क्षेत्रको जिम्मेवारी

- मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको दौरान खाद्य तथा गैह्र खाद्य राहत व्यवस्थापनमा सहजीकरण गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको दौरान राहत ढुवानिमा सहजीकरण गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रहरूमा बजार व्यवस्थापन गरी दैनिक उपभोग्य बस्तु तथा सामाग्रीहरुको आपूर्ति भएको सुनिस्चितता गर्ने।
- मनसुनजन्य विपद्को दौरान बजारमा हुन सक्ने कृतिम अभाव, कालो बजारी लगायतका अवान्चित गतिविधिलाई नियन्त्रण गर्न बजारको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने।

११. अन्य संघ संस्थाको जिम्मेवारी

- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीद्वारा गैह्र सरकारी क्षेत्र र निजी क्षेत्रका मानवीय सहायता क्षेत्रमा सबै तहमा रहेका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्य पूर्वतयारीका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका ७७ वटै जिल्ला शाखाहरूलाई सचेत (अलर्ट) पत्र पठाँउने ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका जिल्ला शाखाहरूमा रहेका विषयगत दक्ष जनशक्तिहरूको विवरण अद्यावधिक गरी आवश्यकता अनुसार जिल्लाहरूमा घट्ने विपद्का घटनामा परिचालन गर्नसक्ने गरी तयारी अवस्थामा रहन सहजीकरण गर्ने ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीद्वारा द्रुत-विस्तृत (IRA/Detail Assessment) लेखाजोखा, लाभग्राही छनौट, प्रतिकार्य विश्लेषण र राहत व्यवस्थापन गर्ने ।

- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विभिन्न विकास साझेदार संस्थाहरुले प्रत्येक प्रदेशमा २००० का दरले आपत्कालीन आश्रयस्थलका रूपमा टेन्ट र गैर खाद्य सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीद्वारा उपलब्ध स्रोत साधन (आवास, खानेपानी सरसफाइ, गैरखाद्य, स्वास्थ्य, सामग्री) हरू गोदामघरमा पूर्वतयारी अवस्थामा भण्डारण गर्ने ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटीद्वारा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूलाई मनसुन तथा महामारी पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको समन्वयका लागि सञ्चालनमा ल्याउने ।
- स्रोत व्यवस्थापनमा सहजीकरणका लागि रेडक्रस अभियानका अंगहरू (रेडक्रस महासंघ, रेडक्रसको अन्तर्राष्ट्रिय समिति र राष्ट्रिय सोसाइटीहरू) सँग समन्वय एवं अनुरोध गर्ने ।
- सोसाइटीका प्रदेश तथा जिल्ला शाखाहरूको अगुवाइमा स्थानीय सरकारी तथा सुरक्षा निकायहरूमा प्रभावकारी समन्वयका लागि केन्द्रबाट सहजीकरण गर्ने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग तथा प्राधिकरणबाट प्राप्त सूचना, सन्देश तथा श्रव्यदृश्य सामग्रीहरू रेडक्रसका अंग तथा सञ्जालमा सम्प्रेषण गर्ने ।
- राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्च (NHSRP) का सातैवटा प्रादेशिक टोली प्राविधिक जनशक्तिद्वारा आवश्यकता अनुसार प्राविधिक समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापनमा सहजीकरण गर्ने ।
- आपत्कालीन केन्द्रहरूलाई पूर्वतयारीको निम्ति आवश्यक सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी सहयोग गर्ने।
- राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्चद्वारा प्रादेशिक तहमा विभिन्न उपस्थित संघ संस्थाहरूको सहयोगमा प्रादेशिक मनसुन योजना बनाउन सहयोग गर्ने ।
- विपद् पश्चातको घटनाहरूको तथ्याङ्क संकलनमा प्राधिकरणसँग सहकार्य गर्ने र प्रादेशिक स्तर देखि केन्द्रीय स्तरसम्म जानकारी गराउने ।
- राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्चद्वारा विषेश मनसुन सम्बन्धी घटनाको SitRep प्रकाशित गर्न प्राधिकरणसँग सहकार्य गर्ने ।
- राष्ट्रिय आवास तथा बस्ती उत्थानशील समन्वय मञ्चद्वारा मनसुन पश्चातको ४५, ६० र १०० दिने मनसुन अवस्था प्रतिवेदन तयारीमा प्राधिकरणसँग सहकार्य गरी प्राधिकरणको वेवसाइट र फेसबुकमार्फत प्रकाशित गर्ने।

१२. उच्च प्राथमिकता दिई तत्काल गर्नु पर्ने कार्यहरु

संबन्धित निकायलाई तोकेको भूमिकाको आधारमा उच्च प्राथमिकता दिई तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरु निम्नानुसार रहने छन् ।

- गृह मन्त्रालयले Command Center स्थापना गरि One Stop Center संचालन गर्ने साथै Media Center स्थापना गरि दैनिक रुपमा Press release र Press meet गर्ने ।
- बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र (Logistics Cluster) को नेतृत्व गर्दै सहयोगी संस्थाहरू समेतको सहयोगमा यस क्षेत्रलाई क्रियाशील गरी आपत्कालीन सामग्रीको ढुवानी सुचारू राख्ने, विपद् प्रतिकार्य तथा राहत सामग्रीहरूलाई सम्भावित आवश्यकताका स्थानहरूमा (Strategic Locations) भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- प्रदेश सरकारले तराईका जिल्लाहरुमा कम्तिमा ५ वटाका दरले रबर बोटहरु सुरक्षा निकायलाई उपलब्ध गराउने ।
- तीनवटै सुरक्षा निकायले प्रत्येक प्रदेशको राजधानीमा विपद् सहायताका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- मानवीय सहायता स्थल, प्रदेश गोदामघर तथा अन्य निकायहरूसँग रहेका प्रतिकार्य तथा राहत सामग्रीहरूको आवश्यकताका आधारमा परिचालन गर्ने/गराउने।
- मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि गृह मन्त्रालयको सह-सचिवको संयोजकत्वमा अन्य मन्त्रालयहरूका समेत प्रतिनिधि रहने गरी मनसुन अवधिभरका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यञ्चालन केन्द्रमा मनसुन प्रतिकार्य कमान्ड टोली खटाउने।
- आवश्यकता अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय र राष्ट्रिय आपत्कालीन कोषहरू परिचालन गर्न समन्वय गर्ने ।
- सबै आपत्कालीन विषयगत क्षेत्र (Emergency Cluster) हरूलाई समयमै क्रियाशील गर्ने/गराउने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, खानी तथा भूगर्भ विभाग र सिंचाइ विभागसँग सहकार्य गरी पहिरो, बाढी र डुबानको पूर्वसूचना प्रणालीलाई थप चुस्त तथा व्यवहारिक बनाउने र यसको निरन्तर समन्वय गर्ने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र दुर सञ्चार प्राधिकरणको समन्वयमा विपद्को जोखिमबारे आम जनमानसलाई मोवाइल मार्फत निरन्तर सूचना प्रवाह गर्ने ।

- दुर सञ्चार प्राधिकरणसँगको समन्वयमा सञ्चार तथा सुचना प्रविधि मन्त्रालयले पोर्टेबल सञ्चार उपकरणलाई तयारी अवस्थामा राखि विपद्का समयमा २४ सै घण्टा टेलिफोन तथा इन्टरनेटको सेवा सुचारू गर्ने प्रवन्ध मिलाउने ।
- मनसुनजन्य विपद्का कारण तत्काल गर्नुपर्ने खोज, उद्धार, र राहतका कार्य सञ्चालन गर्न नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बल नेपाललाई तयारी अवस्थामा राख्ने र विपद्को घटना हुनासाथ परिचालन गरी नागरिकको जीउधनको रक्षा गर्ने ।
- मनसुन अवधिभर नेपाली सेनाका हवाइ साधन आवश्यकता अनुसार स्ट्यान्ड बाइ राख्ने ।
- सबै स्थानीय तहहरूलाई मनसुन अगावै यस सम्बन्धी पूर्वतयारी, जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको सम्बन्धमा मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न लगाई अद्यावधिक गर्ने/गराउने।
- सीमावर्ती जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु र भारतका सीमावर्ती क्षेत्रका जिल्ला मजिष्ट्रेटलगायत सम्वद्ध पक्षहरु बीच बैठक गरी नाला तथा ड्रेनेजहरु सफा गर्ने प्रवन्ध मिलाइ पानीको प्राकृतिक वहावलाई कायम गराउने ।
- उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयले बैकल्पिक उर्जा प्रवद्धन केन्द्रको सहयोगमा प्रत्येक प्रदेशमा २००० वटाका दरले पोर्टेबल सोलार र बत्तीको व्यवस्था मिलाउने।
- मनसुनजन्य जोखिमका सम्बन्धमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- स्थानीय तहमा भएका बाढी, डुबान र पहिरो सम्बन्धी पूर्वसूचना प्रणाली चुस्त रूपमा सञ्चालन गर्न स्थानीय तहहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- बाढी, डुबान, पहिरो तथा अन्य पानीजन्य विपद्का साथै आकस्मिक जनस्वास्थ्यसँग जुध्न अत्यावश्यक वस्तुहरूको सूची तयार गरी अतिरिक्त मौज्दात व्यवस्थापन गर्ने ।
- पेट्रोलियम पदार्थहरू एल. पि. ग्यास, नुन तथा खाद्य पदार्थको अतिरिक्त मौज्दात व्यवस्थापन गर्ने।
- विपद्को अवस्थामा उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति हुने गरी आम उपभोक्ताले उचित मूल्यमा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउने ।
- स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (HEOC) र प्रादेशिक स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (PHEOC) लाई क्रियाशील गराइ समन्वयात्मक रूपमा कार्य गर्ने / गराउने ।

- प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्रत्येक प्रदेशको राजधानीमा कम्तिमा ३ वटा Rapid response medical team को निर्माण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री समयमै खरिद गरी मौज्दात राख्ने ।
- औषधिजन्य सामग्री तथा खाद्य वस्तुको नियमित आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।
- विशेषगरी बालबालिका, गर्भवती तथा स्तनपान गराउने महिलाहरूलाई बाढीको जोखिमबाट बचाउन तथा कुपोषणको रोकथाम तथा उपचारका लागि आवश्यक पोषण सामग्रीहरूको पर्याप्त मौज्दात राख्ने ।
- बाढी वा पहिरोको लागि जोखिमयुक्त जिल्लाहरूमा Standardized Monitoring and Assessment of Relief and Transition (SMART) पोषण सर्वेक्षण गर्ने।
- खाद्य, स्वास्थ्य, संरक्षण, खानेपानी तथा सरसफाइ जस्ता विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने ।
- सरलीकृत तरिकाले ६-५९ महिनासम्मका बालबालिकाहरूको पोषणको लेखाजोखा गरी कडा तथा मध्यम शीघ्र कुपोषणको उपचार गर्नको लागि बहिरंग पोषण सेवा लिन उक्त बालबालिकाहरूलाई स्वास्थ्य संस्थामा पठाँउने वा पोषण पुनर्स्थापना गृहमा भर्ना गरी उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- सरसफाइ र शुद्ध पानी पिउनका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।
- बाढी र पहिरोको जोखिमबाट क्षतिग्रस्त हुने सम्भावनालाई मध्येनजर गरी वैकल्पिक ल्याण्ड फिल्ड साइट पहिचान गर्ने ।
- प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी प्रत्येक प्रदेश राजधानी तथा जिल्लाहरुमा पर्याप्त मात्रामा खानेपानीका पाइपहरु लगायतका फिटिङ सामग्रीको पर्याप्त मौज्दात राख्ने ।
- प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा Portable toilet को प्रबन्ध गर्ने र, पियुस तथा खानेपानी सफा गर्ने औषधी सबै जिल्लाहरुमा पर्याप्त मात्रामा पठाउने ।
- Evacuation Shelter हरूमा सरसफाइ, खानेपानी, चर्पी र हातधुने व्यवस्था गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण सामग्रीहरूको व्यवस्थापनमा सहकार्य गर्ने ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विभिन्न विकास साझेदार संस्थाहरुले प्रत्येक प्रदेशमा २००० का दरले आपत्कालीन आश्रयस्थलका रुपमा टेन्ट र गैर खाद्य सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ।

- उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले पेट्रोलियम पदार्थहरू एल. पी. ग्यासको अतिरिक्त मौज्दात व्यवस्थापन गर्ने ।
- विभिन्न जिल्ला तथा स्थानीय तहमा बनाइएका सामुदायिक भवन वा आश्रयस्थलको (अस्थायी बासस्थानहरू) मापन गरी अद्यावधिक विवरण उपलब्ध गराउने ।
- प्रतिकार्य कार्यान्वयन गर्ने साझेदार संस्थाहरू, खाद्य आपूर्तिकर्ताहरू र कृषि बीउबिजन र पशु आहारा आपूर्तिकर्तासँग सम्झौता, समझदारी, वार्तालाप र खरिद सम्बन्धी पूर्वतयारीका कार्यहरू गर्ने ।
- विपद्पश्चात तुरुन्त खान मिल्ने खानेकुरा (RTE) को प्रबन्ध गर्न मानवीय सहायताका लागि काम गर्ने ।
- मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक परामर्श, लैंगिक हिंसाबाट सुरक्षा, बाबुआमाको स्याहार नपाएका बालबालिकाहरूको आवश्यकता र ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, प्रवासी कामदारहरूको सेवाको निरन्तरता तथा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- प्रतिकार्यको दौरान महिला मैत्री, महिला तथा बालबालिकाका लागि सुरक्षित र बालमैत्री आश्रय स्थलहरूको स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने।
- विपद्को समयमा विशेष आवश्यकता रहने डिग्नीटी किट, किशोरी (Adolescent) किट लगायतका जीवन बचाउने राहत सामग्रीहरूको पूर्व निर्धारण र भण्डारण गर्ने ।साथै उक्त सामग्रीहरूको भण्डारण सम्बन्धी लेखाजोखा गर्ने।
- मनसुन-प्रेरित सरुवा रोग, बाढी पहिरोको पूर्वतयारीबारे सचेत गराउने सामग्रीहरू सहित यौन शोषण र दुर्व्यवहार रोकथाम (PSEA) सन्देश जस्ता सचेतना जगाउने पूर्व तयारी सामग्रीहरू तयार पार्ने ।
- कटानका कारण नदीका किनारमा रहेका भौतिक संरचना (हाइटेन्सन लाइन, टेलिफोनका टावर लगायत) को सुरक्षा सम्बन्धित निकाय, सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्ने ।
- प्रत्येक प्रदेशमा न्यूनतम १००० थान तार जाली तथा २५००० थान स्यान्ड ब्यागका दरले को प्रबन्ध गर्ने ।तर कोशी प्रदेशको हकमा २५०० थान तार जाली र ५०००० थान स्याण्ड ब्यागको प्रबन्ध गर्ने ।
- शिक्षा समूह सदस्यहरूले आपत्कालीन अवस्थामा शिक्षा (EIE) आपूर्तिहरूको न्यूनतम पूर्वस्थिति (Minimum prepositioning) कायम राखे/नराखेको सुनिश्चित गर्ने ।

- शिक्षा समूह सदस्यहरूले आपत्कालीन तयारी, प्रतिक्रिया र रिपोर्टिङबारे क्षमता विकास प्रशिक्षणहरू सञ्चालन गर्ने ।
- बाढी, पहिरो तथा पानीजन्य अन्य विपद् सम्बन्धी सचेतनाका लागि सञ्चार सामग्री विभिन्न भाषामा तयार गरी विभिन्न सञ्चारमाध्यम मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने ।
- बाढी, डुबान, पहिरो (सम्भव भएसम्म) को पूर्वसूचना प्रणालीका लागि दूरसञ्चार सेवा प्रदायक संस्था मार्फत संक्रामक रोग लगायत बाढीपहिरो सम्बन्धी सचेतना एसएमएस (SMS) सम्प्रेषण गर्ने ।
- बाढी, डुबान पहिरो लगायत विपद्को सूचना 'Caller Back Ringtone' मार्फत जानकारी गराउने प्रबन्ध गर्ने ।
- तटबन्ध, लगायतका प्रभावकारी उपाय अपनाई बाढी र डुबानको जोखिम न्यूनीकरण गर्ने।
- सडक विभाग मार्फत अत्यावश्यक स्थानमा तत्काल पुर्याउन सकिने गरी एउटा प्रदेशमा कम्तिमा ५ वटाका दरले हुने गरी ७ वटा प्रदेशमा ३५ वटा बेलीब्रिज राख्ने, साथै राष्ट्रिय राजमार्गमा सम्भावित पहिरोको नजिकै पर्याप्त इन्धन र चालकसहित हेभि इक्युप्मेन्ट, डोजरलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- मनसुन अवधिमा तटबन्धहरू भत्किने र बस्तीहरूमा नयाँ भंगालोहरू पस्ने जोखिमको अवस्थामा आवश्यकताका आधारमा तत्काल रोकथाम कार्यका लागि आवश्यक सामग्रीहरू (ग्याबिन जाली, पिकेट तथा स्यान्ड ब्याग बोरा) को उपयुक्त स्थानमा भण्डारण तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभागसँगको समन्वयमा राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा बाढीजन्य प्रकोपको असरमा आधारित पूर्वानुमान गर्ने ।
- तीन दिन अगावै मौसमको पूर्वानुमान बिहान र बेलुका ६ बजे बुलेटिन दैनिक रूपमा अपडेट गर्ने। विषम अवस्थामा जुनसुकैबेला बुलेटिन जारी गर्ने।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभागले बाढी तथा मौसम बुलेटिन जारी गरीसके पश्चात पहिलो जानकारी गृह मन्त्रालय (राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई गराउने।
- जारी भएको बुलेटिन तत्कालै सम्बन्धित विभागको आधिकारिक वेभसाइटः www.hydrology.gov.np तथा www.mfd.gov.np मा राखे।

- देशैभरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्बरको टोल फ्रि सेवा बाढी पूर्वसूचना प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुनभर सञ्चालन गर्ने। मौसम पूर्वानुमानको हकमा सर्वसाधारण लगायतका लागि सम्पर्क टेलिफोन ०१-४११३१९१ र ०१-४४८६८६९ चौबिसै घण्टा खुल्ला राखिनेछ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि अन्तरदेशीय समन्वय गर्ने ।
- अवरुद्ध सडकको बारेमा आम जनमानसलाई जानकारी गराउने प्रणालीको निर्माण र प्रयोग ।
- सडक विभागमार्फत ८७ वटा रणनीतिक स्थानमा तथा ११८ वटा कार्यालयमा अत्यावश्यक मेसिन डोजर, एस्काभेटर लगायतका हेभी इक्युपमेन्ट र आवश्यक सामग्री तथा जनशक्ति तैनाथी अवस्थामा (Stand By) राख्ने । डोजर एस्काभेटर लगायत हेभी इक्विपमेन्टको विवरण अद्यावधिक राख्ने ।
- गल्छी, पहिरो नियन्त्रण, संरक्षण पोखरी, पहिरो रोकथाम, सिंचाइ कुलो सुधार, खोला किनारा संरक्षण, पानी मुहान संरक्षण, भू-क्षय नियन्त्रणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- मनसुनको समयमा हुन सक्ने बाढी, डुबान, पहिरो, हिमपहिरो लगायतका सम्भावित विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धार गर्न नेपाल वायुसेवा निगम तथा निजी कम्पनीका जहाज तथा हेलिकप्टर परिचालन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।
- ढुंगा, गिटी, बालुवा थुप्रिएर जोखिममा रहेका भौतिक संरचना (पुल, पुलेसा, सडक) हरुको सुरक्षाका लागि तत्काल थुप्रिएका सामग्रीहरु नियमानुसार हटाउने व्यवस्था सम्बन्धित स्थानीय तह र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्ने ।
- तत्कालै सबै मन्त्रालय तथा विभागको साथै रेडक्रस लगायत अन्य विपद्को क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरूका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई इमेल मार्फत बुलेटिन पठाँउने।
- देशभरीका विपद्का घटनाको नियमित रुपमा जानकारी लिने र प्रतिकार्यका लागि तत्कालै सम्बन्धित निकायका सम्वद्ध पदाधिकारीहरुलाई जानकारी गराइ प्रतिकार्यको कार्य गर्ने, गराउने ।
- राहतको सामाग्रीको जिल्लाभित्र ढुवानीको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयअनुसार बढीमा २ लाख रुपैयाँसम्म जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोषबाट खर्च गर्न अख्तियारी दिने ।

- भण्डारण केन्द्रबाट जिल्लासम्म राहत सामाग्री पुर्याउनका लागि प्रादेशिक आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- मनसुनको दौरान विद्युतका पोलहरुमा क्षति पुगी, ढल्केर वा लच्केर तथा वीद्युतका तारहरु चुडिएर वा अन्य कारणबाट क्षतिग्रस्त भइ विद्युत आपूर्ती अवरुद्ध भएमा तत्काल मर्मत गरी विद्युत सुचारु गर्ने व्यवस्था गर्ने। साथै उक्त कार्यको लागि आवस्यक दक्ष प्राविधिक जनसक्ती र साधन स्रोत तयारी अवस्थामा राख्ने।
- खाद्य संस्थानसँगको समन्वयमा कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयले ७ वटै प्रदेशको खाद्य गोदाममा ८३ हजार घर परिवारलाई १५ दिन पुग्ने गरीको खाद्य सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले उद्योग वाणिज्य महासंघसँगको समन्वयमा खाद्य सामाग्रीको भण्डारण र सहज उपलब्धता गराउने ।
- मनसुनको दौरान अत्याधिक वर्षाका कारण पहिरो जान सक्ने स्थानहरूको पहिचान भएमा त्यसको जानकारी प्राधिकरण लगायत सम्बन्धित निकायमा तत्काल गराउने ।
- प्रदेश सरकार, जिल्ला बिपद् व्यस्थापन समिति र स्थानिय विपद् व्यस्थापन समितिहरूले बिपदको घटना पश्चात उक्त स्थानमा आवश्यकता अनुसार हेल्प डेस्क स्थापना गर्ने ।
- महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रलयसंग समन्वय गरी प्रदेश तहमा अति विपन्न र संकटासन्न समूदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी संयन्त्र स्थापना गर्ने।
- खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनको दौरान अपुग साधन स्रोत व्यवस्थापनको निमित्त साझेदार संघ स्थाहरुसंग नियमित सम्बाद र बैठक गर्ने ।
- खोज तथा उद्धार र राहत व्यवस्थापनको निमत्त अपुग श्रोत साधन व्यवस्थापनको लागि साझेदार संघ सँस्थाहरुसंग नियमित सम्बाद र बैठक गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यको समन्वयलाई अझ बढी प्रभावकारी तुल्याउन सरोकारवाला निकायहरू सम्लग्न गरी Whats App Group तयार गर्ने।
- विपद्को दौरान तत्काल परिचालन गर्न सकिने गरी Flying Squad टोलि गठन गरि सम्भाबित बिपद प्रभावित क्षेत्रहरुमा परिचालन गर्ने।

खण्ड तीन: सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग तथा निकायहरूको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना

१३. गृह मन्त्रालय

गृह मन्त्रालयले राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको सहकार्यमा मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा वा अद्यावधिक, कार्यान्वयन र समग्र अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने प्रमूख अभिभावकीय भूमिका बहन गर्दछ । यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि गृह मन्त्रालय विपद् व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा अन्य मन्त्रालयहरूका समेत प्रतिनिधि रहने गरी मनसुन अवधिभरका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यञ्चालन केन्द्रमा मनसुन प्रतिकार्य कमान्ड टोली खटाउने कार्य गर्दछ । यस मन्त्रालयले बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको पनि नेतृत्व गर्दछ भने विश्व खाद्य कार्यक्रम (United Nations World Food Program) ले यस विषयगत क्षेत्रको सहनेतृत्व गर्दछ । यस बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्रियाकलापहरु					
१	राष्ट्रिय र प्रादेशिक बन्दोबस्ती समन्वय र सूचना व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने • स्थानीय यातायात र भण्डारण क्षमता, लजिस्टिक सेवाका लागि स्रोतहरू, भन्सार क्लियरेन्स प्रक्रियाहरू जस्ता अद्यावधिक परिचालन जानकारी प्रदान गर्न सहयोग गर्ने, • मानवीय समुदायको लागि सडक पहुँच बाधा नक्सा (Access Constraint Map) तयार गर्ने, • समन्वय बैठकका माइन्यूट, सम्पर्क सूची र अन्य जानकारी उत्पादन गरी उपलब्ध गराउने	गृह मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ असार देखि कार्तिक सम्म	
२	बन्दोबस्ती क्लस्टरले सूचना उपलब्ध गराउन एउटा समर्पित प्लेटफर्म कायम राख्ने	गृह मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ असार देखि	

	https://logcluster.org/countries/NPL			कार्तिक सम्म	
३	मानवीय समुदायलाई बन्दोबस्ती साझा सेवाहरू तथा बाह्रै वटा मानवीय सहायता स्थलहरुमा (HSAs), माग बमोजिम वा साझा वन्दोवस्ती सेवाहरू जस्तै भण्डारण र राहत सामाग्री ढुवानी सेवाहरु, र आवश्यक भएमा मोबाइल भण्डारण एकाइहरूको प्रावधान राखे । स्रोतको सुनिश्चिता भएको खण्डमा ।	गृह मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ असार देखि कार्तिक सम्म	
४	गृह मन्त्रालयको विपद पूर्व तथारी तथा प्रतिकार्य शाखासंग समन्वय गरी रणनीतिक रूपमा बाढीको जोखिममा रहेका ११ जिल्लामा पूर्व भण्डारण गरिएका २३ इन्फ्लेटेबल र पाँच वटा आल्मुनियम डुङ्गा (आउटबोर्ड इन्जिन सहित) को संचालन अवस्था सुनिश्चित गर्ने,	गृह मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ असार देखि कार्तिक सम्म	कपिलवस्तु (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) नवलपरासी (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) बारा (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) ससरी (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) सिराहा (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) रौतहट (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) बर्दिया (२ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) बाँके (३ इन्फ्लेटेबल र १ आल्मुनियम डुङ्गा) कैलाली (३ इन्फ्लेटेबल र १ आल्मुनियम डुङ्गा) कास्की (१ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) पर्सा (१ आल्मुनियम डुङ्गा) रुपन्देही (१

					आल्मुनियम डुङ्गा) मोरङ (१ आल्मुनियम डुङ्गा), डडेलधुरा (१ इन्फ्लेटेबल डुङ्गा) नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयलाई सहयोग स्वरुप भारत सरकारबाट प्राप्त १० ओबिएम सहितको इन्फ्लेटेबल डुङ्गा मध्य उदयपुर जिल्लामा २, सिराह जिल्लामा १, सप्तरी जिल्लामा १, नुवाकोट जिल्लामा १, सशस्त्र प्रहरी विपद तालिम शिक्षालय कुरीनटारमा १, बैतडी जिल्लामा १, बर्दीया जिल्लामा १, तथा बाकी २ वटा मानविय सहायता स्थल बिरगञ्जमा भण्डारण गरी राखिएको छ ।
५	समुह सदस्यहरूको राहत सामग्रीहरूको अद्यावधिक गरिएको सुची गृह मन्त्रालय तथा संयुक्त राष्ट्र संघ लाइ उपलब्ध गराउने तथा संयुक्त राष्ट्र संघ नेपालको वेबसाइटमा प्रकाशित गर्न UNRCO लाई उपलब्ध गराउने।	गृह मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ असार देखि कार्तिक सम्म	

१४. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशाशन मन्त्रालयले शीघ्र पुनर्लाभ (Early Recovery) विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछ र संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम (UNDP) यस क्षेत्रको सहयोगी निकायको भूमिकामा रहेको छ ।

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
१	मनसुनको समयमा हुन सक्ने सम्भावित जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै आवश्यकता अनुरूप तयारी अवस्थामा रहने ।	स्थानीय तहहरू	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, सम्बन्धित स्थानीय तहमा कार्यरत साझेदार निकायहरू
२	मनसुनजन्य विपद्को जोखिममा भएका गाउँपालिका /नगरपालिकाहरूलाई मनसून अगावै यस सम्बन्धी पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणको सम्बन्धमा अपनाउन सकिने उपायहरूका सम्बन्धमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तहहरू	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, सम्बन्धित स्थानीय तहमा कार्यरत साझेदार निकाय, नागरिक मन्च, सम्बन्धित स्थानीय तहमा क्रियाशील सामुदायिक संस्थाहरू
३	विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्थानीय समुदायमा क्रियाशील विकास साझेदार संघ संस्था, गैर सरकारी संघ संस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन तथा सम्बन्धित स्थानीय तहसँग सहकार्यमा आवश्यक क्रियाकलाप अगाडि बढाउन पत्राचार गर्ने ।	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	सबै स्थानीय तहहरू , जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, स्थानीय समुदाय
४	स्थानीय समुदायमा मानवीय सहायताको क्षेत्रमा क्रियाशील संघसंस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहनको लागि cbdrm platform मार्फत अनुरोध गर्ने ।	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	विकास साझेदार संघ संस्थाहरू, सम्बन्धित स्थानीय समुदाय
५	सम्भावित विपद्बाट हुन सक्ने अनुमानित विस्थापितहरूलाई पुग्ने सात दिनसम्मको सरसफाई,अस्थायी आवास तथा औषधोपचारको प्रबन्ध मिलाउने ।	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	विकास साझेदार संघ संस्थाहरू,,सम्बन्धित स्थानीय समुदाय
६	विपद्को कारणबाट रोजगारी गुमाएका नागरिकका लागि नगद खाद्य कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन	विकास साझेदार संस्थाहरू

		मन्त्रालय, स्थानीय तह	
७	गर्मीयामसँगै सर्पदशका घटनाहरू बढ्ने भएकोले सचेतनाको कार्यक्रम प्रचार/प्रसार, र सतर्कताका कार्यहरू सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तहहरू	सम्बन्धित स्थानीय तह तथा स्थानीय कार्यरत साझेदार निकाय नागरिक मञ्च क्रियाशील सामुदायिक संस्थाहरू
८	स्वास्थ्य तथा जना जनसंख्या मन्त्रालयको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम कीटजन्य रोगको रोकथामका उपायहरू अवलम्बन गर्ने ।	स्थानीय तहहरू	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय , सम्बन्धित स्थानीय तह तथा स्थानीय कार्यरत साझेदार निकाय नागरिक मञ्च क्रियाशील सामुदायिक संस्थाहरू
९	स्थानीय स्तरमा सम्भावित विपद्को अन्य घटनाहरूको पूर्वानुमान गरी आवश्यकता अनुसार रोकथाम , पूर्वतयारी प्रतिकार्य गर्ने साथै सोसँग सम्बन्धित सचेतनाको कार्यक्रम /प्रचार-प्रसार र सतर्कताका कार्यहरू सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तहहरू	सम्बन्धित स्थानीय तह तथा स्थानीय तहमा कार्यरत साझेदार निकाय नागरिक मञ्च क्रियाशील सामुदायिक संस्थाहरू

१५. उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय

उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको कार्ययोजना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
१	दैनिक उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति हुने गरी आम उपभोक्ताले उचित मूल्यमा गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाको उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउने ।	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यलयहरू	गृह मन्त्रालय, प्रदेश सरकार एवं स्थानीय सरकार	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
२	खाद्य वस्तुहरूको नियमित आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि., साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेसन लि.	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म

क.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
			कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यलयहरू, प्रदेश एवं स्थानीय तहहरू	
३	विपद्को समयमा प्रयोग हुने वस्तुको बजार मूल्यमा हुनसक्ने अस्वभाविक मूल्य वृद्धिलाई रोक्न बजार अनुगमन तीव्र बनाउने।	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालय, जिल्ला प्रशासन कार्यलयहरू	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, उपभोक्ता अधिकारकर्मी संघसंस्था	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
४	कालाबजारी, अस्वभाविक मूल्य वृद्धि, कृत्रिम अभाव, मिसावट, नापतौल तथा गुणस्तर कायम नगर्ने जस्ता उपभोक्ता अधिकार विरूद्धका क्रियाकलाप नियन्त्रण गर्न नियमित रूपमा एकल र संयुक्त अनुगमन गर्ने ।	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरू, जिल्ला प्रशासन कार्यलय र सम्बद्ध निकायहरू,	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय एवं सम्बद्ध मन्त्रालय / विभाग, प्रदेश र स्थानीय तहहरू तथा उपभोक्ता अधिकारसँग सम्बन्धित संघ सँगठनहरू	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
५	कर्कटपाता, त्रिपाल, डोरी लगायत विपद्मा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरूको पर्याप्त मौज्दात कायम गर्ने ।	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरू, वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरू, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, चेम्बर अफ कमर्स, नेपाल उद्योग परिसंघ	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
६	औद्योगिक कच्चा पदार्थको नियमित आपूर्तिको लागि सहजीकरण गर्ने साथै औद्योगिक क्षेत्रहरू एवं सबै उद्योगहरूमा नियमित विद्युत आपूर्तिका लागि सहजीकरण गर्ने ।	उद्योग विभाग, औ. क्षे. व्य.लि., ने. वि. प्राधिकरण	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, ऊर्जा मन्त्रालय	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
७	औद्योगिक पहुँच मार्गलाई अवरोध रहित बनाउने।	उद्योग विभाग, सडक विभाग, सम्बन्धित उद्योग,	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय,	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
८	औद्योगिक श्रमिकहरूको सुरक्षित बसाई, उचित स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको प्रबन्ध सहित औद्योगिक वस्तु उत्पादनको व्यवस्था मिलाउने।	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, उद्योग विभाग, सम्बन्धित उद्योग,	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, निजी क्षेत्रका संघ/ सँगठनहरू	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म
९	दैनिक ज्यालादारीबाट जीविकोपार्जन गर्ने, विपन्न तथा रोजगारी गुमाएका श्रमिकको लागि अत्यावश्यक वस्तु उपलब्ध गराउनका लागि सहजीकरण गर्ने ।	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय,	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, निजी क्षेत्रका संघ/ सँगठनहरू	२०८१ असारदेखि कार्तिकसम्म

१६. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले स्वास्थ्य र पोषण गरी दुई विषयगत क्षेत्रहरूको नेतृत्व गर्दछ भने विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO) र संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF) ले यस विषयगत क्षेत्रहरूको सह नेतृत्व गर्दछन् । विशेषगरी पोषण विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पोषण शाखा, परिवार स्वास्थ्य महाशाखा, स्वास्थ्य सेवा विभाग, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले गर्दछ र यसको सह नेतृत्व संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF) ले गर्दछ । यस स्वास्थ्य र पोषण विषयगत क्षेत्रहरूको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१	विपद्का बेलामा स्वास्थ्य क्षेत्रको समन्वयका लागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू गर्ने (तालिम, अभिमुखीकरण, घटना परिदृश्य अभ्यास आदि)	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई / स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र)	विभागहरू केन्द्र तथा प्रतिष्ठानहरू केन्द्रीयस्तरका अस्पतालहरू प्रादेशिक तथा स्थानीय मातहतका स्वास्थ्य संस्थाहरू (हब तथा स्याटेलाइट अस्पतालहरू) विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO) र स्वास्थ्य विषयगत	नियमित	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
			क्षेत्रका सदस्यहरू		
२	स्वास्थ्य क्लस्टर साझेदार संस्थाहरूको म्यापिङको अद्यावधिक गर्ने (सम्पर्क सूची, उपलब्ध पूर्व निर्धारित स्टक, रसद, र स्वास्थ्य मानव संसाधन)	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई / स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र)	विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
३	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्वास्थ्य जनशक्ति परिचालनका लागि रोस्टर व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय /कर्मचारी प्रशासन महाशाखा, स्वास्थ्य सेवा विभाग, स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र प्रदेशतहका मन्त्रालय मातहतका निकाय र स्थानीय तहका पालिकाहरू	प्रादेशिक स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू हब अस्पतालहरू सरकारी तथा निजी अस्पतालहरू चिकित्सक/ स्वास्थ्यकर्मीहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
४	हब तथा स्याटेलाइट अस्पतालहरूको स्रोत म्यापिङको अद्यावधिक गर्ने	स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू	केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू अन्य संघ संस्थाहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
५	रोग संक्रमण निगरानी तथा महामारी प्रकोप फैलन सक्ने क्षेत्रको पहिचान गर्ने र जोखिमको आधारमा प्राथमिकीकरण गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा प्रदेश तहका मन्त्रालय, मातहतका निकाय र स्थानीय तह	व्यवस्थापन महाशाखा स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू हब अस्पतालहरू, स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरू खानेपानी तथा सरसफाई मन्त्रालय विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर	
६	एम्बुलेन्स चालक, आकस्मिक चिकित्सकीय प्राविधिक, प्रेषक, द्रुत	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई /	प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू प्रादेशिक स्वास्थ्य तालिम केन्द्रहरू विश्व स्वास्थ्य सँगठन	निरन्तर	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	प्रतिकार्य टोली र आकस्मिक चिकित्सकीय टोलीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र) स्वास्थ्य सेवा विभाग	**(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू		
७	रणनीतिक स्थानहरूमा आकस्मिक औषधि तथा औषधिजन्य सामग्रीहरूको भण्डारण गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई / स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र) स्वास्थ्य सेवा विभाग प्रदेश तहका मन्त्रालय र मातहतका निकाय र स्थानीय तहका पालिकाहरू	प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रहरू विश्व स्वास्थ्य **(WHO)** नेपाल र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
८	विपद्का बेला हुन सक्ने स्वास्थ्य जोखिम कम गर्न गरीने सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू	विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
९	आपत्कालीन अवस्थामा जरूरी पर्ने आवश्यक आर्थिक स्रोत र साधनको व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय प्रदेशतहका मन्त्रालय र मातहतका निकाय र स्थानीय तहका पालिकाहरू	प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
१०	प्रजनन स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र (RH sub-cluster) को बैठकमा भइरहेका र गर्नुपर्ने क्रियाकलापहरूबारे छलफल तथा अद्यावधिक गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, परिवार कल्याण महाशाखा	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष **(UNFPA)**	नियमित रूपमा	विषयगत क्षेत्रका संघसंस्थाहरू सहित
११	प्रजनन स्वास्थ्य	परिवार कल्याण	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या	२०८१ जेष्ठ	राष्ट्रिय तथा

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	विषयगत क्षेत्र (RH sub-cluster) मार्फत यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका लागि न्यूनतम् प्रारम्भिक सेवा (Minimum Initial Service Package-MISP) सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गरी रोस्टर अद्यावधिक राख्ने, आवश्यक किट तथा सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	महाशाखा, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	कोष **(UNFPA)**		प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको नेतृत्वमा तालिम सञ्चालन गर्ने
१२	गर्भावस्था खतराको संकेत, लैंगिक हिंसाको स्वास्थ्य प्रतिकार्य, विपद्को अवस्थामा यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यको जोखिम कम गर्न आवश्यक सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, परिवार कल्याण महाशाखा	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष **(UNFPA),** नेपाल रेडक्रस सोसाइटी **(NRCS)**	२०८१ आषाढ	राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार केन्द्रसँगको समन्वयमा सामग्री तयार गर्ने
१३	विपद् प्रभावितहरूमा हुन सक्ने मनोसामाजिक समस्याको पहिचान तथा निराकरणको लागि समयमा समुदायमा आधारित मनोसामाजिक परामर्शदाता मार्फत	इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा, राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र, मानसिक अस्पताल,	विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र मानसिक स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू		

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	परिचालन गर्ने	नगरपालिकाहरू			
१४	आत्महत्या रोकथाम हेल्पलाईन ११६६	मानसिक अस्पताल	विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र मानसिक स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू		
पोषण विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१	संघीय तथा प्रादेशिक तहका पोषण क्लस्टरहरूको क्षमता पुनरावलोकन तथा विकास गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, र प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्यहरू युनिसेफ, **WFP**	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र	पुनरावलोकन तथा क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरू अगाडि बढिरहेको
२	पोषण क्लस्टरको बैठक बसी मनसुनको कारणले हुने आपत्कालीन अवस्थाको न्यूनीकरणको लागि कार्यनैतिक योजना तयार गर्ने ।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, र प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू	कनटेञ्जेन्सि योजना निर्माण गर्ने कार्य समूह युनिसेफ र **WFP**	२०८१ जेष्ठ दोस्रो हप्ताभित्र	
३	आकस्मिक अवस्थामा कामगर्ने मानवीय स्रोतको आवश्यक व्यवस्थापन तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालय, प्रादेशिक स्वास्थ्य तालिम केन्द्र हरू	पोषण क्लस्टरका सदस्यहरू र युनिसेफ, **WFP,**	२०८१ जेष्ठ दोस्रो हप्ताभित्र	क्षमता विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरू अगाडि बढिरहेको
४	कुपोषण व्यवस्थापन सम्बन्धी सामग्री समयमै खरिद गरी रणनैतिक	स्वास्थ्य सेवा विभाग व्यवस्थापन महाशाखा परिवार कल्याण	पोषण क्लस्टरका सदस्यहरू र युनिसेफ, **WFP,**	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र	केन्द्रीय तथा प्रादेशिक लजिस्टिक

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	स्थानहरूमा (सम्पूर्ण प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रहरूमा) मौज्दात राख्ने (ready to use therapeutic and supplementary food- WSB+, Multiple-micronutrient powder, Vitamin A capsules, iron and folic acid tablets, anthropometric equipment)	महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रहरू			आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा व्यवस्थापन गरी सकिएको
५	आपत्कालीन अवस्थामा पोषण सामग्रीहरूको समयमानै ढुवानी गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, व्यवस्थापन महाशाखा प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रहरू	आपूर्ति व्यवस्थापन क्लस्टर, पोषण क्लस्टरका सदस्यहरू, युनिसेफ तथा विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र	
६	पोषण क्षेत्रको सुचना प्रणाली लाई अद्यावधिक गर्ने (नक्सांकन सहित)	स्वास्थ्य सेवा विभाग, व्यवस्थापन महाशाखा, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रहरू	विश्व खाद्य कार्यक्रम र पोषण क्लस्टरका सदस्यहरू, युनिसेफ	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र	
७	मनसुनको कारणले आपत्कालीन अवस्था सिर्जना भएमा अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा अबरुद्ध नहुने गरी जनसक्ती लगायत आवश्यक व्यवस्थापन गर्न निर्देशन जारी गर्ने ।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, संघीय मामला तथा सामान्य प्रशाशन मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	२०८१ जेष्ठ मसान्त भित्र	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
८	आपत्कालीन अवस्थामा जरुरी पर्ने आवश्यक आर्थिक स्रोत र साधनको व्यवस्थापन गर्ने।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	२०८१ जेष्ठ मसान्त भित्र आवश्यकतानुसार व्यवस्थापन गर्ने	
९	बाढी वा पहिरोको लागि जोखिमयुक्त जिल्लाहरूमा Standardized Monitoring and Assessment of Relief and Transition (SMART) पोषण सर्वेक्षण गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा	युनिसेफ	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र	
१०	आपत्कालीन अवस्थामा जरुरी पर्ने ब्यबहार परिवर्तनका लागि सञ्चार सामग्रीहरू तयार गरी प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रमा भण्डारण तथा प्रसारण गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा र राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	२०८१ जेष्ठ मसान्त भित्र आवश्यकतानुसार व्यवस्थापन गर्ने	
११	आपत्कालीन अवस्थामा अन्तर विषयगत क्षेत्रहरू सँग समन्वय र सहकार्य गर्ने जस्तै: खाद्य सुरक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई लगायतका क्षेत्रहरू	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा,	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	२०८१ जेष्ठ मसान्तभित्र आवश्यकतानुसार व्यवस्थापन गर्ने	
स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत प्रतिकार्यको क्रियाकलापहरू					
१	विपद्को असरका	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या	स्वास्थ्य आपत्कालीन	२०८१ जेष्ठ १८	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	आधारमा संघीय तथा प्रादेशिक तहका स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र सक्रिय बनाउने	मन्त्रालय प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू	— असोज १३	
२	विपद् पश्चात स्वास्थ्य क्षेत्रको द्रुत लेखाजोखा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू	प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	२०८१ जेष्ठ १८ — असोज १३	
३	सञ्चार माध्यमहरू जस्तै रेडियो, टि भी, अनलाईन तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत सन्देशमूलक सूचना प्रवाह गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र, स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू	विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	२०८१ जेष्ठ १८ — असोज १३	
४	प्रभावित स्थानमा द्रुत प्रतिकार्य टोली परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य सेवा विभाग प्रदेश मातहतका निकाय र स्थानीय तहका पालिकाहरू	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र स्थानीय तह स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकतानुसार	
५	प्रभावित स्थानमा आकस्मिक चिकित्सकीय टोली परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई / स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र)	प्रादेशिक स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकतानुसार	
६	प्रभावित स्थानमा हैजा किटहरू, एल.एल.आइ.एन र खोपहरू सहित आवश्यक औषधि तथा औषधिजन्य सामग्रीहरू व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय (स्वास्थ्य आपत्कालीन इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा तथा विपद् व्यवस्थापन इकाई / स्वास्थ्य आपत्कालीन	प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयहरू प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रहरू विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकतानुसार	

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
		कार्यसञ्चालन केन्द्र) स्वास्थ्य सेवा विभाग प्रदेश तहका मन्त्रालय र मातहतका निकाय र स्थानीय तहका पालिकाहरू			
७	प्रभावित स्थानमा एम्बुलेन्स परिचालन गरी अस्पताल-पूर्व सेवा प्रदान गर्ने	स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू प्रेषण केन्द्रहरू	जिल्ला प्रशासन कार्यालय केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू अन्य संघ संस्थाहरू	आवश्यकतानुसार	
८	विरामी तथा घाइतेहरूको स्वास्थ्य व्यवस्थापन गर्ने	केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरू	स्वास्थ्य हेर्ने प्रदेशका मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा विभाग स्वास्थ्य तथा जनसंख्या	आवश्यकतानुसार	
९	नमुना परीक्षण गर्ने	केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरू	स्वास्थ्य हेर्ने प्रदेशका मन्त्रालय प्रादेशिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाहरू राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	आवश्यकतानुसार	
१०	शव व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय प्रादेशिक सरकार स्थानीय सरकार शव वाहन/संस्थानहरू	आवश्यकतानुसार	
११	सम्भावित महामारीको उपचार तथा व्यवस्थापन गर्ने	केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरू	स्वास्थ्य हेर्ने प्रदेशका मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा विभाग स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकतानुसार	
१२	यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य, मानसिक स्वास्थ्य, र प्रभावित	केन्द्रीय, प्रादेशिक र हब अस्पतालहरू निजी अस्पतालहरू	स्वास्थ्य हेर्ने प्रदेशका मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा विभाग	२०८१ जेष्ठ १८ — असोज १३	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	क्षेत्रमा नसर्ने र सरुवा रोगहरूको हेरचाहको निरन्तरता लगायतका अत्यावश्यक एवं नियमित स्वास्थ्य सेवाहरूको निरन्तरता सुनिश्चित गर्ने	अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरू	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय		
१३	मनसुन प्रतिकार्यमा भेक्टर नियन्त्रणका कार्यहरू सुनिश्चित गर्ने	इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा प्रदेश तहका मन्त्रालय, मातहतका निकाय र स्थानीय तह	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र स्थानीय तह विश्व स्वास्थ्य सँगठन **(WHO)** र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८१ जेष्ठ १८ — असोज १३	
१४	विपद् प्रभावित स्थानहरूमा प्रजनन स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र (RH sub-cluster) मार्फत यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका लागि न्यूनतम् प्रारम्भिक सेवा (MISP) तत्काल प्रारम्भ गर्ने	इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष **(UNFPA)**	२०८१ जेष्ठ	राष्ट्रिय तथा प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्रको नेतृत्वमा तालिम सञ्चालन गर्ने
१५	अत्यावश्यक यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी परामर्श, जानकारी दिने र आकस्मिक प्रसुति सेवाहरू सुचारु गर्न अति विपद् प्रभावित क्षेत्रहरूमा घुम्ती प्रजनन स्वास्थ्य शिविरहरू सञ्चालन गर्ने	परिवार कल्याण महाशाखा, राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष **(UNFPA)**	२०८१ जेष्ठ	
१६	मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक समर्थन (MHPSS) समन्वय	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	विश्व स्वास्थ्य सँगठन नेपाल र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू		

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	प्लेटफर्म सक्रिय गर्ने				
१७	आपत्कालीन अवस्थामा मानसिक स्वास्थ्यको द्रुत स्रोत म्यापिङ गर्ने	इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा	विश्व स्वास्थ्य सँगठन नेपाल र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू		
पोषण विषयगत क्षेत्र अन्तर्गतका प्रतिकार्यको क्रियाकलापहरू					
१	संघीय तथा प्रादेशिक तहका पोषण क्लस्टरहरूलाई सक्रिय बनाइ परिचालन गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असार देखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
२	स्थानीय तहमा कार्यान्वन गरिएको पोषण कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरी आपत्कालीन अवस्थामा प्रतिकार्य गर्न सक्षम बनाउने।	शंघिय मामिला तथा सामान्य प्रशाशन मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
३	विपद् पश्चात पोषण क्षेत्रको द्रुत लेखाजोखा गर्ने व्यवस्था मिलाउने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
४	रेडियो, टिभी, अनलाईन तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत सन्देशमूलक सूचना प्रवाह गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।	राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा सञ्चार केन्द्र, परिवार कल्याण महाशाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशानालयहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
५	बाढी पहिरोबाट प्रभावित, पानीजन्य रोगका विरामी, कुपोषित किशोर किशोरी, महिला तथा पाँच वर्ष मुनिका	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	बालबालिकाहरूको पहिचान गर्ने ।				
७	बाढी, पहिरो, डुबान, पानीजन्य रोगको जोखिमयुक्त ठाउँमा आवश्यकता अनुसार पोषण सामग्री पुऱ्याइ आवश्यक उपचार तथा कुपोषित किशोर किशोरी, महिला तथा पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूलाई पोषण सेवा उपलब्ध गराउने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
८	सम्भावित स्थानमा स्वास्थ्यकर्मीहरू परिचालन गर्ने ।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
९	विपद्ग्रस्त स्थानहरूमा कुपोषणबाट बचाउन पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरू, गर्भवती तथा स्तनपान गराइरहेका आमाहरूलाई थप पोषिलो खानेकुराको व्यवस्थापन र वितरण गर्ने।	संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१०	कडा तथा मध्यम शीघ्र कुपोषित बालबालिकाहरूको स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट उपचारको प्रबन्ध	स्वास्थ्य मन्त्रालय, संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा,	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	मिलाउने।	प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह			
११	२ वर्षमुनिका बालबालिकाहरूका आमा तथा हेरालु /स्याहारकर्ताहरूलाई शिशु तथा बाल्याकालीन पोषणको परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य मन्त्रालय, संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१२	आपत्कालीन अवस्थाबाट प्रभावित ६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूलाई आवश्यकता अनुसार भिटामिन ए क्याप्सुल, बालभिटा तथा जुकाको औषधि खुवाउने व्यवस्था मिलाउने ।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१३	गर्भवती महिला तथा सुत्केरी आमाहरूले नियमित रूपमा आइरन फोलिक एसिड चक्की खाएको सुनिश्चित गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१४	सेल्टर क्लस्टरसँगको समन्वयमा स्तनपान मैत्री वातावरण सिर्जना गर्ने।	स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तहहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१५	खाद्य सुरक्षा, स्वास्थ्य, संरक्षण, खाने पानी	स्वास्थ्य सेवा विभाग परिवार कल्याण	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म	

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	तथा सरसफाई क्लस्टर सँग समन्वय गरी आवश्यक प्रतिकार्यमा सहयोगी वातावरण मिलाउने।	महाशाखा, पोषण शाखा		(आवश्यकता अनुसार)	
१६	जोखिमयुक्त स्थानमा स्वास्थ्यकर्मीको अभाव हुन नदीन आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने ।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा, प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तह	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू, युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	
१७	विभिन्न तहको अनुगमन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी योजना बनाई लागू गर्ने।	स्वास्थ्य मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, परिवार कल्याण महाशाखा, पोषण शाखा प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशालयहरू, स्थानीय तहहरू	पोषण क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू युनिसेफ र **WFP**	असारदेखि भाद्र २०८१ सम्म (आवश्यकता अनुसार)	

१७. खानेपानी मन्त्रालय

खानेपानी मन्त्रालयले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन (**WASH**) विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछ र संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF) ले यस विषयगत क्षेत्रको सह नेतृत्व गर्दछ ।

क.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू					
१	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको (WASH Cluster) क्षमताको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक (आपूर्ति, मानव संसाधन, कोष, अन्य) (Capacity review and update) गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय र युनिसेफ	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	बैशाख १७, २०८१	त्रैमासिक रूपमा विषयगत क्षेत्रको क्षमता पुनरावलोकन गरिएको
२	खानेपानी तथा सरसफाई क्लस्टरको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी राष्ट्रिय योजनाको पुनरावलोकन	खानेपानी मन्त्रालय र युनिसेफ	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ १५, २०८१	

३	प्रादेशिक खानेपानी तथा सरसफाई क्लस्टरको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक	प्रदेश स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई क्लस्टर/भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	प्रदेशस्तरीय क्लस्टर/प्रदेशस्तरीय/जिल्ला खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना कार्यालय र प्रदेशस्तरीय क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ ३०, २०८१	
४	खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रमा पुगेको क्षति र आवश्यकताको मापनका लागि क्लस्टर सम्बन्धित विस्तृत मापनको पुनरावलोकन (Cluster Specific detail Assessment- CSDA) , अध्ययनको लागि कार्य सञ्चालन मापदण्ड (SOP)	खानेपानी मन्त्रालय र युनिसेफ	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ १५, २०८१	
५	आउँदो मनसुनलाई ध्यानमा राख्दै 4W ढाँचाको पुनरावलोकन	खानेपानी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ १५, २०८१	
६	प्रतिकार्यका निम्ति उपलब्ध सचेतनामूलक सामग्रीहरूको पुनरावलोकन (समुदायमा सरसफाई तथा सचेतना अभिवृद्धि र सञ्चार माध्यमसँगको सहकार्यका लागि)	खानेपानी मन्त्रालय र युनिसेफ	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ २०, २०८१	
७	खानेपानी तथा सरसफाई पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका सम्बन्धमा जोखिममा रहेका पालिकाहरूमा अभिमुखीकरण	खानेपानी मन्त्रालय /खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग	प्रदेशस्तरीय क्लस्टरका सहनेतृत्व तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	ज्येष्ठ -श्रावण, २०८१	
८	खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी प्राविधिक समूहको पुनर्गठन गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय/ युनिसेफ	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	ज्येष्ठ २०, २०८१	योजना र अनुगमन, IPC र RCCE गरी तीनवटा प्राविधिक कार्यसमूह तयारी अवस्थामा छन् । वर्तमान अवस्थाको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी यसमा परिमार्जन गरीने प्रकोपको असर

					र आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी प्राविधिक कार्य समूह तयार गरीनेछ
९	प्रभावित क्षेत्रहरूमा सरसफाईको बारेमा सचेतना अभिवृद्धिका लागि मिडिया साझेदारहरूको तथ्याङ्क तयार गरी समन्वय गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय/ खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना कार्यालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू	असार ३०, २०८१	मिडिया साझेदारहरूको अवस्था सम्बन्धी तथ्याङ्क तयारी अवस्थामा राखिने
१०	आपूर्ति तथा सामग्री तथा सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूसँग तत्काल साझेदारीका लागि सूची तयार पार्ने	खानेपानी मन्त्रालय /क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू		
प्रतिकार्य सम्बन्धी मुख्य क्रियाकलापहरू					
१	विपदको असरका आधारमा खानेपानी मन्त्रालयमा (वा पायक पर्ने अन्य स्थानमा) क्लस्टर सदस्यहरूको बैठक बसी क्लस्टरको सचिवालयलाई पुनः सुचारु गर्ने, प्रकोपको प्रभाव र खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी तत्कालका आवश्यकता र त्यसका लागि आवश्यक क्षमताको मापन गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय	युनिसेफ	प्रकोप भएको २४ देखि ४८ घण्टा भित्र	
२	प्रकोपको असरका आधारमा प्रादेशिक तथा जिल्लाका खानेपानी तथा सरसफाई क्लस्टर सदस्यहरूको पायक पर्ने स्थानमा बैठक बसी क्लस्टरलाई सुचारु गर्ने, प्रकोपको प्रभाव र खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी तत्कालका आवश्यकता र त्यसका लागि आवश्यक क्षमताको मापन गर्ने	प्रदेश/जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय	प्रदेशस्तरीय क्लस्टरका प्रमुख/क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	प्रकोप भएको २४ देखि ४८ घण्टा भित्र	
३	प्रकोप प्रभावित प्रदेश तथा पालिकाहरूसँग सम्पर्कमा रही प्रकोपले पुऱ्याएको क्षतिको विवरण र तत्कालमा प्रतिकार्य सम्बन्धी आवश्यकताहरूको विवरण संकलन गर्ने	प्रदेश/जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय	प्रदेशस्तरीय क्लस्टरका प्रमुख/क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	प्रकोप भएको २४ देखि ४८ घण्टा भित्र	
४	सम्भावित तत्काल प्रतिकार्यको	खानेपानी	प्रदेशस्तरीय	प्रकोप	

	कामलाई ध्यानमा राख्दै फरक फरक स्थानीय तह/प्रदेश र संघीयस्तरका क्लस्टरका सदस्यहरूको आवश्यकता र क्षमता पुनरावलोकन/अद्यावधिक गर्ने	मन्त्रालय/ प्रदेशस्तरीय क्लस्टर सहित युनिसेफ	क्लस्टरका प्रमुख/क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	भएको २४ देखि ४८ घण्टाभित्र	
५	विपद प्रभावित क्षेत्रहरूमा सबैका लागि अत्यावश्यक दैनिक उपभोग्य जीवन बचत (life-saving) सामग्री उपलब्ध गराउने	प्रदेशस्तरीय क्लस्टरका प्रमुख/क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग/ प्रदेशस्तरीय/जिल्ला खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना कार्यालय र क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	प्रकोप भएको २४ देखि ४८ घण्टाभित्र	यस अन्तर्गत क्षति पुगेका खानेपानी वितरण गरीने मेसिन वा सरसफाईका सामानहरूको मर्मत वा आधारभूत सरसफाईका सामग्रीका साथमा हरेक घरका लागि खानेपानी तथा सरसफाईका सामग्रीहरू पर्दछन् ।
६	प्रभावित क्षेत्रमा सरसफाई सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धिका लागि सञ्चार माध्यमको सूची तयार तथा समन्वय गर्ने	प्रदेशस्तरीय क्लस्टरका प्रमुख/क्लस्टर सदस्य संस्थाहरू	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	४८ घण्टा देखि ५ दिन भित्रमा	
७	आवश्यकताको आधारमा प्राविधिक कार्य समूहलाई सुचारु गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय /युनिसेफ	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	१० दिन भित्रमा	
८	यदि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को सूचना मात्र अपुग भएमा र खानेपानी तथा सरसफाईको क्षेत्रमा धेरै क्षति पुगेको खण्डमा आवश्यकता पहिचान गर्नका निमित्त क्षति मापन गर्ने टोलीको तयारी तथा परिचालन गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय /खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना कार्यालय	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	४८ घण्टा देखि १० दिन भित्रमा	
९	प्रदेशको संयोजन गर्ने संस्थाहरूको छनौट गरी जिम्मेवारीहरू हस्तान्तरण गर्ने; खानेपानी तथा सरसफाईका क्षेत्रका आवश्यकताहरूलाई समयमै प्रभवकारी ढंगले सम्बोधन गर्नका लागि प्रत्येक सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा (आवास, स्वास्थ्य, शिक्षा, संरक्षण, अन्य व्यवस्थापन) सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	खानेपानी मन्त्रालय /युनिसेफ / प्रादेशिक मन्त्रालय	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू	४८ घण्टा देखि ५ दिन भित्रमा	

१०	सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (4Ws), प्रतिकार्य आवश्यकता र प्रगति प्रतिवेदन व्यवस्थापन सम्बन्धी संयन्त्र तयार गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय सहित प्रदेशको संयोजन गर्ने संस्थाहरू	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	३ दिनदेखि ७ दिन भित्रमा	
११	IRA का आधारमा प्रतिकार्य क्रियामा अपुग भएका विषयहरूको पहिचान गरी आवश्यक स्रोतको माग गर्ने, आवश्यक भएका थप स्रोत जुटाउनका निम्ति अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको सहयोगका लागि आव्हान गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय र प्रादेशिक क्लस्टर	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	५ देखि १० दिन भित्रमा	
१२	विपद प्रतिकार्य र पुनरुत्थान योजना/रणनीति/आवश्यकताहरूलाई भौगोलिक आधारमा पहिचान गरी तथ्याङ्क राख्ने जसले गर्दा प्रतिकार्य प्रक्रियामा क्लस्टरका सदस्यहरूको सहयोग र सरकार तथा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसँग सहयोग आव्हान गर्नका निम्ति सहयोग पुगोस्	खानेपानी मन्त्रालय र प्रादेशिक क्लस्टर	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	१० देखि १५ दिन भित्रमा	योजना/रणनीतिहरूले घरपरिवार, समुदाय, क्याम्प, संस्था, विकट स्थान सबैलाई समेट्नु पर्दछ ।
१३	प्रतिकार्य आवश्यकता र खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा विज्ञ संस्थाहरूको भूमिका र जिम्मेवारीको आधारमा प्रभावित प्रदेश तथा पालिकाहरूमा खानेपानी तथा सरसफाई प्रतिकार्य तथा पुनरुत्थान योजना लागू गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय र प्रादेशिक क्लस्टर	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	क्लस्टरमा निणर्य भए अनुरूप	
१४	प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन गर्ने र सोहि अनुसार कार्यान्वयन गर्ने	खानेपानी मन्त्रालय/प्रादेशिक खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी मन्त्रालय /स्थानीय तह	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	प्रतिकार्य र पुनस्थापना योजना अनुरूप	प्रभावकारी प्रतिकार्य र पुनर्निर्माणका लागि अर्थ मन्त्रालयबाट वजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ
१५	प्रतिकार्यको अवस्था र गुणस्तर बुझ्न संयुक्त अनुगमन गर्ने (Joint Monitoring Visits)	खानेपानी मन्त्रालय र प्रादेशिक क्लस्टर	क्लस्टरका सदस्य संस्थाहरू र युनिसेफ	प्रतिकार्य र पुनस्थापना योजना अनुरूप	विपदको स्केल अनुसार, प्रदेशले गर्नुपर्छ

१८. सहरी विकास मन्त्रालय

सहरी विकास मन्त्रालयले आवास (**Shelter**) र शिविर समन्वय र शिविर व्यवस्थापन (**CCCM**) दुइ विषयगत क्षेत्रहरुको नेतृत्व गर्दछ र क्रमश International Federatio of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) र International Organiziton for Migration (IOM) ले यी विषयगत क्षेत्रहरुको सहनेतृत्व गर्दछन।

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय
१	विपद् जोखिमयुक्त बस्तीको पहिचान गरी अभिलेख तयार गर्ने।	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA)	स्थानीय तहहरू, सहरी विकास मन्त्रालय/ सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग	निरन्तर प्रक्रिया
२	जोखिमयुक्त बस्ती स्थानान्तरणका लागि सुरक्षित क्षेत्र एकिन गर्ने ।	सहरी विकास मन्त्रालय/ सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण (NDRRMA)	स्थानीय तहहरू	निरन्तर प्रक्रिया
३	एकीकृत बस्ती निर्माण तथा विकास गर्ने।	सहरी विकास मन्त्रालय/सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू	निरन्तर प्रक्रिया
४	आवश्यकता अनुसार NFIs/ Shelter kits को व्यवस्थापनमा सहकार्य गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू, IFRC, Shelter Cluster Nepal	निरन्तर प्रक्रिया
५	आपत्कालीन आवास प्रतिकार्य कोषको स्थापना गर्ने।	अर्थ मन्त्रालय	सहरी विकास मन्त्रालय / सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग	निरन्तर प्रक्रिया
६	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग अन्तर्गत आवास प्रतिकार्य सम्बन्धी सामग्री भण्डारणका लागि स्टोर	सहरी विकास मन्त्रालय / सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन	NRCS-IFRC , Shelter Cluster Nepal	निरन्तर प्रक्रिया

	स्थापना गर्ने।	निर्माण आयोजना		
७	आपत्कालीन आवास डिजाइन सम्बन्धी जानकारीमूलक पर्चा प्रकाशन गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू, NRCS-IFRC, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार
८	आवश्यकता र उपलब्ध स्रोत तथा क्षमताको पहिचान तथा अन्तरहरू पहिचान गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू, NRCS-IFRC, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार
९	प्रदेश स्तरीय आवास विषयगत क्षेत्र, अन्य विषयगत क्षेत्रहरू तथा सरोकारवाला निकाय बीच आवश्यकताको आधारमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न निरन्तर समन्वय तथा सहकार्य गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू,प्रदेश स्तरीय आवास विषयगत क्षेत्र नेतृत्वदायी मन्त्रालय तथा सह नेतृत्व सम्पर्क विन्दु, NRCS-IFRC, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार
१०	विपद् प्रभावित क्षेत्रहरूमा आवासको लागि गैर खाद्य (NFI) राहत वितरण गर्ने। आवास सहायताका लागि नगद वा भौचर हस्तान्तरण तथा वितरण गर्ने। आपत्कालीन तथा संक्रमणकालीन आवास समाधानका लागि आवश्यक पहल गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू, NRCS-IFRC, Shelter Cluster Nepal	आवश्यकता अनुसार
११	वर्षा ऋतु अगावै सामुदायिक आश्रय केन्द्रहरूको सुधार।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन सँगठन लगायत अन्य विषयगत क्षेत्रका संस्थाहरू	जेठ २०८१
१२	सरकारका सबै क्षेत्र र स्थानीय साझेदारहरूको लागि शिविर	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना	IOM, सम्बन्धित सबै निकायहरू, IOM	निरन्तर

	समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन तालिमहरू मार्फत क्षमता विकास।	कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना		
१३	खुल्ला ठाउँ सामुदायिक केन्द्रहरू र उपलब्ध आधारभूत सेवाहरूको नक्सांकन।	IOM, सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू	निरन्तर
१४	सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH), स्वास्थ्य, आश्रय र अन्य विषयगत क्षेत्रसँग नजिकबाट समन्वय गर्दै योजना बनाउने, भिडभाड हटाउने, स्थान स्तरोन्नति र महामारीको प्रकोप रोकथामका काम गर्ने।	IOM, सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	स्थानीय तहहरू	आवश्यकता अनुसार
१५	शिविर जस्ता स्थानहरू र सामुदायिक केन्द्रहरूमा मानवीय मापदण्डहरू कायम गर्नका लागि पैरवी गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/ सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/ सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	IOM, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, विभिन्न गैरसरकारी संघ संस्था।	आवश्यकता अनुसार
१६	विस्थापित व्यक्तिहरूको गतिशीलता, संकटासन्नता र आवश्यकताहरूसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण बहुस्तरीय जानकारी सम्प्रेषण गर्न डिस्प्लेसमेन्ट ट्र्याकिङ्ग मेट्रिक्स (DTM) विस्थापन निगरानी प्रणाली लागू गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	IOM/ शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनका सदस्यहरू, Protection, WASH, Food, Nutrition Clusters	आवश्यकता अनुसार
१७	सुरक्षा विषयगत क्षेत्रसँग सम्न्वयमा प्रतिक्रिया र गुनासो संयन्त्र स्थापना गर्ने।	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	IOM/ शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनका सदस्यहरू, Protection, WASH, Food, Nutrition Clusters	आवश्यकता अनुसार
१८	सुरक्षा विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा सूचना केन्द्र	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना	IOM, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, विभिन्न	आवश्यकता अनुसार

	स्थापना गरी यौन शोषण र दुर्व्यवहारको रोकथामबारे सचेतना, सेवा जानकारी समाबेस गर्ने र कायम राख्ने।	कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	गैरसरकारी संघ संस्था।	
१९	अन्य विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा घर फिर्तीका लागि सहयोग गर्ने (यातायात, घर फिर्तीका लागि नगद तथा जिन्सी लगायत सम्पूर्ण बन्दोबस्तीका सेवा उपलब्ध गराउने)	सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग/सबै संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई/सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना	अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासन सँगठन लगायत अन्य विषयगत क्षेत्रका संस्थाहरू, स्थानीय तह, विभिन्न गैरसरकारी संघ संस्था	आवश्यकता अनुसार

१९. कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

प्रतिकार्य योजनाको लागि स्रोतसाधनको आँकलनः

- जम्मा ६,००,४५१ मानिस/१,३७,४०० घरधुरीको लागि १ महिनाको खाद्य सहायता उपलब्ध गराउन आवश्यक पर्ने बजेटः २१ मिलियन अमेरिकी डलर रहेको छ।
- विपद्को घोषणा भई सरकारद्वारा अन्तर्राष्ट्रिय सहायताको लागि आव्हान गरेको खण्डमा खाद्य सुरक्षा क्लस्टरका केही सदस्य संस्थाहरूले आपत्कालीन कोषवाट तत्काल परिचालन गर्न सक्ने रकम (खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीसँग मौज्दातमा रहेको खाद्यान्न तथा सरकारको विभिन्न तहमा रहेका विपद् व्यवस्थापन कोषमा रहेको रकम बाहेक) २.५ मिलियन अमेरिकी डलर रहेको छ।
- कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले बाली तथा पशुपन्छी बीमाको प्रिमियममा अनुदान उपलब्ध गराउन आ.व. २०८०/८१ मा रु ६० करोड विनियोजन भएकोमा आ.व. २०८१/८२ को बजेटमा बाली तथा पशुपन्छी बीमाको प्रिमियममा अनुदान उपलब्ध गराउन रु २ अरब ६ करोड प्रस्ताव गरिएको छ। कृषकलाई सम्भावित विपदको जोखिमबाट हुन सक्ने असर कम गर्न बीमाको कार्यलाई थप विस्तार गरिनु पर्ने छ।

प्रतिकार्य गतिविधिहरू कार्यान्वयन व्यवस्थाः

- खाद्यान्न सहयोग सबैभन्दा बढी प्रभावमा पर्न सक्ने (Anticipatory Action), प्रभावित र खाद्य असुरक्षित भौगोलिक क्षेत्रमा रहेका सबैभन्दा कमजोर र खाद्यान्न असुरक्षित परिवारहरूमा

लक्षित हुनेछ । ती परिवारहरू स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय सरकारले निम्न मापदण्डको प्रयोग गरी पहिचान गर्नु पर्ने छः

- विस्थापित, सामाजिक र आर्थिक रूपबाट सीमान्तकृत (दलित, मुस्लिम, जनजाति, आदि), भूमिहीन, सबैभन्दा गरिब, एकल महिला नेतृत्वको घरपरिवार र अपांगता भएका परिवार, दीर्घरोग जस्तै एच.आई.भी एड्स, क्षयरोग र अन्य दीर्घकालीन रोगहरू र नियमित औषधि उपचार आवश्यकता पर्ने वृद्ध, गर्भवती र सुत्केरी महिला र कुपोषित बच्चाहरू आदि सदस्य रहेको परिवार ।
- खाद्य सुरक्षा क्लस्टर सदस्य अथवा तिनका कार्यान्वयन गर्ने साझेदारहरूको प्रविधिक सहयोगमा लाभग्राहीको पहिचान, उनीहरूको सूची तयारी गर्ने र सोको स्वीकृति गर्ने काम सम्बन्धित स्थानीय सरकारले गर्नेछ ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति/स्थानीय सरकारले अनुमोदन गरेको लाभग्राहीहरूको सूचीको आधारमा खाद्य/नगद सहायता प्रदान गरीनेछ । विभिन्न स्थानीय सरकारबाट प्राप्त सोही लाभग्राहीहरूको सूची र भौगोलिक क्षेत्रको जानकारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति (DDMC) लाई गराइनेछ र खाद्य सुरक्षा क्लस्टर सदस्यहरूले विपद प्रतिकार्यमा खाद्य सहायताको लाभग्राहीहरू दोहोरिन नदीन DDMC सँग नियमित समन्वय गर्नेछन् ।

• विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३९ को उपदफा (१) बमोजिम नेपाल सरकारद्वारा जारी विपद् पीडित उद्धार र राहत सम्बन्धी (सातौं संशोधन) मापदण्ड, २०७७ ले विपद्बाट घर, बहाल, आवास नष्ट भएका वा खाद्यान्न बाली तथा जग्गा जमिन वा पसल व्यवसाय समेत नोक्सानी भई तत्काल गुजाराको लागि खाद्यान्न समेत नभएका वा दुवै अवस्थाका पीडित परिवारलाई यथाशीघ्र प्रति परिवार ५ जनासम्म सदस्य भएको परिवार भए रु १५,००० र ५ जना भन्दा बढी सदस्य भएको परिवार भए रु. २०,००० का दरले नगद सहायता प्रदान गर्ने व्यवस्था गरेको र मानवीय संस्थाहरूले नगद सहायता प्रदान गर्दा पनि नगद सहायता रकममा एकरुपता ल्याउन नगद समन्वय समूह (Cash Coordination Group) ले पनि यही मापदण्डको सेरोफेरोमा रहेर प्रभावित परिवारको आधारभूत खाद्य तथा गैर खाद्य आवश्यकता पूर्तिको लागि Minimum Expenditure Basket (MEB) and Multi-Purpose Cash Transfer Value तय गरेको छ । तसर्थ, खाद्य सुरक्षा क्लस्टरले नेपाल सरकारद्वारा जारी विपद् राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ ले निर्धारण गरेबमोजिमको रकमलाई आधार मानेर सम्बन्धित जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह/स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिसँगको समन्वय र सहकार्यमा प्रस्तावित नगद सहायता प्रदान गर्नेछ ।

- कामको लागि नगद कार्यक्रम (Cash for Work/Asset Program) सञ्चालन गर्दा जिल्ला तथा स्थानीय दररेट/ज्याला दरलाई आधार मानेर नेपाल सरकारको रोजगारी सिर्जना गर्ने खालका सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरूसँग तादाम्यता र परिपूरकता (Alignment and Complementary) कायम गर्दै सम्बन्धित स्थानीय तहसँगको समन्वय र सहकार्यमा सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्वन गरी स्थानीय भौतिक पूर्वाधार निर्माणका योजनाहरूको छनौट गरीनेछ र कामको लागि नगद कार्यक्रम सञ्चालन गरी खाद्य सुरक्षा तथा जीविकोपार्जन पुनरुत्थानमा सहयोग गरीनेछ ।
- वस्तुगत खाद्यान्न सहायता प्रदान गर्दा स्थानीय बजारमा सहजै उपलब्ध हुने र सामान्यतया सबैले दैनिक उपभोग गर्ने खाद्य सामग्रीहरू समेटिने छ । SPHERE Standard बमोजिम Minimum 2100 kcal/person/day को सुनिश्चितता हुनेगरी खाद्यान्न सहायता प्रदान गर्नुपरेमा 2100 Kcal/person/day बराबर रहेका तपसिल बमोजिमको खाद्य सामग्रीहरू समेटिने छः
  - चामलः ४०० ग्राम/व्यक्ति/दिन
  - दालः १२० ग्राम/व्यक्ति/दिन
  - खानेतेलः ३४ मिलिलिटर/व्यक्ति/दिन
  - नुनः ५ ग्राम/व्यक्ति/दिन
- खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार कम्पनीसंग दुर्गम जिल्लाका डिपोहरुमा २२३४ मे.ट. र उपत्यका र तराईका डिपोहरुमा ५१३३ मे. टन गरी कुल ७३६७ मे. टन चामल मौज्दात रहेको छ। ४०० ग्राम/दिन/ व्यक्ति चामलको आवश्यकता अनुसार प्रति घरपरिवारलाई ४ जना सदस्यको दरले १५ दिनको लागि ८३००० घरपरिवारलाई हिसाब गर्दा १९९२ मे. टन चामलको आवश्यकता पर्दछ ।
- यस मन्त्रालयले नेतृत्व गर्ने खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ ।

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
पुर्वतयारीका क्रियाकलापहरू					
१	खाद्य सुरक्षा क्लष्टरमा संलग्न विकास साझेदार संघ संस्थाहरूसंगको stock pile को रेकर्ड अध्यावधिक गर्ने ।	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्राल	FAO र WFP, World Vision, Save the Children, Care Nepal, Oxfam, Action Aid लगायत अन्य निकायहरू	निरन्तर	FAO, WFP तथा अन्य निकायहरूसँग खाद्यान्न मौज्दातमा नरहेको । आपत्कालीन प्रतिकार्यका लागि विश्व खाद्य कार्यक्रम र खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी बिच १,००० मे.ट. चामल र २०० मे.ट. दालको तत्काल खरिद गर्नको लागि

					द्विपक्षीय सम्झौता रहेको छ । खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीसंग ७,३६७ मे.ट. चामल मौज्दात रहेको ।
२	Ready to eat food को व्यवस्थापन मिलाउने	प्रदेश/स्थानीय तहहरू	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, WFP र अन्य गैरसरकारी निकायहरू	निरन्तर	काठमाडौं, नेपालगञ्ज, सुर्खेत र धनगढी स्थित गोदाममा २४ मे.ट. BP-5 (high energy biscuits) मौज्दात रहेको ।
३	WFP's remote-sensing based 72 hours assessment प्रविधि प्रयोग गरी द्रुत मनसुन प्रकोप प्रभाव मुल्यांकन गर्ने र खाद्य सहायताको आवश्यकतामा रहेका जनसंख्याको अनुमान गर्ने	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ प्रादेशिक कृषि हेर्ने मन्त्रालय	FAO र WFP, World Vision, Save the Children, Oxfam, Action Aid लगायत अन्य निकायहरू	प्रकोपको ७२ घण्टा भित्र	Remote-sensing and machine-learning मा आधारित 72-hour rapid assessment and remote vulnerability assessment (VAM) को कार्यविधी (SoP) र सो को लागि दक्ष जनशक्ति रहेको ।
४	Ready to eat food (चिउरा, लिटोको पिठो High Energy Biscuit, आदि) को वितरण र यदि बाढी लगत्तै बजारहरू क्रियाशिल/ सञ्चालनमा रहेको भए १ महिनाको लागि लक्षित जनसंख्याको लागि निशर्त बहुउद्देशीय नगद सहायता र यदि बजारहरू क्रियाशिल/सञ्चालनमा नरहेको भएमा सुरूवाती १० दिनको लागि खाद्यान्न सहायता र २० दिनको लागि नगद सहायता (बहुउद्देशीय नगदको रूपमा सामाजिक सहायता वितरण) । विशेष आवश्यक्ता भएका व्यक्तिहरूलाई मध्यनजरमा	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, WFP and FAO	खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड, लगायत अन्य निकायहरू		• WFP: २४ मे.ट. BP-5 नेपालगञ्ज, धनगढी, सुर्खेत तथा काठमाडौं स्थित गोदाममा रहेको, • विपद्को घोषणा भई सरकारद्धारा अन्तराष्ट्रिय सहायताको लागि आव्हान गरेको खण्डमाः WFP: USD १५,००,००० हेडक्वाटर स्थित आपत्कालीन प्रतिकार्य कोष उपलब्ध रहेको । • Save the Children: तत्काल जीवन बचाउने हस्तक्षेपहरूको लागि USD ८०,००० उपलब्ध रहेको । • World Vision: USD १५०,००० आपत्कालीन

	राखी सकेसम्म पोषिलो खानाको व्यवस्था गरिने ।				प्रतिकार्य कोष उपलब्ध रहेका, अन्तराष्ट्रिय सहायताको लागि आव्हान गरेको खण्डमा थप सहायताको पहल गर्न सकिने । अनुभवी विपद ब्यबस्थापन समूह तयारी अवस्थामा रहेको । विपदको समयमा स्थानीय साझेदारहरूमा बिध्यमान जनसक्ति समेत परिचालन गर्न सकिने • कोष उपलब्ध नभएका क्लष्टर साझेदारहरूले परिस्थिति अनुरुप व्यवस्था मिलाउन सक्ने । • कुनै पनि क्लष्टर साझेदारहरूसँग खाद्यान्न (चामल, दाल, खाने तेल र नुन) मौज्दात नरहेको । आपत्कालीन प्रतिकार्य कोष प्रयोग गरी नगद सहायता अथवा खाद्यान्न खरिद गर्न सकिने ।
५	खाद्य सुरक्षा, जीविकोपार्जन र कृषि पुनः प्रासिका लागि कामका लागि नगद (cash for work/assets) गतिविधिहरू, बालीको मौसम अनुसार बाली बीउ, वेर्ना, माछाको भुरा वितरण (धान, तरकारी, मकै, आदि) र खाद्यान्न र बालीको सुरक्षित भण्डारणमा सहयोग साथै यदि पानी कम परि सुख्खा खडेरी भई खाद्य असुरक्षाको अवस्था	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, WFP and FAO तथा खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू	खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू	२—४ महिना	: USD ५,००,००० कोष उपलब्ध गराउन सक्ने । साथै सम्भावित साझेदार संस्थाहरूबाट बजेट/श्रोत तथा विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत संस्था र जनशति परिचालन तथा कार्यरत क्षेत्रको समेत mapping गरी लागत तयार गर्ने।

	सिर्जना भएमा खाद्य सुरक्षा, जीविकोपार्जन र कृषि पुनः प्राप्तिका लागि गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने ।				
६	खाद्यान्न र तरकारी बालीको बिउको आपुर्तीको व्यवस्था मिलाउनको लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।	कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड, कृषि विभाग (बाली विकास तथा जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र, राष्ट्रिय आलु, तरकारी तथा मसलाबाली विकास केन्द्र), प्रादेशिक कृषि हेर्ने मन्त्रालय /कृषि ज्ञान केन्द्र र स्थानीय तहहरू	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ कृषि विभाग, खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू	निरन्तर	
७	प्रदेश स्तरमा FSC Contingency Plan बनाउन र परिमार्जनमा सहजीकरण गर्ने ।	प्रादेशिक कृषि हेर्ने मन्त्रालय	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ कृषि विभाग, पशु सेवा विभाग, WFP र FAO		प्रदेश समन्वय संस्थाहरूले (Provincial Coordination Focal Point Agency) NDRRMA र राष्ट्रिय क्लष्टरको समन्वयमा मनसुन प्रतिकार्य योजना तयार गर्न प्रदेश सरकार र क्लष्टरलाई सहजिकरण गर्ने ।
८	घाइते पशुपन्छीको उपचार ।	स्थानीय तहहरू /भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/ पशु सेवा विभाग	निरन्तर	
९	पशुपन्छीका विभिन्न रोग तथा महामारीका विरुद्ध भ्याक्सिन लगाउने ।	स्थानीय तहहरू /भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय/पशु सेवा विभाग	निरन्तर	
१०	मृत पशुपन्छीको व्यवस्थापन	स्थानीय तहहरू	प्रदेश कृषि मन्त्रालय	निरन्तर	

११	पशु आहाराको व्यवस्थापन	स्थानीय तहहरू	प्रदेश कृषि मन्त्रालय	निरन्तर	
१२	आकस्मिक विपद्का कारण क्षति पुगेका कृषकहरूलाई राहत उपलब्ध गराउने	प्रादेशिक कृषि हेर्ने मन्त्रालय तथा स्थानीय तह	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	निरन्तर	सम्बन्धित प्रादेशिक कृषि मन्त्रालय तथा स्थानीय तहले स्विकृत गरेका राहत वितरण सम्बन्धि कानूनी व्यवस्था अनुसार ।
१३	सम्बन्धित प्रादेशिक कृषि मन्त्रालय तथा स्थानीय तहले स्विकृत गरेका राहत वितरण सम्बन्धि कानूनी व्यवस्था अनुसार ।	कृषि विभाग तथा पशु सेवा विभाग।	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	निरन्तर	
१४	वाढी प्रकोपको पर्वसूचनालाई प्रभावकारी बनाउन सुसुचित गराउने	कृषि विभाग तथा पशु सेवा विभाग।	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	निरन्तर	साझेदार संस्थाहरू

२०. महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय

महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालयले संरक्षण विषयगत समूहको नेतृत्व गर्नेछ र सहयोगी निकायहरू UNHCR, UNICEF र UNFPA रहने छन्।

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
१	संरक्षण सम्बन्धी सवाल र उपलब्ध संरक्षण सेवाहरू सम्बन्धी सूचनाहरूलाई विभिन्न पहुँचयोग्य ढाँचामा (सांकेतिक भाषा, र ब्रेल लिपिमा) तथा स्थानीय भाषामा अद्यावधिक र विकास गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
२	• लैंगिक हिंसा, मनोसामाजिक सहयोग र बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसामा अत्यावश्यक सेवाहरूको लागि सम्प्रेषण (रेफरल) प्रणाली निर्माण, अद्यावधिक तथा लागू गर्न सहयोग गर्ने • विपद्को प्रभाव लेखाजोखाको लागि परिबेस सुहाउँदो लेखाजोखा टुलहरूको विकास गर्ने • मनसुन सुरु हुनुपूर्व टुलहरू पुनरावलोकन र अद्यावधिक गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व
३	प्रारम्भिक पहिचान र प्रतिकार्य कार्यलाई सहयोग गर्न संरक्षण अनुगमन संयन्त्र लगायत सतर्कता (early warning) र वास्तविक समय अनुगमन प्रणालीहरूको कभरेज र सम्पर्क विस्तार गर्ने ।	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व

४	स्वास्थ्य, शिक्षा, लैंगिक हिंसा, प्राथमिक मनोवैज्ञानिक सहयोग (PFA) आदि जस्ता विभिन्न सेवाहरूमा सम्प्रेषण (रेफरल) र प्रतिकार्यका कार्यहरू सुनिश्चित गर्न संरक्षण सम्बन्धी सेवा प्रदायक तथा प्रतिकार्यमा संलग्न व्यक्तिहरूको क्षमता अभि वृद्धि गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८१ जेष्ठ — असार
५	विपद्को समयमा विशेष आवश्यकता रहने डिग्निटी किट, किशोरी (adolescent) किट लगायतका जीवन बचाउँने राहत सामग्रीहरूको पूर्व निर्धारण र भण्डारण गर्ने ।साथै उक्त सामग्रीहरूको भण्डारण सम्बन्धी लेखाजोखा गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व
६	अंग्रपंक्तिमा रहेर संरक्षण सेवा प्रदान गर्नेहरू तथा सेवा प्रदायकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका गतिविधिहरूमा यौन शोषण र दुर्व्यवहारबाट सुरक्षा सम्बन्धी सत्र (PSEA) लाई समाबेस गर्ने		PSEA Working Group संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
७	विस्थापन ट्र्याकिङ म्याट्रिक्स विस्तार गरी विस्थापित जनसंख्याको आवश्यकताको आधारमा संरक्षण विषयगत क्षेत्रद्वारा प्रदान गरिएको सहायताको निरन्तर अनुगमनको लागि शिविर समन्वय र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने		Thematic Group POE, IOM तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व
८	विपद्को अवस्थामा लैंगिकतामा आधारमा हुने हिंसा न्यूनिकरणको लागि जनसमुदायमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०८१ जेष्ठ — असार
९	• कृत्रिम अभ्यास गरी पूर्वतयारी योजनाको प्रदेश तथा स्थानीय तहमा परिक्षण गर्ने • विपदको जोखिममा रहेका क्षेत्र अन्तर्गत संरक्षणका सवालहरूको पहिचान र उक्त आधारमा पूर्वतयारी योजना निर्माण गर्ने गराउने • संरक्षणका सवालमा तहगत पूर्वतयारी योजना निर्माण, निर्माण भएका योजनाको अनुगमन तथा यस प्रक्रियामा जोखिममा रहेका व्यक्ति तथा महिला, किशोरी, अपांगता भएका व्यक्तिको समावेशी र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गराउन नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने गराउने • विपदको अवस्थामा महिला तथा किशोरीहरू बढी जोखिममा रहने भएकाले र उनीहरूको विशेष अवस्था तथा आवश्यकतालाई ध्यान दिन आवश्यक देखिएकाले	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय र प्रदेश सरकारका सम्बन्धित प्रतिनिधिहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व

	विपद्मा स्थानीय महिलाको नेतृत्व सुनिश्चित गर्न रणनीति निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने । • विपदमा संरक्षण सम्बन्धमा स्थानीय र प्रदेश तहको सरकार र संरक्षणसँग सम्बन्धित शाखा वा सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने • बहुपक्षीय समन्वय तथा सहकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन कार्यविधि वा ToR तयार पार्ने तथा भएका संयत्रहरूलाई प्रभावकारी परिचालन गर्ने • विपद्को अवस्थामा गरीने अभिलेखीकरण तथा प्रतिवेदन, अनुगमन र मूल्याङ्कनको लागि प्रभावकारी रूपमा सबै सेवा प्रदायकहरूलाई तालिम वा अभिमुखीकरण गर्ने			
१०	प्रकोपका कारण अलग भएका बालबालिकाहरू र परिवारहरूको पहिचान, ट्रेसिङ र पुनर्मिलन संयन्त्र लागू गर्ने र आवश्यक परेको अवस्थामा अस्थायी वैकल्पिक हेरचाहका उपायहरूको स्थापना गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकता अनुसार
११	• स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा, प्रकोपबाट प्रभावित र मानसिक आघातमा परेका व्यक्ति र उनीहरूको परिवारको मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक अवस्थामा सुधारका लागि सहयोग गर्ने • स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र र संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा, प्रभावितलाई प्राथमिक मनोवैज्ञानिक सहयोग (Psychological First Aid - PFA) प्रदान गर्नको लागि र प्रभावितलाई सम्बन्धित निकायसँग रेफरल सेवामा जोड्नको लागि जनशक्ति तयार गर्ने • प्रभावित स्थानमा PFA प्रदान गर्नका लागि तत्काल जनशक्ति परिचालन गर्ने • प्रदान गरिएको सहयोगको प्रभावकारी अभिलेखीकरण र प्रतिवेदन शेयर गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर

१२	संरक्षण सेवाहरू प्रदान गर्न महिला मैत्री स्थल, महिला तथा बालबालिकाका लागि सुरक्षित स्थल र बालमैत्री स्थलहरूको स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकता अनुसार
१४	अत्यावश्यक लैंगिक हिंसा रोकथाम र प्रतिकार्य सेवाहरू र मनोसामाजिक परामर्श, सुरक्षित आवास तथा आश्रयस्थलहरू सहित प्रभावित संवेदनशील सेवाहरू - आधारभूत मानवीय सिद्धान्त, प्रभावित केन्द्रित अवधारणा र अधिकारमुखी अवधारणाको प्रयोग गरी प्रदान गर्ने क्षमता सुनिश्चत गर्ने र सम्प्रेषण (रेफरल) मार्गको सुदृढीकरण समय समयमा अद्यावधिक गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
१५	• लैगिंक हिंसा, बाल संरक्षण र मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक समस्या सहित अत्यावश्यक संरक्षण आवश्यकताका बारेमा सतर्कता र जोखिममा परेकाहरूलाई प्रारम्भिक हस्तक्षेप वा सहयोगका लागि हेल्पलाईनहरूको स्तर वृद्धि गर्ने • बहुपक्षीय सहयोग सम्बन्धी जानकारीहरू, स्वहेरचाह तथा तनाव व्यवस्थापन, अफवाह हटाउन, लाञ्छाना तथा विभेद कम गर्न जानकारीमूलक सामग्रीहरू तयार गरी प्रचार प्रसार गर्ने • अग्रपंक्तिमा कार्यरत सेवा प्रदायकहरूलाई तनाव व्यवस्थापन, स्वहेरचाह सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने • मनोसामाजिक कार्य समूहका सदस्यहरूलाई विपद्‌को समयमा मानसिक स्वास्थ्य तथा मनो सामाजिक सहयोग सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने • मनोविमर्शकर्ताहरूलाई नियमित क्लिनिकल सुपरिवेक्षण प्रदान गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
१६	प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि संकटासन्नता लेखाजोखा, संकटासन्न समूहको पहिचान, विशेष संरक्षणको आवश्यकता समूह, एवम संरक्षण अनुगमन तथा घटना प्रतिवेदन प्रणालीको विस्तार गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर

१७	यौन शोषण र दुर्व्यवहार जोखिम मूल्याङ्कनलाई या त अलग्गै जोखिम मूल्याङ्कनको रूपमा वा व्यापक अभ्यासहरूमा एकीकृत गरेर जोखिम मूल्याङ्कन गर्ने यौन शोषण र दुर्व्यवहार/लैंगिक हिंसाको जोखिमहरू कम गर्न हस्तक्षेपहरू/प्रतिकार्य कार्यको मूल्याङ्कन र लागू गर्ने र प्रतिकार्यका गतिविधिहरूको कार्यान्वयन गर्दा यौन शोषण र दुर्व्यवहार/लैंगिक हिंसाको जोखिमताहरू बढ्ने वा सिर्जना हुने छैन भनी सुनिश्चित गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, स्थानीय पालिका, प्रदेश	PSEA Working Group तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
१८	महिलामाथि हुने हिंसा, बालबालिका, आप्रवासी, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक, सरोकारका व्यक्तिहरू माथि हुन सक्ने जोखिमका विषयलाई समेटेर तयार गरिएको संरक्षण सम्बन्धी सूचनामुलक सन्देशलाई (स्थानीय भाषा तथा विभिन्न ढाचाँमा) सञ्चारका माध्यमहरूबाट प्रशारण गर्ने । साथै उक्त पिडीतहरूको सहयोगको लागि सञ्चालित हेल्पलाईन र हटलाईन सेवाहरूको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, स्थानीय पालिका, प्रदेश	PSEA Working Group तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर
१९	• विपद प्रतिकार्यका गतिविधिहरूलाई प्रभावकारी बनाउन प्रतिकार्यमा संलग्न सरोकारवालाहरू सहित स्थानीय पालिका, प्रदेश तथा संघीय सरकारको कार्यलाई उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन अनुगमन प्रणलीलाई चुस्त दुरुस्त राख्ने • विपद प्रतिकार्य सम्बन्धी भएका ऐन तथा कानुनी व्यवस्थाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने	महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, स्थानीय पालिका, प्रदेश	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	निरन्तर

२१. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले शिक्षा विषयगत समूहको नेतृत्व गर्नेछ र सहयोगी निकायहरू UNICEF र Save the Children रहने छन्।

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू					
१	समुदाय, स्थानीय तह, जिल्ला, प्रदेश र संघस्तरमा सूचनाको समयमा नै आदान प्रदानका लागि प्रभावकारी सञ्चार प्रणालीको स्थापना गर्ने ।				

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
१.१	सम्भावित बाढी प्रभावित जिल्लाका स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ (शि.वि.तथा स.ई.) जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, **(DDMC)** शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, जिल्ला, प्रदेश तथा राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र **(DEOC/PEOC/NEOC),** स्थानीय तह **LEOC,** जिल्ला तथा संघस्तरका शिक्षा समूह **(Education Cluster)** का सदस्य संस्थाहरूका सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण संकलन, व्यवस्थापन र अद्यावधिक गर्ने ।	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र ।	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयका **Disaster Risk Reduction (DRR)** सम्पर्क व्यक्ति, सामाजिक विकास मन्त्रालय/शिक्षा विकास निर्देशनालय क्लस्टर पार्टनर सबै	त्रैमासिक रूपमा	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा जिम्मेवार शाखा र **Nepal Education Cluster** लाई सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको ।
१.२	विद्यालयस्तरमा समुदाय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति (वि.व्य.स), अभिभावक, शिक्षक, विद्यार्थी सहितको सहभागितामा विभिन्न विपदका सम्भावित जोखिम र सोको न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी गर्न आवश्यकता अनुसार प्रत्यक्ष वा अन्य वैकल्पिक माध्यमबाट नियमित बैठक, छलफल तथा अन्तरक्रिया सञ्चालन गर्ने ।	विद्यालय र सम्बन्धित स्थानीय तह	वि.व्य.स, शिक्षक अभिभावक संघ शि.वि.तथा समन्वय इकाइ, शिक्षा समूह	बैशाख	
२	स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रस्तरका शिक्षा समूह/ विषयगत क्षेत्र (Education Cluster)				
२.१	स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश तथा संघस्तरका शिक्षा समूह **Education Cluster** का सदस्यहरूसँग प्रभावकारी समन्वय का लागि **Nepal Education Cluster - Formation and Operation directive** मा उल्लेख भए र निर्दिष्ट गरे बमोजिमका जिम्मेवारी निर्धारण र बाँडफाँड गर्ने ।	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिक्षा विकास निर्देशनालय तथा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र स्थानीय तह	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयका **DRR** सम्पर्क व्यक्ति र जिल्ला, प्रदेश तथा संघ, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तह स्तरमा गठन भएका शिक्षा समूहहरू	निरन्तर	
२.२	आवश्यकता अनुसार **Health, WASH, Protection** लगायत अन्य **Cluster** सँग	शिक्षा समूह **(Education**	**Health, WASH , Protection**	विपद पश्चात क्षतिको विवरण	

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	कार्यगत समन्वय र सहकार्य गर्ने ।	**Cluster)**	लगायत अन्य **Cluster**	प्राप्त भएपछि	
३	आपूर्ति व्यवस्थापन				
३.१	उपलब्ध **Student Kit, School Kit, ECD Kit** स्वाध्ययन सामग्री जस्ता सामग्रीहरूको परिमाण अद्यावधिक गर्ने ।	शिक्षा समूह **(Education Cluster)**		जेठ	
३.२	नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरूबाट उत्पादन र विकास भएका एवम् शिक्षा सञ्जाल समूह **(Education Cluster)** का सदस्य संस्थाहरूसँग उपलब्ध शैक्षिक सामग्रीहरू, सामग्री भण्डारण गरेको स्थान र जनशक्तिको अभिलेख अद्यावधिक राख्ने ।	शिक्षा समूह **(Education cluster)**	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, स्थानीय तह	निरन्तर	
३.३	मनसुनबाट प्रभावित हुनसक्ने स्थानीय तहका विद्यालयहरूका लागि आवश्यकता अनुसारको पाठ्य सामग्री तथा वैकल्पिक सिकाइ सामग्रीहरू सुनिश्चत गर्ने ।	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिक्षा विकास निर्देशनालय तथा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र स्थानीय तह	शिक्षा समूह **(Education cluster)**	विपद पश्चात क्षतिको विवरण प्राप्त भएपछि	आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ मा विपद व्यवस्थापनका लागि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रमा १ करोड, प्रत्येक प्रदेशमा दुई दुई करोड र गाउँपालिका, नगरपालिका र उप तथा महानगरपालिका क्रमशः ४ लाख, ५ लाख र ६ लाख रकमको व्यवस्था गरिएको साथै विभिन्न स्थानमा आपत्कालीन अवस्थाका लागि शैक्षिक सामग्री भण्डारण गरिएको ।
३.४	सामग्री राहतको विकल्पको रूपमा (संस्था र विद्यालय बीच) नगद राहत उपलब्ध गराउनको लागि मार्गदर्शन तयार गर्ने । साथै नेपाल सरकारबाट व्यवस्था-विनियोजन भएको शिक्षा क्षेत्रको विपद् व्यवस्थापन बजेट कसरी खर्च गर्ने सम्बन्धमा **PIM** २०८१ मा व्यवस्था गर्ने.	शिक्षा समूहका संयोजक र सह संयोजक	शिक्षा समूह **(Education cluster)**	जेठ	

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
३.५	शिक्षा क्षेत्रको विपद् कोष परिचालन कार्यविधि निर्देशिका तयार गरी सम्बन्धित निकायलाई सो अनुसार कार्यान्वयन गर्न **CEHRD** बाट परिपत्र गर्ने र **CEHRD** को **Website** मार्फत सार्वजनिकीकरण गर्ने । हाललाई कोष परिचालनका लागि **CEHRD** बाट सम्बन्धित निकाय, **EDO, EDCU** लाई परिपत्र गर्ने ।	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र,	शिक्षा समूहका संयोजक र सह संयोजक	जेठ	
४	मनसुनबाट उत्पन्न हुन सक्ने आपत्कालीन अवस्थाबारे अभिमुखीकरण वा सचेतना कार्यक्रमको सञ्चालन				
४.१	विपद जोखिम न्यूनीकरण-अल्पिकरण योजनामा शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिलाई विद्यालय सुरक्षा योजनाको एउटा अगंको रूपमा विद्यालय सुधार योजनामा समावेस गर्ने।	विद्यालय	स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	जेठ —विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक गर्ने	
४.२	देहायका विषयमा समुदाय, वि.व्य.स., शिक्षक अभिभावक संघहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी सम्बन्धी **Public Service Announcement (PSA)** तयार गरी प्रसारण गर्ने । • विद्यालय सुरक्षा योजना, विपद जोखिम न्यूनीकरण-अल्पीकरण, बालबालिकाहरूको मनोसामाजिक स्वास्थ्यको बारेमा विद्यालय तथा अभिभावकहरूको भूमिका • बाढी तथा पहिरोले थुपारेको फोहोरको सरसफाई • अस्थायी सिकाइ कक्षा निर्माण तथा सञ्चालन र मर्मत संभार सम्बन्धी उनीहरूको भूमिका	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र र शिक्षा समूह **(Education cluster)**	जेठ	
४.३	विद्यालयलाई अन्तिम विकल्पका रूपमा रहने गरी प्रभावित क्षेत्रमा अन्य उपयुक्त आश्रयस्थलको खोजी र व्यवस्थापनका लागि स्थानीय र प्रदेश तहमा प्रबन्ध मिलाउने ।	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, शिक्षा समूह	गृह मन्त्रालय, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, **NDRR**	आवश्यकता अनुसार	
४.४	शिक्षकहरूलाई खोज तथा उद्धार कार्यमा	स्थानीय तह र	शिक्षा तथा मानव	जेठ	

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	खटाउँदा र विद्यालयलाई आश्रयस्थलको रूपमा प्रयोग गर्दा त्यसबाट शिक्षामा पर्ने प्रभावबारे शिक्षकहरूलाई **PSA Online Materials** का माध्यमबाट सचेतना-अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्रोत विकास केन्द्र र शिक्षा समूह		
४.५	शिक्षक तथा विद्यार्थी विद्यालयसम्म पुग्नका लागि सुरक्षित अन्य वैकल्पिक बाटोहरूको खोजी र प्रयोगको व्यवस्था मिलाउने ।	विद्यालय	स्थानीय तह, विव्यस, शिअसं, शिविसइ	आवश्यकता अनुसार	
४.६	मनसुनका कारण उत्पन्न हुनसक्ने पानीजन्य रोग **(Diarrhea, Dysentery, Typhoid, Gastroenteritis, Cholera)** तथा लामखुट्टेजन्य रोग **(Dengue)** बाट प्रभावित हुनसक्ने स्थानीय तहका विद्यालयहरूमा **PSA/ Online Learning Materials** का माध्यमबाट सचेतना र अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र र शिक्षा समूह	जेठ तथा आवश्यकता अनुसार	
५	क्षमता अभिवृद्धि-तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन				
५.१	शिक्षा समूहका सदस्यहरू, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, स्थानीय तह, वि.व्य.स., शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूलाई विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा अस्थायी सिकाइ केन्द्र, कक्षा व्यवस्थापन र स्थापनाको मार्गदर्शन तथा आपत्कालीन अवस्थाको शिक्षाका शैक्षिक सामग्रीहरूको वितरण र व्यवस्थापन सम्बन्धमा प्रत्यक्ष वा **Online** जस्ता अन्य वैकल्पिक माध्यमबाट अभिमुखीकरण गर्ने ।	स्थानीय तह र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र र शिक्षा समूह	बैशाख, जेठ	
५.२	शिक्षा समूहका सदस्यहरूलाई आपत्कालीन अवस्थामा पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता **(Code of Conduct)** सञ्चार माध्यमसँग प्रस्तुत हुने तरिका सम्बन्धी सूचना तथा सन्देशहरू संप्रेषण गर्ने सम्बन्धमा विद्युतीय सञ्चार माध्यमबाट जानकारी गराउने ।	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र र शिक्षा सञ्जाल समूह	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	जेठ	
५.३	क्षतिको विवरण संकलन गर्नका लागि शिक्षा क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा	शिक्षा तथा मानव स्रोत	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय,	जेठ	

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	प्रतिकार्य योजना बमोजिम सही सूचना सम्प्रेषण गर्नका लागि सूचनाहरूको मस्यौदा, खेस्रा गर्न तथा सूचना फारमहरू भर्ने सीप विकासको लागि **DRR Focal Person** हरूलाई प्रत्यक्ष वा **Online** जस्ता अन्य वैकल्पिक माध्यमबाट अभिमुखीकरण गर्ने ।	विकास केन्द्र र शिक्षा सञ्जाल समूह	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय , स्थानीय तह		
५.४	मनसुनजन्य विपद्को क्षति न्यूनीकरण तथा पूर्नलाभका लागि आवश्यक पूर्वतयारीका साथै **Light Search & Rescue, Basic First Aid** तथा मनोसामाजिक सहयोग **PSS** का लागि चैत्रमा जनशक्ति क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।				
६	अस्थायी सिकाइ केन्द्र-कक्षाकोठा निर्माणका लागि स्थान छनोट गर्ने				
६.१	अस्थायी सिकाइ केन्द्र-कक्षाकोठा निर्माणका लागि प्राथमिक र वैकल्पिक स्थानको पहिचान तथा छनोट गर्ने । **(TLC, WASH Facility** को मापदण्ड **Nepal Education Cluster** ले तोके बमोजिम हुनेछ ।	स्थानीय तह एवं विद्यालय	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय र शिक्षा समूह	जेठ	
प्रतिकार्यको क्रियाकलापहरू					
१	प्रभावित जिल्लाका विद्यालयहरूका लागि सम्बन्धित निकायहरूको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार सिकाइ निरन्तरताका लागि आवश्यक पाठ्यपुस्तक र वैकल्पिक सिकाइ सामग्रीहरूको प्रबन्ध मिलाउने।	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, स्थानीय तह, शिक्षा समूह	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	आवश्यकता अनुसार	
२	सिकाइ निरन्तरताको लागि सम्बन्धित निकाय तथा संघ संस्थाको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार आपत्कालीन र स्वअध्यन सामग्री उपलब्ध गराउने । मनसुन विपद्बाट अतिप्रभावित र क्षतिग्रस्त	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, पाठ्यक्रम	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	आवश्यकता अनुसार	

क.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	विद्यालयहरूमा आवश्यकता अनुसार अस्थायी सिकाइ केन्द्र स्थापना गरी सिकाइ निरन्तरता सुनिश्चत गर्ने ।	विकास केन्द्र, स्थानीय तह, शिक्षा समूह			
३	बालबालिका, शिक्षक तथा अभिभावकहरूलाई सम्बन्धित निकाय तथा संघ संस्थाको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार मनोसामाजिक परामर्श लगायत विपद्मा परेका बालबालिकाको संरक्षण सम्बन्धी सचेतनामूलक सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । विपद्जन्य अवस्थामा बालबालिकाहरूलाई मनोसामाजिक सहयोग सन्दर्भ समाग्रीहरू तयार गरी विद्यालयहरूमा पढाउने सुरक्षित विद्यालयको अवधारणा विषयमा शिक्षक तथा वि.व्य.स.को क्षमता अभिवृद्धि गरी सुरक्षित विद्यालय सञ्चालन गर्न जोड दिने ।	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, स्थानीय तह, शिक्षा समूह	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	आवश्यकता अनुसार	
४	सम्बन्धित निकाय तथा संघ संस्थाको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार अस्थायी सिकाइ केन्द्र **(TLC)** कक्षा कोठा तथा **WASH Facilities** को निर्माण तथा मर्मत कार्य गर्ने । मनसुन विपद् प्रतिकार्यमा अतिप्रभावित वर्ग समूह, अपागंता भएका बालबालिका, विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकालाई केन्द्रित गरी सहयोग तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलाप शिक्षा समूहका सदस्यहरूबाट सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह, विद्यालय, स्थानीय शिक्षा समूह	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	आवश्यकता अनुसार	
५	अत्यधिक मनसुन तथा कम मनसुनका कारण उत्पन्न हुनसक्ने पानीजन्य रोग **(Diarrhea, Dysentery, Typhoid, Gastroenteritis and Cholera)** तथा लामखुट्टेजन्य रोग **(Dengue)** बाट प्रभावित हुनसक्ने बालबालिकाका लागि आवश्यकता	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, पाठ्यक्रम	प्रदेश सामाजिक विकास वा शिक्षा सम्बद्ध मन्त्रालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
	अनुसारको औषधिजन्य सामग्रीहरू अन्तर समूह (**Inter Cluster**) तथा संघ संस्थाको समन्वयमा उपलब्धताका लागि सहजीकरण गर्ने ।	विकास केन्द्र, स्थानीय तह, शिक्षा समूह			

२२. सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले आपत्कालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछ र विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) ले सह-नेतृत्व गर्दछ। यस विषयगत क्षेत्रको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना निम्नानुसार रहेको छ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
पूर्वतयारीको क्रियाकलापहरू				
१	बाढी, पहिरो तथा पानीजन्य अन्य विपद् सम्बन्धी सचेतनाका लागि सञ्चार सामग्री विभिन्न भाषामा तयार गरी विभिन्न सञ्चारका माध्यम मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	जेठ २०८१
२	बाढी, डुबान, पहिरो (सम्भव भएसम्म) को पूर्व सूचना प्रणालीका लागि दूरसञ्चार सेवा प्रदायक संस्था मार्फत बाढी पहिरो सम्बन्धी सचेतना SMS सम्प्रेषण गर्ने।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	असार, २०८१ देखि असोज २०८१ सम्म
३	बाढी, डुबान पहिरो लगायत विपद्को सूचना 'Caller Back Ringtone' मार्फत जानकारी गराउने प्रबन्ध गर्ने।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	असार, २०८१ देखि असोज २०८१ सम्म
प्रतिकार्यको क्रियाकलापहरू				
१	विभिन्न विपद्बारे विभिन्न माध्यमबाट जीवन बचाउन र जीवन निर्वाहका लागि उपयोगी सूचनाहरू प्रचार प्रसार गर्ने ।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	आवश्यकता अनुसार
२	बाढी वा डुबानको कुनै ठाउँको सञ्चार सम्पर्क विच्छेद भएमा यथाशीघ्र पुन: सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण	आवश्यकता अनुसार
३	बाढी, पहिरोको कारण टेलिफोन टावरहरूमा क्षति पुगेमा सञ्चार व्यवस्थाका लागि मोबाइल टावरको व्यवस्था गर्ने ।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय र नेपाल दूरसञ्चार	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	आवश्यकता अनुसार

		प्राधिकरण		
४	संचार तथा प्रबिधि मन्त्रालयले Ncell, Ntc लगायतका सेवा प्रदायकहरु संग समन्वय गरि Toll free call को ब्यवस्था गराउने ।	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	NTC, Ncell	बिपद पश्चात ३ दिन भित्र

२३. जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी मनसुन-२०८१ मा जल तथा मौसम जन्य प्रकोपबाट जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न तयारी गरेको कार्ययोजना निम्नानुसार रहेको छ ।

सि नं	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कैफियत
१	• सरोकारवालाहरुलाई मौसम पूर्वानुमान, चेतावनी, पूर्वसूचना तथा जानकारी प्रदान गर्नका लागि त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अवस्थित मौसम पूर्वानुमान महाशाखाको मौसम कक्ष (Met briefing room) विगतमा जस्तै २४ सै घण्टा सेवामा रहनेछ । • तीन दिन (७२ घण्टा) सम्मको मौसम पूर्वानुमान, चेतावनी तथा परामर्श लगायतका विवरणहरु समेटेर नियमित रूपमा दैनिक बिहान ६ बजे र बेलुका ६ बजे दैनिक बुलेटिन अपडेट गरीनेछ । मौसमको विशेष अवस्थामा ३ दिन अगाबै चेतावनी सहितको विशेष मौसम बुलेटिन जारी हुनेछ। आवश्यकता अनुसार बिग्रदो मौसमको अवस्था (मेघगर्जन/चट्याङ/भारी वर्षा) बारेको पूर्वसूचना समेत जारी गरीनेछ। देशैभर प्रभाव पार्न सक्ने भारी/धेरै भारी/अति भारी बर्षा विशेष पूर्वानुमान ५ दिन अगावै गरी सरोकारवालाहरूलाई पठाइने छ । • कुनै विपद भएको खण्डमा खोज तथा उद्धारको लागि माग बमोजिम weather briefing गर्ने तथा मौसम पूर्वानुमान उपलब्ध गराइनेछ । • सधै जस्तै मनसुनको समयमा समेत दैनिक मनसुन अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरीनेछ। यसको जानकारी विभागको जलवायु सम्बन्धी आधिकारिक ट्विटटर पेज climatedhm तथा फेसबुक पेज : facebook.com/climate.section.3 मा अद्यावधिक गरीनेछ।	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग-मौसम पूर्वानुमान महाशाखा		३ दिन सम्मको	आकस्मिक मौसम बुलेटिन र मौसम पूर्वसूचना जुनसुकै बेला पनि जारी गरीनेछ

२	• देशका बाढी प्रभावित बिभिन्न नदी नालाहरुको बाढी अनुगमन तथा पूर्वानुमान गर्न, हिमताल विष्फोट वा अन्य कारणले उत्पन्न हुन सक्ने बाढी समेतको लागि पूर्वसूचना प्रवाह गर्न यस विभागको बाढी पूर्वानुमान महाशाखा अन्तगर्तको बाढी पूर्वानुमान शाखा मनसुनको अवधिभर २४ सै घण्टा सुचारु गरीनेछ । • देशका मुख्य नदीहरू कोशी, गण्डकी, कर्णाली, बागमती, बबई र पश्चिम रासी लगायतको बाढी पूर्वानुमान ३ दिन अगावै गर्ने गरी विकास गरिएको कम्प्युटर मोडेलको प्रयोग, अन्य नदीको हकमा ग्लोबल मोडेल प्रयोग गरी हरेक दिन बिहान ७ बजे बाढीको पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गरीने तथा मुख्य सरोकारवालालाई जानकारी गराइनेछ । विशेष अवस्थामा जुनसुकै समयमा पनि बाढी पूर्वानुमान बुलेटिन जारी हुनेछ। स-साना नदीहरूमा हुन सक्ने आकस्मिक बहावको (Flash Flood) को लागि बर्षाको अनुगमन तथा Flash Flood Guidance System (FFGS) को आधारमा २ देखि ६ घण्टा अगाडि नै पूर्वानुमान गरी सरोकारवालाहरूलाई विभिन्न माध्यमबाट जानकारी गराइने छ। देशैभर प्रभाव पार्न सक्ने ठूला बाढीजन्य गतिविधिहरूको पूर्वानुमान ५ दिन अगावै गरी सरोकारवालाहरूलाई पठाइनेछ ।	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग-बाढी पूर्वानुमान महाशाखा (बाढी पूर्वानुमान शाखा)		३ दिन सम्मको	स-साना नदीहरूमा १ दिनसम्मको आकस्मिक बाढी जोखिमकोपूर्वानुमान गरीनेछ तर आकस्मिक बाढी पूर्वसूचना २-६ घण्टा अगाडि उपलब्ध गराइनेछ।
३	मौसम तथा बाढी पूर्वसूचना प्रवाहः • मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान बुलेटिन जारी गरीसके पश्चात सोको जानकारी गृह मन्त्रालय- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण र राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र लगायत गृह मन्त्रालयले सूचीकृत गरेका सबै मन्त्रालय तथा विभाग साथै रेडक्रस लगायत अन्य विपदको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरुका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुलाई इमेल मार्फत बुलेटिन पठाइनेछ। • विभागद्वारा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन http://dhm.gov.np/ र http://mfd.gov.np/ मार्फत जारी गरीनेछ र बाढी पूर्वानुमान बुलेटिन http://dhm.gov.np/ र https://hydrology.gov.np/ मार्फत जारी गरीनेछ। • विभागद्वारा जारी भएको बाढी पूर्वानुमान बुलेटिन यस विभागको बाढी पूर्वानुमान महाशाखाको आधिकारिक ट्विटर पेज Nepal Flood Alert तथा फेसबुक पेज Nepal Flood Alert मा राखिनेछ तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन मौसम पूर्वानुमान पूर्वानुमान महाशाखाको आधिकारिक ट्विटटर पेज Nepal Weather Forecast तथा फेसबुक पेज Meteorological Forecasting Division र MFD Weather Forecast मा अद्यावधिक गरीनेछ। विशेष मौसम तथा बाढी सम्बन्धी जानकारी आवश्यकता अनुसार उल्लेखित सामाजिक सञ्जालमा अद्यावधिक गर्ने तथा सबै सञ्चारका माध्यमहरुलाई नियमित रूपमा	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग-बाढी पूर्वानुमान शाखा तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखा	गृह मन्त्रालय, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम, एनसेल, मिडिया लगायत	पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना बुलेटिन जारी भएको आधा घण्टाभित्र सम्पूर्ण सरोकारवालाहरु तथा सर्वसाधारणहरूमा प्रवाह भैसक्ने छ।	आकस्मिक आउने बाढीजस्तै हिमताल विष्फोट जस्ता घट्नामा तत्काल सूचना प्रवाह गरीनेछ।

	प्रदान गरीनेछ । • बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरूमा पूर्वानुमानको आधारमा नेपाल टेलिकम र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने मुख्य नदी जलाधारका सर्वसाधारणहरुलाई मोबाइलमा एस्. एम्. एस्. पठाइने छ। देशभर वा जलाधार स्तरमा प्रभाव पार्न सक्ने ठूला बाढीको प्रभावको आधारमा ३ दिन अगाडिसम्म एस्. एम्. एस्. मार्फत सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराइनेछ । पूर्वसूचना प्रवाह थप प्रभावकारी र स्थानीय स्तरसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यले विभागबाट जारी गरीने पूर्वसूचना प्रभावित हुन सक्ने नदी जलाधार क्षेत्रका प्रतिनिधि सभा सदस्य, प्रदेश सभा सदस्य, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुलाई समेत एस्. एम्. एस्. मार्फत जानकारी गराइने छ। • स-साना नदीहरूमा हुन सक्ने आकस्मिक बहावको (Flash Flood) को लागि बर्षाको अनुगमन तथा Flash Flood Guidance System (FFGS) को आधारमा २ देखि ६ घण्टा अगाडि नै पूर्वानुमान गरी सरोकारवालाहरूलाई विभिन्न माध्यम (एस्. एम्. एस्., सामाजिक सञ्जाल) मार्फत जानकारी गराइने छ । पूर्वसूचना सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन जोखिम पहिचान भएका पोलिगनका अतिरिक्त जिल्लागत/ स्थानीय तहगत रूपमा समेत आवश्यकता अनुसार पूर्वानुमान तथा रियल टाइम तथ्याङ्कको मास एस्. एम्. एस्. पठाइनेछ । • वर्षाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यकता अनुसार तथा विशेष मौसम बुलेटिन जारी भए पश्चात सम्भावित प्रभाव पर्न सक्ने स्थानहरूमा जनसमुदायलाई जानकारी दिने उद्देश्यले मास एस्. एम्. एस्. पठाइनेछ। • देशैभरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्बर टोल फ्रि सेवा बाढी र मौसम पूर्वसूचना प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुनभर सञ्चालन गरीनेछ । • सर्वसाधारणलाई नियमित मौसम सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्न सधैं जस्तै ०१-४११३१९१ र ०१-४११३३४५ चौबिसै घण्टा खुला गरीनेछ। • अत्यन्तै विषम प्रकृतिको बाढी तथा मौसमको पूर्वानुमान भएको खण्डमा प्रेस विज्ञप्ति समेत जारी गरी सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराइनेछ ।				

२४. जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

आगामी मनसुनजन्य विपद्लाई मध्यनजर गर्दै जलस्रोत तथा सिंचाइ विभागको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निम्नानुसार रहेको छ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	अनुगमन गर्ने निकाय
१	विभाग मातहतका नदी व्यवस्थापन आयोजना, जनताको तटबन्ध कार्यालयहरूलाई मनसुनबाट हुनसक्ने सम्भावित क्षति न्यूनीकरणका लागि आवश्यक तयारीको लागि निर्देशन दिने।	विभागको आपत्कालीन व्यवस्थापन शाखा	विभागको प्रशासन शाखा	वैशाख मसान्तभित्र	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
२	सम्झौता भइसकेका निर्माण कार्यहरूबाट जोखिम न्यूनीकरण गर्न वर्षा अगावै अत्यावश्यक कार्य सम्पन्न गर्ने । ठेक्का सम्झौतामा भएका प्रावधान अनुसार समयमा कार्य सम्पन्न गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने।	नदी व्यवस्थापन आयोजना/जनताको तटबन्ध कार्यालयहरू	विभागको आपत्कालीन व्यवस्थापन शाखा	वैशाख मसान्तभित्र	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
३	बाढी, पहिरो तथा प्रकोप प्रभावित स्थानहरूमा नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।बाढी, पहिरोबाट जोखिम स्थानहरूलाई पहिचान गरी प्राविधिक रूपमा प्राथमिकीकरण गर्ने र आपत्कालीन समस्या समाधानका लागि आवश्यक स्रोतहरू (निर्माण सामग्री, मानव संसाधन) को व्यवस्थापन सम्बन्धित कार्यालयबाट गर्ने ।	नदी व्यवस्थापन आयोजना/ जनताको तटबन्ध कार्यालयहरू	विभागको आपत्कालीन व्यवस्थापन शाखा	आवश्यकता अनुसार	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
४	मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको लागि यस विभाग अन्तर्गतका यान्त्रिक कार्यालयहरू मातहत रहेका Excavator, Loader, Dump truck हरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	यान्त्रिक कार्यालयहरू	विभागको आपत्कालीन व्यवस्थापन शाखा	वैशाख मसान्तभित्र	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
५	सीमावर्ती क्षेत्रमा बनेका तटबन्ध र अरू संरचनाले मुख्य गरी तराई मधेसमा डुबानको सम्भावनालाई पूर्वानुमान गरी आवश्यक तयारी थाल्ने। सीमावर्ती क्षेत्रमा डुबानको समस्या भए मित्रराष्ट्र भारतसँगको समन्वयमा विशेषज्ञहरूको	आयोजना/ विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा		आवश्यकता अनुसार	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय

	राय अनुसार तुरुन्त निकास खोल्ने।				
६	केन्द्रीयस्तरमा नदी नियन्त्रण तथा पहिरो व्यवस्थापन कार्यहरूको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीहरू खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	विभागको आपत्कालीन व्यवस्थापन शाखा	विभागको आर्थिक प्रशासन शाखा र स्टोर	आपत्कालीन अवस्थामा आवश्यकता अनुसार	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
७	आपत्कालीन अवस्थामा केन्द्रीयस्तर केन्द्रीय दैवी प्रकोप उद्धार समितिसित समन्वय गरी तत्काल परिचालन हुने।	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा	केन्द्रीय दैवी प्रकोप उद्धार समिति	आवश्यकता अनुसार	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
८	आयोजनास्तरमा नदी नियन्त्रण तथा पहिरो व्यवस्थापन कार्यहरूको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीहरू खरिद तथा भण्डारण गर्ने।	नदी व्यवस्थापन आयोजना/ जनताको तटबन्ध कार्यालयहरू	सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	आवश्यकता अनुसार	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा
९	आपत्कालीन अवस्थामा जिल्लास्तरमा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिसित समन्वय गरी तत्काल परिचालन हुने।	नदी व्यवस्थापन आयोजना/जनताको तटबन्ध कार्यालयहरू	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, जिल्ला सुरक्षा समिति	आवश्यकता अनुसार	विभागको जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा

२५. नेपाल विद्युत प्राधिकरण

नेपाल विद्युत प्राधिकरणको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना निम्न अनुसार रहेको छ।

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि	कैफियत
१	प्रशारण संरचनामा हुने क्षति न्यूनीकरण	सम्बन्धित ग्रिड कार्यालय	प्रशारण निर्देशनालय, नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
२	वितरण संरचनामा हुने क्षति न्यूनीकरण	सम्बन्धित वितरण केन्द्र	वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय, नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
३	पावर हाउस संरचना हुने क्षति न्यूनीकरण	सम्बन्धित उत्पादन केन्द्र	उत्पादन निर्देशनालय, नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
४	बाँध, नहर आदि संरचना हुने क्षति न्यूनीकरण	सम्बन्धित उत्पादन केन्द्र	उत्पादन निर्देशनालय, नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
५	सब स्टेसन संरचनामा हुने	सम्बन्धित कार्यालय	प्रशारण/वितरण तथा	सकेसम्म	

	क्षति न्यूनीकरण		ग्राहक सेवा निर्देशनालय	चाँडै	
६	प्रशारण र वितरणमा प्रयोग हुने insulator damage न्यूनीकरण	सम्बन्धित कार्यालय	प्रशारण/वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय	सकेसम्म चाँडै	
७	रुखहरू प्रशारण पोल/तारमा झर्ने जोखिम न्यूनीकरण	सम्बन्धित ग्रिड कार्यालय	प्रशारण निर्देशनालय , नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
८	रूखहरू वितरण पोल/तारमा झर्ने जोखिम न्यूनीकरण	सम्बन्धित वितरण केन्द्र	वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय , नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
९	वितरण पोल लच्किएर तारको कम भएर बस आदिले छुन सक्ने न्यूनीकरण	सम्बन्धित वितरण केन्द्र	वितरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालय , नेविप्रा	सकेसम्म चाँडै	
१०	समयमा सडक नखुल्दा मर्मत सम्भारका कार्य गर्न ढिला हुने सम्भावना न्यूनीकरण	सम्बन्धित वितरण केन्द्र	सडक विभाग	सकेसम्म चाँडै	रोडमा पहिरो समयमा गर्नुपर्ने

२६. नेपाली सेना

नेपाली सेनाको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना निम्न अनुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
१	देशका ७७ वटै जिल्लाहरूमा तैनाथ गणहरूबाट एक गुल्म नफ्री (१०४ जना) तथा अनाश्रित गुल्महरूबाट एक से.मु. नफ्री (३५ जना) को स्ट्यान्डवाइ फौज आधारभूत उद्धार सामग्रीहरू सहित परिचालन गर्न तयारी हालतमा रहेको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
२	प्रत्येक फर्मेसन हे.क्वा.हरूको जिम्मेवारी क्षेत्रमा मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्यको लागि आवश्यक इक्विपमेन्ट सहित मातहतका फौज परिचालन गर्ने ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
३	उद्धार तथा राहत कार्य प्रभावकारी ढंगबाट सञ्चालन गर्नको लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी हरेक प्रदेश र जिल्लाहरूमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने र	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा

	सामग्रीहरूको भण्डारणको व्यवस्था मिलाउन सहयोग गर्ने।		निकाय
४	विपद् व्यवस्थासँग आबद्ध विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँग प्रत्यक्ष रूपमा कार्यशाला तथा अभ्यास मार्फत समन्वय, सहकार्य र सम्बन्ध विस्तारलाई निरन्तरता दिइरहेको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
५	मनसुनजन्य विपद्को समयमा प्रतिकार्यका लागि आवश्यक रबरबोट, OBM तथा आवश्यक सामग्रीहरू Pre-Positioning गरी राखिएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
६	श्री सैनिक इन्जिनियरिङ विभागबाट आवश्यक परेको परिस्थितिमा तुरुन्त परिचालन गर्न सक्ने गरी अपरेटर सहितको हेभी इक्युप्मेन्ट र सवारी साधनहरू (उपलब्ध भएसम्म) तयारी हालतमा राखिएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
७	उपत्यका भित्र वीरेन्द्र अस्पताल, उपत्यका बाहिरका सैनिक अस्पतालहरू क्रमशः नेपालगन्ज, पोखरा र इटहरी, फिल्ड अस्पतालहरू क्रमशः बोराडांडी, बुटबल र बर्दीबास तथा सबै फिल्ड एम्बुलेन्स गुल्महरूबाट Emergency Medical Response Team (EMRT) परिचालन हुने गरी आवश्यक जनशक्ति, उपकरण तथा औषधिहरू सहित तयारी हालतमा राख्ने व्यवस्था मिलाईएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
८	मनसुनको समयमा तत्काल उद्धार तथा राहत कार्य सञ्चालन गर्न मनसुन सुरु हुन पूर्व देहायका हेलिकप्टरहरू निम्न स्थानहरूमा Pre-Positioning गर्ने व्यवस्था मिलाईएको । (क) कर्णाली प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश र सुदूर पश्चिम प्रदेशको लागि सानो हेलिकप्टर-१ (एक) पश्चिम एयर बेस सुर्खेतमा। (ख) बागमती प्रदेश, गण्डकी प्रदेश, मधेश प्रदेश र कोशी प्रदेशको लागि मझौला हेलिकप्टर-१ (एक) मध्य एयर बेस काठमाण्डौमा । (ग) बाढी तथा पहिरोको दौरान आपत्कालिन उद्दार गर्नु पर्ने भएमा थप हवाई साधन परिचालनको लागि ७(सात) प्रदेशमा तैनाथ हुन सक्ने गरि MI-१७- हेलिकप्टर-१(एक),Agusta हेलिकप्टर -१(एक र SKY TRUCK-२ (दुई) गरि जम्मा ४ (चार) हवाई साधन मध्य एयर बेस काठमाडौंमा स्ट्यान्डबाई रहने ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपद् सरोकारकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
९	श्री विपद् व्यवस्थापन निर्देशनालय अन्तरगत रहेका २ वटा विपद् व्यवस्थापन गणहरूबाट प्रत्येक प्रदेशहरूमा आवश्यक उपकरणहरू सहित तुरुन्त परिचालन हुन सक्ने गरी ८ वटै पृतनाहरूमा बाह्रै महिना रहने गरी मिति २०८०।०८।२९ गतेदेखि Composite Search and Rescue Team (१/१७) को तैनाथ गरिएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय

१०	मनसुन अवधिमा प्राकृतिक जोखिमहरूको अनुगमन, विश्लेषण गरी सर्वसाधारण प्रयोगकर्ताहरूका लागि उपयुक्त हुने खालका जानकारी मूलक विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचनाहरू सामाजिक सञ्जालमा राख्ने, सैनिक रेडियो कार्यक्रममा प्रसारण र सिपाही पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
११	आवश्यक परेको समयमा विभिन्न स्थानहरूमा पहिरो हटाउनको लागि तथा भत्किएका पुलहरूको स्थानमा Acrow Bridge हरू जडान गर्नको लागि आवश्यक फौज तथा उपकरणहरू तयारी हालतमा राखिएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
१२	Composite Quick Reaction Team (CQRT) लाई १५ मिनेट भित्र हवाइ साधनद्वारा परिचालन गर्न सक्ने गरी गौचर ब्यारेकमा तयारी हालतमा राखिएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
१३	विपद्को समयमा माग भए बमोजिम खट्टिएका फौजहरूसँग निरन्तर मिलाप कायम गर्न आवश्यकताअनुसार मिलापका साधन तथा जनशक्ति व्यवस्था गरिएको । साथै, विपद् व्यवस्थापन निर्देशनालयले केन्द्रीय तहमा NEOC सँग, पृतना हे.क्वा.ले प्रादेशिक तहमा PEOC सँग र गण/गुल्मले जिल्ला तहमा DEOC/LEOC सँग समन्वय गर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय
१४	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५) मा उल्लेख भएअनुसार आपत्कालीन प्रतिकार्यको अवधिमा संघ, प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरूले आवश्यकताअनुसार मानवीय उद्धार कार्यका लागि खोज तथा उद्धार कमान्ड पोस्ट स्थापना गर्ने र उक्त पोस्टको कमान्ड र परिचालन नेपाली सेनाले गर्न आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको क्षमता विकास गरी घटना नियन्त्रण पद्धति Incident Command System (ICS) अनुसार कार्य सम्पादन गर्ने तयारी गरिएको।	नेपाली सेना	रक्षा मन्त्रालय/गृह मन्त्रालय र विपदसँग सरोकारवाला अन्य विभिन्न निकायहरू तथा अन्य सुरक्षा निकाय

२७. नेपाल प्रहरी

नेपाली प्रहरिको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना निम्न अनुसार रहेको छ ।

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
१	सातवटै प्रदेश प्रहरी तथा काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय मातहत जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरूमा Disaster Focal Person को रूपमा सिनियर प्रहरी अधिकृत तोक्ने ।	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सातवटै	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
		प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जिल्ला प्रहरी परिसरहरू, जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू सबै, गणहरू सबै			
२	मनसुनबाट उत्पन्न हुन सक्ने बाढी, पहिरो, डुबानजस्ता विपद्लाई मध्यनजर गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने सम्भावित जोखिमयुक्त स्थानहरूको पूर्व घटनाहरूको विश्लेषण एवं पहिचान गरी सोही अनुसार जनशक्ति तथा आवश्यक उद्धार उपकरणहरू तयारी हालतमा राख्न सम्पूर्ण मातहत प्रहरी कार्यालयलाई निर्देशन गर्ने ।	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जिल्ला प्रहरी परिसरहरू, सबै जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग, नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सरोकार वाला अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरू ।	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
३	प्रकोपजन्य घटनाहरूको सूचना संकलन तथा उद्धार प्रतिकार्यलाई छिटो छरितो बनाउनका लागि प्रदेशभित्र रहेका स्थानीय तहमा वडास्तरसम्म निर्वाचित जनप्रतिनिधि लगायत सम्बन्धित व्यक्तिहरूको नाम, सम्पर्क नम्बर संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने ।	सबै परिसर, जि.प्र.का., व.प्र.का., इ.प्र.का.	ने.प्र.प्र.का विपद् व्यवस्थापन कार्यालय ,काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय ।	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
४	विपद्को समयमा विस्थापितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सकिने स्थानहरूको पहिचान गरी त्यस्ता स्थानहरूको अभिलेख र स्थानको क्षमता अद्यावधिक गर्ने ।	सबै परिसर, जि.प्र.का.हरू	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय, ने.प्र.प्र.का विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्महरू, जिल्ला स्थित अन्य सरकारी निकायहरू र कार्यालयहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
५	विपद्को समयमा गरीने खोज तथा उद्धार पुनःस्थापना एवं व्यवस्थापन कार्यलाई सहज तथा प्रभावकारी बनाउनका लागि जिल्ला स्थित विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरू र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।	सबै परिसर, जि.प्र.का.हरू	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय, ने.प्र.प्र.का विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्महरू, जिल्ला स्थित अन्य सरकारी निकायहरू र कार्यालयहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
६	प्रदेश अन्तर्गत यातायत तथा सञ्चार साधनको सहज पहुँच, भौगोलिक दृष्टिकोणले सुरक्षित र विपद् प्रभावित इलाकाको नजिक हुनेगरी विपद् उद्धार तथा राहत सामग्री भण्डार गृह (Ware House) पहिचान तथा नयाँ स्थापना गर्न पहल र समन्वय गर्ने ।	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सबै प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सबै परिसर, सबै जि.प्र.का.हरू	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित अन्य सरकारी/गैर सरकारी निकायहरू	मनसुन सुरु हुनु पूर्व	
७	प्रदेश अन्तर्गतका प्रहरी कार्यालय तथा अन्य निकायहरूमा विपद् प्रतिकार्यमा प्रयोग हुने चालु अवस्थामा रहेका डुंगा (Boat) तथा Raft Boat हरू लगायतको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने ।	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सबै परिसर, सबै जि.प्र.का.हरू	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग	मनसुन सुरु हुनु पूर्व ।	
८	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालयको तयारी	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय कार्य विभाग	मनसुन पूर्व तथा मनसुन अवधिभर	Water Induced Rescue Tools Equipment & Accessories, Personal Protective
८.१	विपद्को समयमा उद्धारका लागि खटिने नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय तथा प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत विपद् व्यवस्थापन गुल्ममा कार्यरत तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई उपलब्ध उद्धार सामग्रीहरू तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को समुचित प्रयोग र				

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
	विपद् पश्चात शव व्यवस्थापन सम्बन्धी पुनर्ताजगी अनुशिक्षण प्रदान गर्ने ।				Equipment तयारी हालतमा राख्ने
८.२	केन्द्रमा खोज तथा उद्धार प्रतिकार्यका लागि पहिलो चरणमा खट्ने गरी सि.प्र.अ.को कमान्डमा दैनिक २५ जनाको QRT टोली आवश्यक विपद् खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू सहित तत्काल परिचालन हुनसक्ने गरी २४/७ तयारी अवस्थामा राखिने । आवश्यकता अनुसार थप जनशक्ति परिचालन हुने ।				
८.३	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सामाखुसीमा रहेका डुंगा चलाउन सक्ने तालिम प्राप्त ०५ जना र पौडी खेल्न जान्ने दक्ष प्र.क. १०५ गरी जम्मा ११० जना जनशक्तिलाई मनसुनबाट हुनसक्ने सम्भावित घटनामा उद्धार सामग्रीहरू सहित तत्काल परिचालन हुनेगरी तयारी हालतमा राख्ने ।				
८.४	मनसुनजन्य विपद्हरूको प्रतिकार्यमा प्रयोगमा ल्याउन सकिने सवारी साधन, उपकरण तथा उद्धार सामग्रीहरूको विवरण (रहेको स्थान, सम्पर्क व्यक्ति, सम्पर्क नं.) र पौडीमा दक्ष अन्य प्र.क.हरूको संख्या अद्यावधिक गर्ने ।	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय कार्य विभाग		Water Induced Rescue Tools Equipment & Accessories, Personal Protective Equipment तयारी हालतमा राख्ने
८.५	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय र अन्य निकायहरूसँग समन्वय गरी उद्धारमा खटिँदा आवश्यक व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्री (PPE) को व्यवस्था गर्ने ।				

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
९.	काठमाण्डौ उपत्यका, सातवटै प्रदेश प्रहरी कार्यालयहरू तथा मातहत समेतको तयारी	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, सातवटै प्रदेश प्रहरी कार्यालय	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय कार्य विभाग, नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सम्बन्धित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल तथा सरोकारवाला अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरू	मनसुन पूर्व तथा मनसुन अवधिभर	Water Induced Rescue Tools Equipment & Accessories, Personal Protective Equipment तयारी हालतमा राख्ने
९.१	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय र सात वटै प्रदेश प्रहरी कार्यालयहरू तथा मातहत इकाईहरू समेतले सम्भावित विपद्लाई मध्यनजर गरी मनसुनबाट हुन सक्ने क्षति न्यूनीकरण गर्न निम्नानुसार कार्य गर्ने ।				
९.२	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय र सातवटा प्रदेश प्रहरी कार्यालय तथा सो मातहत पौडी तालिम प्राप्त दक्ष २३० जना प्र.क.हरू तथा पौडीन सक्ने २३६७ जना प्र.क. हरूलाई मनसुनबाट हुनसक्ने सम्भावित घटनामा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध उद्धार सामग्री सहित तत्काल परिचालन हुनेगरी तयारी हालतमा राख्ने ।				
९.३	सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी मुख्य नदीहरूमा बढ्न सक्ने बाढीको अनुगमन गरी पूर्व सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने र सोको जानकारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई दिने ।				
९.४	जोखिममा रहेका बस्तीहरूको पहिचान गरी सोही अनुसार सूचना सम्प्रेषण गर्न स्थानीय सञ्चार माध्यम प्रयोग गर्ने।				
९.५	विपद् प्रतिकार्य समूहलाई विपद्का समय तत्काल परिचालन गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने ।				

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
९.६	प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गतका सातवटै विपद् व्यवस्थापन गुल्महरूमा आधुनिक उपकरणहरू एंव औजारहरू सहित तत्काल खटिन सक्नेगरी स्टेन्डवाइमा रहने ।				
९.७	प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत विपद् व्यवस्थापन गुल्महरूमा कार्यरत रहेका प्र.क. हरूमध्ये मनसुनजन्य उद्धार (Water Induced Rescue) लागि कम्तिमा १० (दश) जना टोली अभ्यस्त बनाई राख्ने (सम्भव भएसम्म Raft Boat, Motor Boat सहित) ।				
१०	उद्धार तथा पुनःस्थापना कार्यमा खटिँदा जोखिममा रहेका समूहहरू (महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका व्यक्ति) हरूको विशेष संरक्षणको सुनिश्चितता गर्ने ।	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म सबै, प्रहरी परिसर तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालय सबै	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग	प्रतिकार्यको अवस्थामा	
१०	विपद् व्यवस्थापन कार्यालय र सातैवटा प्रदेश अन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन गुल्महरूले Contingency Plan तयार गरी उद्धार टोलीलाई समय समयमा Water Rescue सम्बन्धी Practice गराउने साथै प्रभावित इलाकालाई लक्षित गरी सरोकारवाला निकायहरूसँगको समन्वयमा Exercise समेत गराउने ।	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन गुल्महरू सबै	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, कार्य विभाग, नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय सबै	मनसुन पूर्व	
१२	प्रत्येक प्रहरी इकाईहरूले Emergency Response Plan निर्माण तथा अद्यावधिक गरी आफ्नो जिम्मेवारी क्षेत्रमा प्रभावकारी पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको आवश्यक व्यवस्था	प्रहरी परिसर तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालय सबै ।	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, प्रदेश प्रहरी कार्यालय सबै ।	मनसुन पूर्व र प्रतिकार्यको समयमा ।	

सि.नं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समय	कै.
	मिलाउने ।				
Reserve प्रकृतिका प्रहरी युनिटहरूको सम्बन्धमा					
१३	केन्द्रमा रहेका केन्द्रीय स्तरका केन्द्रीय प्रहरी विशेष कार्यदल, नेपाल प्रहरी युक्ति तालिम महाविद्यालय, नेपाल प्रहरी सशस्त्र प्रहरी गण नं.१, काठमाण्डौ उपत्यका सशस्त्र प्रहरी गण नं. २, नेपाल प्रहरी विशेष सुरक्षा गण, प्रदेश प्रहरी गण अन्तर्गतका गुल्महरू लगायत अन्य कार्यालयहरूलाई समेत मनसुनका समयमा प्रतिकार्यको लागि तयारी हालतमा राख्ने ।	ने.प्र.प्र.का. कार्य विभाग, प्रदेश प्रहरी कार्यालय ।	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय ।	मनसुन पूर्व र प्रतिकार्यको समयमा	

२८. सशस्त्र प्रहरी बल

सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना निम्नानुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
१	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटारमा विपद् व्यवस्थापन तालिम निरन्तर रूपमा सञ्चालन भइरहेको जस अनुरूप हालसम्म २४१९ जना सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीहरूलाई विशिष्टीकृत विपद् व्यवस्थापन तालिम प्रदान गरिएको।	दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी खोज तथा उद्धार कार्यका लागि परिचालन गरीने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय/विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटार	निरन्तर
२	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त जनशक्तिहरूलाई काठमाण्डौ उपत्यका भित्र २ स्थान सहित ७ वटै प्रदेशमा से.मु. स्तरमा बाहिनी स्तरीय विपद् उद्धार टिम र विपद् व्यवस्थापन	सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा हुनसक्ने घटनाहरूमा तुरुन्तै खोज तथा उद्धार कार्यमा परिचालन	स.प्र. बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय, नं. २० (विपद् उद्धार) गण र प्रदेश स्तरीय विपद्	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा,	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	तालिम शिक्षालय कुरिनटार, विपद् व्यवस्थापन सुरक्षा बेस आदमघाट धदिङ, मुलघाट धनकुटा, निजगढ बारा, कुलेखानी मकवानपुर, नारच्याङ म्याग्दी, भालुवाङ्ग दाङ, चिप्ले सुर्खेत र अमरगढी डढेल्धुरा गरी गरी जम्मा १९ स्थानमा दक्ष तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई खोज तथा उद्धारका आधुनिक उपकरणहरू सहित परिचालन गरी तयारी हालतमा राखिएको।	हुने।	उद्धार टिमहरू ।	मानवस्रोत विभाग, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय।	
३	देशभर रहेका सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण कार्यालयहरूमा खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू सहित उद्धार टोली चौबिसै घण्टा Stand By रहने व्यवस्था गरिएको जस अनुरूप प्रदेशगत रूपमा रहेको बाहिनीहरूमा सिनियर अधिकृतको कमान्डमा १ प्लाटुन, जिल्लास्थित गण एवं शिक्षालयहरूमा सि.अ.को कमान्डमा १ प्लाटुन, जिल्ला स्थित गुल्महरूमा जु.अ.को कमान्डमा १ सेक्सन एवं अन्य सम्पूर्ण कार्यालयहरूमा कम्तिमा १ सेक्सनको नफ्रीमा खोज तथ उद्धार टोली तयारी अवस्थामा राखिएको ।	स्थानीय स्तरमा तत्काल विपद् प्रतिकार्य गर्न प्रभावकारी हुने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण कार्यालयहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय।	१० मिनेट
४	विपद् उद्धारका आधुनिक सामग्रीहरूलाई उपत्यका तथा प्रदेशगत रूपमा रहेको बाहिनी स्तरीय विपद् उद्धार टिमले प्रयोग गर्ने गरी तयारी हालतमा राखिएको साथै काठमाण्डौको उपत्यकालाई मध्यनजर गरी सिनामंगल स्थित नं. २० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार) लाई तयारी हालतमा राखिएको ।	सम्बन्धित प्रदेशहरूमा हुनसक्ने घटनाहरूमा उचित स्रोत साधन सहित तुरुन्तै प्रतिकार्य गर्न सकिने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका बाहिनी मुख्यालयहरू ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नेपाल प्रधान कार्यालय ।	निरन्तर
५	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विशिष्टीकृत तालिम प्राप्त नगरेका सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीहरूलाई समेत मनसुनलाई मध्यनजर गरी बाढी, पहिरो, डुबान तथा अन्य जल उत्पन्न प्रकोप सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान र	दक्ष जनशक्तिका साथसाथै अन्य सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका कर्मचारीहरूलाई	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय,बाहिनीहरू तथा सबै युनिटहरू ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	प्रतिकार्यका लागि समय समयमा खोज तथा उद्धार लगायत विपद् व्यस्थापन सम्बन्धी विषय वस्तुहरूमा अनुशिक्षण तालिम प्रदान गराएको ।	समेत विपद् सम्बन्धी कुनै पनि घटनाहरूमा परिचालन गर्दा काम कारबाहीमा सहज हुने।			
६	मनसुनको समयमा हुन सक्ने सम्भावित विपद्मा प्रभावकारी कार्य सम्पादनको लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र/ प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति सरोकारवाला निकायहरू बीच समन्वय गर्ने गरिएको ।	विपद् व्यवस्थापन कार्यको सम्पादनमा सहजता आउने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण कार्यालयहरू ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
७	स्थानीय स्तरमा रहेका कलेज, विद्यालय, समुदाय/क्लब संघ संस्था आदिमा विगत १ दशकदेखि **"समुदायमा आधारित सचेतना कार्यक्रम"** विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्व तयारी सम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम सञ्चालन गर्दै आईरहेको। जस अनुरूप यस २०७० सालदेखि २०८० साल फागुन मसान्तसम्म ४,०६,१९२ जना सर्वसाधारणहरूले सहभागिता जनाएको ।	विपद् व्यवस्थापन बारेमा जानकारी एवं चेतना बढ्ने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण प्रदेशस्तरीय विपद् उद्धार टिमहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
८	काठमाण्डौ र पोखरामा रहेका ए.पि.एफ. फ्यूल स्टेसनहरूलाई मनसुनको समयमा हुन सक्ने फ्यूल अभाव व्यवस्थापन गर्न Fuel Stock राख्ने गरिएको ।	विपद्को समयमा फ्युलको अभाव भएमा सहयोग पुग्ने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय तथा सम्बन्धित फ्युल स्टेसनहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय।	निरन्तर
९	राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, प्रादेशिक आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू तथा जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरूमा आवश्यकता अनुसार सञ्चार तालिम प्राप्त जनशक्तिहरू परिचालन गरिएको जस अनुरूप केन्द्र, प्रदेश, जिल्लास्थित आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूमा जम्मा ९१ जना स.प्र.क.हरू हाल कार्यरत रहेको । साथै राष्ट्रिय विपद्	नेपालभरि हुने तथा हुन सक्ने घटनाहरूको सूचनाहरू यथाशीघ्र जानकारी भई चुस्त प्रतिकार्यमा सहयोग पुग्ने ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय, बाहिनीहरू तथा जिल्लास्थित सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका कार्यालयहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक -१ जना आवश्यक समन्वयको लागि खटिएको ।				
१०	मनसुनजन्य विपद्लाई मध्येनजर गरी खोज तथा उद्धार टोली लगायत सम्पूर्ण सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका इकाईहरूले मनसुन सुरू हुनु पूर्व आफ्नो जिम्मेवारी इलाकामा स्थानीय प्रशासन लगायत विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँग Disaster Focal Person तोकी समन्वय गरी कार्य गरीरहेको । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक लगायत मनसुन पूर्व तयारी बैठकहरू सञ्चालन गरी विभिन्न जिम्मेवार/सरोकारवाला निकायहरूबीच समन्वय गरी Focal Person हरूको सम्पर्क नम्बर लगायतका अन्य आवश्यक विवरणहरू अद्यावधिक गरिएको ।	योजनाबद्ध रूपमा कार्यहरू सञ्चालन गर्न सघाउ पुग्ने साथै संवेदनशील इलाकाहरूको अग्रिम पहिचान भई आवश्यक तयारी हुने ।	स.प्र.बल, नेपाल प्रदेश स्तरीय विपद् उद्धार टिम तथा जिल्लास्थित स.प्र.बल, नेपालका कार्यालयहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
११	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका विभिन्न युनिटहरूमा रहेका १३ वटा हेभि इक्युपमेन्टहरू (Dozer, Loader, Back hoe loader) तयारी हालतमा राखिएको ।	मनसुका समयमा बाढी पहिरोबाट अवरुद्ध सडक, भौतिक क्षति हटाउन तथा Life line को रूपमा रहेको राजमार्गहरू तत्काल सुचारु गराउन सहयोग पुग्ने।	सशस्त्र प्रहरी बल,नेपालका बाहिनीहरू तथा विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय तथा सवारी शाखा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय।	निरन्तर
१२	विपद्को समयमा शुद्ध पिउने पानीको आपूर्तिलाई सहजीकरण गर्न अमेरिका दूताबास नेपालको सहयोगमा काठमाण्डौ उपत्यकाका ७ वटा स्थान, कास्की पोखराको २ स्थान लगायत बर्दघाट नवलपरासी-१, कोहलपुर बाँके-१ र धनगढी कैलालीमा-१ गरी जम्मा १२ स्थानहरूमा Deep Tube Well हरू निर्माण	विपद् पश्चात पिउन योग्य पानीको अभाव नहुने, Emergency Water Supply मा सहयोग पुग्ने ।	Deep Tube Well रहेका इकाईहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	गरिएको।				
१३	सीमित संख्यामा रहेको गोताखोर तालिम प्राप्त कर्मचारीहरूको संख्यामा अभिवृद्धि गर्दै थप स्थानहरूमा परिचालन बढाउने उद्देश्यले आ.व.०८०/८१ मा सि.सं. ४ गोताखोर तालिम सञ्चालन गरी जम्मा ९१ जना गोताखोर तालिम प्राप्त जनशक्ति तयार गरिएको जसलाई प्रदेश नं. १ को सुनसरी, मधेश प्रदेशको महोत्तरी, बागमती प्रदेशको कुरिनटार, खुर्कोट सिन्धुली, काठमाण्डौको उपत्यका, गण्डकी प्रदेशको पोखरा, लुम्बिनी प्रदेशको शमशेरगञ्ज, कर्णाली प्रदेशको सुर्खेत र सुदूरपश्चिम प्रदेशको कैलालीमा गरी जम्मा ९ स्थानमा आवश्यक उद्धार सामग्रीहरू सहित तयारी हालतमा राखिएको ।	देशभरका जुनसुकै स्थानमा हुन सक्ने जल उत्पन्न प्रकोपको घट्नाहरूमा गोताखोर तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई परिचालन गरी खोज तथा उद्धार कार्य सञ्चालन गर्न सहज हुने ।	स.प्र.बल, नेपाल नं. १ बराह बाहिनी सुनसरी नं. २ छिन्नमस्ता बाहिनी महोत्तरी नं.३ गढीमाई बाहिनी मुख्यालय नं. २० गण (विपद् उद्धार), काठमाण्डौको विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय, कुरिनटार विपद् व्यवस्थापन बेस खुर्कोट सिन्धुली नं. २४ गण कालिका, कास्की लुम्बिनी प्रदेश स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम शमशेरगञ्ज बाँके नं. ६ महेश्वरी बाहिनी सुर्खेत नं. ७ वैद्यनाथ बाहिनी कैलाली	मानवस्रोत विभाग, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय। सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	Travel Time बाहेक ३० मिनेट
१४	स.प्र.बल, नेपालका देशभर रहेका कार्यालयहरू मार्फत स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिहरू मार्फत सशस्त्र प्रहरी बल नेपालले एकल र संयुक्त रूपमा नियमित Simulation Exercise सञ्चालन गर्ने गरिएको जस अनुरूप २०७९ देखि २०८० फागुन मसान्तसम्म एकल-१३३ र संयुक्त-४४९ गरी ५८२ वटा कृत्रिम घटना अभ्यास सञ्चालन गरिएको ।	भविष्यमा हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापनको लागि सहयोग पुग्ने साथै विपद् उद्धारका सामग्रीहरूको समेत अपडेट हुने	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सबै युनिटहरू		निरन्तर
१५	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक विपद् उद्धारका आधुनिक उपकरणहरूको	विपद्को समयमा प्रभावकारी रूपमा	गृह मन्त्रालय	राष्ट्रिय विपद् जोखिम	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	जिल्लागत अभिलेख राख्ने एवं आवश्यक थप उपकरणहरूको मागका लागि मजकुर राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणमा आवश्यक पत्राचार गर्ने गरिएको ।	प्रयोग गर्न सकिने		न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण	
१६	स.प्र.बल नेपालका जिल्लास्थित गण/गुल्महरूको जिम्मेवारी इलाकामा पर्ने जोखिमयुक्त स्थान/बस्ती लगायत अन्य महत्वपूर्ण संरचना जस्तै पुल, कलभर्ट, राजमार्ग, लोकमार्ग इत्यादिको पहिचान गरी Flood, landslide history को आधारमा खतरा नक्सांकन (Hazard Mapping) गरी राख्ने व्यवस्था गरिएको।	• विपद्को समयमा तुरुन्त उद्धार तथा परिचालन हुन सहज हुने । • विपद् जोखिमयुक्त स्थानहरूको पहिचान गर्न सहज हुने ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण कार्यालयहरू ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
१७	बाढी/पहिरो/डुबान जस्ता विपद्को कारणबाट जोखिमयुक्त स्थान समुदाय बस्तीहरू स्थानान्तरण गर्नु परेमा स्थानान्तरण गर्ने ठाउँको पहिचान गरी योजना तर्जुमा गर्ने गरिएको ।	विपद्को समयमा तुरुन्त उद्धार, राहत तथा पुर्नस्थापनाको लागि कार्यहरू गर्न सहज हुने।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण कार्यालयहरू ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
१८	हिमाली जिल्लाहरूमा स्थापना भएको १२ जिल्लाको १४ स्थानहरूमा भएको कार्यालयहरूमा Mountaineering Equipment Portable Altitude Chamber वितरण गरी तयारी हालतमा राखिएको ।	हिमाली क्षेत्रमा हुने High altitude rescue मा कार्य गर्न सहज हुने।	नं.२० गण हे.क्वा. काठमाण्डौ • नं. २ गुल्म हे.क्वा. हिमशिखर, पाँचथर • नं ४. गुल्म हे.क्वा अरूण संखुवासभा • नं. १ गुल्म हे.क्वा. कञ्चनजंघा, ताप्लेजुङ, आश्रित गुल्म डोल्पा • नं. २० गुल्म हे.क्वा. रसुवा • नं. ३३ गुल्म हे.क्वा. मुस्ताङ • नं.३२ गुल्म हे.क्वा मनाङ • नं.४४ गुल्म हे.क्वा.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
			हुम्ला नं. ४५ गुल्म हे.क्वा. मुगु नं. ५० गुल्म हे.क्वा दार्चुला		
१९	अमेरिकी राजदूताबासको सहयोगमा विपद् पुर्नलाभ अन्तर्गत विपद्को समयमा विस्थापितहरूलाई स्थानान्तरण गर्नको निमित्त तथा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको युनिटहरूद्वारा विपद्को समयमा क्याम्प खडा गरी सुरक्षित बस्नको लागि आवश्यक पर्ने DRS (Disaster Relief System) २८ वटा कन्टेनरहरू १४ जिल्लाका १५ स्थानमा रहेका सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका कार्यालयहरूमा वितरण गरी तयारी अवस्थामा राखिएको।	अस्थायी शिविर स्थापना गर्न सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका कर्मचारीहरू विपद्को समयमा खोज तथा उद्धार कार्यमा लामो समयसम्म खटिनु पर्ने अवस्थामा प्रयोग गर्न सहज हुने । विपद्को समय वा विपद्को जोखिममा रहेका बस्तीहरूलाई स्थान्तरण गर्नु परेको अवस्थामा १ कन्टेनर बराबर १०० जना सम्मलाई(बन्दोबस्तीका लागि आवश्यक सामग्री जस्तै : टेन्ट, खाना पकाउने भाँडा वर्तन, ओड्ने ओछ्याउने लगायत अस्थायी रूपमा बसोबास गर्न प्रयोगमा आउने सामग्रीहरू) सुरक्षित	विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय चितवन नं. १८ गुल्म हे.क्वा. दोलखा नं. १६ गण हे.क्वा. सिन्धुपाल्चोक सुरक्षा बेस लामोसाँघु सिन्धुपाल्चोक आश्रित गुल्म लम्जुङ आश्रित गुल्म म्याग्दी नं.२९ गण हे.क्वा. दाङ दन्तकाली विशेष कार्य तालिम शिक्षालय सप्तरी नं.६ गण हे.क्वा. सप्तरी नं.७ बैद्यनाथ बाहिनी कैलाली नं.१ बराह बाहिनी सुनसरी नं.२९ गुल्म हे.क्वा.गोर्खा नं.२० गुल्म हे.क्वा. रसुवा ४४ गण हे.क्वा. दार्चुला पर्वतीय उद्धार तालिम शिक्षालय मनाङ	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
		स्थानमा स्थानान्तरण गर्न उपयुक्त हुने ।			
२०	विपद् पूर्व तयारी अन्तर्गत जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, मौसम पूर्वानुमान महाशाखाकाको विवरण जसमा **River Watch** र **Rainfall Watch** सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको आधिकारिक **Web Site www.apf.gov.np** मा लिंक गरी राखिएको साथै **https://hydrology.gov.np** बाट मौसम सम्बन्धी अन्य विवरण नियमित रूपमा अध्ययन गर्ने गरिएको । राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणद्वारा निर्माण गरिएको विपद् पोर्टललाई नियमित रूपमा अध्ययन गर्नको निमित्त देशभर रहेका कार्यालयहरूलाई निर्देशन दिइएको ।	मनसुनको समयमा नदीको बहाब र वर्षाको पूर्वानुमान गरी आवश्यक तयारी गर्न सहज हुने ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण युनिटहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, जल बिज्ञान महाशाखा/बाढी पूर्वानुमान शाखाबाट प्रकाशित हुने बाढी सम्बन्धी बुलेटिन सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण युनिटहरूमा आवश्यक तयारीका लागि विगतमा पठाँउने गरेकोमा यस वर्ष पनि पठाइने ।	बाढी पूर्वानुमान गरी आवश्यक तयारी गर्न सहज हुने ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालका सम्पूर्ण युनिटहरू।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
२१	विपद्को समयमा घाईतेहरूको उद्धारको निमित्त एवं Higher Center सम्म पुऱ्याउन "क" वर्गको एम्बुलेन्स एवं Mass Casualty Vehicle हरूको सञ्चालन कार्यविधि तयार गरी उद्धार कार्य प्रयोजनको निमित्त सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको १० वटा कार्यालयलाई वितरण गरिएको।	उद्धारको लागि प्रभावकारी हुने	नं.१ बराह बाहिनी मुख्यालय नं.२ छिन्नमस्ता बाहिनी मुख्यालय विपद् व्यवस्थापनतालिम शिक्षालय नं.४ मुक्तिनाथ बाहिनी मुख्यालय मध्यपश्चिम क्षेत्रीय अस्पताल बाँके नं.६ महेश्वरी बाहिनी	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
			मुख्यालय सुर्खेत नं.७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय कैलाली नेपाल एपिएफ अस्पताल बलम्बु नं.२० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार)		
२२	राजमार्गहरूमा हुने सडक दुर्घटना लगायत अन्य विपद्हरूमा तुरुन्त उद्धार कार्यमा परिचालन हुनको लागि सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको १० वटा कार्यालयहरूमा IRT (Immidate Response Team) Vehicle तयारी हालतमा राखिएको ।	उद्धारको लागि प्रभावकारी हुने	नं. ३८ रिजर्भ गणहेक्वा झापा दन्तकाली विशेष कार्य तालिम शिक्षालय ससरी • नं. ४० रिजर्भ गण हेक्वा पिलुवा बारा • नं.१७ गण हे.क्वा. चितवन • नं. २७ गण हेक्वा रुपन्देही • नं. ४२ रिजर्भ गण हेक्वा शमशेरगञ्ज बाँके • नं. ४३ रिजर्भ गण हेक्वा बनबेहडा कैलाली • नं. ४४ गण हेक्वा गुहेश्वरी भक्तपुर • नं. १४ गण हेक्वा मकवानपुर • नं. २३ गण हे क्वा मनकामना तनहुँ	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	निरन्तर
२३	हिमाली क्षेत्रहरूमा हुन सक्ने मनसुनजन्य विपद्का घटनाहरूमा समयमै खोज तथा उद्धार कार्य गर्न सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल पर्वतीय उद्धार तालिम शिक्षालयलाई आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तथा खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू उपलब्ध गराइ दक्ष	हिमाली क्षेत्रहरूमा हुने विपद्का घटनाहरूमा तुरुन्त परिचालन भई जनधनको क्षतिमा कमी हुने ।	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल पर्वतीय उद्धार तालिम शिक्षालय	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन महाशाखा।	

क.सं.	क्रियाकलाप	अपेक्षित परिणाम	कार्यान्वयन गर्ने कार्यालय		समय
			जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	
	तालिम प्राप्त जनशक्ति यथाशीघ्र उत्पादन गर्ने लक्ष्य रहेको ।				

२९. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको मनसुनजन्य विपद् प्रतिकार्य योजना निम्न अनुसार रहेको छ ।

क.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधि
१	नेरेसो, मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	नेरेसो प्रदेश तथा जिल्ला शाखा, विपद् व्यवस्थापन इकाई	२०८१ जेष्ठ महिनाभित्र
२	मनसुन पूर्व सम्बन्धित प्रदेश कार्यालय र जिल्ला शाखाहरूलाई पूर्व तयारी सूचना सम्प्रेषण गर्ने (Alert letter dispatch)	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	नेरेसो प्रदेश तथा जिल्ला शाखा, विपद् व्यवस्थापन इकाई	२०८१ जेष्ठ महिनाभित्र
३	विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक जनशक्तिहरूलाई पूर्व जानकारी तथा तयारी सूचना सम्प्रेषण	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	नेरेसो प्रदेश तथा जिल्ला शाखा, विपद् व्यवस्थापन इकाई	२०८१ जेष्ठ महिनाभित्र
४	गैर खाद्य सामग्रीहरूलाई गोदामघरहरूको मनसुन पूर्व नै भण्डारण गर्ने	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	नेरेसो, क्षेत्रीय तथा जिल्ला गोदामहरू	२०८१ जेष्ठ महिनाभित्र
५	मनसुन जन्य प्रतिकार्यका लागि आवश्यक आर्थिक स्रोत पहिचान तथा परिचालन	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	रेडक्रस अभियानका सहयोगी संघ संस्थाहरू (IFRC, PNS and bi-lateral partners)	नेरेसो, मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा व्यवस्था भए अनुसार
६	प्रतिकार्यका लागि आवश्य सामग्रीहरूको ढुवानीका लागि आवश्यक यातायात साधनहरूको स्थानीयस्तरमा पहिचान तथा तयारी	नेरेसो केन्द्रीय कार्यालय, विपद् व्यवस्थापन विभाग	नेरेसो प्रदेश तथा जिल्ला शाखा, विपद् व्यवस्थापन इकाई	नेरेसो, मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा व्यवस्था भए अनुसार

खण्ड चार: अनुसूची

अनुसूची १: सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा अन्य निकायसँग भएका खोज तथा उद्धार तथा राहत सामग्री मौज्दात तथा दक्ष जनशक्तिको विवरण

१ गृह मन्त्रमलय

क्र.सं.	उपकरण/ सामग्री रहेको कार्यालय/ स्थान	उपकरण/ सामग्रीको विवरण	सङ्ख्या	कैफियत
१	मानवीय सहायता स्थल, काठमाडौं	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर अफिस प्रेफाब इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३-८ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८-१६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	९ वटा ३९ वटा २९ वटा ५८,००० लिटर ५ वटा १४ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
२	मानवीय सहायता स्थल, धनगढी	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
३	मानवीय सहायता स्थल, बिरगंज	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
४	मानवीय सहायता स्थल, नेपालगंज	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA)	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)

		अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु		
५	मानवीय सहायता स्थल, सुर्खेत	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
६	मानवीय सहायता स्थल, भैरहवा	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
७	मानवीय सहायता स्थल, विराटनगर	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
८	मानवीय सहायता स्थल, पोखरा	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिक टन क्षमता) जेनेरेटर (८ र १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	४ वटा ६ वटा ३ वटा ७५०० लिटर १ वटा २ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
९	मानवीय सहायता स्थल, तेर्हथुम	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता जेनेरेटर (८ / १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	२ वटा ६ वटा २ वटा ७५०० लिटर १ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
१०	मानवीय सहायता स्थल, जुम्ला	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर	२ वटा ६ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व

		प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता जेनेरेटर (८ / १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	२ वटा ७५०० लिटर १ वटा	खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
११	मानवीय सहायता स्थल, खोड्पे	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता जेनेरेटर (८ / १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	२ वटा ६ वटा २ वटा ७५०० लिटर १ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)
१२	मानवीय सहायता स्थल, बर्दिबास	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० sqm) २० फीट कन्टेनर प्रेफाब अफिस इन्धन भण्डारण क्षमता जेनेरेटर (८ / १६ KVA) अन्य विभिन्न लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरु	२ वटा ६ वटा २ वटा ७५०० लिटर १ वटा	(लजिस्टिक र दूरसंचार सामग्रीहरुका सुची विश्व खाद्य कार्यक्रमलाई अनुरोध गरेमा उपलब्ध गराइने छ)

२ उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय

क्र.सं.	संस्था	उपकरण/सामग्रीहरूको विवरण	संख्या	कैफियत
	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडले राष्ट्रिय खाद्य सुरक्षा भण्डार र सार्क खाद्य सुरक्षा भण्डारमा खाद्यान्नको मौज्दात गर्ने गरेको।	राष्ट्रिय खाद्य सुरक्षा भण्डार सार्क खाद्य सुरक्षा भण्डार	८,००० मे.टन २५,००० मे.टन	

३ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

(स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र)

क्र. स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
१	विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO)		१. स्वास्थ्य सेवा प्रावधानका लागि मेडिकल क्याम्प किट (MCK) र पाल । २. अन्तर-एजेन्सी आपत्कालीन	सीमित	स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (HEOC)

क्र.स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
			स्वास्थ्य किटहरू (IEHK आधारभूत एकाइ) । ३. हैजा प्रतिकार्यकालागि वस्तुहरू । ४. प्रयोगशाला वस्तुहरू (परीक्षण किटहरू, मनसुनमा प्राथमिकताका रोगहरूको लागि ५. द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRTs) को लागि कर्मचारी परिचालन किटहरू । ६. आपत्कालीन चिकित्सकीय टोली (EMT) ब्यागप्याकहरू । ७. WASH-सम्बन्धित वस्तुहरू, र अन्य उपलब्धतामा आधारित		र सम्बन्धित प्रादेशिक स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू (PHEOCs) मार्फत आवश्यकता-आधारित अनुरोध प्राप्त गरेपछि / उपलब्धताको अधीनमा स्वास्थ्य नेतृत्व एजेन्सीको रूपमा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयसँग समन्वय गरी सहयोग प्रदान गरीनेछ ।
२	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	विश्व खाद्य कार्यक्रमले व्यवस्थापन गरेको गोदाम, काठमाडौं	१) अन्तर निकाय प्रजनन् स्वास्थ्य सामग्री (IARH kits) - Kit 0, 1A, 2A, 3, 4, 6A, 6B, 7A, 9, 10, 11) २) झुल ३) सौर्य बत्ती ४) टेण्ट (२४ ब.मी.)	१) ७२ सेट २) १००० थान ३) ११०० सेट ४) ८ सेट	टेन्ट अस्थायी सेवा स्थल स्थापना वा प्रजनन स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि
३	संयुक्त राष्ट्रसंघीय	युएनएफपिए प्रादेशिक	१) अन्तर निकाय प्रजनन् स्वास्थ्य	१) ५	

क्र. स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
	जनसंख्या कोष (UNFPA)	कार्यालय, जनकपुर	सामग्री (IARH kits) - Kit 2A, 4 र 6A) २) झुल ३) सौर्य बत्ती	सेट २) २०० थान ३) २०० सेट	
४	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	युएनएफपिए प्रादेशिक कार्यालय, बुटवल	१) अन्तर निकाय प्रजनन् स्वास्थ्य सामग्री (IARH kits) - Kit 2A) २) झुल ३) सौर्य बत्ती	१) २ सेट २) २०० थान ३) २०० सेट	
५	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	युएनएफपिए प्रादेशिक कार्यालय, धनगढी	१) अन्तर निकाय प्रजनन् स्वास्थ्य सामग्री (IARH kits) - Kit 2A) २) झुल ३) सौर्य बत्ती	१) २ सेट २) २०० थान ३) २०० सेट	
६	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं	१) अन्तर निकाय प्रजनन् स्वास्थ्य सामग्री (IARH kits) - Kit 0, 2A, 6B, 10	२० सेट	
७	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	डिग्निटी किट	२४	
८	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	हाइजिन किट	३९	
९	केयर नेपाल/	केएमजेएस, बर्दिया,	डिग्निटी किट	४०	

क्र. स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
	केएमजेएस बर्दिया	गुलरिया			
१०	केयर नेपाल/ एचडब्लुईपिसी, दाङ	एचडब्लुईपिसि, दाङ, राजपुर	हाइजिन किट	९९	
११	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	डिग्निटी किट	३७	
१२	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	हाइजिन किट	११५	
१३	केयर नेपाल/ केएमजेएस बर्दिया	केएमजेएस, बर्दिया, गुलरिया	बेसिक सेल्टर किट	१०५	
१४	केयर नेपाल/ केएमजेएस बर्दिया	केएमजेएस, बर्दिया, गुलरिया	पलास्टिक बाल्टी	२००	
१५	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	बेसिक सेल्टर किट	३६	
१६	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	खाना पकाउने भाडाकुडा	१२	
१७	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	पलास्टिक बाल्टी र मग	१९०	
१८	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	त्रिपाल	२११	
१९	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	फेसिएल सिट	२५००	
२०	केयर नेपाल/ निड्स कञ्चनपुर	निड्स कन्चनपुर, महेन्द्रनगर	म्याट्रेस	२३०	
२१	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	मच्छरदानी (झुल)	१४०	खरिद प्रक्रियामा
२२	केयर नेपाल / बि	बि ग्रुप, बाँके,	डिग्निटी किट	५०	खरिद प्रक्रियामा

क्र. स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
	ग्रुप, बाँके	नेपालगन्ज			
२३	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	बेसिक सेल्टर किट	१४०	खरिद प्रक्रियामा
२४	केयर नेपाल / बि ग्रुप, बाँके	बि ग्रुप, बाँके, नेपालगन्ज	हाइजिन किट	१००	खरिद प्रक्रियामा
२५	बाल तथा किशोर-किशोरी मनोचिकित्सा (CAP) इकाई, कान्ति बाल अस्पताल (KCH)	काठमाडौं, बागमती प्रदेश	बाल तथा किशोर-किशोरी मनोचिकित्सक मनोचिकित्सक क्लिनिकल मनोवैज्ञानिकहरू	४ (+१) ५ १०	
२६	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	कोशी प्रदेश	Psychologist/ Supervisor Sr/Psychosocial Counsellor/Worker Case Manager CPSW Coordinator CPSW	२ ३०+ ६ ९ ६६	
२७	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	मधेश प्रदेश	Psychologist/Supervisor Sr/Psychosocial Counsellor/Worker Case Manager	२ २ २	
२८	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health	बागमती प्रदेश	Psychiatrist Clinical Psychologist Psychologist Sr/Psychosocial	१ ४ ४ ३६	

क्र.स.	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय	उपकरण / सामग्री रहेको स्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
	& Counselling - Nepal CMC - Nepal)		Counsellor/Worker		
२९	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	गण्डकी प्रदेश	Psychologist/Supervisor Sr/Psychosocial Counsellor/Worker	१ २३	
३०	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	लुम्बिनी प्रदेश	Psychologist Sr/Psychosocial Counsellor/Worker	२ ३२	
३१	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	कर्णाली प्रदेश	Psychologist Sr/Psychosocial Counsellor/Worker CPSW	३ २६ ६	
३२	मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (Center for Mental Health & Counselling - Nepal CMC - Nepal)	सुदूरपश्चिम प्रदेश	Psychologist Sr/Psychosocial Counsellor Case manager CPSW Coordinator CPSW	१ ५ १० १० ५३	

(पोषण विषयगत क्षेत्र)

क्र.स.	उपकरण / सामग्रीको विवरण	एकाइ	उपकरण / सामग्री रहेको कार्यालय / स्थान								
			पथलैया	कोशी	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश	जम्मा मौज्दात
१	Portable baby/child/ adult L-H measurement system/set-2	सेट	०	०	०	१०	०	३०	२७	०	५७
२	F-75 (400GM)	जार	१४७२	९६	९७	३००	९६	१६८	४०	१३९	२४०८
३	Adult weighing scale	पिस	१३७		८७			१५			१८८
४	F-100 (400GM)	जार	३२६४	२१६	२८	८०४	२८८	४५६	९६	५९२	५७४४
५	ReSoMal	स्याचेट	८५००	६००	०	५४८	४००	९००	१००	५९०	११६३८
६	Bal Vita (MNP) Sachet	स्याचेट	१६३७०३५०	९३४७१०	२२८००००	१२०६००००	११२१७९	९३२२८०	११०६५७०	१२१४७६०	२२१०४८४९
७	Retinol (Vitamin A) 200 000 I.U. Capsule	क्याप्सुल	३२६४२००	२१७१००	१२८१४४	३०८१००	७८५००	१६४४००	१७५००००	७२०००	४४०७४४४
८	RUTF (Eezee Paste Nut) Packet	स्याचेट	९९००००	२०७९०	३७००००	१६६५०	४१४२५	३६५०	६८६८०	१४८५०	११९३०४५
१०	MUAC Adult without color coded	प्याकेट	३०११२५	३२९	१५६	०	०	९८५०	०	६०००	३१७४६०
११	MUAC Child with Color Coded	प्याकेट	३९००	९४	२१३	१४९	०	७३९	०	३५०००	४००९५
१२	Scale Electronic Mother/Child 150 kg & times; 100 g	पिस	७५५	०	९	०	०	७	१	०	७७२
१३	Iron and Folic Acid	ट्याब्लेट	०	२०३७००	२४४३५३१	३८७४००	३७४२४५०	२३००००	३१४०००	७००००	७३९१०८१
१४	Deworming	ट्याब्लेट	७५९६४००	११२६५९०	६४४७०	६६५००	२६०३९०	५६३७००	१३७५७५०	८३५०	११०६२१५०

१५	Nutritious Fortified Blended Food	मेट्रिक टन		०	०	०	०	०	०	०	०
१६	WSB++	स्याचेट	११५००००	०	०	०	०	०	०	०	०

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क.स	जनशक्ति रहेको स्थान	जनशक्तिको विवरण	संख्या (अनुमानित)	कैफियत
१.	संघीय तह	• परिवार कल्याण डिभिजनको पोषण शाखा • पोषण क्लस्टर सदस्यहरू	४०	पोषण क्षेत्रमा प्रतिकार्यको लागि स्थानीय तहका स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवकहरू आधारभूत व्यक्तिहरू हुनुहुन्छ। जुन ठाँउमा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य हुनुपर्ने हो त्यही ठाँउका स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवकहरू परिचालित हुन्छन्।
२.	कोशी प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
३.	मधेश प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
४.	बागमती प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
५.	गण्डकी प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
६.	लुम्बिनी प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
७.	कर्णाली प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	७५	
८.	सुदूरपश्चिम प्रदेश	• प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालयका निर्देशक र कर्मचारीहरू • प्रादेशिक पोषण क्लस्टर सदस्यहरू • स्थानीय तहका स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू	१००	
		कुल जम्मा	७१५	

४ खानेपानी मन्त्रालय

क्र सं	संस्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
१	NRCS, CSDC, Oxfam, Plan, Save the Children, ENPHO, UNICEF	Hygiene kit with buckets and mugs	20418	
२	NRCS, UNICEF	Water Purifier (Aquatab and Piyush)	18700	
३	ENPHO, Save the Children	Bladder and Onion Tanks	7	
४	Save the children, Wine to water	Water filters of difference kinds+ drinking water kit	1663	
५	UNICEF, NRCS, KIRDARC	Temporary toilet accessories including Squatting plates and tarpaulins/super structures	2200	
६	UNICEF	IEC materials for hygiene promotion (cholera prevention, food hygiene, mode of transmission,	4000 HHs	
७	Save the children, UNICEF, DWSSM	Water testing kits	45	
८	UNICEF	Tarpaulin rolls for sanitary and hygiene facilities construction (bathing/cleaning space and toilets)	50 rolls	

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्र सं	जनशक्ति रहेको स्थान	जनशक्तिको विवरण	संख्या	कैफियत
१	Koshi Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	29	Combined of all cluster members
२	Madesh Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	28	Combined of all cluster members
३	Bagmati Province	WASH Specialists, WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	52	Combined of all cluster members
४	Gandaki Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	13	Combined of all cluster members
५	Lumbini Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	40	Combined of all cluster members
६	Karnali Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	56	Combined of all cluster members
७	Suderpaschim Province	WASH officers, engineers/overseers, field supervisors/coordinators, hygiene promoters	8	Combined of all cluster members
८	DWSSM and its offices	Engineers/overseers, field supervisors in various DWSSM offices		

५ सहरी विकास मन्त्रालय

Name of agency	Province	Target HHs	Shelter NFI								Stock Location/Warehouse	CASH for emergency, transitional shelter response	Remarks(if any other preparedness plans please inform)
			Mattress/ P-foam (pcs)	Blanket (pcs)	Tarpaulin (pcs)	Nylon Rope(10meter pcs, 8mm thickness)	Tent	Kitchen Utensil-Set	Shelter tool kit set	NFI full sets			
IOM	Koshi	737			1475						IOM office, Damak		IOM is brining in 1475 trapaulin from our Regional Warehouse in Manila which is expected to arrive Nepal end of April 2024. This will be stockpiled in IOM Damak Office.
Plan International Nepal	Madhesh	600	1000	1000	1000	1940		300		300	Janakpur		Plan has LTA with CVA service providers-Aria group to suppor for CVA during disaster.
	Karnali		1000	1000	1000	1940		300		300	Surkhet		Plan has LTA with CVA service providers-Aria group to suppor for CVA during disaster. Currently Nylone rope are in Jankpur
Save the Children	Koshi	3000								1098	Biratnagar		
	Madhesh			286	2642	2684	11	1825		1335	Bardibas		
	Bagmati		340	2000	2039	2150	74	1150	1750	3348	Kathmandu		
	Lumbini			510	603	811	3	400	200	374	Nepalgunj		
	Sudur Paschim			15	600	600	-	200	50	149	Dhangadhi		
Habitat for Humanity	Koshi	400	300	300	300	300			150		Biratnagar -Morang- 26.4361120, 87.2784800		
	Bagmati		200	200	200	200			100		New Colony Marg, Lalitpur 44600, 27.675809, 85.303777		
	Sudur Paschim		400	400	400	400			200		Dhangadi-Kailali-26.45187 87.27731		
UNICEF	Madhesh			1,400	1,200						Janakpur UNICEF warehouse		

	Bagmati			1,000	977						Kathmandu HSA		
	Lumbini			650	803						Bhairahawa UNICEF Warehouse		
	Karnali			1,214	2,003						Nepalgunj UNICEF Warehouse		
	Sudur Paschim												
World Vision	Madhesh	100								200	Bardibas, Mahotari		
	Sudur Paschim									200	Dhading, Kailali		
Nepal Red Cross Society	Koshi	6000	2415	25	2640	2765		363			Biratnagar Morang		
	Madhesh		1825	447	3009	2627		1287			Birgunj , Parsa		
	Bagmati		263	5830	17000	10000		1617			Central Warehouse - Kathmandu		
	Gandaki		740	177	1159	655		512			Pokhara, Kaski		
	Lumbini		338	1472	1483	199		520			Butawal and Nepalgunj Warehouse		
	Karnali		0	109	491	0		150			Birendranagar, Surkhet		
	Sudur Paschim		0	8	1331	1917		194			Mahendranagar, Kanchanpur		
DCA, Nepal	Lumbini	500										3750000	Cash for 250 HHs @ NRs15000 (MPC)
	Sudur Paschim											3750000	Cash for 250 HHs @ NRs15000 (MPC)
Total		**10,837**	**8,821**	**18,043**	**42,355**	**29,188**	**88**	**8,818**	**2,450**	**7,304**		**7,500,000**	

जनशक्तिको विवरण

Agency	Name of focal person	Designation	Contact number	E-mail
MOUD	Dilip Bhandari	Joint Secretary (Tech.)	9849378319	dilipbhandari93@gmail.com
MOUD	Chandra Sekhar Mahato	Senior Divisional Engineer	9851205497	mahtocs@gmail.com
DUDBC	Er. Prakirna Tuladhar	Deputy Director General	9851049004	prakirna@gmail.com
DUDBC	Mira Gyawali	Senior Divisional Engineer	9841312742	mgb435@hotmail.com
Nepal Red Cross Society (NRCS)	Manish Raj Timsina	Shelter Coordinator	9843588311	manish.timsina@nrcs.org
IFRC	Herve Gazeau	Program Co-ordinator		herve.gazeau@ifrc.org
	Prajwal Acharya	DRM Manager	9851215946	prajwal.acharya@ifrc.org

IOM	Dipina Sharma	National Project Officer	9801023982	dsharma@iom.int
NHSRP	Rabin Chaulagain	National technical Coordinator		rabin.chaulagain@hrrpnepal.org
	Minar Thapa Magar	National Coordinator	9841076869	minar@hrrpnepal.org
Plan International Nepal	Bhusan Aryal		9801243784	bhusan.aryal@plan-international.org
Save the Children	Sanjeeb Kr. Shakya		9841808800	sanjeeb.shakya@savethechildren.org
	Ananda Sapkota		9851229836	ananda.sapkota@savethechildren.org
World Vision Intl	Dhruba Gurmachhan		9851016290	Dhruba_Gurmachhan@wvi.org
	Bhuwan Pandey		9851202520	bhuwan_pandey@wvi.org
	Udaya Bikram Thapa	Sr. Infrastructure Specialist	9852680087	udaya_thapa@wvi.org
UNICEF	Radha Gurung	Child Protection Specialist	9841220289	rgurung@unicef.org
	Ashim Shrestha	Emergency Officer	9851024987	ashrestha@unicef.org
	Sunita Shrestha	Emergency Specialist	9851107902	skayastha@unicef.org
Action Aid Nepal	Pratap Maharjan	DRR and Humanitarian Specialist	9849188904	pratap.maharjan@actionaid.org
Care Nepal	Suraj Shrestha	Sr. Technical Manger	9851161870	surajshrestha@care.org
Mercy Corps Nepal	Dambar Bdr Bohara		9848438132	dbohara@mercycorps.org
	Santosh Pandey		9849156751	tkhadka@mercycrops.org
	cecial Adhikari		9844487213	cadhikari@mercycorps.org
DanChurchAid (DCA)	Dinesh Gurung		9851094008	digu@dca.dk
United Mission To Nepal	Kshitiz Prasain	Liason Lead	9851034148	kshitiz.prasain@umn.org.np
Lutheran World Federation	Gopal Dahal		9851016527	gopal.dahal@lutheranworld.org
LUMANTI	Lajana Manandhar		9851035594	lajana.manandhar@gmail.com
UN-Habitat	Pragya Pradhan		9841234999	**pragya.pradhan@un.org**
	Milan Bagale	Project Coordinator	9845474885	milan.bagale@un.org
CRS	Reshma Shrestha	Program Manager	9810330774	reshma.shrestha@crs.org
	Rajesh Sunuwar	Provincial technical coordinator	9841683809	rajesh.sunuwar@crs.org
	Bibek Shrestha	Project Manger	9841731408	bibek1.shrestha@crs.org
UNOPS	Komal Karki		9851216520	KarkiK@unops.org
CARITAS	Arpana Karki			Arpana Karki <arpana@caritas.org.np>

Habitat for Humanity	Rupendra Basnet	DRR Manager primary focal person	9801132486	rbasnet@habitatnepal.org
	Punita Chaudhari	Program Manager-West	9801132482	pchaudhary@habitatnepal.org
	Abhisek Shrestha	Housing Manager	9801142032	ashrestha@habitatnepal.org
AWO international	Surendra Gautam	9849485774		surendra.gautam@awointernational.org
NSET	Surya Narayan Shrestha			sshrestha@nset.org.np
People in Need	Astha Pradhanang Sabin Adhikari	Program Manager Emergency and Anticipatory Action Lead	9860505235 9851127807	astha.pradhanang@peopleinneed.net sabin.adhikari@peopleinneed.net

६ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

क्रसं	संस्थान	उपकरण / सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
१	World Food Programme	BP-5 (high energy biscuit)	२४ मे.ट.	काठमाण्डौ, नेपालगञ्ज, सुर्खेत र धनगढी स्थित गोदाम
२	Save the Children			सेभ द चिल्ड्रेनसँग तत्काल खानका लागि तयार खानेकुरा नभएको, तर प्रकोपको गम्भीरतामा निर्भर गर्दै, सेभ द चिल्ड्रेनले तत्काल जीवन बचाउने हस्तक्षेपका लागि USD 80,000 परिचालन गर्न सक्नेछ। थप रूपमा एनएफआई समर्थनहरूको साथ ७२ घण्टा भित्रमा आपत्कालीन समयमा 10,000 परिवारहरूमा पुग्ने प्रतिक्रिया क्षमता रहेको जुन देशका विभिन्न स्थानहरूमा पूर्व निर्धारित छन्।
३	Care Nepal	Kishan Card (voucher mechanism)		सिराहा, सप्तरी र उदयपुरमा किसान कार्डको व्यवस्था भएको ।
४	ActionAid Nepal			Action Aid Nepal ले खानका लागि तयार खानाहरू भण्डार गर्दैन। यद्यपि, विपद्को गम्भीरतामा निर्भर गर्दै, एक्सन एड नेपालसँग नेपालको लागि २८ लाख नगद विनियोजन छ, जुन आपत्कालीन अवस्थाको घोषणा र सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति पाएपछि उपलब्ध गराइनेछ। थप रूपमा, ActionAid Nepal ले IHART

				बाट समर्थन प्राप्त गर्न सक्छ, जुन आपत्कालीन अवस्थाहरूमा (रातो र पहेंलो) लगभग ४०,००० GBP बराबर हुन्छ। साथै प्रत्येक स्थानीय साझेदारलाई आपत्कालीन कोषमा १ लाखभन्दा बढी बजेट विनियोजन गरिएको छ।
५	Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO): Kathmandu, Madhesh, Koshi and Karnali province	Hermatic bags for grain and seeds storage	70,000	हर्मेटिक व्यागहरू ससरी र कोशीमा CERF मनसुन पूर्वानुमान कार्य अन्तर्गत बाढी प्रभावित परिवारहरूलाई सहयोग गर्ने योजना बनाइएको छ

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडसंग खाद्यान्न मौज्दातको सारंश विवरण (क्वीन्टलमा)

सुगम जिल्लाहरुमा चामल मौज्दात	५१३२८.५७
दुर्गम जिल्लाहरुमा चामल मौज्दात	२२३४१.५७
कूल चामल मौज्दात	**७३६७०.१४**
धान मौज्दातः	४५.६९
गँहु मौज्दात	१२५.५५
कम्पनिसंग कूल खाद्यान्न मौज्दात हुने परिमाण	**७३७१५.८३**

उपत्यका तथा तराईका जिल्लाहरुमा खाद्यान्न संचिती विवरण (क्वीन्टलमा)

जिल्ला/कार्यालयहरु	जम्मा विक्री क्वीन्टलमा	अ.ल्या धान मौज्दात	धान खरिद परिमाण	जम्मा धान मौज्दात परिमाण	चामल मौज्दात	जम्मा खाद्यान्न मौज्दात
मुख्य शाखा कार्यालय, विर्तामोड	4228.80	0.00	0.00	0.00	56.75	56.75
प्रादेशिक कार्यालय, विराटनगर	6715.25	0.00	0.00	0.00	1218.25	1218.25
प्रादेशिक कार्यालय, जनकपुर	1598.81	0.00	45.69	45.69	457.99	503.68
मुख्य शाखा कार्यालय, लहान	2460.97	0.00	0.00	0.00	6938.38	6938.38
शाखा कार्यालय, वीरगञ्ज	7922.00	0.00	0.00	0.00	9170.05	9170.05
प्रादेशिक कार्यालय, काठमाण्डौ	22786.21	0.00	0.00	0.00	7407.13	7407.13
विभिन्न किसिमका दालहरु	2220.44	0.00	0.00	0.00	1802.47	1802.47
विभिन्न किसिमका खाने	2243.50	0.00	0.00	0.00	1249.00	1249.00

तेलहरु(लि.)						
प्रादेशिक कार्यालय, पोखरा	2927.15	0.00	0.00	0.00	767.66	767.66
विक्री केन्द्र पृथ्वी चोक	221.30	0.00	0.00	0.00	200.50	200.50
विमलनगर	884.90	0.00	0.00	0.00	382.00	382.00
प्रादेशिक कार्यालय, भैरहवा	4478.45	0.00	0.00	0.00	2645.55	2645.55
मुख्य शाखा कार्यालय, तुलसीपुर	2631.75	0.00	0.00	0.00	2788.75	2788.75
मुख्य शाखा कार्यालय, नेपालगञ्ज	3250.62	0.00	0.00	0.00	1600.00	1600.00
आ.चा.का.राजापुर, बर्दिया	1526.20	0.00	0.00	0.00	1377.00	1377.00
प्रादेशिक कार्यालय, सुर्खेत	4080.68	0.00	0.00	0.00	7581.46	7581.46
प्रादेशिक कार्यालय, धनगढी	2015.55	0.00	0.00	0.00	2596.63	2596.63
शाखा कार्यालय, महेन्द्रनगर	51.75	0.00	0.00	0.00	3089.00	3089.00
जम्मा	**68015.53**	**0.00**	**45.69**	**45.69**	**51328.57**	**51374.26**

दुर्गम जिल्लाहरुमा खाद्यान्न संचिती विवरण (क्वीन्टलमा)

जिल्ला/कार्यालयहरु	**चालु आ.व मा खाद्यान्न विक्री (क्वीन्टलमा)**	**जम्मा खाद्यान्न मौज्दात क्वीन्टलमा**
ताप्लेजुङ्ग	1376.17	116.50
संखुवासभा	895.61	213.11
भोजपुर	1825.50	344.85
सोलुखुम्बु	1871.25	616.71
ओखलढुङ्गा	876.93	223.15
दित्तेल खोटाङ्ग	861.25	356.62
खोटाङ्ग	5.25	78.25
वाक्सिला	6.90	3.00
ऐसेलुखर्क	299.49	215.25
मनाङ्ग	173.25	14.75
हुम्दे	226.20	71.45
गोरखा	654.92	301.57
गोरखा सिर्दिबास	1357.10	529.32

मुस्ताङ्ग	340.76	329.20
गुल्मी रुरु बलेटक्सार मदाने बाँझकटारी मालिका अर्खावाङ	410.25 496.50 41.00 80.00	93.00 143.50 226.75 120.00
रुकुम पश्चिम	1527.25	468.00
रुकुम पूर्व	907.25	356.50
रोल्पा	917.40	618.05
दैलेख	2193.27	1130.01
जाजरकोट	1837.09	724.71
नायकवाडा	103.00	75.80
घोगी	87.31	372.69
चौखा दशेरा नलगाँड काउले बि.के. जुनी चाँदे टापुचौर वि.के.	128.17 20.25 0.00 0.00 280.00 110.25	147.62 79.75 0.00 0.00 0.00 69.75
घरंगा कुशे वि.के. रजुतारा वि.के. काउले बि.के. तागाँ वि.के.	0.00 830.25 0.00 280.00	0.00 230.75 0.00 0.00
जुम्ला	4952.41	206.63
हुम्ला	14200.12	6450.13
डि.पो.सर्केगाड	58.00	210.25
डि.पो.श्रीनगर	360.35	239.65
मुगु	4158.55	1124.55

डिपो श्रीकोट	264.25	97.75
डिपो सोरुकोट	468.75	1.00
डोल्पा	3579.80	1549.25
सर्मी	469.20	115.60
जुफाल	1287.60	1166.15
साल्दाङ्ग	500.00	0.00
काईगाउ	177.60	0.00
कालिकोट	2819.83	934.93
थिर्पु	92.29	102.71
पादमघाट	100.00	520.00
खल्लागाड	76.20	95.00
बझाङ्ग	82.50	17.50
बाजुरा सदरमुकाम	1932.68	276.11
कोल्टी	1666.50	73.25
अछाम	0.00	410.00
शाखा कार्यालय दार्चुला	1442.50	312.50
खण्डेश्वरी,दार्चुला	964.94	168.00
जम्मा	**63044.09**	**22341.57**

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्रसं	जनशक्ति रहेको स्थान	जनशक्तिको विवरण	संख्या	कैफियत
१	World Food Programme: Kathmandu, Sudurpaschim, and Karnali Province	Experienced emergency response human resources.	25	
२	Save the Children's CO, Bardibas Field Office, and Surkhet Field Office	Emergency Response Trained professionals and FSL expert	Emergency Response Trained professional=150 FSL Expert: 1	
३	ActionAid Nepal has trained HR based on Head Office Kathmandu	Emergency Response Trained professionals	Total 15 Numbers	

४	Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO): Kathmandu, Madhesh, Koshi and Karnali province	Experienced emergency response personnels in both central and provincial level: 1. Veterinary technicians Agriculture technicians	10	
५	World Vision International Nepal	National Disaster Management Team (25 members) 12 Additional DRM professionals (including FSL experts)	37	
६	Action Against Hunger, Lalitpur, Udayapur, Nuwakot, Rasuwa districts	Experienced emergency response human resources.	Emergency Response Trained professional=6 FSL expert=1	
७	Care Nepal	**Rapid Response Team** of 15 persons lead by Disaster Risk Reduction and Gender in Emergencies Coordinator **Humanitarian Partnership Platform**: 16 member partners Organizations with diverse expertise with the capacity of immediate humanitarian response in 65 districts of Nepal.		Lumbini Province: Banke and Bardiya Sudurpaschim Province: Kailali and Kanchanpur Karnali: Jajarkot Madhesh: Saptari, Siraha Koshi Province: Udayapur

७ महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय

क्रसं	उपकरण/सामग्री रहेको कार्यालय/स्थान	उपकरण/सामग्रीको विवरण	संख्या	कैफियत
१	UNICEF Kathmandu, Janakpur, Bhairahawa, Nepalgunj	• Attendance Book • Scissor for paper cutting • Natraj Pencil • Soft Eraser • Football (5 Number) • Football (3 or 4 number) • Football Pump • Frisbees • Glue stick • Ludo • Laminated Posters • Natraj Pencil (HB) with Sharpener • Paper of different colours (A4 size) • Masking Tape • Permanent Marker • Plain paper (A4 Size) • Puzzle Set	160	Recreational kits for child friendly spaces

		• Sponge Balls • Ruler • Sign Pen • Skipping Rope (3-5 years children) • Skipping Rope (6-12 years children) • Stapler Machine (small) • Stapler Machine (medium) • 25 Stapler Pin (small) • 26 Stapler Pin (medium) • 27 Table Pencil Sharpener • Toy Animal Set - good quality 2 Set • Toy Kitchen Set - good quality 3 Set • UNICEF Decal (A4 size) • UNICEF T-shirt (medium - 1 & large-1) • Volleyball • Wooden Puzzle Set • Whistles (plastic) • Tin Trunk (24 Gauge sheet - lightweight) • Padlock 1 piece		
२	UNICEF Kathmandu, Janakpur, Bhairahawa, Nepalgunj	Tarpaulin sheets to construct child friendly spaces (10 sheets per CFS)	150	
३	UNFPA HSA Kathmandu	Interagency Reproductive Health Kit	64	
		Dignity Kit	4910	
		Kishori Kit	4145	
		Tarpaulin	1200	
		Solar Lights	799	
		Tents	5	
		Mosquito Nets	1137	
		Sleeping Bag	105	
४	UNFPA HSA Nepalgunj	Dignity Kit	2625	
		Kishori Kit	419	
५	UNFPA Biratnagar	IARH Kit	1	
		Dignity Kit	500	
		Kishori Kit	400	
		Tarpaulin	200	
		Solar Lights	200	
		Mosquito Net	200	
६	UNFPA Janakpur	IARH	3	
		Dignity Kit	180	
		Kishori Kit	504	
		Tarpaulin	97	
		Solar Lights	200	
		Mosquito Net	302	
७	UNFPA Butwal	Dignity Kit	283	
		Kishori Kit	388	

		Tarpaulin	200	
८	UNFPA Dhangadi	Dignity Kit	225	
		Kishori Kit	359	
		Mosquito Net	314	
९	NEEDS NEPAL, Mahendranagar	Mattress (Pcs)	423	Care
		Rope (Pcs)	280	Care
		Mosquito net (Pcs)	200	Care
		Tarpaulin (Pcs)	205	Care
		Kitchen (Set)	14	Care
		Dignity kit (Set)	37	care
		Hygiene kit (Set)	120	Care
		Face shield (Pcs)	2500	care
		Mattress (Pcs)	400	OXFAM
		Tarpaulin (Pcs)	200	Oxfam
		Kitchen set (Pcs)	170	Oxfam
		Mosquito net (Pcs)	200	Oxfam
		Tent	10	Oxfam
		Boot (Pcs)	9	
		Plastic bucket	300	
		Sanitizer	1045	
		Stretcher	5	
		Tarpaulin	3	
		Scissor	2	
१०	Save the Children International Offices in Kathmandu, Surkhet (Karnali) and Bardibas (Madhesh)	CFS kits (materials for Child Friendly Spaces)	५०	
		Baby packs (0 – 5 years)	५०००	
		Recreation kits	७०००	
		Dignity kits	४५००	

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्रसं	जनशक्ति रहेको स्थान	जनशक्तिको विवरण	संख्या	कैफियत
१	Madhesh Province (Dhanusha, Parsa and Rautahat)	Psychosocial counselor	3	UNICEF/TPO
२	Sudurpashchim (Kailali, Kanchanpur, Doti and Bajura)	Psychosocial counselor	4	UNICEF/TPO
३	Karnali Province (Surkhet, Dailekh and Kalikot)	Psychosocial counselor	3	UNICEF/TPO
४	Kathmandu	Information Management Officer for Protection Cluster	1	UNICEF

५	Bagmati Province (Kathmandu)	Psychosocial trainer and clinical supervisor	4	UNICEF/TPO
६	Kathmandu	Psychosocial trainer and counsellor	3	UNICEF/The Relief Trust {TRT)
७	Karnali	Psychosocial counselor in safe house & child helpline	2	UNICEF/AAWAJ
८	Karnali Province (District Hospital Jajarkot , and Rukum, (District hospitals and safe house in Surkhet, Dailekh and Kalikot)	Psychosocial counsellors and case managers	14	UNFPA/WOREC/CMC Nepal/SOSEC and AAWAJ
९	Koshi Province (Udayapur, Okhaldhunga, Biratnagar)	Psychosocial counsellors and case managers	9	UNFPA/CMC Nepal
१०	Sudurpaschim (District hospitals and safe house in Kailali,Kanchanpur, Doti, Baitadi, Achham, Bajhang and Bajura)	Psychosocial counsellors and case managers	23	UNFPA/CMC Nepal/Sathi
११	Madhesh (District hospitals and safe house in Dhanusa, Parsa, Siraha and Saptari)	Psychosocial counsellors and case managers	16	UNFPA/CMC Nepal/Aasman Nepal
१२	Karnali province - Surkhet, Dailekh, Jajarkot, Rukum west Madhesh Province- Dhanusha, Siraha	Psychosocial counselling, PFA, and case management support Psychosocial counselling, awareness raising and case management for child and adolescent	12 3	CBM Global/CMC Nepal
१३	Gandaki Province- Lamjung, Gorkha and Kaski	Psychosocial support, counselling, and case management/HR	5	CBM Global/ KOSHISH
Total			**102**	

८ शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

क्र.स	उपकरण /सामग्रीको विवरण	काठमाण्डौ	धनगढी	नेपालगञ्ज	बर्दिवास	जम्मा	कैफियत
१	ECD Kit	251	28	5	10	294	Age: 4-5 years and one kit serves 25 children in one TLC
२	Recreation Kit	145	25	199	22	391`	Two kits to support 120 children up to grade 8.
३	School Kit	76	11	400	10	497	One School Kit serves 40 students in one TLC and it's for Basic education: 1-8 grade
४	School Kit Teacher	-	-	169	-	169	Two teachers' kits to support 120 children up to grade 5
५	Student Kit	2२४3	-	-	-	2२४3	Student Kit - Senior -

	Junior (Child Kit, Primary Level)						one kit per student, Grade : 6+ and Age : 11-18 years
६	Student Kit, Senior (Adolescent Kit Secondary Level)	-	-	442	-	442	Contains education and learning materials one kit per student, Grade : 6+ and Age : 11-18 years
७	Student Kit-Primary Boys	1060	100	400	388	1948	Contains education and learning materials one kit per student, Grade : 1-5 and Age : 5-10 years
८	Student Kit-Primary -Girls	1060	100	400	309	1869	Contains education and learning materials one kit per student, Grade : 1-5 and Age : 5-10 years
९	Student Kit-Secondary-Girls	850	100	30	50	1030	Contains education and learning materials one kit per student, Grade : 6+ and Age : 11-18 years
१०	Student Kit-Primary -Boys	850	100	400	180	1530	Contains education and learning materials one kit per student, Grade : 1-5 and Age : 5-10 years
११	Teachers Kit	394	15	20	20	449	Two teachers' kits to support 120 children up to grade 5
१२	Duster	220	-	20	40	280	Two duster to 1 TLCs
१३	White Board	110	-	40	20	170	Two White Board to 1 TLCs / schools
१४	School Bag	-	-	21	-	21	One School Kit serves 40 students in one TLC and it's for Basic education: 1-8 grade

९ जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

क.सं.	कार्यालय	यान्त्रिक कार्यालय, पर्सा, बीरगञ्ज		यान्त्रिक कार्यालय, मोरङ, विराटनगर		यान्त्रिक कार्यालय, बाँके, नेपालगञ्ज	
	मेसिनको विवरण	सञ्चालनमा रहेको	मर्मत गर्नुपर्ने	सञ्चालनमा रहेको	मर्मत गर्नुपर्ने	सञ्चालनमा रहेको	मर्मत गर्नुपर्ने
१	Excavator	६	०	६	१	४	०
२	Backhoe Loader	१	०	१	०	१	०
३	Wheel Loader	१	०	०	०	०	१
४	Dozer	१	०	०	०	०	०
५	Tipper Truck	१	०	०	१	२	१
६	Crane Truck	१	०	१	१	१	०
७	Trailor	२	०	२	०	१	०

जनताको तटबन्ध कार्यक्रमको फिल्ड कार्यालयहरू

क्र.सं.	कार्यालय	कार्य क्षेत्र
१	फिल्ड कार्यालय नं. १, गैंडे, झापा	विरिङ्ग, कन्काई, रतुवा मावा, कमल , मेची
२	फिल्ड कार्यालय नं. २, जलेश्वर, महोत्तरी	औरही, रातो, मरहा
३	फिल्ड कार्यालय नं. ३, हरिपुर, सर्लाही	लखन्देही, झिम, बाँके
४	फिल्ड कार्यालय नं. ५, बुटवल, रुपन्देही	तिनाउ दानव , रोहिणी
५	फिल्ड कार्यालय नं. ६, लमही, दाङ	पश्चिम राप्ती , बबई
६	फिल्ड कार्यालय नं. ७, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	महाकाली (कञ्चनपुर), दोधा, मोहना, खुटिया

नदी नियन्त्रण/व्यवस्थापन आयोजना

क्र.सं.	कार्यालय	कार्य क्षेत्र
१	कोशी तथा बक्राहा नदी व्यवस्थापन आयोजना, मोरङ	कोशी, बक्राहा, डाँस बक्राहा, लोहन्द्रा नदी
२	खाँडो नदी व्यवस्थापन आयोजना, ससरी	खाँडो नदी
३	त्रियुगा नदी व्यवस्थापन आयोजना, उदयपुर	त्रियुगा नदी
४	कमला नदी नियन्त्रण आयोजना, धनुषा	कमला नदी (धनुषा , सिराहा , सिन्धुली)
५	बागमती तथा लालबकैया नदी नियन्त्रण आयोजना,बारा	लालबकैया, बागमती नदी
६	नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना , चितवन	नारायणी नदी (चितवन, नवलपरासी), पुर्वी राप्ती (चितवन, नवलपरासी), कयरमारा खोला
७	बबई, भादा, औरही नदी व्यवस्थापन आयोजना, बर्दीया	बबई, भादा, औरही नदी, सानी भेरी, ठुली भेरी (रुकुम, जाजरकोट, सुर्खेत)
८	कर्णाली नदी व्यवस्थापन आयोजना , बर्दिया	कर्णाली नदी
९	सिंचाइ तथा नदी व्यवस्थापन आयोजना, पाटन, बैतडी	**कार्य क्षेत्र - डडेल्धुरा, डोटी, बझाङ्ग, अछाम, बाजुरा, बैतडी, दार्चुला** • डडेल्धुरा, दार्चुला, बैतडी — महाकाली नदी र सेती नदी (ठूला नदी) • बैतडी — सेती नदी (ठूला नदी) र सुर्नया नदी (लोकल नदी)) • अछाम र बाजुरा — बुढी गंगा नदी • दार्चुला र बैतडीको सिमानामा बग्ने नदी चमेलिया नौगाड नदी (सानो नदी))
१०	रूपाताल संरक्षण एकिकृत विकास परियोजना, कास्की	रूपाताल
११	पालुङटार कुण्डुटार सिंचाइ आयोजना, गोरखा	मस्र्याँङदी नदी (मनाङ), दोर्दी खोला (लम्जुङ), दरौदी खोला (गोरखा)

१० नेपाल विद्युत प्राधिकरण

क्र.स.	संस्था	उपकरण/सामग्रीहरूको विवरण	संख्या
१	सम्बन्धित उत्पादन केन्द्र	सुरक्षा उपकरणहरू, जगेडा सामग्रीहरू जस्तै ट्रान्सफर्मर , / , Circuit Breakers, Isolators, Generator spare parts, Turbine spare parts, Governor spare parts, Runners, etc.	आवश्यकता अनुसार
२	सम्बन्धित ग्रिड कार्यालय	सुरक्षा उपकरणहरू, जगेडा सामग्रीहरू जस्तै टावर पाट्‌र्स, , H , ट्रान्सफर्मर, / , Circuit Breakers, Lightning Arresters	आवश्यकता अनुसार
३	सम्बन्धित वितरण केन्द्र	सुरक्षा उपकरणहरू, जगेडा सामग्रीहरू जस्तै पोल, , Hardware, ट्रान्सफर्मर, तार, केबल,	आवश्यकता अनुसार

११ नेपाली सेना

प्रदेश	OBM	Power Boat	Rafting Boat	Acrow Bridge	कैफियत
कोशी प्रदेश	८	१३	६		
मधेश प्रदेश	२०	२१	८	१	(जितपुर, बारा)
बागमती प्रदेश	२७	२२	२८	२	(भरतपुर-चितवन र गजुरी धदिङमा)
गण्डकी प्रदेश	८	४	३		
लुम्बिनी प्रदेश	४	३	९		
कर्णाली प्रदेश	७	६	७		
सुदूर पश्चिप प्रदेश	६	९	९		
जम्मा-	८०	७८	७०	३	

१२ नेपाल प्रहरी

क्र.स.	जनशक्ति विवरण	संस्था
१	१५०	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सामाखुशी
२	५०	कोशी प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, चन्द्रगढी, झापा
३	५०	मधेश प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, वीरगञ्ज,पर्सा
४	५०	बागमती प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, हेटौडा, मकवानपुर
५	५०	गण्डकी प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, बाग्लुङ
६	५०	लुम्बिनी प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, दाङ
७	५०	कर्णाली प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, जुम्ला

८	५०	सुदूरपश्चिम प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म, महेन्द्रनगर

खोज तथा उद्धारको लागि स्ट्यान्डवाइ रहने प्रहरी जनशक्तिको इकाईगत विवरण

सि.नं.	केन्द्र/प्रदेश	प्रहरी युनिटको नाम	कमान्डर	स्टेन्डवाइ रहने संख्या	कै.
१	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय	राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, महाराजगञ्ज	प्र.ना.उ.	५०	५०
		नेपाल प्रहरी शिक्षालय, भरतपुर	प्र.ना.उ.	५०	५०
		नेपाल प्रहरी युक्ति तालिम महाविद्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पश्चिम)	प्र.नि.	५०	५०
		नेपाल प्रहरी स.प्र. गण नं. १, नक्साल	प्र.नि.	५०	५०
		नेपाल प्रहरी केन्द्रीय विशेष कार्यदल र गुल्म	प्र.नि.	५०	५०
		नेपाल प्रहरी संगीत विद्यालय	प्र.नि.	५०	५०
२	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय, रानीपोखरी	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी स.प्र. गण नं.२ महाराजगञ्ज	प्र.नि.	१२५	१२५
		काठमाण्डौ उपत्यका विशेष सुरक्षा प्रहरी गण, त्रिपुरेश्वर	प्र.नि.	१२५	१२५
		नेपाल प्रहरी पहरा गण, सामाखुशी	प्र.नि.	२५	२५
		जिल्ला प्रहरी परिसर(काठमाण्डौ, ललितपुर, भक्तपुर)	प्र.नि.	३०*३	९०
		प्रहरी वृत्त	प्र.नि.	१५*१८	२७०
		प्रहरी प्रभाग	जु.प्र.अ.	१०*६५	६५०
३	प्रदेश प्रहरी कार्यालय (सबै)	प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र	प्र.नि.	३०*७	२१०
		नेपाल प्रहरी विशेष सुरक्षा गण	प्र.नि.	१२५*७	८७५
		प्रदेश प्रहरी गण	प्र.नि.	१२५*७	८७५
		नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय	प्र.नि.	२५*७	१७५
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय (सबै)	प्र.उ. कार्यालय प्रमुख भएको	प्र.नि.	३०*३९	११७०
		प्र.ना.उ. कार्यालय प्रमुख भएको	प्र.नि.	१५*३५	५२५
५	इलाका प्रहरी / वडा प्रहरी कार्यालय/ नगर प्रहरी कार्यालय (सबै)	प्र.ना.उ. कार्यालय प्रमुख भएको	प्र.नि.	१५*३६	५४०
		प्र.नि. कार्यालय प्रमुख भएको	जु.प्र.अ.	१०*२६५	२६५०
		जु.प्र.अ. कार्यालय प्रमुख भएको	जु.प्र.अ.	५*२९६	१४८०
	जम्मा				१००८५

नेपाल प्रहरीसँग भएका सामग्रीको विवरण

क्र.सं.	संस्था	उपकरण/सामग्रीहरूको विवरण	संख्या
१.	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सामाखुसी	Raft Boat	२ थान
२.		Life Jacket	११२ थान
३.		Paddle	३० थान
४.		Barrel Hand Pump	४ थान
५.		Throw Bag	२३ थान
६.		Rafting Helmet	३९ थान
७.		Life Line Rope	२६ मि.
८.		Tube	३९ थान
९.		Ring Life Buoy	६ थान
१०.		Stop Watch	१० थान
११.		Swimming Goggles	३० थान
१२.		Swimming Easy Cap	३० थान
१३.		Swimming Shoes	३०जोर
१४.		Water Proof Light	४ थान
१५.		Knife	९ थान
१६.		Snorkel Set (Mask+Tube+Fins)	६ थान
१७	कोशी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, झापा	Water Helmet	२३ थान
१८		Throw Bag	१५ थान
१९		Rubber Tube	८ थान
२०		Life Jacket	१३६ थान
२१		Rubber Board	२ थान
२२		Paddle	१८ थान
२३		Lifebuoy Ring	३ थान
२४		Air pump	२ थान
२५		Ring Light Tube	२ थान
२६		Swimmer Shoes	५ जोर
२७		Wet Suit	२ थान
२८	मधेश प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, वीरगञ्ज	Throw Bag	४ थान
२९		Water Helmet	२२ थान
३०		Water Shoes	२ थान
३१		Boat (Dunga)	१ सेट
३२		Life Jacket	६५ थान
३३		Tube	२ थान
३४		Lifebuoy Ring	२० थान

३५	बागमती प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, हेटौंडा	Life jacket	७८ थान
३६		Water foot wear	२ थान
३७		Water tube	१२ थान
३८		boots	२५ थान
३९		NRS Raft Boat 16'	१ थान
४०		Life line	१ थान
४१		Guide paddle	१ थान
४२		Command paddle	६ थान
४३		Barrel Hand pump	१ थान
४४		First aid kid box	२ थान
४५		Throw Bag	४ थान
४६		Bowline	१ थान
४७		Raft Cover	१ थान
४८	गण्डकी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, बाग्लुङ	Tube	४ थान
४९		Throw Bag	८ थान
५०		Water Helmet	७ थान
५१		Water knife	३ थान
५२		Life jacket	७२ थान
५३		Swimming Shoes	३ जोर
५४		Lifebuoy Ring	१ थान
५५	लुम्बिनी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, दाङ	Normal water life jacket	३६ थान
५६		Lifebuoy Ring	१ थान
५७		River Knife	३ थान
५८		Wedge Throw Bag	३ थान
५९	कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, जुम्ला	Life Jacket	५७ थान
६०		Lifebuoy Ring	१ थान
६१		Water Helmet	२ थान
६२		Throw Bag	३ थान
६३	सु.प. प्रदेश विपद् व्यवस्थापन गुल्म, कञ्चनपुर	Life Jacket	६४ थान
६४		Tube	१९ थान
६५		Lifebuoy Ring	३ थान
६६		Wedge Throw Bag	३ थान
६७		Water helmet	२ थान
६८		Big Water V Type PFD Life jacket	१ थान
६९		River Knife	३ थान
७०		Blow Line	१ थान
७१		Water Shoes	४८ थान

काठमाण्डौं उपत्यका प्रहरी कार्यालय तथा प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गतका विपद् घटनाहरूमा यथाशीघ्र परिचालनका लागि दक्ष जनशक्ति सहित निम्नानुसारको स्थानहरूमा हेभी इक्विपमेन्ट प्रयोगमा ल्याउने गरी तयारी हालतमा राखिएको छ।

सि.नं.	क्षेत्र	उपकरण रहेको कार्यालय	उपकरणको विवरण	संख्या
१.	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय सवारी महाशाखा	स्काभेटर-२ क्रेन-१ लोडर-२	५
२.	काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय	उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालय	लिफ्टर क्रेन – १ ऱ्याकर-३	५
		काठमाण्डौ उपत्यका प्रहरी कार्यालय	वाटर क्यानन-१	
३.	कोशी प्रदेश	सुनसरी	स्काभेटर-१	१
४.	मधेश प्रदेश	धनुषा	वाटर क्यानन-१ वरुण यन्त्र-२	६
		ससरी	वरुण यन्त्र-१	
		पर्सा	वरुण यन्त्र-१	
		बारा	क्रेन-१	
५.	बागमती प्रदेश	चितवन	स्काभेटर-१ लोडर-१	२
६.	गण्डकी प्रदेश	कास्की	वाटर क्यानन-१ थान हुईल लोडर-१ थान मिनी स्काभेटर-१ थान	३
७.	लुम्बिनी प्रदेश	बाँके	वाटर क्यानन-१ थान	१
८.	कर्णाली प्रदेश	सुर्खेत	डोसान स्काभेटर-१ थान बबक्याट लाइट स्काभेटर-१ थान	२
९.	सुदूरपश्चिम प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश प्रहरी कार्यालय, दिपायल	कुनै पनि उपकरण नभएको	
स्काभेटर-४ थान,मिनी स्काभेटर-१ थान,डोसान स्काभेटर-१ थान,बक्याट लाइट स्काभेटर-१ थान, लिफ्टर क्रेन-१ थान, क्रेन-२ थान, ऱ्याकर-३ थान, वाटर क्यानन-४ थान, हुइल लोडर-१ थान, लोडर-३ थान, वारुण यन्त्र-४ थान , **जम्मा संख्या-२५ थान**				

नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय तथा नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय अन्तर्गत मनसुनको समयमा यथाशीघ्र प्रयोगमा ल्याउन सक्ने गरी निम्न डुंगाहरू तयारी हालतमा राखिएको छ ।

सि.नं.	कार्यालय	डुंगाको विवरण (थान)	रहने कार्यालय	जम्मा (थान)
१.	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सामाखुशी	रबर बोट २	नेपाल प्रहरी विपद् व्यवस्थापन कार्यालय, सामाखुशी	रबर बोट - २
२.	कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विराटनगर ।	रबर बोट १	नेपाल प्रहरी विशेष सुरक्षा गण दुहबी, सुनसरी	रबर बोट - ६
		रबर बोट डुंगा २	कोशी प्रदेश विपद् गुल्म, चन्द्रगढी, झापा	
		मोटर बोट १	इ.प्र.का. महेन्द्रनगर, सुनसरी	
		रबर बोट २	जि.प्र.का. मोरङ	
३.	मधेश प्रदेश प्रहरी कार्यालय, जनकपुर ।	रबर बोट २ थान	जि.प्र.का. ससरी	रबर बोट - ८
		रबर बोट २	जि.प्र.का. धनुषा	
		रबर बोट १	जि.प्र.का. महोत्तरी	
		रबर बोट १	जि.प्र.का. सर्लाही	
		रबर बोट १	जि.प्र.का. बारा	
		रबर बोट १	मधेश प्रदेश प्रहरी विपद् व्यवस्थापन गुल्म	
४.	बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय, हेटौंडा	काठको डुंगा १	जि.प्र.का., चितवन	काठको डुंगा -१ रबर बोट -१
		रबर बोट १	प्र.प्र.वि.व्य. गुल्म, हेटौडा	
५.	गण्डकी प्रदेश प्रहरी कार्यालय, पोखरा,	मोटर बोट १	गण्डकी प्रदेश प्रहरी गण पोखरा, कास्की	मोटर बोट - १
६.	लुम्बिनी प्रदेश प्रहरी कार्यालय, दाङ	मोटर बोट २ काठको डुंगा ३	जि.प्र.का. बर्दिया	काठको डुंगा - ३ मोटर बोट - ३ रबर बोट - ३
		मोटर बोट १	जि.प्र.का. नवलपरासी पश्चिम	

		रबर बोट १	जि.प्र.का. रुपन्देही	
		रबर बोट १	जि.प्र.का. दाङ	
		रबर बोट १	जि.प्र.का.बाँके	
७.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेत	केही नभएको	केही नभएको	
८.	सुदूरपश्चिम प्रदेश प्रहरी कार्यालय, दिपायल	रबर बोट १	इ.प्र.का. टिकापुर, कैलाली	रबर बोट - ३
		रबर बोट २	इ.प्र.का. भजनी, कैलाली	
रबर बोट- २३, मोटर बोट- ४, काठको डुंगा- ४, जम्मा संख्या-३१				

१३ सशस्त्र प्रहरी बल

सि.नं.	यनिटको विवरण	युनिट संख्या	कमान्डर	प्रति युनिट डियुटी संख्या	जम्मा परिचालित जनशक्ति
१.	बाहिनीहरू	८	सि.अ.	३५ (१ प्लाटुन)	२८०
२.	तालिम शिक्षालयहरू	१२	सि.अ.	३५ (१ प्लाटुन)	४२०
३.	गणहरू	४४	सि.अ.	३५ (१ प्लाटुन)	१५४०
४.	गुल्महरू	२७	जु.अ.	२० (-प्लाटुन)	५४०
५.	म.से.गुल्म	८	जु.अ.	१५ (-प्लाटुन)	१२०
६.	आश्रित गुल्महरू	१७	जु.अ.	१५ (+ सेक्सन)	२५५
७.	बिओपीहरू	२५०	जु.अ.	१० (१ सेक्सन)	२५००
८.	सुरक्षा बेस	१८०	जु.अ.	१० (१ सेक्सन)	१८००
	कुल जम्मा	**५४६**			**७४५५**

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्तिको विवरण

सि.नं.	जनशक्ति रहेको स्थान	जनशक्ति विवरण	संस्था
१.	सुनसरी, पकली	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल
२.	महोत्तरी, बर्दिबास	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
३.	चितवन, भण्डारा	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
४.	कास्की, पोखरा	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
५.	बाँके शम्शेरगञ्ज	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
६.	सुर्खेत, बांगेसिमल	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
७.	कैलाली, अत्तरिया	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
८.	काठमाण्डौ, बलम्बु	बाहिनी स्तरीय विपद् व्यवस्थापन टिम-३५ जना	
९.	धनकुटा, मुलघाट	विपद् व्यवस्थापन बेस-२४ जना	

१०.	बारा, निजगढ	विपद् व्यवस्थापन बेस-१९ जना	
११.	खुर्कोट, सिन्धुली	विपद् व्यवस्थापन बेस-१९ जना	
१२.	धदिङ, आदमघाट	विपद् व्यवस्थापन बेस-१८ जना	
१३.	मकवानपुर कुलेखानी	विपद् व्यवस्थापन बेस-१७ जना	
१४.	म्याग्दी नारच्याङ	विपद् व्यवस्थापन बेस-२० जना	
१५.	दाङ, भालुवाङ	विपद् व्यवस्थापन बेस-२० जना	
१६.	सुर्खेत, चिप्ले	विपद् व्यवस्थापन बेस-२० जना	
१७.	डडेल्धुरा अमरगढी	विपद् व्यवस्थापन बेस-१८ जना	
१८.	चितवन, कुरिनटार	विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय-११३ जना	
१९.	काठमाण्डौ सिनामंगल	नं.२० गण हे.क्वा.(विपद् उद्धार)-५७ जना	

सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालमा रहेको हेभी इक्युपमेन्टहरूको प्रदेशगत वितरण

सि.नं.	उपकरणको विवरण	संख्या	उपकरण रहेको कार्यालय
१.	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको) २१ टन ह्विल लोडर	२	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. १ बराह बाहिनी मुख्यालय, सुनसरी, पकली ।
२.	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको) २१ टन ह्विल लोडर २.२ टन ह्विल लोडर	३	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटार, चितवन ।
३.	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको) २.२ टन ह्विल लोडर,	२	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. २४ गण हे.क्वा. कालिका, कास्की ।
४.	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको)	१	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ६ महेश्वरी बाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत ।
५.	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको)	१	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय, कैलाली ।
६.	२.२ टन ह्विल लोडर -२, २.२ टन ह्विल लोडर (सानो-Bob Cat)-१, ३ टन २.एक्साभेटर (चेन भएको सानो Back Hoe)-१	४	सवारी शाखा
जम्मा		१३	

गोताखोर तालिम प्राप्त स.प्र.क.हरूको परिचालन विवरण

सि.नं.	युनिटको नाम	नफ्री	कमान्डर
१.	नं. १ बराह बाहिनी मुख्यालय, सुनसरी	११	सप्रनि उमेश काफ्ले
२.	नं. २ छिन्नमस्ता बाहिनी मुख्यालय, महोत्तरी	७	सप्रनानि भक्त ब. खत्री

३.	विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटार	१४	सप्रनानि रमेश थापा
४.	नं. २४ गण हे.क्वा. कालिका कास्की	११	सप्रसनि दीपेन्द्र विष्ट
५.	नं. २० गण हे.क्वा. विपद् उद्धार	८	सप्रनानि प्रल्हाद सिलवाल
६.	नं.४२ रिजर्भ गण हे.क्वा. बाँके, शम्शेरगञ्ज	१०	सप्रसनि सट कुमार पौडेल
७.	नं. ६ महेश्वरी बाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत	९	सप्रसनि रमेश ब.थापा
८.	नं. ७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय, कैलाली	९	सप्रसनि वीरेन्द्र ब. कार्की
९.	विपद् व्यवस्थापन बेस खुर्कोट सिन्धुली	८	सप्रबह नागेश्वर चौधरी
१०.	नं.३ गण मोरङ	१	
११.	प्रस्तावित सीमा सुरक्षा गुल्म डण्डा	१	
१२.	यु.एन.मिसन	१	
१३.	सिओइ शाखा (मिसन छनौट)	१	
जम्मा		९१	

Rescue Raft र Motor Boat हरूको तैनाथी

सि.नं.	प्रदेश	युनिटको नाम	जिल्ला	सामग्रीहरूको विवरण	
				Rescue Raft	Motor Boat
१.	कोशी प्रदेश	नं. १ बराह बाहिनी	सुनसरी	३	१
२.		नं. ४ गण हे.क्वा.	सुनसरी	३	
३.		नं. ५गण	उदयपुर	२	१
४.		सुरक्षा बेस मुलघाट धनकुटा	धनकुटा	१	
५.		नं. २ गण हे.क्वा.	झापा	३	१
६.		नं. ३ गण हे.क्वा.	मोरंङ	२	१
७.		सुरक्षा बेस रामपुर	उदयपुर	१	
८.	मधेश प्रदेश	नं. २ बाहिनी छिन्नमस्ता	महोत्तरी	४	
९.		नं. ६ गण हे.क्वा.	सप्तरी	२	३
१०.		दन्तकाली विशेष कार्य तालिम शिक्षालय	सप्तरी	१	
११.		नं. ७ गण हे.क्वा.	सिराहा	२	१
१२.		नं. ८ गण हे.क्वा.	धनुषा	२	
१३.		नं. ९ गण हे.क्वा.	महोत्तरी	२	
१४.		नं. १० गण हे.क्वा.	सर्लाही	१	१
१५.		नं. ११ गण हे.क्वा.	रौतहट	२	
१६.		नं. १२ गण हे.क्वा.	बारा	२	१
१७.		नं. १३ गण हे.क्वा.	पर्सा	३	
१८.		विपद् व्यवस्थापन बेस निजगढ	बारा	१	
१९.	बागमती	नं. ३ गढीमाई बाहिनी मुख्यालय	चितवन	१	
२०.		विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय, कुरिनटार	चितवन	१४	५

२१.		नं.१४ गण	मकवानपुर	१	
२२.		प्रस्तावित विपद् व्यवस्थापन बेस कुलेखानी	मकवानपुर	१	
२३.		नं.१६ गण हे.क्वा.	सिन्धुपाल्चोक	१	
२४.		नं.१७ गण हे.क्वा. चितवन	चितवन	१	१
२५.		विपद् व्यवस्थानप बेस खुर्कोट	सिन्धुली	१	
२६.		विपद् व्यवस्थापन बेस आदमघाट	धदिङ	१	
२७.	गण्डकी	नं. २४ गण हे.क्वा.कालिका	कास्की	३	३
२८.		नं. ३१ गुल्म हे.क्वा.	पु.नवलपरासी	१	
२९.		आश्रित गुल्म म्याग्दी	म्याग्दी	१	
३०.		नं. २३ गण हे.क्वा.	तनहुँ	१	
३१.		आश्रित गुल्म लमजुङ	लमजुङ	१	
३२.	लुम्बिनी	नं. ५ बिन्ध्या बासिनी बाहिनी	रुपन्देही	१	
३३.		नं. २६ गण हे.क्वा.	प.नवलपरासी	१	१
३४.		नं. २७ गण हे.क्वा.	रुपन्देही	३	
३५.		नं. २८ गण हे.क्वा.	कपिलवस्तु	२	१
३६.		नं. २९ गण हे.क्वा.	दाङ	१	१
३७.		नं. ३० गण हे.क्वा.	बाँके	२	३
३८.		नं. ४२ रिजर्भ गण हे.क्वा.	बाँके	३	१
३९.		नं. ३१ गण हे.क्वा.बर्दिया	बर्दिया	४	१
४०.	कर्णाली	नं. ६ महेश्वरी बाहिनी	सुर्खेत	१	१
४१.		विपद् व्यवस्थापन बेस चिप्ले	सुर्खेत	१	
४२.		आश्रित गुल्म जाजरकोट	जाजरकोट	१	
४३.	सुदुर पश्चिम	नं.७ वैद्यनाथ बाहिनी	कैलाली	२	३
४४.		नं. ३४ गण हे.क्वा.	कैलाली	१	
४५.		नं. ३५ गण हे.क्वा.	कञ्चनपुर	१	
४६.		नं. ३६ गण	डोटी	१	
४७.		नं.४९गुल्म	अछाम	१	
४८.		नं. ५० गुल्म छाडरु	दार्चुला	१	
४९.		नं. ५१ गुल्म बैतडी	बैतडी	१	
५०.		नं. ५२ गुल्म	डडेल्धुरा	१	
५१.	उपत्यका	नं. २० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार)	काठमाण्डौ	२	३
जम्मा				**९६**	**३२**

विपद् प्रतिकार्यका लागि उपलब्ध उपकरण तथा सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	संस्था	उपकरण/सामग्रीको नाम	संख्या
Collapsed Structure Seacrh and Rescue			
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Petrol Chain Saw	185
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rotary Rescue Saw	129
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Reciprocating Saw	143
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Electric Chain Saw	120
५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rotary Hammer Drill	121
६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Hydraulic hand operated Combi tool	40
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Chipping Hammer (Demolition)	89
८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Circular Saw	15
९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Ventilation Duct	20
१०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Generator	39
११.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Come Along	51
१२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Crowbar	172
१३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Bolt Cutter	169
१४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Safety Goggles	432
१५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Axe with Rubber Handle	91
१६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Hammer	163
१७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Halogen/Search Light	108
१८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Hydraulic Bottle Jack	63
१९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Adjustable Wrench	35
२०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Pipe Wrench	17
२१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Sliding Ladder	76
२२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Safety Helmet	2425
२३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Hydraulic Cutter	4
२४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Stretcher	247
२५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Back Board	59
२६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Thermal Imagine Camera	9
२७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Life Detector (Snake Eye)	13
२८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rader Search Scan Camera	1
२९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Quake Alarm	7
Water Rescue Equipment			
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rescue Raft	96
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Motor Boat	31
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Life Jacket	3401
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rescue Throw Bag	856

५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rafting Helmet	329
६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Life Buoy	217
Fire Fighting Equipment			
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Self Contained Breathing Apparatus with Oxygen Cylinder	74
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Blanket	220
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Back Fire Pump	83
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Portable Fire Pump	14
५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Boot	482
६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Helmet	290
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Safety Glasses	60
८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Gas Mask Without Oxygen	176
९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Suit	291
१०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Ball	41
११.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Rope	25
१२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Breathing Masks with filter	6
१३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Axe	7
१४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Multi Gas Detector	13
१५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Rope Ladder	1
१६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Swatter	283
१७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Rake	220
१८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Beater	59
१९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fire Rake Hoe	187
Rope Rescue Equipment			
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Static Rope	172
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Dynamic Rope	115
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rock Helmet	287
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Tape Selling/Prussic	244
५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Pulley (Small/Big)	162
६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Jammer	272
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Mitten	272
८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Seat Harness	328
९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Cheats Harness	130
१०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Combine Harness	133
११.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Figure 8 Carabiner	489
१२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Auto lock Carabiner	286
१३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Screw carabineer	456
१४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Plain Carabineer	259

१५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rock Hammer	20
१६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Rock Shoe	64
Deep Diving Equipment			
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Air Compressor	२०
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Boot	३०
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Dive Mask//Face Mask	७७
३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Hoods	३७
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Fins	५८
५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Wet Suit	८५
६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Gloves for Wet Suit	४६
७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Boot for Wet Suit	३५
८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Weight Belt And Weight	४३
९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Dry suit	५१
१०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Gloves For Dry Suit	५०
११.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Communication Set Batteries	२५
१२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Diver Full Face SCUBA Dive Mask with Communication Unit	२८
१३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Diver Communication Unit Single Channel	३२
१४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Under water communication Accessories digital single channel Transceiver Unit	२७
१५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Divers Kayak	८
१६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Searh Light	४२
१७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Steel Tank	५०
१८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Snorkel	३५
१९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Regulator	५५
२०.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Knives	३४
२१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Pressure Guage	५२
२२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Pro-Valve for Cylinder	५९
२३.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Depth Gauge	१७
२४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Pressure Guage tube for Breathing	३६
२५.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Duffle Bag	३७
२६.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Back Inflation diving system	६०
२७.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Sinker	१०
२८.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Life Line	२६
२९.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	Divers Back Pack	१४

Disaster Relief System (DRS) Container को वितरण

सि.नं.	प्रदेश	कार्यालयको नाम	जिल्ला	कन्टेनर संख्या
१.	कोशी प्रदेश	नं.१ बराह बाहिनी मुख्यालय	सुनसरी	२
२.	मधेश प्रदेश	दन्तकाली विशेष कार्य तालिम शिक्षालय	सप्तरी	१
		नं.६ गण हे.क्वा.	सप्तरी	२
३.	बागमती प्रदेश	विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय	चितवन	१
		नं.१६ गण हे.क्वा.	सिन्धुपाल्चोक	२
		नं.१८ गुल्म हे.क्वा.	दोलखा	३
		नं.२० गुल्म हे.क्वा.	रसुवा	२
		सुरक्षा बेस लामोसाँघु	सिन्धुपाल्चोक	१
४.	गण्डकी प्रदेश	आश्रित गुल्म लमजुङ	लम्जुङ	२
		आश्रित गुल्म म्याग्दी	म्याग्दी	३
		नं.२९ गुल्म हे.क्वा.	गोर्खा	२
		नं.३२ गुल्म हे.क्वा.	मनाङ	१
५.	लुम्बिनी प्रदेश	नं.२९ गण हे.क्वा. दाङ	दाङ	१
६.	सुदूरपश्चिम प्रदेश	नं.७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय	कैलाली	३
		नं.४४ गण हे.क्वा.	दार्चुला	२
		जम्मा कन्टेनर		**२८**

गृह मन्त्रालय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणद्वारा प्राप्त Mass Casualty Vehicle र Ambulance को वितरण

सि.नं.	सवारी साधनकोनाम	सवारी साधन रहेको स्थान
१.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	नं.१ बराह बाहिनी मुख्यालय सुनसरी
२.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	नं.२ छिन्नमस्ता बाहिनी मुख्यालय महोत्तरी
३.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	विपद् व्यवस्थापन ता. शि. कुरिन्टार
४.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	नं.४ मुक्तिनाथ बाहिनी मुख्यालय कास्की
५.	A Class Ambulance	मध्य पश्चिम क्षेत्रीय अस्पताल बाँके
६.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	नं.६ महेश्वरी बाहिनी मुख्यालय सुर्खेत
७.	A Class Ambulance र Mass Casualty Vehicle	नं.७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय कैलाली
८.	A Class Ambulance	नेपालएपिएफ अस्पताल बलम्बु
९.	Mass Casualty Vehicle	नं.५ विन्ध्या वासनी बाहिनी रुपन्देही
१०.	Mass Casualty Vehicle	नं.२० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार)

१४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

क्र.सं.	संस्था	उपकरण/सामग्रीहरूको विवरण	संख्या
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	Blanket	7,895
२		Tarpaulin	37,470
३		Utensil set	4,418
४		Bucket	12,321
५		Print cloth	15,288
६		Teri cotton cloth	8,481
७		Plain cloth	22,896
८		Suiting cloth	10,418
९		Saree (Print/Cotton)	3,151
१०		Male Dhoti	19,164
११		Packaging bag	10,375
१२		Rope	13,487
१३		Mosquito Net	13,880
१४		Dignity Kits	2,050
१५		Hygiene Kits	1,410
१६		Health Kits	1,601
१७		Dead Body Bag	1,671
१८		Eva foam mat	5,336

विपद् प्रतिकार्यको लागि दक्ष जनशक्तिको विवरण

क्र.सं	जनशक्ति विवरण	जनशक्ति रहेको स्थान (केन्द्र, तथा जिल्ला शाखा)
१	Community Action for Disaster Response in Emergency (CADRE)	1072
२	First Aid Trained	1041
३	Advance First Aider	406
४	District Disaster Response Team	2024
५	National Disaster Response Team (NDRT Induction), WASH, Relief assessment)	382
६	WASH Response Team- (WRT)	59
७	Public Health in Emergency	30
८	Shelter and Camp management trained	93
९	CVA trained for cash feasibility, market survey and cash implementation	102
१०	Restoring family links (77 districts)	102
११	Assessment Coordination Team (ACT)	84
१२	Protection Gender and Inclusion-PGI trained	176

१३	Red Cross Emergency Clinic (RCEC)	50
१४	Emergency Response team (ERT)	28
१५	Disaster Assessment	184
१६	Regional Disaster Response Team (RDRT)	68
१७	Psychological Support (PSS)	202
१८	Dead Body Management (DBM)	76

अनुसूची २: देशमा रहेका स्वयंसेवकको विवरण

कोशी प्रदेश	मधेश प्रदेश	बागमती प्रदेश	गण्डकी प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	कर्णाली प्रदेश	सुदूरपश्चिम प्रदेश
१००९४४	७७९९	२२९४७	२१५१७	११९९२	४२४९	७८८९

अनुसूची ३: सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग, सुरक्षा निकाय तथा सहयोगी निकायका विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको सम्पर्क विवरण

१ गृह मन्त्रालय

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल	सहनेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
१	**बन्दोबस्ती** (Emergency Logistic)	गृह मन्त्रालय	9841558010	neocmoha@yahoo.com Mr. Rama Acharya	विश्व खाद्य कार्यक्रम WFP	9851220123	ratindra.khatri@wfp.org Ratindra Khatri

२ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल	सहनेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
१	**स्वास्थ्य** (Health)	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	9841642903 9851054699	यशोदा अर्याल महाशाखा प्रमुख स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा aryal.yeshoda@gmail.com डा. समिरकुमार अधिकारी प्रमुख, स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO)	9802300664 9801010010	डा. एलिसन गोकोटानो टिम लिड, WHO Health Emergencies gocotanoa@who.int **डा. सुबास न्यौपाने** NPO-PPM neupanesub@who.int

				adhikarispk@gmail.com heocmohp@gmail.com			
२	**पोषण** (Nutrition)	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	9851147361/ 9841327361	Thapalila20@gmail.com Lila Bikram Thapa	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF)	9851088567	ansharma@unicef.org Anirudra Sharma

३ खानेपानी मन्त्रालय

क.सं.	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल	सहनेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
२	खानेपानी सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन (WASH)	खानेपानी मन्त्रालय	9851126245 9851244520	तीर्थ खत्री ktiresh@gmail.com; प्रभात श्रेष्ठ shres_prabhat@yahoo.com; 'mows.seiu@gmail.com'	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF)	9851248283	अरिनीता श्रेष्ठ amaskeyshrestha@unicef.org

४ कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

सम्पर्क फोन	इमेल	सहनेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
सबनम शिवाकोटी 9851244238	shabnam.shivakoti@gmail.com	FAO, WFP	FAO: Dr. Binod Sah 9851092581	binod.saha@fao.org
डा. अरूण प्रकाश भट्ट 9843505610	apbhatta@gmail.com		FAO: Thakur Prasad Chauhan 9851146359	thakur.chauhan@fao.org
सुजित पौडेल 9846641475	poudelsujit@gmail.com		WFP: Haile Aberra 9851373885	haile.aberra@wfp.org
			WFP: Krishna Bahadur Jogi 9851373969	krishna.jogi@wfp.org

५ शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

संस्था	**सम्पर्क व्यक्ति**	**सम्पर्क नं.**	**इमेल**
शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	गौरीशंकर पाण्डे	९८४१३७९३६९	ggspandey01@gmail.com
शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र	अर्जुन ढकाल	९८४६२७८७५४	arjundhakal@yahoo.com
संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष (UNICEF)	सविना जोशी	९८५१०६४२०७	sajoshi@unicef.org
Save the Children	लक्ष्मी पौड्याल	९८५११६४९०८	Laxmi.paudyal@savethechildren.org

६ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय

क.सं.	सम्पर्क फोन	इमेल	सहनेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
१	9841028510	anil.dutta@nepal.gov.np Mr. Anil Kumar Dutta, Joint Secretary, MOCIT	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	9841623774	shrawan.shrestha@wfp.org Mr. Shrawan Kumar Shrestha, IT Operation Officer, WFP

७. शहरी विकास मन्त्रालय

S.No.	Agency	Name of focal person	Designation	Contact number	E-mail
1	MOUD	Dilip Bhandari	Joint Secreatary (Technical)	9849378319	dilipbhandari93@gmail.com
	DUDBC	Machhakaji Maharjan	Deputy-Director General	9851113190	kajimacha123@gmail.com
	DUDBC	Mira Gyawali	Senior Divisonal Engineer	9841312742	mgb435@hotmail.com
	MOUD	Chandra Shekhar Mahto	Senior Divisional Engineer	9851205497	mahtocs@gmail.com
2	Nepal Red Cross Society (NRCS)	Manishraj Timsina	Shelter Coordinator	9843588311	manish.timsina@nrcs.org
		Buddhi Sagar Shrestha	Director	9803202129	sagar.SHRESTHA@nrcs.org
	IFRC	Herve Gazeau	Program Co-ordinator	9851221996	herve.gazeau@ifrc.org
		Prajwal Acharya	DRM Manager	9851215946	prajwal.acharya@ifrc.org
3	IOM	Dipina Sharma	National Project Officer	9801023982	dsharma@iom.int
		Ruchi Thapa		9841365316	ruthapa@iom.int
4	NHSRP	Reshma Shrestha	National technical Coordinator	9810330774	reshma.shrestha@crs.org
		Rijan Gajurel		9851114937	rijan.gajurel@hrrpnepal.org
5	NSET	Ranjan Dhungel		985121259	rdhungel@nset.org.np

				7	
		SuryaNarayan Shrestha		9851103625	sshrestha@nset.org.np
6	Plan International Nepal	Bhusan Aryal	Construction Specialist	9801243784	bhusan.aryal@plan-international.org
7	Save the Children	Hemanta Dangal	Humanitarian Manager	9851323264	hemanta.dangal@savethechildren.org
		Ananda Sapkota		9851229836	ananda.sapkota@savethechildren.org
		Rabin Dahal		9841460395	rabin.dahal@savethechildren.org
8	World Vision Intl	Dhruba Gurmachhan		9851016290	Dhruba_Gurmachhan@wvi.org
		Udaya Bikram Thapa	National Infrastructure Specialist	9852680087	udaya_thapa@wvi.org
9	UNICEF	Ashim Shrestha		9851024987	ashrestha@unicef.org
		Sunita Shrestha		9851107902	-
10	Action Aid Nepal	Pratap Maharjan	DRR and Humanitarian Specialist	9849188904	pratap.maharjan@actionaid.org
		Mahesh Badal			Mahesh.badal@actionaid.org
11	CARE Nepal	Suraj Shrestha	Sr. Technical Manger	9851161870	surajshrestha@care.org
12	Mercy Crops	Santosh Pandey			spandey@mercycorps.org
		Cecial Adhikari		9844487213	cadhikari@mercycorps.org
13	DanChurch Aid (DCA)	Dinesh Gurung		9851094008	digu@dca.dk
14	United Mission To Nepal	Kshitiz Prasain	Liason Lead	9851034148	kshitiz.prasain@umn.org.np
15	Lutheran World Federation	Gopal Dahal		9851016527	gopal.dahal@lutheranworld.org
16	People in Need	Sabin Adhikari		9851223043, 9803674765	rajesh.rai@peopleinneed.cz
		Astha.pradhanang		9860505235	astha.pradhanang@peopleinneed.cz

17	LUMANTI	Lajana Manandhar		9851035594	lajana.manandhar@gmail.com
18	UN-Habitat	Milan Pandey			milan.bagale@un.org
		Pragya Pradhan		9851192575	pragya.pradhan@un.org
19	CRS	Uttam Paudel	Emergency and Recovery Manager	9851239877	uttam.paudel@crs.org
		Arun Sharma	Project Manger	9842055468	arun.sharma@crs.org
20	UNOPS	Komal Karki		9851216520	KarkiK@unops.org
21	CARITAS	Arpana Karki		9801317467	Arpana Karki <arpana@caritas.org.np>
22	Habitat for Humanity	Rupendra Basnet	DRR Manager	9801132486	rbasnet@habitatnepal.org
		Abhisek Shrestha	Housing Manager	9801142032	ashrestha@habitatnepal.org
23	AWO international	Surendra Gautam		9849485774	surendra.gautam@awointernational.org
		Mukund KC		9868722444	mukund.siagh@awointernational.org
24	UNDP	Sudhir Kumar			sudhir.kumar@undp.org
		Binda Magar		9851029459	binda.magar@undp.org
		Siddartha Sharma		9851121071	siddhartha.sharma@undp.org
25	Handicap International	Bidur Regmi	Program manager	9851065484	-
26	UN Women	Sama Shrestha		9851010865	sama.shrestha@unwomen.org
27	UNFPA	Neelam Parajuli Khanal	Humanitarian Specialist	9801247857	parajulikhanal@unfpa.org
28	Chaudhary Foundation	Merina Ranjit		9813453816	merina@cgnsb.org
		Amir Thapa		9849201972	amir.thapa@chaudharyfoundation.org>
29	OXFAM	Anjil Adhikari		9841784026	aadhikari@oxfam.org.uk
30	CSRC	Jagat Deuja		9851015145	deujaj@csrcnepal.org
31	WFP	Ratindra Khattri		9801083546	ratindra.khatri@wfp.org
32	Miyamoto	Jini Agrawal			jagrawal@miyamotointernational.c

	International				om
33	Himalya Ojha	Islamic Relief			himalay.ojha@islamic-relief.org.np
34	Bjorn Soderberg	Build Up Nepal		9801101063	bjorn@buildupnepal.com
35	Shree Bhakta Basnet	Welt Hunger Hilfe		9851155498	Shreebhaktabasnet@welthungerhilfe.de

८ सशस्त्र प्रहरी बल

सि.नं.	कार्यालयको नाम र स्थान	कमान्डर
१.	स.प्र.बल, नेपाल नं. १ बराह बाहिनी मुख्यालय,सुनसरी	सप्रनाउ लोकेन्द्र सुब्बा
२.	स.प्र.बल नेपाल नं. २ छिन्नमस्ता बाहिनी मुख्यालय, महोत्तरी	सप्रसनि दिलिप हायु
३.	स.प्र.बल नेपाल नं. ३ गढिमाई बाहिनी मुख्यालय, मकवानपुर	सप्रनाउ सुदन आचार्य
४.	स.प्र.बल, नेपाल नं. ४ मुक्तिनाथ बाहिनी मुख्यालय, कास्की (नं. २४ गण हे.क्वा. कालिका, कास्कीमा रहेको)	सप्रनि विश्वराज त्रिपाठी
५.	स.प्र.बल, नेपाल नं. ५ विन्ध्या वासिनी बाहिनी मुख्यालय, रुपन्देही (प्रदेश स्तरीय विपद् व्यवस्थापन बेस शम्शेरगञ्जमा रहेको)	सप्रनाउ संदिप कुमार अर्याल
६.	स.प्र.बल नेपाल, नं. ६ महेश्वरी बाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत	सप्रनानि चेतन रास्कोटी
७.	स.प्र.बल, नेपाल नं. ७ वैद्यनाथ बाहिनी मुख्यालय, कैलाली	सप्रनाउ दुर्गा प्रसाद भट्ट
८.	स.प्र.बल, नेपाल नं. ९ पशुपतिनाथ बाहिनी मुख्यालय, काठमाण्डौको	सप्रनाउ रामचन्द्र खिउजु
९.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय, कुरिनटार	सप्रउ जनकराज बस्नेत
१०.	स.प्र.बल, नेपाल नं. २० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार) काठमाण्डौको	सप्रनाउ कृष्ण प्रसाद अर्याल
११.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस मुलघाट, धनकुटा	सप्रनि सुमन रानाभाट
१२.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस निजगढ, बारा	सप्रनाउ दिनेश शर्मा
१३.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस आदमघाट धादिङ	सप्रनाउ तुला बहादुर चौधरी
१४.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस खुर्कोट सिन्धुली	सप्रनि साइमन श्रेष्ठ
१५.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस कुलेखानी, मकवानपुर	सप्रनि आलोक बस्नेत
१६.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस नारच्याङ,म्याग्दी	सप्रनि उमेश ढकाल
१७.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस ज्वालामाई, दाङ	सप्रनि केश बहादुर बुढा
१८.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस चिप्ले, सुर्खेत	सप्रनि देवसिह भाट
१९.	स.प्र.बल, नेपाल विपद् व्यवस्थापन बेस अमरगढी, डडेलधुरा	सप्रनि गोविन्द प्र. लामिछाने

अनुसूची ४: नेपाल प्रहरीका निकायहरुमा रहेका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यरत कार्यालय	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.
१.	का.उ.प्र.का. रानीपोखरी	प्र.नि.	शंकर प्रशाद आचार्य	का.उ.प्र.का. रानीपोखरी	९८५८०९०५८१	०१-५७२१०१५
२.	का.उ.ट्रा.प्र.का. रामशाहपथ	प्र.नि.	जितेश दाहाल	का.उ.ट्रा.प्र.का	९८५२०९०२०१	०१-५३३१४३३
३.	त्रि.अ.वि.सु.का. गौचर	प्र.उ.	गोबिन्द अधिकारी	त्रि.अ.वि.सु.का.गौचर	९८५१२८०५०१	९८५१२८३२४०
४.	जि.प्र.प. काठमाण्डौ	प्र.नि.	डिल्ली बहादुर खड्का	जि.प्र.परिसर काठमाण्डौं	९८५१०९४६२७	९८५१२८३०१२
५.	जि.प्र.प.ललितपुर	प्र.नि.	अभिषेक चन्द	जि.प्र.प.ललितपुर	९८५१२८१०६०	९८५१२८४२५३
६.	जि.प्र.परिसर, भक्तपुर	प्र.नि.	किशोर ढुंङ्गाना	जिल्ला प्रहरी परिसर भक्तपुर	९८४१२९२४६६	९८५१२८३०२०
७.	का.उ.प्र.शिक्षालय,महाराजगञ्ज	प्र.नि.	अनिश खड्का	का.उ.प्र.शिक्षालय, महाराजगञ्ज	९८५१२८४९४९	९८५१२३३५१२
८.	सर्वोच्च अदालत समन्वय तथा सप्रई रामशाहपथ काठमाण्डौ	प्र.ना.उ.	नारायण प्रशाद अधिकारी	सर्वोच्च अदालत समन्वय तथा सप्रई रामशाहपथ काठमाण्डौ	९८५१२८१६५४	९८५१२८८३००
९.	का.उ.स.प्र.गण नं.२, महाराजगञ्ज	प्र.नि.	दिपेन्द्र अधिकारी	का.उ.स.प्र.गण नं.२, महाराजगञ्ज	९८५१२८१०५४	०१-४५१४१४५
१०.	का.उ.वि.सु.प्र.गण, त्रिपुरेश्वर काठमाण्डौ	प्र.नि.	खिम बहादुर खड्का	का.उ.वि.सु.प्र.गण, त्रिपुरेश्वर काठमाण्डौ	९८५१२८३१०४	९८५१२८३०१५
११.	नेपाल प्रहरी सिंहदरवार सुरक्षा गण	प्र.नि.	केदारमान दोङ	नेपाल प्रहरी सिंहदरवार सुरक्षा गण	९८५१२८१४४८	९८५१२८३०२५
१२.	नेप्रअ. गुल्म जगन्नाथदेवल	प्र.नि.	सुर्य प्रसाद पौडेल	नेप्रअ. गुल्म जगन्नाथदेवल	९८५१२८२४३८	९८५१२८३००१
१३.	नेपाल प्रहरी नारायणहीटी सुरक्षा गारद गुल्म, नारायणहीटी	प्र.नि.	सबिन कुमार संग्रौला	नेपाल प्रहरी नारायणहीटी सुरक्षा गारद गुल्म, नारायणहीटी	९८५१२८२६४१	९८५१२८७००१
१४.	नेपाल पुलिस स्कुल सामाखुसी	प्र.नि.	उमेशमान अमात्या	नेपाल पुलिस स्कुल सामाखुसी	९८५१२८२६२५	९८५१२८४२४०
कोशी प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगर	प्र.नि.	शन्तोष कु.बुढाथोकी	कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगर	९८४१३८७३७७	०२१-४३७००१ ९८५२०९०१९९

२.	जिप्रका झापा	प्र.नि.	ढुण्डिराज गिरी	जिप्रका झापा	९८५२६७८८८०	९८५२६७१५५५
३.	जिप्रका ईलाम	प्र.नि.	राजेन्द्र पौडेल	जिप्रका ईलाम	९८५२६९०१५५	९८५२६९००३०
४.	जिप्रका पाँचथर	प्र.नि.	सुमित कुशवाहा	जिप्रका पाँचथर	९८५१२९४९३४	९८५२६८११२२
५.	जिप्रका ताप्ले.	प्र.नि.	कमल ब.लुङगेली	जिप्रका ताप्ले.	९८५१२८५०७६	९८५२६९००५२
६.	जिप्रका मोरङ	प्र.नि.	किशोर तामाङ	जिप्रका मोरङ	९८५१२८२६८५	९८५२०२६७५०
७.	जिप्रका सुनसरी	प्र.नि.	बबिन राई	जिप्रका सुनसरी	९८४३५८६०५५	९८५२०९०१२७
८.	जिप्रका धनकुटा	प्र.नि.	होमप्रसाद अधिकारी	जिप्रका धनकुटा	९८५२६८३४५६	९८५२०९०१६७
९.	जिप्रका तेह्रथुम	प्र.नि.	विद्या सागर मेहत्ता	जिप्रका तेह्रथुम	९८५१२८१०६२	९८५२०६०१९९
१०.	जिप्रका संखुवा.	प्र.नि.	राम कु.लामिछाने	जिप्रका संखुवा.	९८५१२८२०७६	९८५२०९०१८१
११.	जिप्रका भोजपुर	प्र.नि.	विशाल लिम्बु	जिप्रका भोजपुर	९८५१२९३९६६	९८५२०९०१४८
१२.	जिप्रका उदयपुर	प्र.नि.	रोशन थापा	जिप्रका उदयपुर	९८४९२८४९८६	९८५२८३५२७७
१३.	जिप्रका खोटाङ	प्र.नि.	टिका राज बराल	जिप्रका खोटाङ	९८५४०९०८२६	९८५२८४९१२९
१४.	जिप्रका ओढु	प्र.नि.	विकाश राई	जिप्रका ओढु	९८५२६९०२७४	०३७-५२०१९९
१५.	जिप्रका सोलु	प्र.नि.	अनिल कु.मिश्र	जिप्रका सोलु	९८६४५१२४६७	९८५२८९०१९९
१६.	कोशी प्रदेश विपद व्यवस्थापन गुल्म चन्द्रगढी झापा	प्र.नि.	अशोक कु. यादव	कोशी प्रदेश विपद व्यवस्थापन गुल्म चन्द्रगढी झापा	९८५१२८३२५८	९८५२६७८८८२
मधेश प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	म.प्र. प्र.का. जनकपुर	प्र.नि.	शेखर जंग थापा	म.प्र. प्र.का. जनकपुर	९८५१२८२७९८	९८५४०२९७४२
२.	जि.प्र.का. सप्तरी	प्र.नि.	सरोज खनाल	जि.प्र.का. सप्तरी	९८५१२९४९३३	९८५२८९०२७०
३.	जि.प्र.का. सिरहा	प्र.नि.	हेमन्त राई	जि.प्र.का. सिरहा	९८६०४०४८१२	९८५२८९०३७७
४.	जि.प्र.का. धनुषा	प्र.नि.	विनय कुमार सिंह	जि.प्र.का. धनुषा	९८४४११५६११	९८५४००९४०७
५.	जि.प्र.का. महोत्तरी	प्र.नि.	लोक कृष्ण दाहाल	जि.प्र.का. धनुषा	९८५१२८४८९२	९८५४०३२४५५

६.	जि.प्र.का.सर्लाही	प्र.ना.उ	दिपक श्रेष्ठ	जि.प्र.का. सर्लाही	९८५७०९०३९९	९८५४०५६२२२
७.	जि.प्र.का. रौतहट	प्र.नि.	राकेश राई	जि.प्र.का. रौतहट	९८५१२८१०९२	९८५५०४०९९९
७.	जि.प्र.का. बारा	प्र.नि.	योगेन्द्र राई	जि.प्र.का. बारा	९८४०२९०९७४	९८५५०४८१६६
९.	जि.प्र.का. पर्सा	प्र.नि.	ज्ञानेन्द्र चन्द	जि.प्र.का. पर्सा	९८५१०००५१४	९८४२६४९९५९
बागमती प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	बा.प्र.प्र.का.हेटौडा	प्र.नि.	बिदुर चन्द्र अधिकारी	बा.प्र.प्र.का.हेटौडा	९८४१७३१६५१	९८५५०९००००
२.	जि.प्र.का.मकवानपुर	प्र.नि.	बिक्रम खड्का मगर	जि.प्र.का. मकवानपुर	९८५१२८४१२७	९८५५०७९३९९
३.	जि.प्र.का.चितवन	प्र.नि.	शैलेन्द्र कुमार खड्का	जि.प्र.का. चितवन	९८६५१६८५२०	९८५५०९०१३३
४.	जि.प्र.का.धादिङ	प्र.नि.	नन्द किशोर प्रसाद चौहान	जिल्ला प्रहरी कार्यालय धादिङ	९८५१२९०१७४	९८५१२८३४८०
५.	जि.प्र.का.नुवाकोट	प्र.नि.	बिनोद ढकाल	जि.प्र.का.नुवाकोट	९८५१२८३५६२	९८५१२८२८११
६.	जि.प्र.का.रसुवा	प्र.नि.	नेत्र प्रसाद पौडेल	जि.प्र.का.रसुवा	९८५१२५४९६०	९८५१२८२८०१
७.	जि.प्र.का.काभ्रे	प्र.नि.	धर्मेन्द्र अकौलिया	जि.प्र.का. काभ्रे	९८५१२८१७८०	९८५११२३८०५
८.	जि.प्र.का.सि.पा.	प्र.नि.	कमल बिष्ट	जि.प्र.का.सि.पा.	९८४१२८७३२९	९८५१२८०३७४
९.	जि.प्र.का.दोलखा	प्र.नि.	जीवन श्रेष्ठ	जि.प्र.का.दोलखा	९८५१०१३१७१	९८५४०९०१८२
१०.	जि.प्र.का.रामेछाप	प्र.नि.	रञ्जन कुमार गिरी	जि.प्र.का. रामेछाप	९८५४०४११२३	९८५४०४०७०६
११.	जि.प्र.का.सिन्धुली	प्र.नि.	केशव कुमार कटवाल	जि.प्र.का.सिन्धुली	९८५४०४५७९९	९८५४०९०१३३
१२.	बा.प्र.वि.व्य.गुल्म हेटौडा	प्र.नि.	चुडा कुमारी खड्का	बा.प्र.वि.व्य.गु.हेटौडा	९८५१२२३७५१	९८५५०११९५०
गण्डकी प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	ग.प्र.प्र.का. पोखरा	प्र.ना.उ.	प्रकाश श्रीमल	ग.प्र.प्र.का. पोखरा	९८५१२८१२५०	९८५६०२८४३३
२.	ने.प्र.प्र.का.पोखरा	प्र.नि.	आनन्द बस्नेत	ने.प्र.प्र.का.पोखरा	९८५६०९०१५३	९८५६०२७८३७
३.	ग.प्र.प्र.ता.के. पोखरा	प्र.नि.	सागर तिमिल्सिना	ग.प्र.प्र.ता.के. पोखरा	९८५६०९०५६६	९८५६०६८१२१

४.	ग.प्र.प्र. गण पोखरा	प्र.नि.	प्रताप पौडेल	ग.प्र.प्र. गण पोखरा	९८५१२८३१८४	९८५६०९०१६०
५.	ने.प्र.वि.सु. गण	प्र.ना.उ.	श्यामु अर्याल	ने.प्र.वि.सु. गण	९८५६०३३८३३	९८५६०९०५२५
६.	जि.प्र.का. कास्की	प्र.नि.	भुवन बराम	जि.प्र.का. कास्की	९८५१२८४८२१	९८५६०३९५९९
७.	जि.प्र.का. तनहुँ	प्र.नि.	दिलिप कुमार हुमागाई	जि.प्र.का. तनहुँ	९८५१२८१०२७	९८५६०९०१७८
८.	जि.प्र.का. गोरखा	प्र.नि.	शेखर खड्का	जि.प्र.का. गोरखा	९८५१२८४४०३	९८५६०९०२५५
९.	जि.प्र.का.स्याङजा	प्र.नि.	उत्तम कुमार जि.सी.	जि.प्र.का. स्याङजा	९८५१२८२४२५	९८५६०९०१६२
१०.	जि.प्र.का. न.प.पूर्व	प्र.नि.	कमल परियार	जि.प्र.का. न.प.पूर्व	९८५७०९०४०७	९८५७०९०३४४
११.	जि.प्र.का. बाग्लुङ	प्र.नि	बसन्त बहादुर भुजेल	जि.प्र.का. बाग्लुङ	९८५६०९०४९१	९८५७६२००००३
१२.	जि.प्र.का. म्याग्दी	प्र.नि.	कुमार गुरुङ	जि.प्र.का म्याग्दी	९८६५८६७८८०	९८५७६४०४४४
१३.	जि.प्र.का. लमजुङ	प्र.नि.	मेघनाथ चापागाई	जि.प्र.का. लमजुङ	९८५७०९००७८	९८५६०४५६९९
१४.	जि.प्र.का. पर्वत	प्र.नि.	अविनाश दिप जि.सी.	जि.प्र.का. पर्वत	९८५७०६५२७०	९८५७६३०५५१
१५.	जि.प्र.का. मनाङ	प्र.नि.	विजयराज तिमील्सीना	जि.प्र.का. मनाङ	९८५१०९२३५९	९८५६०४९२९९
१६.	जि.प्र.का. मुस्ताङ	प्र.नि.	मिलनबहादुर बि.क	जि.प्र.का. मुस्ताङ	९८५१२८१०६३	९८५७६५०३९९
१७.	ग.प्र.वि.व्य. गुल्म	प्र.नि.	बाबुराम बस्नेत	ग.प्र.वि.व्य. गुल्म	९८५७६२५३४५	९८५७६२०३४५
लुम्विनी प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	जि.प्र.का. नवलपरासी (बसुप)	प्र.नि.	प्रकाश भुसाल	जि.प्र.का. नवलपरासी (ब.सु.प.)	९८५१२९४९२३	९८५७०९१२०० ९८५७०४५४०३
२.	जि.प्र.का. रुपन्देही	प्र.नि.	किशोर के.सी.	जि.प्र.का. रुपन्देही	९८५१२८३९४२	९८५७०९०४८२
३.	जि.प्र.का. कपिलवस्तु	प्र.ना.उ.	हरि बहादुर वली	जि.प्र.का. कपिलवस्तु	९८५७०५०९३७	९८५७०९०३५३
४.	जि.प्र.का. दाङ	प्र.नि.	सुशान्त मिश्र	जि.प्र.का. दाङ	९८५१२८१०८६	९८५७८९०१०१
५.	जि.प्र.का.बाँके	प्र.नि.	सुजन शाह	जि.प्र.का.बाँके	९८५७८९०४८९	९८५८०९०११०
६.	जि.प्र.का. बर्दिया	प्र.नि.	चक्र बहादुर देउवा	जि.प्र.का. बर्दिया	९८६५६०५२८२	९८५८०९०१०१

७.	जि.प्र.का.पाल्पा	प्र.नि.	श्रीराम भट्ट	जि.प्र.का.पाल्पा	९८४६२७१६२३	९८५७०६०३००
८.	जि.प्र.का. गुल्मी	प्र.उ.	शंकर पोखेल	जि.प्र.का. गुल्मी	९८५७०६७१२९	९८५७०६१७१०
९.	जि.प्र.का अर्घाखाँची	प्र.नि.	दिपेन्द्र रावल	जि.प्र.का. अर्घाखाँची	९८४१३६२१३४	९८५७०६६०९९
१०.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्युठान	प्र.नि.	हुमानन्द खनाल	जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्युठान	९८५७०९०९६६	९८५७८३७०४९
११.	जि.प्र.का. रोल्पा	प्र.नि.	राम नारायण गुप्ता	जि.प्र.का. रोल्पा	९८५१२८१९६१	९८५७८१५८५५
१२.	जि.प्र.का. रुकुम पूर्व	प्र.नि.	सुरेश राज पन्थ	जि.प्र.का.	९८५१२८२६१७	०८८४१३०५२
कर्णाली प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय	प्र.ना.उ.	राजन कुमार गौतम	क.प्र.प्र.का.सुर्खेत	९८५८०९०१०७	९८५८०५००४३
२.	जि.प्र.का.सुर्खेत	प्र.नि.	रेवन्त सेन	जि.प्र.का.सुर्खेत	९८५७८९०३६५	९८५८०३७६७७
३.	जि.प्र.का.दैलेख	प्र.नि.	कमल प्रसाद आचार्य	जि.प्र.का. दैलेख	९८४८२२९१६८	९८५८०९०१२२
४.	जि.प्र.का.सल्यान	प्र.नि.	भवानी प्रसाद धमला	जि.प्र.का.सल्यान	९८५१२०४९५५	९८५७८५९७७७
५.	जि.प्र.का.जाजरकोट	प्र.नि.	सुनिल थापा नेपाली	जि.प्र.का.जाजरकोट	९८६१३७२२२७	९८५७८९०२०२
६.	जि.प्र.का.जुम्ला	प्र.नि.	याम बहादुर बुढा मगर	जि.प्र.का. जुम्ला	९८५७८४८४०	०८७-५२००१३
७.	जि.प्र.का.मुगु	प्र.नि.	प्रकाश सिह कार्की	जि.प्र.का.मुगु	९८५८३९०२३५	०८७-४६००९९
८.	जि.प्र.का.रुकुम पश्चिम	प्र.नि.	बिष्णु प्रसाद श्रेष्ठ	जि.प्र.का. रुकुम पश्चिम	९८५७०९११३६	९८५७८९०५५०
९.	जि.प्र.का.कालिकोट	प्र.नि.	पोषण थापा	जि.प्र.का.कालिकोट	९८५६०९०४९०	८७४४०११३
१०.	जि.प्र.का.डोल्पा	प्र.नि.	राजाराम यादव	जि.प्र.का.डोल्पा	९८५७०९१००५	९८५८३९०५८६
११.	जि.प्र.का.हुम्ला	प्र.नि.	नरेन्द्र ब.चन्द	जि.प्र.का.हुम्ला	९८५१२८५३१९	९८५८३२२०४५
१२.	क.प्र.प्र.बि.व्य.गुल्म,जुम्ला	प्र.नि.	लोक बहुदर सिंह	क.प्र.प्र.बि.व्य.गुल्म,जुम्ला	९८६५३६८८४१	९८५८३९००१०
सुदूरपश्चिम प्रदेशमा रहेका प्रहरी निकायहरुका विपद् फोकल पर्सनहरुको सम्पर्क विवरण						
१.	सु.प.प्र.प्र. कार्यालय धनगढी	प्र.ना.उ.	भरत बहादुर चौधरी	सु.प.प्र.प्र. कार्यालय धनगढी	९८५८४४०४४५	०९१-५२४९९८

२.	जिप्रका कञ्चनपुर	प्र.ना.उ.	उमेश जोशी	जिप्रका कञ्चनपुर	९८५१२८१२६१	९८५८७५०९१७
३.	ने.प्र.रा.सु.तथा ट्रा.व्य.कार्यालय अत्तरीया	प्र.ना.उ.	अनिल कुमार उप्रेती	ने.प्र.रा.सु.तथा ट्रा.व्य.कार्यालय अत्तरीया	९८५१२८१४६९	९८५८४२५०२९
४.	जिप्रका डोटी	प्र.ना.उ.	भिमलाल भट्टराई	जिप्रका डोटी	९८५७७०९१११	९८५८४२०१९९
५.	ने.प्र.प्र.का. महेन्द्रनगर	प्र.नि.	राजेन्द्र बहादुर चन्द	ने.प्र.प्र.का. महेन्द्रनगर	९८५८४९००२२	९८५८४२४९००
६.	ने.प्र.वि.सु. गण महेन्द्रनगर	प्र.नि.	रोहित कुमार शाही	ने.प्र.वि.सु. गण महेन्द्रनगर	९८६८०८९४९३	०९९४१७०३४
७.	सु.प.प्र.प्र.तालिम केन्द्र दिपायल	प्र.नि.	भरत राज गिरी	सु.प.प्र.प्र.तालिम केन्द्र दिपायल	९८५१२८८३३३	९८५८४९००८४
८.	सु.प.प्रदेश प्रहरी गण धनगढी,कैलाली	प्र.नि.	लोकेन्द्र बहादुर सिंह	सु.प.प्रदेश प्रहरी गण धनगढी,	९८४१३७३७१५	९८५८४८२१८८
९.	जि.प्र.का.कैलाली	प्र.नि.	गंगादत्त बडु	जि.प्र.का.कैलाली	९८५१२८१०२८	९८५८४९०१२१
१०.	सु.प.प्र.प्र. अस्पताल धनगढी	प्र.नि.	खडक बहादुर भुत्याल	सु.प.प्र.प्र. अस्पताल धनगढी	९८४८५२२२४१	९८५८४९००९०
११.	जिप्रका अछाम	प्र.नि.	राजेन्द्र साउँद	जिप्रका अछाम	९८४८५९४३६३	०९७-६२०१९९
१२.	जिप्रका बाजुरा	प्र.नि.	दान सिंह भण्डारी	जिप्रका बाजुरा	९८५८७९०२९७	९८५८४८५६२२
१३.	जिप्रका बाझाङ	प्र.नि.	व्यापक चन्द्र शाह	जिप्रका बझाङ	९८५१११५५८८	
१४.	जि.प्र.का. डडेल्धुरा	प्र.नि.	कुसुम नायक	जि.प्र.का. डडेल्धूरा	९८५१२८१०९८	९८५८७९००७०
१५.	जिप्रका बैतडी	प्र.नि.	खेम बिक्रम के.सी.	जिप्रका बैतडी	९८४८७२४६१८	०९५-५२०११९
१६.	जिप्रका दार्चुला	प्र.नि.	गोविन्द प्रसाद भण्डारी	जिप्रका दार्चुला	९८४००६९४९९	९८५८७८३०५०
१७.	सु.प.प्र.प्र.बिपद व्यवस्थापन गुल्म म.न.क.पु	प्र.नि.	सन्दिप चन्द्र शाह	सु.प.प्र.प्र.बिपद व्यवस्थापन गुल्म म.न.क.पु	९८५८४९०१४३	९८५८४९०१४३

अनुसूची ५: आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यरत कार्यालय	सम्पर्क नं.	कर्मचारी संख्या
१	NEOC काठमाण्डौ	उप सचिव	रमा आचार्य (सुवेदी)	९८४१५५८०१०	०१-४२००२५७	१७

कोशी प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	जिल्ला	दर्जा	नाम थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कै.
१.	मोरङ्ग)PEOC)	प्र.नि.स.	घनश्याम अधिकारी	९८४२०३९६०७९८०५९७४८७२/	०२१४७४५००-	
		प्र.ह..	बासुदेव लुईटेल	९८५२०९००४१/९८१९३१९५४०		
		स.प्र.स.ह.	सुमन खपाङ्गी	९८४९७६०४४४/९८०१५२७६७२		
		स.प्र.स.ह.	पर्वत श्रेष्ठ	९८०७०१९४५७९८६३७००८०७/		
२.	मोरङ्ग)DEOC	प्र.स.नि.	गिरीराज खतिवडा	९८४२२३८४३८/९८६१३१४६८२	०२१५७०३८३-	
		स.प्र.ह.	शोभितमान कार्की	९८४५४३१०९४९८२०९०१४३९/		
		प्रह.स.	एल्जिना कार्की	९८६२९१२९४९/९८१७७६४९०४		
३.	सुनसरी)DEOC)	प्र.स.नि.	रमेश बस्नेत	९८४२०५५८९३	९८५२०८८०१५/ ०२५५६५४९४	
		प्र.ह.	अर्जुन कार्की	९८४२४४९१७३		
		स.प्र.ब.ह.	रत्न कार्की	९८४१८५२४६०		
४	धनकुटा)DEOC)	स.प्र.ह.	रामेश्वर चौधरी	९८६२८६१९६१	०२६५२३६३१-	
		प्र.ज.	नकुल खत्रि	९८६२३२३५९८		
५	संखुवासभा)DEOC)	स.प्र.ह.	विकाश गुरुङ	९७४९२०२९२२	०२९५६११३०-	
		प्र.स.ह.	श्रीचन्द साह	९८६२२८७३०९		
६	भोजपुर)DEOC)	स.प्र.ह.	लक्ष्मण श्रेष्ठ	९८४२२६२३८९	०२९४२०४२०-	
		प्रा.प.ज.	बिरेन्द्र प्रधान	९८६१६७०७०२		
७	झापा)DEOC)	प्रा.प.ज.	कृष्ण मण्डल	९७०२०३२५८८/९८१३८५५००८	०२३४५४१२३-	
		स.प्र.ह.	ज्ञान बखड्का.	९७४६८०७५६१		
८	ईलाम)DEOC)	स.प्र.ह.	अरुण बलमपाकी	९८६५१४०७४३	९८५२६३३३९९	
		प्र.ज.	मान सिंह बिक.	९८४७६७४७४८		
९	ताप्लेजुङ्ग)DEOC)	प्र.ब.ह.	अर्पण श्रेष्ठ	९८६२६४९६३५	०२४४६०१३३-	
		स.प्र.ह.	भरत कुचौधरी.	९८४२१८४२७२		
१०	खोटाङ्ग)DEOC)	स.प्र.ह .	जिवन बस्नेत	९८४२२०५३८५	०३६४२०६८१-	
		प्र.ह.	मान बहादुर कार्की	९८४३९९७९४४/९८१५०२४७७९		
११	सोलुखुम्बु)DEOC)	प्र.स.ह.	निश्छल मगर	९८६२१३७९२८/९८१७३२४३०६	०३८५२०५१०-	

		स.प्र.स.ह.	जनक धमला	९८४२९३१६०४		
१२	ओखलढुङ्गा)DEOC)	स.प्र.ह.	रामेश्वर चौधरी	९८६२८६१९६१	०३७५२०७३३-	
		प्र.ज.	शंकर यादव	९७४७२७४७०७		
१३	तेह्रथुम)DEOC)	प्र.ज.	पाण्डप अधिकारी	९८६३७४९९३६	०२६४६०६००- ९८५२०२३५६६	
		स.प्र.ह.	रमेश कुबयक क्षेत्री.	९८६०२४४५३३		
१४	उदयपुर)DEOC(	स.प्र.स.ह.	सुमन थापा	९८४२९५८५५३	०३५४२३७४३-	
		प्र.ह.	राज कुमार तामाङ	९८४२९७५२७९		
१५	पाँचथर	स.प्र.ह.	सोमनाथ दाहाल	९८४०२८८४५६	९८६३९०३४७५	
		प्र.स.ह.	रोशन राई	९८१०५७१४६६		

मदेश प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	**जिल्ला**	**दर्जा**	**नाम थर**	**सम्पर्क नं.**	**कार्यालयको नं.**	**कै.**
१.	मधेश)PEOC)	स.ह.प्र.	रामशरण बुढाथोकि	९८४११०७७८६	९८५४०५८१८४	
		प्र.ह.स.	निरन्जन घिमिरे	९८५४०९०२१९		
		सिपाही	रेशम बि.क.	९८२६६८४६३६		
२.	पर्सा)DEOC)	प्र.ह.	राहुल चौधरी	९८०२५९२५६७	९८५१२७१०८१ ०५१५२२४५०-	
		प्र.ह.	लक्षमी श्रष्ठ	९८६५४०८१६१		
		स.ह.प्र.	बासु भुजेल	९८६०७७५३१४		
३.	बारा)DEOC)	स.ह.प्र.	निरंजन कुमार राय	९८११८१५४५२	०५३५५०१५६-	
		प्र.ह.स.	संजिव दास	९८५५०५६१२१		
४	रौतहट)DEOC)	स.ह.ब.प्र.	हरिराम कार्की	९८४५१९०५२९	०५५५२०४२४-	
		प्र.ज.प्र.	लभ कुमार चौरसिया	९८६२३४४८४२		
५	सर्लाही)DEOC)	स.ह.प्र.	तुल्सीराम थापा	९८४१०१३९३	०४६५२०४७७-	
		प्र.ज.प्र.	गौतम कुमार यादव	९८६६७१५९५३		
६	महोत्तरी)DEOC)	प्र.ह.ब.	सतेन्द्र साह तेलि	९८४४२३७३६१	०४४५२०००५-	
		स.ह.ब.प्र.	गोविन्द प्रसाद आचर्य	९८४४१७३५७१		

७	धनुषा)DEOC)	प्रनि.स.	रवि शंकर सिहं	९८४४०३७७७४	०४१४२०४१७-	
		स.ह.प्र.	प्रकाश आचार्य	९८४२६१२१३८		
८	सिरहा)DEOC)	प्र.नि.स.	नरसिह नारायण यादव	९८४४९३७११९	०३३५२००५५-	
		स.ह.स.प्र.	मनोज कुमार तामाङ	९८४१०४७०२९		
९	ससरी)DEOC(	स.ह.प्र.	सुशिल कुमारराउत	९८०१५७६२०८	०३१५३३७६२-	
		प्रह.स.	सुबाश श्रेष्ठ	९८६०८२८३४८		

बागमती प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	जिल्ला	दर्जा	नाम थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कै.
१.	हेटौडा) PEOC(	प्र.ना.नि.	दिपेन्द्र थापा	९८५५०९०९१७	०५७५२३३८४-	
		स.प्र.ब.ह.	ईन्द्रलाल ढकाल	९८४६१७९६००		
		प्र.ह.	कमल परियार	९८६५०९६०१४		
		स.प्र.ह.	गणेश श्रेष्ठ	९८४१८१५८६९		
२.	मकवानपुर) DEOC(	प्र.स.नि.	राजन प्रतिमिल्सेना.	९८४५२५२७८७	०५७५२४७१२-	
		स.प्र.स.ह.	श्रीकृष्ण न्यौपाने	९८४५९०४६९०		
३.	चितबन) DEOC(	प्र.ह.	सम्झना श्रेष्ठ	९८४५२८९२२६	९८४४२०८८८८	
		प्र.ह.	बैकुण्ठ रेग्मी	९८५५०९०८७५		
		प्युठ	खिमराज चौधरी	९८४४७६८८९९		
		स.प्र.ह.	कृष्णनारायण श्रेष्ठ	९८४५४३४०९९		
४	धादिङ)DEOC(	स.प्र.ह.	उध्दव भट्ट	९८४५१२९००४	०१०५२१४६४-	
		प्र.स.ह.	सुनिता कार्की	९८४२१५०७६१		
५	नुवाकोट)DEOC(	प्र.ह.	राजेन्द्र देवकोटा	९८४५१८५३७४	०१०५६१९३३-	
		स.प्र.स.ह.	राजु तामाङ	९८४८९३८६४८		
		प्र.ज.	आर्या लामिछाने	९८१०१५३०४४		
६	रसुवा)DEOC(	प्र.ह.	राजेस के सी	९८४४१०११०९	०१०५४००१९-	
		स.प्र.स.ह.	श्रीकृष्ण घिमिरे	९८४३०३२२८१		
७	सिन्धुपाल्चोक)DEOC(	स.प्र.ह.	रामकृष्ण घिमिरे	९८४१८५५००४	०११६२-०४७०	

		प्र.स.ह.	दिलिप तामाङ	९८४१००४४३६		
८	काभ्रे) DEOC(	प्र.ह.	सुनिता घिमिरे	९८४३२५०५६७	०११४९०३२०-	
		स.प्र.स.ह.	सुरज प्रसाद मैनाली	९८६०६२३२८३		
		प्र.ज.	साजन दर्जी	९८५१२८७११६		
९	दोलखा)DEOC(	प्र.ज.	मेनुका आले	९८६०८८५०४६	०४९४२१९९०-	
		स.प्र.ज.	पारस तामाङ	९८१०१५४४९७		
१०	रामेछाप)DEOC(	स.प्र.स.ह.	दिनेस पौडेल	९८४४२१४८७९	०४८५४००८८-	
		प्र.स.ह.	गिता महतो	९८४५६२२४१३		
११	सिन्धुली)DEOC(	स.प्र.ब.ह.	रेवति प्र घिमिरे	९८४२९०७७१२	०४७५२१३०९-	
		प्र.ज.	हंसराज गडरिया	९८४७९८३८२५		
१२	प्रदेश गोदाम घर	प्र. स. नी.	सरोज प्रकेसरी .	९८४५०३८९७३		

गण्डकी प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	**जिल्ला**	**दर्जा**	**नाम थर**	**सम्पर्क नं.**	**कार्यालयको नं.**	**कै.**
१.	प्रदेश गण्डकी (PEOC)	प्र.स.नि.	सपना श्रेष्ठ	९८४६१४०९४५	९८५६०१७५४१- (०६१४५७७३३(	
		प्र.ह.	रबिना लोप्चन	९८५६००८६६८		
		स.ह.प्र.	बिबेक कुमाल	९८५६०८५४७०		
		स.प्र.स.ह.	बिमला श्रेष्ठ	९८४६३७४६७८		
२.	गोरखा (DEOC)	स.प्र.ब.ह.	सुमन कुमाल	९८४९५५५०१९	९७४८४३०२००	
		प्र.स.ह.	मान बकुमाल.	९८५७०४२४०३		
३.	तनहुं (DEOC)	प्र.ह.	शुस्मा सिंह	९८४६६१९४४२	०६५५६११६१-	
		स.प्र.स.ह.	दर्गा खत्री	९८६४००६७१९		
४	स्याङजा (DEOC)	स.प्र.ह.	दिपक लम्साल	९८५१२५९९५१	०६३४२००३२-	
		प्र.ह.	पदम थापा	९८५७०९००१९		
५	लम्जुङ (DEOC)	स.प्र.स.ह.	प्रताप बि.क.	९८६४८२२४७५	०६६५२०१३४-	
		प्र.ह.	राममाया माल्बु	९८४९९५९५६१		
६	बाग्लुङ (DEOC)	स.प्र.स.ह.	देबेन्द्र थापा मगर	९८४७७५९५८३	०६८५२२१३१-	

		प्र.ज.	नबिन परियार	९८४८१७७९४५		
७	पर्वत (DEOC)	प्र.स.ह.	सुरेन्द्र खत्री	९८६६०४१४५८	०६७४२११७२-	
		स.प्र.स.ह.	सुवाष जिसी.	९८६५५३२२०४		
८	मुस्ताङ (DEOC)	स.प्र.ह.	प्रेम शर्मा पौडेल	९८४७२१७०५२	९७४६३१२६४०	
		प्र.ज.	खुम बहादुर छहरी	९८६६३९०१०३		
९	मनाङ (DEOC)	स.प्र.स.ह.	महेश भण्डारी	९८६६०५४६२८	०६६५९५७६५-	
१०	म्याग्दी (DEOC)	स.प्र.ह.	थम बहादुर छन्त्याल	९८४४५३४५९७	०६९५२०९९४-	
११	पुर्वी न.प. (DEOC)	स.प्र.ह.	मोहन रायमाझी	९८४७१४६८४०	०७८५९०७९९-	
१२	कास्की (DEOC)	स.प्र.ब.ह.	डिल बआले.	९८०२६६९३१२		
		प्र.ज.	नारायणी न्यौपाने	९८४६६९०५४७		

लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	**जिल्ला**	**दर्जा**	**नाम थर**	**सम्पर्क नं.**	**कार्यालयको नं.**	**कै.**
१.	दाङ (PEOC)	स.ह.ब.प्र.	लोक बहादुर थापा	९८५१२५८०४१	१६६०७१५२०२ ०	
		प्र.ह .	प्रकाश रोका	९८४९२५८१७०		
		स.प्र.ह.	चक्रदेव जोशी	९८४८४४७५४५	०८२५९०४७१-	
२.	रुपन्देही	प्र.ह.	दामोदर भण्डारी	९८४७०१५२७४	९८५७०२०८२०	
		स.प्र.स.ह.	माधव कुमार वाग्ले	९८४४७१३९९०		
३.	अर्घाखाँची	स.प्र.ज.	बाबुराम थापा	९८४७४७४२९३	०७७४२०८७३-	
		प्र.ह.	गंगा जि.सी.	९८४७००४४५६		
४	नवलपरासी पश्चिम	प्र.ह.	बिपना जि.एम.	९८४६४८०५७१	०७८५२०२७३-	
		स.प्र.ह.	राजेश रनाभाट	९८६७१७८०८४	९८६१८८६४८८	
५	पाल्पा	स.ह.स.प्र.	पदम खत्री	९८४९५०८७८५	०७५५२१८९०-	
		प्र.ह.	पदम राना	९८५७०९०१८२		
६	कपिलबस्तु	स.प्र.ब.ह.	होम बहादुर रावत	९८४७८८०४१७	०७६५६०२३०-	
		प्रज.	दिपा थापा	९८६९३०६०८४		
७	बर्दिया	प्र.ह.	टंकध्वज खत्री	९८४८०९०९०६	०८४४२०९९९-	

		स.ह.ब.प्र.	तिलक गाहा	९८६०२६५७९०		
८	प्युठान	सप्रज	अनिल पराजुली	९८४१५८०९३९	०८६४२०२२४-	
		प्रज.	लक्ष्मण चन्द	९८६८६९७७४८		
९	दाङ्ग	प्र.ह.स.	अशोक गिरी	९८४४८८३९८४	०८२५६३५४०-	
		स.प्र.ज.	मिन बहादुर खडका	९८४४९५७६०४		
१०	बाँके	स.प्र.ब.ह.	दिलेन्द्र गिरी	९८६५९२०१७१	०८२५२७०६८-	
		प्र.ज.	ललित थापा	९८६८१५५८९१		
११	रोल्पा	प्र.ह.	हरि बिष्ट	९८४८७५८४७१	०८६४४०११०-	
		स.प्र.ज.	दिपेश रावत	९८४८२६०४८९		
१२	गुल्मी	स.प्र.ब.ह.	हर्क बिष्ट	९८६६५३०८५७	०७९५२११४१-	
		प्र.ह.स.	बासु मरासिनी	९८६७५५२९९९		
१३	रुकुम पूर्व	प्र.नि.स.	नवराज गिरी	९८६७८९९७७३	९७४६९३०९४०	
		प्र.ज.	बल बहादुर मल्ल	९८६८०२२३१६		
		स.प्र.ह .	धन बहादुर बुढाथोकी	९८४७८९५६५४		

कर्णाली प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं

सि.नं.	जिल्ला	दर्जा	नाम थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कै.
१.	कर्णाली (PEOC)	प्र.नि.स.	जित बथापा.	९८५८०९०८४५	०८३५२२५२६-	
		स.ह.प्र.	नगेन्द्र बमल्ल.	९८६८१०३८२२		
		स.ह.स.प्र.	विष्णु अधिकारी	९८५१२५८९९१		
		प्रा.ज.प्र.	सम्झना बस्नेत	९८४५०१९९०४		
२.	सुर्खेत (DEOC)	स.ह.ब.प्र.	लक्ष्मण बैगार	९८०२५१२७०६	०८३५२१३००-	
		प्र.ह.	जनक वली	९८६८००९००१		
३.	दैलेख (DEOC)	स.ज.प्र.	होमनाथ खनाल	९८४४८९८८५२	०८९४१०२३३-	
		प्र.ज.	बिविध जंग सिंह	९८४१८३४००८		

४	जुम्ला (DEOC)	स.ह.स.प्र.	प्रेम बरोकाय .	९८६८१२३०१३	०८७५२०५३०-	
५	जाजरकोट (DEOC)	स.नि.स.प्र.	मान बवली.	९८२५६८२१५०	९७४५२०२८११	
		सप्रसह	टोपेन्द्र बि.सि.	९८४३५२५४५९		
६	रुकुम पश्चिममा (DEOC)	स.ह.प्र.	रोहित बिष्ट	९८४८०९०६१९		
		प्र.ह.स.	गोपाल खड्का	९८६०५२९९६०		
७	डोल्पा (DEOC)	स.ह.स.प्र.	बिरेन्द्र भण्डारी	९८६८११९८९१	०८७ ५५०१५४-	
८	सल्यान (DEOC)	स.ह.प्र.	उदय नेपालि	९८४८३७०७१६	०८८५२००७१-	
		प्रह.स.	मिना सुनार	९८४८१८२०५४		
९	मुगु (DEOC)	स.ह.ब.प्र.	महेन्द्र थापा	९७४५५०००४२		
१०	कालिकोट (DEOC)	प्र.ह.	मणि कृष्ण उपाध्याय	९८४८१७५८१२	०८७४४०१८१-	
		स.ह.स.प्र.	अम्मर बरोकाय.	९८४५७८२८६४		
११	हुम्ला (DEOC)	प्र.नि.स.	भिम बहादुर के.सी.	९८५८०९०३२६	०८७६८००३३-	

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा रहेका PEOC & DEOC हरुमा कार्यरत संचार अप्रेटरहरुको सम्पर्क नं						
सि.नं.	जिल्ला	दर्जा	नाम थर	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कै.
१.	धनगढी (PEOC)	जमदार	हिक्मत बम	९८४८४८३८६३	०९१५२१३२४- ९७६२४७९३२८	
		स.ह.स.प्र.	दल बहादुर साउद	९८४८७६६३३६		
		स.ह.स.प्र.	भिम सिंह भण्डारी	९८४९९३५८५८		
		प्रज.	सुनिता बोगटी	९७४६२५०३१०		
२.	कैलाली (DEOC)	सह.स.प्र.	पुष्कर दाहाल	९७४६५५९०३८	९७६२४७९३३० ०९१५२१७०५-	
		प्र.नि.स.	जनक बहादुर बम	९८६८५६४८४५		
		प्र.ह.स.	दिपक पोखेल	९८४३३७६०१६		
		प्रज.	लक्ष्मि जोशी	९८६३०९०९१३		
३.	कंचनपुर (DEOC)	स.ह.प्र.	बसन्त सिंह धामी	९८६८८२६१४९	०९९५२५२४५- ९७६२४७९३३१	
		प्र.ह.	सुरेन्द्र सिंह धामी	९८६८७८५५९९		
४	डडेल्धुरा (DEOC)	स.ह.प्र.	मोहन राज भट्ट	९८४८६८७४००	०९६४२०७४८- ९७६२४७९३३२	
		प्र.ह.	शान्ति पौडेल	९८६९१५६६८४		
५	अछाम (DEOC)	स.ह.प्र.	नेत्र ढुङ्गाना	९८४८७३९२९०	०९७६२०१३३- ९७६२४७९३३४	
६	बैतडी (DEOC)	स.प्र.स.ह.	नरेन्द्र प्रसाद भट्ट	९८४८५७७३९०	०९५५२०५८2- ९७६२४७९३३५	
७	वझाङ (DEOC)	सह.स.प्र.	चक्र बहादुर कलेल	९८४८५७५२१३	०९२४२१०२५- ९७६२४७९३३6	
८	बाजुरा (DEOC)	प्र.स.ह.	जनक राम पार्की	९८४२२३६३०५	०९७५४१३१४- ९७६२४७९३३७	
९	दार्चुला (DEOC)	प्र.नि.स.	तिलक बहादुर चन्द	९८४८७३७८८६	०९३४२००७८- ९७६२४७९३३८	

अनुसूची ६: विषयगत क्षेत्रको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल	सह नेतृत्व	सम्पर्क फोन	इमेल
१	स्वास्थ्य (Health)	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	९८४१६४२९०३ ९८५१०५४६९९	यशोदा अर्याल महाशाखा प्रमुख स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा aryal.yeshoda@gmail.com डा. समिरकुमार अधिकारी प्रमुख, स्वास्थ्य आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र adhikarispk@gmail.com heocmohp@gmail.com	विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO)	९८०२३००६६४ ९८०१०१००१०	डा. एलिसन गोकोटानो टिम लिड, WHO Health Emergencies gocotanoa@who.int डा. सुवास न्यौपाने NPO-PPM neupanesub@who.int
२	पोषण (Nutrition)	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय	९८५११४७३६१/ ९८४१३२७३६१	लिल विक्रम थापा Thapalila20@gmail.com	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF)	९८५१०८८५६७	अनिरुद्र शर्मा ansharma@unicef.org
३	खानेपानी सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन (WASH)	खानेपानी मन्त्रालय	९८५११२६२४५ ९८५१२४४५२०	तीर्थ खत्री ktiresh@gmail.com; प्रभात श्रेष्ठ shres_prabhat@yahoo.com; 'mows.seiu@gmail.com'	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष (UNICEF)	९८५१२४८२८३	अरिनीता श्रेष्ठ amaskeyshrestha@unicef.org
४	खाद्य सुरक्षा (Food Security)	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	९८५१२४४२३८	सबनम शिवाकोटी shabnam.shivakoti@gmail.com	खाद्या तथा कृषि सँगठन (FAO)	९८५१०९२५८१	बिनोद शाह binod.saha@fao.org
			९८४३५०५६१०	डा. अरूण प्रकाश भट्ट apbhatta@gmail.com	खाद्या तथा कृषि सँगठन (FAO)	९८५११४६३५९	ठाकुर प्रसाद चौहान thakur.chauhan@fao.org
			९८४६६४१४७५	सुजित पौडेल poudelsujit@gmail.com	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	९८५१३७३८८५	हेली अबेरा haile.aberra@wfp.org

५	शिक्षा	शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	९८४१३७९३६९	गौरीशंकर पाण्डे	Save the Children	९८५११६४९०८	लक्ष्मी पौड्यल
		शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र	९८४६२७८७५४	अजुर्न ढकाल	संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष (UNICEF)	९८५१०६४२०७	सविना जोशी
६	बन्दोबस्ती (Emergency Logistic)	गृह मन्त्रालय	९८४१५५८०१०	रमा आचार्य सुबेदी	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	९८५१२२०१२३	रतीन्द्र खत्री ratindra.khatri@wfp.org
७	आपत्कालीन सञ्चार (Emergency Communication)	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	९८४१५२०११५	अनुप नेपाल	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	९८४१६२३७७४	shrawan.shrestha@wfp.org Mr. Shrawan Kumar Shrestha, IT Operation Officer, WFP
८	शीघ्र पुनर्लाभ (Early Recovery)	संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	९८४१२९६९९०	ऋषिराज आचार्य Acharya22005@gmail.com	संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रम	९८५१००७८१६	केदार ढुंगाना Kedar.dhungana@undp.org
९	संरक्षण (Protection)	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय	९८४१४९१२०१	हरि पौडेल hari.poudel@nepal.gov.np	UNFPA UNICEF	९८०१२४७८५७ ९८४१२२०२८९	अलिसा घिमिरे aghimire@unfpa.org राधा गुरुङ rgurung@unicef.org
१०	आपत्कालीन आश्रयस्थल (Emergency Shelter)	सहरी विकास मन्त्रालय, सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग	९८४१२०५४९७ ९८४१३१२७४२	चन्द्रशेखर महतो mahtocs@gmail.com मिरा ज्ञवाली Mgb435@hotmail.com	NRCS IFRC	९८४३५८८३११ ९८५१२१५९४६	मनिष राज तिम्सिना manish.timsina@nrcs.org प्रज्वल आचार्य Prajwal.acharya@ifrc.org

११	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (CCCM)	सहरी विकास मन्त्रालय	९८४१२०५४९७ ९८४१३१२७४२	चन्द्रशेखर महतो mahtocs@gmail.com मिरा ज्ञवाली Mgb435@hotmail.com	International Organizatin of Migration (IOM)	९८०१०८८५६७ ९८०१०२३९८२	जितेन्द्र बोहोरा jbohara@iom.int दिपीना शर्मा रावल dsharma@iom.int

अनुसूची ७: सडक विभाग अन्तर्गत रहेका हेभी इक्युपमेन्टको विवरण

Description of Equipment	HED Itahari		HED Janakpur		HED Hetauda		HED Kathmandu		HED Pokhara		HED Butwal		HED Nepaljung		HED Godawari		No of Total Equipments		
	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Site	Std-by	Total
Backhoe Loader	९	२	६	१	२	४	६	३	५	३	४	१	१२	१	६		५०	१५	६५
Dozer Track		१				१	१	१		१				१			१	५	६
Excavator Track		७		३	१	२	४	२	४	१		५	१	४	४	१	१४	२५	३९
Excavator Wheel						१		१				१	२				२	३	५
Wheel Loader	७	२	७	२	४	४	७	३	५	३	५	३	९	१	८	१	५२	१९	७१
Motro Grader						१											०	१	१
Air Compressor								२									०	२	२
Crane Mounted Truck		१						२		१				१		१	०	६	६
Flat Bed Truck		२		२										१			०	५	५
Mobile Crane								१									०	१	१
Tipper Truck	१	८	३	२	१	४	२	२	३	४		३	१	५	४	२	१५	३०	४५
Transporter		४		२		२	१	१		२		२		२		२	१	१७	१८
Total	१७	२७	१६	१२	८	१९	२१	१८	१७	१५	९	१५	२५	१६	२२	७	१३५	१२९	२६४
Grand Total	४४		२८		२७		३९		३२		२४		४१		२९				

Summary of Deployment:										
Deployed at Site	१३५			Specialized Equipment Deployed	११९		Other Deployed	१६		
Total Equipment Deployed	१२९			Standby	६८		Other Standby	६१		
Total Equipment Deploed:	२६४			Total Specialized Equipment	१८७		Other Total	७७		
Note:										
Specialized Equipment: Dozer Track, Wheel Loader, Backhoe Loader, Excavator Track, Excavator Wheel										
Other Equipments: Truck (Transporter, Crane Mounted, Flat Bed, Tipper), Mobile Crane , Air Compressor										

Federal Road Supervision and Monitoring Office, Itahari(At Present- Damak)

S. N.	**Placement**	**Description of Equipment**	**RD/ Regd. No.**	**Area to be Covered (Includes)**	**Present Location**	Present Condition	**Operator's Name**	**Mobile No.**	**Remarks**
1	Kabeli, Panchthar	Backkhoe Loader	070-031	Mechi Highway(Phidim-Taplejung)	MO Phidim	Running	Devi Shrestha	9806000579	RD, Ilam
2	Mulghat	Wheel Loader	068-131 (Ba.1 Ga 3249)	Mechi Highway(illam-phidim)	MO Phidim	Running	Santosh Rai	9861576616	RD, Ilam
3	RD Ilam	Backkhoe Loader	070-082	Mechi -Highway(Ilam-Phikkal-Pashupatinagar)	HED Itahari	Running	Suresh Kumar Mandal	9810500428	RD, Ilam
4	Mulghat	Wheel Loader	068-122	Kakadvitta -Mawa Section and Charali Chihanedada Road Section	HED Itahari	Running	Gyan Bahadur Rai	9842097071	RD, Damak
5	Chatara-Barahkshetra	Wheel Loader	068-145 (3-01-001 Ga 3821)	Dharan- Bhedetar, Chatara-Barahkshetra	HED Itahari	UR	Shiv Nath Mandal	9842034583	RD, Biratnagar
6	Mulghat	Wheel Loader	068-116	Bhedetar-Mulghat-Dhankuta Sadak	HED Itahari	Running	Niraj Pokhrel	9840585389	RD, Dhankuta
7	Leguwaghat	Backkhoe Loader	070-081	Leguwaghat-Bhojpur-Sadak	HED Itahari	Running	Mohan Prasad Shah	9864096179	RD, Tumlingtar
8	RD, Tumlingtar	Wheel Loader	068-170	tutedeurali -Mude -Chainpur -khandabari-Sadak	HED Itahari	Running	Hem Raj Rai	9813548117	RD, Tumlingtar
9	RD Harkapur	Backkhoe Loader	Ba.1 Ga 2785	Harkapur -Okhaldhunga-patale Sadak	RD Harkapur	Running			RD Harkapur
10	Patale	Wheel Loader	068-162	Patale- Tingala -Sisneribhir- Salleri Sadak	HED Itahari	Running	Chhatrapati Dhungana	9819113060	RD Harkapur

11	Harkapur	Backkhoe Loader	070-080	Harkapur -Hilepani-Halesi Sadak	HED Itahari	UR	Sagar Rai	9741775840	RD Harkapur
12	Phoksingtar	Backkhoe Loader	070-083	Phoksingtar-Diktel Road	HED Itahari	Running	Jeeba Khatri	9845148030	GD RPO
13	HED Itahari	Backkhoe Loader	070-051	Dharan- Bhedetar Road Section	HED Itahari	Running	Dharmendra Thakuri	9849518496	RD Biratnagar
14	Gaighat Bokshe	Wheel Loader	068-156	Gaighat Diktel Sadak	MO Lahan	Running	Shovit Yadav	9842824589	GD RPO
15	Katari,Udaypur	Backkhoe Loader	070-034	Mirchaiya Katari Ghurmi sadak	MO Lahan	Running	Udit Narayan Das	9815751023	MKJRPO
16	Katari, Udaypur	Tipper Truck	Na. 1 Ga.774	Mirchaiya Katari Ghurmi sadak	MO Lahan	Running	Yagya Prasad Pokhrel	9842828426	MKJRPO
17	RD Lahan	Backkhoe Loader	070-050	Lahan -Kadmaha-Gaighat Road	MO Lahan	Running			RD,Lahan
18	HED Itahari	Crane Mounted Truck	114-018 (Ba. 1 Ga 3255)	HED Standby	HED Itahari	Running			
19	HED Itahari	Track Excavator	042-037	HED Standby	HED Itahari	UR			
20	HED Itahari	Track Excavator	042-042 (Ba. 1 Ga 3256)	HED Standby	HED Itahari	UR			
21	HED Itahari	Track Excavator	042-029 (Ba. 1 Ga 2739)	HED Standby	HED Itahari	Running			
22	HED Itahari	Track Excavator	042-027	HED Standby	HED Itahari	UR			
23	HED Itahari	Track Excavator	042-060	HED Standby	Tumlingtar	Running			
24	MO,Lahan	Track Excavator	042-034	MO Lahan Standby	MO Lahan	Running			
25	MO Phidim	Track Excavator	042-040	MO Phidim Standby	MO Phidim	Running			
26	MO Phidim	Wheel Loader	068-142	MO Phidim Standby	MO Phidim	Running			
27	HED Itahari	Wheel Loader	068-105	HED Standby	HED Itahari	Running			
28	HED Itahari	Track Dozer	031-074	HED Standby	HED Itahari	UR			
29	HED Itahari	Backkhoe Loader	070-022	HED Standby	HED Itahari	Running			
30	MO Phidim	Backkhoe Loader	070-027	MO Phidim Standby	MO Phidim	Running			

31	HED Itahari	Tipper Truck	116-420 (Bapi 01-001 Ga 4290)	HED Itahari standby	HED Itahari	Running			
32	MO Phidim	Tipper Truck	Ba. 1 Ga 2477	MO Phidim Standby	MO Phidim	Running			
33	MO Phidim	Tipper Truck	Ba. 1 Ga 2478	MO Phidim Standby	MO Phidim	Running			
34	HED Itahari	Tipper Truck	116-402 (Na. 1 Ga 772)	HED Standby	HED Itahari	Running			
35	HED Itahari	Tipper Truck	116-335 (Ba. 1 Ga 2731)	HED Standby	HED Itahari	Running			
36	HED Itahari	Tipper Truck	116-351(Ba.1. Ga.2845)	HED Standby	HED Itahari	Running			
37	MO,Lahan	Tipper Truck	Ba 1 Ga 2836	MO Lahan Standby	MO Lahan	Running			
38	HED Itahari	Tipper Truck	116-403(Na 1 Ga 773)	HED Standby	HED Itahari	Running			
39	MO,Lahan	Transporter	118-017(Ba.1. Ga.2826)	MO Lahan Standby	MO Lahan	Running			
40	MO Phidim	Transporter	118-023 (Na. 1 Ga 722)	MO Phidim standby	MO Phidim	Running			
41	HED Itahari	Transporter	118-015(Ko 1 Ga 86)	HED Standby	HED Itahari	UR			
42	HED Itahari	Transporter	118-024	HED Standby	HED Itahari	UR			
43	MO,Lahan	Flat Bed Truck	115-080(Ko 1 Ga 32)	MO Lahan Standby	MO Lahan	Running			
44	HED Itahari	Flat Bed Truck	115-103(Ba.1. Ga.3028)	HED Standby	HED Itahari	Running			

Eqipments	**Quantity**
Bachhoe Loader	11
Dozer Track	1
Excavator Track	7
Wheel Loader	9
Crane Mounted Truck	1
Flat Bed Truck	2
Mobile Crane	
Tipper Truck	9
Transporter	4
Total	**44**

Federal Road Supervision and Monitoring Office, Kathmandku

S. N.	Placement	Description of Equipment	RD/ Regd. No.	Area to be Covered (Includes)	Present Location	Present Condition	Operator's Name	Mobile No.	Remarks
1	DRO Chandranigahpur	Back hoe Loader	070-044	Chandranigahpur Sadak	HED Janakpur	Running	MD. Sarfaraj	9864215572	
2	Khurkot	Wheel Loader	068-140	Khurkot Ghurmi section	HED Janakpur	Running	Dev Chandra Yadav	9804836107	
3	Khurkot	Tipper Truck	Ba.1.Ga 3593	Khurkot Ghurmi section	HED Janakpur	Running	Shrawan Kr Chaudhary	9815793228	
4	Diktel	Back hoe Loader	070-033	Jayaramghat, Diktel Chakewa section	HED Janakpur	Running	Murli Prasad Yadav	9842859429	
5	Diktel	Tipper Truck	116-415	Jayaramghat, Diktel Chakewa section	HED Janakpur	Running	Rewati Raman Dutt	9842824981	
6	Dhulikhel Sadak Yojna	Wheel Loader	068-112	Arniko Rajmarg	HED Janakpur	Running	Ram Dinesh Mandal	9844026847	
7	Ilaka police office khurkot	Wheel Loader	068-123	Sindhuli-Ghurmi	MO Mulkot	Running			
8	Madhya pahadi lokmarga,Dorpa camp Khotang	Wheel Loader	068-110	Jayaramghat, Diktel Chakewa section	MO Mulkot	Running			
9	Madhya pahadi lokmarga,Dorpa camp Khotang	Back hoe Loader	070-068	Jayaramghat, Diktel Chakewa section	MO Mulkot	Running			
10	Manthali Camp	Back hoe Loader	070-026	Manthali Ramechap area	MO Mulkot	Running			
11	Manthali Camp	Tata Tipper Truck 909	Baa 1 Ga 2725	Manthali Ramechhap Road Section	MO Mulkot	Running			
12	Khaniya kharka police office	Wheel Loader B.P.		B.P Highway	MO Mulkot	Running			
13	Kamalamai Temple	Wheel Loader B.P.		B.P Highway	Kamalamai Temple	Running			
14	Mamti Khola	Back hoe Loader B.P.		B.P Highway	MO Mulkot	Running			

15	Mulkot	Wheel Loader B.P.		B.P Highway	MO Mulkot	Running			
16	Kalimati	Back hoe Loader B.P.		Kalimati Dhulikhel Khanda	MO Mulkot	Running			
17		Wheel Loader	068-081	HED Standby	HED Janakpur	Running			
18		Wheel Loader	068-135	HED Standby	HED Janakpur	Running			
19		Track Excavator	042-046	HED Standby	HED Janakpur	Running			
20		Track Excavator	042-051	HED Standby	HED Janakpur	Running			
21		Backhoe Loader	070-014	HED Standby	HED Janakpur	Running			
22		Tipper Truck	Ja.1.Ga 296	HED Standby	HED Janakpur	Running			
23		Transporter	Na.1.Ga 722	HED Standby	HED Janakpur	Running			
24		Flat Bed Truck	Ba.1.Ga 2954	HED Standby	HED Janakpur	Running			
25		Tipper Truck	Ba.1.Ga 3584	HED Standby	HED Janakpur	Running			
26		Excavator	042-030	MO Mulkot standby	MO Mulkot	Running			
27		Transport truck	Lu 1 Ga 316	MO Mulkot standby	MO Mulkot	Running			
28		Flat Bed Truck	Ba 1 Ga 3029	MO Mulkot standy	MO Mulkot	Running			

Eqipment	Quantity
Bachhoe Loader	7
Excavator Track	2
Wheel Loader	9
Low bed truck	1
Flat Bed Truck	2
Tipper Truck	5
Transporter	1
Transport truck	1
Total	**28**

S. N.	Placement	Description of Equipment	RD/ Regd. No.	Area to be Covered (Includes)	Present Location	Present Condition	Operator's Name	Mobile No.	Remarks
1	Thingan	Backhoe Loader	070-062	Hetauda to Thingan	Kanti Rajpath	Running	Dipak Sangthan	9849417086	
2	Bisikilo, Mauripul, kerabari	Track Excavator	042-057	Muglin to Narayanghat	Road Div. Bharatpur	Running	Kamlesh Chaudhari	9844320919	
3	Mugling, Panchkilo	Wheel Loader	068-117	Muglin to Narayanghat	Road Div. Bharatpur	Running	Shambhu Baitha	9845515112	
4	Panchkilo, Bhatapur	Wheel Loader	068-147	Kuringtar to Mauwakhola	Fisling	Running	Amar Gurung	9845030232	
5	Road Div. Bharatpur	Tipper Truck	Ba 1 ga 3587	Road Div. Bharatpur	Road Div. Bharatpur	Running			
6	Daman	Wheel Loader	068-137	Bhaise- Daman- Tistung	HED ,Hetauda	Running	Dilmohamad	9845133391	
7	Lothar bhaise	Wheel Loader	068-152	Hetauda-Bhaghjora -Bhaise	RD Hetauda	Running	Basu Dulal	9855076650	
8	Lothar bhaise	Backhoe Loader	070-049	Hetauda to Lother Pathlaiya	RD Hetauda	Running	Anoj Rajbahak	9845382112	
9	HED ,Hetauda	Backhoe Loader	070-048	HED Standby	HED Hetauda	Running	Shambhu Khadaka	9849189126	
10	HED ,Hetauda	Wheel Excavator	044-003	HED Standby	HED Hetauda	Running	Rajkumar Shrestha	9865176922	
11	HED ,Hetauda	Excavator	042 - 047	HED Standby	HED Hetauda	Running	Sury Bdr. Moktan	9841146960	
12	HED ,Hetauda	Grader	055-061	HED Standby	HED Hetauda	Running	Karsang Pakhrin	9848716636	
13	HED ,Hetauda	Wheel Loader	068-133	HED Standby	HED Hetauda	Running			
14	HED ,Hetauda	Wheel Loader	068-160	HED Standby	HED Hetauda	Running			
15	HED ,Hetauda	Wheel Loader	068-130	HED Standby	HED Hetauda	Running			
16	HED ,Hetauda	Backhoe Loader	070-063	HED Standby	HED Hetauda	Running			

17	HED ,Hetauda	Backhoe Loader	070-036	HED Standby	HED Hetauda	Running			
18	HED ,Hetauda	Backhoe Loader	070-037	HED Standby	HED Hetauda	Running			
19	HED ,Hetauda	Excavator	042-064	HED Standby	HED Hetauda	Running			
20	HED ,Hetauda	Loader	068-091	HED Standby	HED Hetauda	Running			
21	HED ,Hetauda	Track Dozer	031-076	HED Standby	HED Hetauda	Running			
22	HED ,Hetauda	Low bed Trailer	Ba 1 Ga 2828	HED Standby	HED Hetauda	Running			
23	HED ,Hetauda	Trailer Tractor	P2- 03-001 Ga 0018	HED Standby	HED Hetauda	Running			
24	HED ,Hetauda	Tipper truck	Na 1 Ga 775	HED Standby	HED Hetauda	Running			
25	HED ,Hetauda	Tipper truck	Ba 1 ga 2720	HED Standby	HED Hetauda	Running			
26	HED ,Hetauda	Tipper truck	Ba 1 Ga 3588	HED Standby	HED Hetauda	Running			
27	HED ,Hetauda	Tipper truck	B 01-001-Ga4288	HED Standby	HED Hetauda	Running			

Eqipment	Quantity
Bachhoe Loader	6
Dozer Track	1
Excavator Track	3
Excavator Wheel	1
Wheel Loader	8
Grader	1
Low Bed Truck	1
Tipper Truck	6
Total	27

Federal Road Supervision and Monitoring Office, Kathmandku

S. N.	Placement	Description of Equipment	RD/Regd No	Area to be covered (Includes)	Present Location	Present Conditi on	Operator's Name	Mobile No.	Remar ks
1	Khadichaur	Wheel Loader Volvo L9G	068-157	Araniko Highway	HED Kathmandu	Runnin g	Nima Tenjen Lama	98511651 71	
2	Bahrabise	Wheel Loader Doosan DL250A	068-151	Araniko Highway	HED Kathmandu	Runnin g	Nabin Prajapati	98603892 84	
3	Bahrabise	Excavator Volvo EC210D	042-055	Araniko Highway	HED Kathmandu	Runnin g	Krishna Majhi	98155634 69	
4	Bahrabise	Excavator Volvo EC210D	042-056	Araniko Highway	HED Kathmandu	Runnin g	Gopilal Kafle	98418449 19	
5	Jure	Track Dozer Komatsu D85ESS2A	031-075	Araniko Highway	HED Kathmandu	Runnin g	Shreedhar Poudel	98493901 06	
6	Naubise	Wheel Loader Kawasaki 70ZIV-II	068-118	Naubise Piplamod TRP (Saat Ghumti)	HED Kathmandu	Runnin g	Sriram Dhanju	98496750 22	
7	Chhapeli Bajar, Lalitpur	Wheel Loader Volvo L9G	068-158	Kanti Rajmarga Sadak Yojana	HED Kathmandu	Runnin g	Jitendra Maharjan	98413777 80	
8	Road Division Kathmandu	Wheel Loader JCB 432ZX	068-109	Road Division Kathmandu	HED Kathmandu	Runnin g	Aman Rai	98439015 85	
9	Road Division Bhaktapur	Back Hoe Loader JCB-3DX	070-030	Road Division Bhaktapur	Road Division Bhaktapur	Runnin g	Suman Das Ulak	98511629 04	
10	Road Division Kathmandu	Back Hoe Loader JCB 4DX	070-017	Road Division Kathmandu	Road Division Kathmandu	Runnin g	Suman Humagain	98417531 11	
11	HED Kathmandu	Back Hoe Loader JCB 3DX	070-064	Road Division Lalitpur	Road Division Lalitpur	Runnin g	Operator of RD Lalitpur		
12	Gajuri, Dhading	Back Hoe Loader JCB 3DX	070-052	Naubise to Gajuri	MO- Nuwakot	Runnin g	Ganesh Baniya	98437529 96	
13	Dhunche	Wheel Loader Hyundai HL757-9S	068-136	Dhunche, Rasuwa	MO- Nuwakot	Runnin g	Shrawan Kr. Kuikel	98414432 48	
14	Gurje Chhahare	Wheel Loader Hyundai HL757-9S	068-144	Chhahare - Gurjbhanjyang	MO- Nuwakot	Runnin g	Hari Sharan Bhujel	98511077 14	
15	Syafrubesi	JCB Excavator JCB 225LC eco+	042-053	Syafrubesi, Rasuwa	MO- Nuwakot	Runnin g	Dinesh Dahal	98511967 12	
16	Grang	Excavator Hyundai/SMART	042-050	Grang, Rasuwa	MO- Nuwakot	Runnin	Prabin Jarka Magar	98499995	

		R220L				g		64	
17	Charikot	Back Hoe Loader JCB 3DX	070-066	Charikot-Jiri Road	Road Division Charikot	Running	Ramesh Subedi	9851000934	
18	Road Division Nuwakot	Mini Tipper Tata 407	Ba 1 Ga 2729	Road Division Nuwakot	MO- Nuwakot	Running	Raju Maharjan	9860431045	
19	Road Division Nuwakot	Tipper Truck Tata 1618LPK	Ba 1 Ga 3589	Road Division Nuwakot	MO- Nuwakot	Running	Purnaman Shrestha	9841384684	
20	Road Division Nuwakot	Transport Truck Tata 2518	Ba 1 Ga 2827	Road Division Nuwakot	MO- Nuwakot	Running	Binod Bohara	9841548622	
21	Road Division Nuwakot	Backhoe Loader JCB 3DX		Tirtire Bhir, Nuwakot	MO- Nuwakot	Running			
22	HED Kathmandu	Air Compressor Atlascopco XA187	017-063	Standby	HED Kathmandu	Running	Karna Bahadur Ale	9869371244	
23	HED Kathmandu	Air Compressor Atlascopco XA76	017-064	Standby	HED Kathmandu	Running			
24	HED Kathmandu	Mobile Crane 40 Ton RT740B	021-008	Standby	HED Kathmandu	Running	Aman Rai	9843901585	
25	HED Kathmandu	Track Dozer Komatsu D53A	031-071	Standby	HED Kathmandu	Running			
26	HED Kathmandu	Excavator Daewoo -220LCV	042-019	Standby	HED Kathmandu	Running			
27	HED Kathmandu	Excavator Hyundai/R215LC-7	042-038	Standby	HED Kathmandu	Running	Muna Shrestha		
28	HED Kathmandu	Wheel Excavator Doosan DX210WA	044-001	Standby	HED Kathmandu	Running	Harisharan Bhujel	9851107714	
29	HED Kathmandu	Wheel Loader Kawasaki 70ZIV	068-064	Standby	HED Kathmandu	Running			
30	HED Kathmandu	Wheel Loader Hyundai HL757-9S	068-143	Standby	HED Kathmandu	Running			
31	HED Kathmandu	Back hoe Loader JCB 3DX	070-023	Standby	HED Kathmandu	Running			
32	HED Kathmandu	Back Hoe Loader JCB 3DX	070-043	Standby	HED Kathmandu	Running			
33	HED Kathmandu	Back Hoe Loader JCB 3DX	070-065	Standby	HED Kathmandu	Running	Shyam Dhital	9841624607	
34	HED Kathmandu	Tipper Truck Tata 909	Ba 1 Ga 2716	Standby	HED Kathmandu	Running		9841236044	
35	HED Kathmandu	Transport Truck Tata 2518C	118-026	Standby	HED Kathmandu	Running	Bishnu Kumar Maharjan	9851214555	

36	HED Kathmandu	Crane Mounted Truck A/L Ecomet 1214	Ba 1 Ga 3254	Standby	HED Kathmandu	Running			
37	HED Kathmandu	Tipper Truck Tata 1618C	Ba 1 Ga 3590	Standby	HED Kathmandu	Running	Babukaji Maharjan	9849189151	
38	MO Nuwakot	Crane Mounted Truck	Ba 1 Ga 1077	Standby	MO Nuwakot	Running	Raju Maharjan	9860431045	
39	Road Division Nuwakot	Wheel Loader JCB 432ZX	068-115	Stand by	MO- Nuwakot	Running	Operator of MO Nuwakot		

Eqipment	Quantity
Bachhoe Loader	9
Dozer Track	2
Excavator Track	6
Excavator Wheel	2
Wheel Loader	10
Air Compressor	2
Crane Mounted Truck	1
Mobile Crane	1
Tipper Truck	4
Transport Truck	2
Total	39

Federal Road Supervision And Monitoring Office, Pokhara

S.N.	Placement	Equipment	RD No./ Regd No.	Area to be covered (includes)	Present Location	Present Condition	Operator's Name	Mobile No.
1	Dumre Besisahar Chame Sadak Yojana, Lamjung	Excavator	042-065	Dumre- Besisahar-Chame Sadak Yojana.	HED Pokhara	Running	Ranjan Mishra	9841158616
2		Wheel Loader	068-148	Dumre- Besisahar-Chame Sadak Yojana.	HED Pokhara	Running	Narayan Giri	9845241027
3		Excavator	042-035	Dumre- Besisahar-Chame Sadak Yojana.	HED Pokhara	Running	Him Bdr. Bhujel	9841380103

4	11 kilo Chhepetar Bhaluswara Barpak Sadak Yojana, Gorkha	Back Hoe Loader	070-038	11 Kilo Chhepetar-Bhaluswara-Barpak-Aarughat Larke Road.	MO Dumre	Running	Chok Bdr. Gurung	9866356177
5		Tripper Truck	Ba. 1.Ga 2833	11 Kilo Chhepetar-Bhaluswara-Barpak-Aarughat Larke Road.	MO Dumre	Running	Ishwor Bdr. Thapa	9841410257
6	DRO Pokhara	Wheel Loader	068-132	Siddhartha Rajmarga (Pokhara Kuvinde Section/Kaski-Parbat Section)	HED Pokhara	Running	Bal Krishna Dhakal	9846477327
7		Wheel Loader	068-154	Siddhartha Rajmarga (Syangja Waling Section)	HED Pokhara	Running	Saugat Rumba	9866091756
8		Tripper Truck	116-413	Siddhartha Rajmarga (Waling Syangja, Mirdi-Kyakmi-Bhimad, Putali Khet-karki Neta-Kusma)	HED Pokhara	Running	Khim Raj Tripathi	9846108594
9		Backhoe Loader	070-055	Siddhartha Rajmarga (Waling-Ramdi Section)	HED Pokhara		Damodar Kafle	9846910888
10	DRO Baglung	Back Hoe Loader (JCB 3DX)	070-028	Maaldhunga-Baglung-Beni Sadak Khanda.	HED Pokhara	Running	Rakshaya Pariyar	9863815790
11	Uttar dakchhin Kaligandaki Koridor (Beni-Jomsom-Korala-Mustang)	Wheel Loader	068-121	Galeswor- Tatopani- Ghasa- Lete Section	HED Pokhara	Running	Damodar Pandey	9851205335
12		Excavator	042-048	Galeswor- Tatopani- Ghasa- Lete Section	HED Pokhara	Running	Lal Nath Dhamala	9842954870
13	DRO Damauli	Wheel Loader	068-166	Mugling Aabukhaireni Section	MO Dumre	Running	Mahesh Tharu	9860696908
14		Back Hoe Loader (JCB 3DX)	070-067	Mugling Aabukhaireni Section	MO Dumre	Running	Jiban Rana Magar	9862019522
15	Pushpa Lal (Madhyapahadi) Rajmarg Yojana,	Tipper Truck	116-412	Palungtar	HED Pokhara	Running	Sher Bahadur B.K.	9846087304
16		Excavator	042-062	Palungtar	MO Dumre	Running	Navaraj Kapadi	9848816904
17		Backhoe Loader	070-054	Palungtar	HED Pokhara	Running	Dal Bdr. Budha	9848005434

	Palungtar.							
18	HED Pokhara	Dozer	031-115	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
19	HED Pokhara	Excavator	042-052	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
20	HED Pokhara	Wheel Loader	068-089	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
21	HED Pokhara	Wheel loader	068-113	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
22	HED Pokhara	Backhoe Loader	070-019	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
23	HED Pokhara	Backhoe Loader	070-057	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
24	HED Pokhara	Crane mounted truck	114-014(Na 1 Jha 702)	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
25	HED Pokhara	Tipper	Ba 01- 001 Ga 4287	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
26	HED Pokhara	Tipper TATA 909	116-326(Ba 1 Ga 2721)	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
27	HED Pokhara	Tipper TATA 909	116-354(Ba 1 Ga 2850)	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
28	HED Pokhara	Transport truck	118-027	Stand by at HED Pokhara	HED Pokhara	Running		
29	MO Dumre	Backhoe Loader	070-045	Standby at MO Dumre	MO Dumre	Running		
30	MO Dumre	Wheel Loader	068-128	Standby at MO Dumre	MO Dumre	Running		
31	MO Dumre	Tipper TATA 909	116-324	Standby at MO Dumre	MO Dumre	Running		
32	MO Dumre	Transport truck	Na 1 ga 446	Standby at MO Dumre	MO Dumre	Running		

Equipment	**Quantity**
Bachhoe Loader	8
Dozer Track	1
Excavator Track	5
Wheel Loader	8
Crane Mounted Truck	1
Tipper Truck	7
Transport truck	2
Total	**32**

Federal Road Supervision And Monitoring Office Pokhara

S.N.	Placement	Description of Equipment	RD/Regd No	Area to be Covered (Includes)	Present Location	Present Condition	Operator	Mobile No	Remarks
1	Thada	Hyundai wheel Loader HL 757-9S	068-138	RD Shivpur,Gorusinghe - Sandhikharka Road	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Ashok K. Bhandari	9847035565	
2	Dhankhola	Kawasaki ZIV loader	068-106	RD Shivpur, MRM Dhankola	HED, Butwal	Running	Sr.Op. Kapil Naupan	9857035453	
3	Patharkot	Tata Hitachi B3.999C 32	070-076	RD Shivpur,Gorusinghe - Sandhikharka Road	HED, Butwal	Running	Op. Sital Bhusal	9867353037	
4	Aryabhanjyang	Hyundai wheel Loader HL757-9S	068-108	RDO Palpa, Aryabhanjyang-Ramdi	HED, Butwal	UR	Op.Shambhu karki	9869211182	
5	Bartung	Kawasaki wheel Loader 70ZIV-2	068-126	DRO Palpa SRM Hiudekhola Ramdi	HED, Butwal	Running	Op. Off. Surendra Karki	9857026076	
6	Arjali	Tata Hitachi B3.999C 32	070-077	DRO Palpa,Tansen, Tamghas Road	HED, Butwal	Running	Madhav Karki	9857044002	
7	Jhumsha	Wheel Loader Doosan	068-149	DRO Palpa SRM Siddhababa-Jhumsa	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Sanjaya Karki	9847341389	
8	RDO, Butwal	Tata Hitachi B3.999C 32	070-078	RDO Butwal, SRM, Pakhapani	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Chiranjibi Devkota	9857077226	
9	Salghandi	Tata Hitachi B3.999C 32	070-074	Salghandi Dhorpatan Project	HED, Butwal	Running	Op. Balkrishna Pandey	984227781	
10	HED, Butwal	Hyundai Excavator R220 LC-8	042-049	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Sr. Op.Govind Pokhrel Op.Bikram Tamang	9847027088-9847315793	
11	HED, Butwal	Kawasaki wheel Loader 70ZIV	068-079	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Aatmaram Dhungana/ Op.Bikram Tamang	9847247245-9847315793	
12	HED, Butwal	Wheel Exavator Doosan 220	044-002	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Jit Bdr. Tharu	9867420787	
13	HED, Butwal	Wheel Loader Doosan	068-154	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Op.Basudev sapkota	9847351422	
14	HED, Butwal	Komatsu Track Dozer	031-079	Standby at HED,	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Sanjaya	9847341389	

		D65 EX-15		Butwal			Karki		
15	HED, Butwal	Valvo Excavator	042-058	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Jit Bahadur Tharu/Op.Bikram Tamang	9867420787/9847 315793	
16	HED, Butwal	Komatshu Excavator PC200	042-024	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Op.Bikram Tamang	9847315793	
17	HED, Butwal	JCB Excavator JS140	042-033	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Sr. Op. Jit Bdr. Tharu	9867420787	
18	HED, Butwal	Hyundai Excavator R215 LC-7	042-039	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	UR	Sr. Op. Jit Bdr. Tharu	9867420787	
19	HED, Butwal	Tata Trailer LPT 2518	118-029	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Krishna bdr. Rokaya	9857048831	
20	HED, Butwal	Tata Trailer/Prima 4923S	Ba1Ga 2829	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Krishna bdr. Rokaya	9857048831	
21	HED, Butwal	Tata Tipper Truck	Na. 1 Ga. 769	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Khimanand Khanal	9869306754	
22	HED, Butwal	Tata Tipper Truck	4230	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Krishna Bdr, Rokaya	9857048832	
23	HED, Butwal	Tata Tipper Truck	Ba 1 Ga 2851	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running	Khimanand Khanal	9869306754	
24	HED, Butwal	Tata Hitachi B3.999C 32	070-075	Standby at HED, Butwal	HED, Butwal	Running			

Eqipment	Quantity
Bachhoe Loader	5
Dozer Track	1
Excavator Track	5
Excavator Wheel	2
Wheel Loader	6
Tipper Truck	3
Trailer	2
Total	24

Federal Road Supervision And Monitoring Office, Surkhet

S.N.	Placement	Discription of Equipment	RD No./Regd No.	Area to be covered	Present Location	Present Condition (Status)	Remarks
1	Buditola Camp	Loader Wheel, Hyundai	068-088	Buditola -Bhasu	HED, Godawari	Under Repair	
2	Sahajpur Camp	Backhoe Loader, JCB	070-042	Sahajpur-Faltude	HED, Godawari	Running	
3	Budhitola	Excavator JCB	042-067	Bhabar Pahiro	HED, Godawari	Under Repair	
4	Godawari Camp	Loader Wheel Volvo	068-165	Godawari-Buditola	HED, Godawari	Running	
5	Buditola Camp	Tipper Truck TATA	Ba.1 Ga 2891	Budhitola	Budhitola	Running	
6	Bhatkanda Camp	Loader Wheel Volvo	068-168	Bhatkada-Gaira-Anarkholi	HED, Hetauda	Running	
7	Budar Camp	Loader Wheel Hyundai	068-139	Budar-Gaira- Faltude	HED Godawari	Under Repair	
8	Kulpate Camp	Backhoe Loader, JCB	070-061	Raduwa-Kulpate-Chaukhutte	Bhatkada Camp	Running	
9	Kulpate Camp	Tipper Truck TATA	Ba.1 Ga 2909	Raduwa-Kulpate-Chaukhutte	Kulpate	Running	
10	Shahu Kharka	Excavator JCB JS140	042-041	Sahukhark	MO Budar	Running	From MO Budar
11	Baldeh	Excavator, Volvo	042-061	Baldeh Bajura	Baldeh	Running	
12	Guigadh	Excavator, Hyundai,	042-045	Guigadh Bajura	Guigadh	Running	
13	RD Sanfe	Backhoe Loader, JCB	070-060	Mangalsen-Chaukhutte	Shanfe Bagar	Under Repair	
14	Baldeh	Wheel Loader Volvo	068-161	Sanfe Bajura	Shanfe Bagar	Under Repair	
15	Sanfe Camp	Tipper Truck TATA	Ba.1 Ga 3585	Acham,Bajura	HED, Godawari	Running	
16	Malikarjun	Loader Wheel Volvo	068-159	Gokule-Darchula	Patan	Under Repair	
17	Patan Camp	Backhoe Loader, JCB	070-073	Patan-Gokule, Patan-Baitadi	Patan	Running	
18	Anarkholi Camp	Backhoe Loader, JCB	070-061	Patan-Khodpe-Dholyamod	RD Kulpate	Running	
19	Patan Camp	Tipper Truck TATA	Ba.1 Ga 3586	Patan Baitadi	Patan	Running	
20	Baghthala Camp	Backhoe Loader, JCB	070-041	Khodpe- Bajhang	Budar	Under Repair	From MO

							Budar
21	Baghthala Camp	Loader Wheel Kawasaki	068-127	Khodpe- Bajhang	Budar	Under Repair	From MO Budar
22	Anarkholi Camp	Loader Wheel Kawasaki	068-119	Anarkholi -Patan	HED Godawari	Running	
23	HED Godawari	Transporter Isuzu CXZ	Na.1 Ga 447	Standby	HED Godawari	Running	
24	HED Godawari	Transporter TATA LPT 2518	Ba.Pra.01001Ga 4232	Standby	HED Godawari	Running	
25	HED Godawari	Tipper Truck TATA 909HD	Ba.1 Ga 2853	Standby	HED Godawari	Under Repair	
26	HED Godawari	Tipper Truck TATA	Ba.1 Ga 2840	Standby	HED Godawari	Under Repair	
27	HED Godawari	Crane Mounted Truck PK6500	Ba.1 Ga 3253	Standby	HED Godawari	Running	
28	HED Godawari	Mini Excavator Wacker Neuson 803	043-008	Standby	HED Godawari	Running	
29	HED Godawari	Loader Wheel Kawasaki	068-125	Standby	HED Godawari	Running	

Equipments	Quantity
Backhoe Loader	6
Excavator Track	5
Wheel Loader	9
Crane Mounted Truck	1
Tipper Truck	6
Transporter	2
Total	29

बेली ब्रिज सम्बन्धि विवरण								
सि.नं.	बेली ब्रिज स्टक रहेको कार्यालय		बेली ब्रिजको विवरण			स्टक संख्या	बाँकी संख्या	कैफियत
	कार्यालय		लम्बाई	चौडाई	Loading Class			
१	संघिय सडक सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन कार्यालय, दमक	स.डि. इलाम	52 मि.					हालै विराटनगरको हेवा खोलामा प्रयोग भएको
२		स.डि. विराटनगर	48 मि.	4.2 मि.		३	१	१ थाना भण्टावारीमा प्रयोग भएको आवश्यक परेमा खोल्न मिल्ने / १ थान इलाममा प्रयोग
३		स.डि. तुम्लिङ्गटार	50मि.	4.2 मि.		१	०	पिखुवा खोल भोजपुरमा प्रयोग रहेको भत्काएर निकाल्न मिल्ने
४		स.डि. लाहान	48 मि.	4.2 मि.		५	२	१ थान भाप्सी खोलामा प्रयोग/२ थान मेलम्ची गएको
५		स.डि. काठमाण्डौ	48 मि.	4.2 मि.		२	१	१ थान धोवी खोला निलो पुलमा प्रयोग
६		स.डि. हेटौडा	48 मि.	4.2 मि.		२	०	सडक डिभिजन जनकपुर लैजाने प्रक्रियामा रहेको
७	संघिय सडक सुपरिवेक्षण तथा	स.डि. पोखरा	48 मि.			१	१	विजयपुर खोलाबाट निकालेर राखेको
			46 मि.			१	०	बेनी जोमसोम कोरोला सडक योजनावाट FRSMO Pokhara हस्तान्तरण हुँदै

	अनुगमन कार्यालय, पोखरा	स.डि. दमौली				१०	०	५ वटा प्रयोग भएको, सडक डिभिजन दमौलीमा रहेको HS 20- 44 चौडाई ४.२ METER Single lane २ सेट मध्ये १ सेट नेपाली सेना मार्फत मेलम्ची पठाईएको।१ सेट मध्ये करिव २८ मिटर बेसीशहर चामे सडक खण्डमा पर्ने घोप्टे खोलको लागि पठाइ बाँकी रहेको Parts हरूको Nut bolt नरहेको ।पुल सेक्टर पोखरावाट तुरतुरे र पालुङ्गटार जोड्ने वेलीवृजका केही पार्टसहरू निकाली बुझीलिएको । अधिकांश पार्टसहरू भौतिक अवस्था काम नलाग्ने, बाङ्गीएको अवस्थामा रहेको । १ सेट सडक डिभिजन जनकपुर लैजाने प्रक्रियामा रहेको
८		स.डि. बुटवल	48 मि.	4.2 मि.		१		तुरिया खोला नवलपरासीमा प्रयोग भएको हाल अन्तै लान सकिने
९		स.डि. शिवपुर	48 मि.	4.2 मि.		३	२	१ थान हिल्सा सिमिकोटमा प्रयोग भएको
१०	संघिय सडक सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन कार्यालय, सुर्खेत	स.डि. नेपालगंज	48 मि.	4.2 मि.		३	२	१ वटा को १२ मि. लगेको सुर्खेतले, २ वटा पुल वाँकी लम्वाई रहेको, १वटा पुलको ३६ मि. लम्वाई बाँकी रहेको
११		स.डि. महेन्द्रनगर	50 मि.	4.2 मि.	AASTO HS 2044	३	३	प्रयोग नभएको, गोदावरी साइटमा रहेको
१२		स.डि. साँफेवगर	48.8 मि.			१		बुढिगंगा नदि पुल, जडंगा, बाजुरामा प्रयोगमा रहेको
			48.8 मि.			१		गोदावरी कैलाली, जगेडामा रहेको बाजुरा जिल्लामा आएको भिषण बाढीले बगाएको बेलीबृज Dismantle गरी हाल गोदावरी, कैलालीमा रहेको

१३	पुल योजना पश्चिम क्षेत्र सेक्टर नं. ४, पाल्पा	कालिगण्डकी नदि पोखरेबगर म्याग्दिमा नयाँ पुल अन्तिम चरणमा कार्य हुदै गरेको र निर्माण पश्चात ५४.८ मि. लम्बाइको बेलि ब्रिज निकाल्न सकिने		३	०	बेनी जोमसोमले प्रयोग गरेको
१४	पुल योजना पश्चिम क्षेत्र सेक्टर नं. ४, पाल्पा	कालिगण्डकि नदि तिपल्याङ म्याग्दिमा नयाँ पुल अन्तिम चरणमा कार्य हुदै गरेको र निर्माण पश्चात ४८.८ मि. लम्बाइको बेलि ब्रिज निकाल्न सकिने				१ थान बाँकी आर्मीलाई दिने तयारी
१५	कालिगण्डकि कोरिडोर बेनि जोमसोम कोरला सडक योजना	राहुघाट खोला गलेश्वर म्याग्दिमा नयाँ पुल अन्तिम चरणमा कार्य हुदै गरेको र निर्माण पश्चात ३६ मि. लम्बाइको बेलि ब्रिज निकाल्न सकिने				प्रयोगमा रहेको

१६	गाईघाट दिक्तेल स.यो.	50 मि.	१		सुन कोशी नदि माथि अस्थायी रूपमा पानीको वहाव घटेपछि मंसिर महिनामा बेलिबृज जाडन गर्ने र पानीको बहाब घटेपटि जेठ महिनामा फुकालेर सोही स्थान नजिक सम्बन्धित नि. व्य. ले नै भण्डार गर्ने । पुल सेक्टर धरानले पुल निर्माण मंसिर मसान्त सम्म गर्ने
१७	कालीगण्डकी कोरिडोर सडक योजना, पाल्पा	30 मि.	२	०	बाग्लुङ्ग, जैमुनी/निर्माण व्यवसायीद्वारा खोला FRSMO पोखरामा स्थानान्तरणको अवस्थामा रहेको
१८	हिल्सा सिमिकोट सडक योजना	50 मि.	१	०	लेप्चे हुम्लामा प्रयोग भएको सडक डिभिजन शिवपरवाट हस्तान्तरण भइ आएको
१९	डुम्रे वेशिसहर चामे सडक योजना	30 मि.	१	०	पुमा खोलामा प्रयोगमा रहेको
		45 मि.	१	०	खुदी खोलामा प्रयोगमा रहेको
		27 मि.	१	०	घोप्टे खोलामा प्रयोगमा रहेको
		24 मि.	१	०	म्यार्दी खोलामा प्रयोगमा रहेको
		15 मि.	१	०	तिमांग खोलामा जिर्ण अवस्थमा संचालनमा रहेको
जम्मा			४९	१२	

अनुसूची ८: सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालमा रहेका महत्वपूर्ण विपद् उद्धार सामग्रीहरूको प्रदेशगत वितरण

सि.नं	सामग्रीको नाम	नं.१ बराह बाहिनी मुख्यालय सुनसरी	विपद् व्यवस्थापन बेस मुलघाट धनकुटा	नं.२ छिन्नमस्ता बाहिनी बर्दिबास महोत्तरी	विपद् व्यवस्थापन बेस निजगढ बारा	नं.३ गढीमाई बाहिनी मुख्यालय चितवन	विपद् व्यवस्थापन बेस खुर्कोट सिन्धुली	विपद् व्यवस्थापन बेस आदमघाट धादिङ	विपद् व्यवस्थापन बेस कुलेखानी	विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटार	नं.४ मुक्तिनाथ बाहिनी पोखरा	पर्वतीय तालिम शिक्षालय मनाङ	नं.२४ गण हे.क्वा.(विपद् उद्धार टिम)	विपद् व्यवस्थापन बेस नारच्याङ म्याग्दी	नं.५ विन्ध्यावासिनी बाहिनी	नं.४२ गण हे.क्वा.(विपद् उद्धार टिम)	विपद् व्यवस्थापन बेस भालुवाङ दाङ	नं.६ महेश्वरी बाहिनी सुर्खेत	विपद् व्यवस्थापन बेस छिन्चे सुर्खेत	नं.७ वैद्यनाथ बाहिनी कैलाली	विपद् व्यवस्थापन बेस डडेल्धुरा	नं.९ पशुपतिनाथ बाहिनी काठमाडौं	नं.२० गण हे.क्वा. (विपद् उद्धार)	जम्मा
Collapsed Structure Search and Rescue																								
1	Petrol Chain Saw	24	2	16	3	13	1	2	0	16	16	0	6	1	29	8	2	4	3	16	2	9	12	185
2	Rotary Rescue Saw	14	2	20	2	10	2	4	1	7	5	0	4	2	16	3	3	3	0	10	2	7	12	129
3	Reciprocating Saw	15	2	15	1	14	2	2	1	17	4	0	6	1	14	7	2	6	1	6	2	16	9	143
4	Electric Chain Saw	12	1	12	2	7	1	6	1	11	6	1	2	1	13	6	2	6	3	8	2	12	5	120
5	Rotary Hammer Drill	15	1	15	1	9	1	1	1	18	4	0	1	1	11	3	1	6	3	6	2	14	7	121
6	Hydraulic hand operated Combi tool	6	1	3	1	5	1	1	1	2	2	0	3	0	4	1	1	1	1	4	1	0	1	40
7	Chipping Hammer (Demolition)	11	1	8	0	6	0	0	0	18	1	0	6	1	0	4	0	0	2	8	0	10	13	89
8	Circular Saw	1	0	1	0	3	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	2	1	15
9	Ventilation Duct	1	0	1	0	2	0	0	0	6	1	0	3	0	0	1	0	0	0	1	0	3	1	20
11	Generator	2	1	1	0	7	0	0	1	12	0	0	1	0	1	3	0	0	0	1	0	8	1	39

12	Come Along	4	0	4	0	3	0	0	0	14	1	0	2	1	0	2	0	0	0	4	0	14	2	**51**
13	Crowbar	19	0	18	0	30	0	0	2	17	14	0	3	1	21	5	5	0	4	26	0	9	0	**174**
14	Bolt Cutter	14	1	14	0	21	1	1	1	10	20	1	7	1	3	11	3	4	4	11	1	32	8	**169**
15	Safety Goggles	70	0	60	0	5	0	0	0	50	0	0	50	0	0	40	0	0	1	6	0	50	100	**432**
16	Axe with Rubber Handle	13	3	4	0	4	0	0	0	8	4	0	2	0	20	4	0	0	0	13	0	12	4	**91**
17	Hammer	38	1	9	0	10	0	0	3	37	5	0	7	0	1	3	2	0	0	6	0	28	16	**166**
18	Helogin/Searh Light	18	0	5	0	7	0	0	0	10	19	0	3	0	19	2	0	0	0	3	0	14	8	**108**
19	Hydralic Bottle Jack	3	2	3	0	9	0	0	0	16	1	0	3	0	1	4	0	0	0	5	0	15	1	**63**
20	Adjustable Wrench	19	0	0	0	4	0	0	0	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	3	1	**35**
21	Pipe Wrench	2	0	4	0	2	0	0	1	3	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	3	0	**18**
22	Slidding Ladder	15	1	8	0	4	0	0	0	7	10	0	5	0	6	0	1	1	1	5	0	3	9	**76**
23	Safety Helmet	407	29	306	0	60	0	0	10	320	109	0	246	5	91	278	73	0	7	305	0	189	0	**2435**
24	Hydraulic Cutter	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	**4**
25	Stretcher	36	4	37	2	20	2	2	2	6	30	0	13	3	29	2	12	9	2	30	2	4	0	**247**
26	Back Board	6	0	5	0	7	0	0	1	18	3	0	3	0	1	4	0	0	2	6	0	1	2	**59**
27	Thermal Imazine Camera	1	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	**9**
28	Life Detector (Snake Eye)	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	3	**13**
29	Rader Search Scan Camera	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**1**
30	Quake Alaram	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	**7**
Water Rescue Equipment																								
1	Rescu Raft	14	1	21	1	4	1	1	1	14	4	0	3	0	13	3	1	2	1	8	1	0	2	**96**
2	Motor Boat	4	0	6	0	1	0	0	0	5	0	0	3	0	6	1	1	1	0	3	0	0	1	**32**
3	Life Jacket	715	43	1011	29	0	3	3	15	1	102	0	40	0	476	85	104	78	23	475	74	76	60	**3413**
4	Rescue Throw Bag	63	10	158	7	175	10	16	3	130	23	0	20	0	80	29	10	21	5	66	2	31	5	**864**
5	Rafting	20	12	71	10	14	3	10	13	87	19	0	15	3	13	0	4	2	7	28	0	0	8	**339**

	Helmet																						
6	Life Bouy	15	0	107	0	24	0	10	0	35	0	0	5	0	2	0	0	0	0	19	0	0	0	217
	Fire Fighting Equipment																							
1	Self Contained Breathing Apparatus with Oxygen Cylinder	7	0	8	0	7	1	7	0	8	0	0	5	0	2	4	0	3	1	4	0	10	7	74
2	Fire Blanket	58	2	29	0	4	2	8	2	29	10	0	3	0	20	2	2	15	2	16	2	14	0	220
3	Back Fire Pump	12	0	4	0	9	0	0	6	4	8	0	0	1	22	0	1	1	1	16	1	3	0	89
4	Portable Fire Pump	2	0	1	0	1	0	1	2	1	2	0	1	0	0	0	2	1	0	1	0	0	1	16
5	Fire Boot	86	10	36	0	10	2	40	12	36	3	0	105	1	4	0	2	13	10	25	0	90	7	492
6	Fire Helmet	56	1	28	0	8	2	40	2	28	15	0	6	1	27	15	2	2	1	2	2	29	23	290
7	Fire Safety Glasses	22	0	6	0	0	2	2	2	6	1	0	0	1	0	0	2	2	0	2	2	6	4	60
8	Gas Mask Without Oxygen	22	0	59	0	5	2	0	2	59	1	0	5	1	0	2	2	2	0	2	2	10	0	176
9	Fire Suit	27	1	44	0	50	2	4	2	44	17	0	7	1	13	7	2	18	5	5	2	20	20	291
10	Fire Ball	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	41
11	Fire Rope	3	0	3	0	0	0	2	0	3	1	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	6	3	25
12	Breathing Masks with filter	2	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
13	Fire Axe	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	7
14	Multi Gas Detector	2	0	2	0	3	0	2	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
15	Fire Rope Ladder	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
16	Fire Swatter	18	0	0	0	52	0	17	10	0	67	0	10	2	37	0	0	34	0	23	0	23	0	293
17	Fire Rake	32	0	3	0	30	0	0	10	3	51	0	0	2	26	0	12	16	0	31	0	14	0	230
18	Fire Beater	17	0	0	0	12	0	0	2	0	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	61
19	Fire Rake Hoe	###	0	2	0	31	0	12	10	2	38	0	3	2	15	0	10	2	0	32	0	11	0	###
	Rope Rescue Equipment																							
1	Static Rope	28	1	14	2	12	1	25	1	14	10	4	5	0	1	10	2	9	2	20	0	8	5	174
2	Dynamic Rope	11	1	11	0	7	1	17	1	11	5	3	2	1	7	2	2	7	1	13	3	3	8	117

3	Rock Helmet	69	0	22	0	12	4	75	8	22	1	0	27	1	3	0	0	19	10	0	0	22	0	**295**
4	Tape Silling/Pursic	15	0	18	0	27	1	70	0	18	10	0	0	2	3	0	0	8	5	35	0	0	32	**244**
5	Pulley (Small/Big)	2	0	4	0	22	2	40	2	4	8	0	11	1	1	12	2	6	3	15	0	6	23	**164**
6	Jammer	32	2	15	0	28	0	46	0	15	14	4	8	4	11	5	2	13	7	33	1	16	16	**272**
7	Mitten	42	0	8	0	15	0	39	15	8	23	5	14	3	12	7	2	20	5	36	0	17	13	**284**
8	Seat Harness	64	3	26	0	24	2	24	0	26	25	4	8	2	10	3	4	28	5	35	0	27	8	**328**
9	Cheast Harness	16	2	9	0	19	0	35	0	9	2	0	6	0	1	2	0	4	5	6	0	7	7	**130**
10	Combine Harness	0	0	3	0	8	0	85	3	3	3	0	4	0	0	2	0	2	2	3	0	12	6	**136**
11	Figure 8 Carabinner	51	2	42	5	36	2	85	2	42	20	4	12	2	45	14	3	34	10	37	0	29	14	**491**
12	Auto lock Carabinner	40	0	17	0	11	0	55	3	17	23	6	18	3	4	2	5	23	0	25	0	4	30	**286**
13	Screw Carabinner	18	0	23	0	58	0	127	5	23	24	0	62	7	0	0	3	0	0	80	0	9	22	**461**
14	Plain Carabineer	10	0	32	0	33	0	112	0	32	4	0	3	0	20	2	0	0	0	6	0	3	2	**259**
15	Rock Hammer	2	0	5	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	6	0	**20**
16	Rock Shoe	1	0	1	0	0	0	27	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	30	2	**64**

अनुसूची ९: गोदाम सफ्टवेयरमा रहेका विपद् उद्धार/राहत सामग्रीको विवरण

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
1	**Bagmati**	**87673**	**104**
2	**Lutheran World Federation (LWF) Nepal**	**1093**	**6**
3	Kitchen set	135	1
4	Shelter Tool Kit	75	1
5	Tarpaulin	855	1
6	Tent	22	1
7	Water containers	6	2

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
8	**Ministry of Home Affairs**	**8213**	**22**
9	Bucket	2300	4
10	Mosquito repellent/net	270	1
11	Rope	357	2
12	Sleeping mat	864	3
13	Sleping mat	148	1
14	Tarpaulin	1409	6
15	Tarpulin	595	1
16	Tent	2270	4
17	**National Disaster Risk Reduction Management Authority (NDRRMA)**	**3755**	**5**
18	Mosquito repellent/net	755	3
19	Tarpaulin	700	1
20	Tent	2300	1
21	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**33735**	**10**
22	Blanket	4200	1
23	Bucket	990	1
24	Hygiene & Dignity Kits	1227	2
25	Hygiene Materials	1029	1
26	Kitchen set	1617	1
27	Mosquito repellent/net	2000	1
28	Rope	5409	1
29	Sleeping mat	263	1
30	Tarpaulin	17000	1
31	**Save the Children**	**18273**	**39**
32	Blanket	2000	1
33	Hygiene & Dignity Kits	4631	8
34	Kitchen set	1150	3
35	Medical kit/device	8	1
36	Mosquito repellent/net	1005	2
37	Rope	2150	6

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
38	Shelter Kit	1967	4
39	Shelter Tool Kit	1750	1
40	Tarpaulin	3539	9
41	Tent	71	3
42	Water containers	2	1
43	**United Nations Children's Fund (UNICEF)**	**10279**	**13**
44	Blanket	1000	2
45	Bucket	7014	3
46	Hygiene & Dignity Kits	1250	1
47	Medical kit/device	28	2
48	Tarpaulin	987	5
49	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**12325**	**9**
50	Hygiene & Dignity Kits	9055	2
51	Mosquito repellent/net	1936	1
52	Shelter Tool Kit	14	2
53	Sleeping mat	105	1
54	Tarpaulin	1200	1
55	Tent	15	2
56	**Gandaki**	**6439**	**8**
57	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**6439**	**8**
58	Blanket	177	1
59	Health kit/device	1164	1
60	Hygiene & Dignity Kits	1430	2
61	Kitchen set	512	1
62	Mosquito repellent/net	1342	1
63	Rope	655	1
64	Tarpaulin	1159	1
65	**Karnali**	**3375**	**14**
66	**Ministry of Home Affairs**	**246**	**8**
67	Blanket	50	1

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
68	Rope	100	2
69	Sleeping mat	45	1
70	Tarpaulin	51	4
71	**Ministry of Internal Affairs and Law, Karnali Province**	**4**	**1**
72	Sleeping mat	4	1
73	**Plan International Nepal**	**500**	**3**
74	Hygiene & Dignity Kits	200	2
75	Kitchen set	300	1
76	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**2625**	**1**
77	Hygiene & Dignity Kits	2625	1
80	**Koshi**	**19408**	**26**
81	**Ministry of Home Affairs**	**500**	**1**
82	Tent	500	1
83	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**16710**	**21**
84	Blanket	725	2
85	Bucket	5622	2
86	Household kits and other Items	485	1
87	Hygiene & Dignity Kits	306	3
88	Hygiene Materials	271	1
89	Kitchen set	363	2
90	Medical kit/device	108	1
91	Mosquito repellent/net	710	2
92	Rope	2680	2
93	Sleeping mat	3030	3
94	Tarpaulin	2410	2
95	**Save the Children**	**1098**	**1**
96	Shelter Kit	1098	1
97	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**1100**	**3**
98	Hygiene & Dignity Kits	500	1
99	Mosquito repellent/net	400	1

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
100	Tarpaulin	200	1
101	**Lumbini**	**32181**	**96**
102	**District Administration Office, Banke**	**3200**	**2**
103	Blanket	1200	1
104	Sleeping mat	2000	1
105	**Ministry of Home Affairs**	**1802**	**19**
106	Blanket	100	1
107	Mosquito repellent/net	300	2
108	Rope	104	3
109	Tarpaulin	699	10
110	Tent	599	3
111	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**8098**	**17**
112	Blanket	1317	2
113	Bucket	364	2
114	Hygiene & Dignity Kits	67	1
115	Hygiene Materials	271	2
116	Kitchen set	495	2
117	Medical kit/device	329	1
118	Mosquito repellent/net	3030	2
119	Rope	199	1
120	Sleeping mat	218	2
121	Tarpaulin	1808	2
122	**Save the Children**	**5679**	**21**
123	Blanket	510	1
124	Hygiene & Dignity Kits	1563	6
125	Kitchen set	400	2
126	Mosquito repellent/net	1000	1
127	Rope	811	3
128	Shelter Kit	589	3
129	Shelter Tool Kit	200	1

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
130	Tarpaulin	603	3
131	Tent	3	1
132	**United Nations Children's Fund (UNICEF)**	**12909**	**32**
133	Blanket	1864	4
134	Bucket	5309	11
135	Hygiene & Dignity Kits	2465	5
136	School/ Play kits	465	2
137	Tarpaulin	2806	10
138	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**493**	**5**
139	Hygiene & Dignity Kits	283	1
140	Mosquito repellent/net	2	1
141	Shelter Tool Kit	6	1
142	Tarpaulin	200	1
143	Tent	2	1
146	**Madhesh**	**39611**	**82**
147	**Ministry of Home Affairs**	**2999**	**11**
148	Mosquito repellent/net	200	1
149	Rope	152	2
150	Tarpaulin	757	4
151	Tent	1890	4
152	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**11529**	**7**
153	Blanket	397	1
154	Bucket	1609	1
155	Kitchen set	1237	1
156	Mosquito repellent/net	925	1
157	Rope	2627	1
158	Sleeping mat	1825	1
159	Tarpaulin	2909	1
160	**Plan International Nepal**	**500**	**3**
161	Hygiene & Dignity Kits	200	2

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
162	Kitchen set	300	1
163	**Save the Children**	**14880**	**45**
164	Blanket	286	3
165	Hygiene & Dignity Kits	2309	10
166	Kitchen set	1700	5
167	Mosquito repellent/net	3653	4
168	Rope	2684	5
169	Shelter Kit	1595	8
170	Tarpaulin	2642	8
171	Tent	11	2
172	**United Nations Children's Fund (UNICEF)**	**8924**	**13**
173	Blanket	1400	2
174	Bucket	4305	5
175	Hygiene & Dignity Kits	1994	3
176	Tarpaulin	1225	3
177	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**779**	**3**
178	Hygiene & Dignity Kits	180	1
179	Mosquito repellent/net	502	1
180	Tarpaulin	97	1
181	**Sudurpaschim**	**13400**	**48**
182	**CARE Nepal**	**442**	**3**
183	Hygiene & Dignity Kits	37	1
184	Mosquito repellent/net	200	1
185	Sleeping mat	205	1
186	**Ministry of Home Affairs**	**1457**	**13**
187	Blanket	100	1
188	Mosquito repellent/net	130	1
189	Rope	152	2
190	Sleeping mat	100	1
191	Tarpaulin	457	5

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
192	Tent	518	3
193	**Nepal Red Cross Society (NRCS)**	**8058**	**7**
194	Blanket	508	1
195	Hygiene & Dignity Kits	430	2
196	Kitchen set	194	1
197	Mosquito repellent/net	3178	1
198	Rope	1917	1
199	Tarpaulin	1831	1
200	**Provincial Health Logistics Management Center, SudhurPaschim Province**	**721**	**6**
201	Medica kit/device	109	1
202	Medical device/kit	1	1
203	Medical kit/device	611	4
204	**Save the Children**	**2093**	**13**
205	Blanket	15	1
206	Hygiene & Dignity Kits	354	3
207	Kitchen set	200	1
208	Rope	600	3
209	Shelter Kit	274	2
210	Shelter Tool Kit	50	1
211	Tarpaulin	600	2
212	**United Nations Population Fund (UNFPA)**	**629**	**6**
213	Hygiene & Dignity Kits	225	1
214	Mosquito repellent/net	314	1
215	Shelter Tool Kit	7	2
216	Sleeping mat	80	1
217	Tarpaulin	3	1
219	**District Administration Office, Banke**	**150**	**2**
220	Tent	150	2
221	**Ministry of Home Affairs**	**192**	**1**
222	Tent	192	1

S.No.	Description (Province, Agency and Items)	Quantity	No of unit (Set/Piece/Rol/Meter)
223	**Grand Total**	**202087**	**378**

अनुसूची १०: आपत्कालीन प्रतिकार्य कोष

केन्द्र, प्रदेश तथा जिल्ला तहमा रहेका विभिन्न विपद् व्यवस्थापन कोषमा देहाय बमोजिम रकम मौज्दात रहेको छ।

प्रधानमन्त्री दैवि प्रकोप सहायता कोष १ अर्ब रुपैयाँ						
विपद् व्यवस्थापन कोष १ अर्ब ६७ करोड रुपैयाँ						
प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष						
कोशी प्रदेश ६ करोड १९ लाख	मधेश प्रदेश ११ करोड ८३ लाख	बागमती प्रदेश ६ करोड १९ लाख	गण्डकी प्रदेश ३०करोड ७३ लाख	लुम्बिनी प्रदेश ६ करोड ५६ लाख	कर्णाली प्रदेश ६ करोड ८२ लाख	सुदूरपश्चिम प्रदेश १४ करोड ९२ लाख
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष						
ताप्लेजुङ १,४९२,२३२	सप्तरी ५४,२००,०००	दोलखा २८,०२३,४८९	गोरखा ३,६४५,९४३	परासी १,२६६,५६१	सुर्खेत ९,५८८,४८०	कैलाली ३८,७३२,२४४
पाँचथर ३,०२०,९६८	सिराह ४,६८५,८८८	रामेछाप ३०००००	लमजुङ २७३,२६२	रुपन्देही १,५०७,२१९	सल्यान २०,०२९,६३१	कंचनपुर ३,११०,८५६
इलाम ३,८२०,१८७	धनुषा	सिन्धुली १९७,२१२	तनहुँ १,६१३,०९१	कपिलवस्तु २,१७२,०००	रुकूम पश्चिम ४६०,६६६,४९३	डडेल्धुरा ३,१५५,०००
झापा १२,८९३,७५७	महोत्तरी २४,७७१,०००	रसुवा १,०२९,६२१	नवलपुर २,५२५,०८४	पाल्पा ४,९४७,७३४	जाजरकोट ५६६,१९५	डोटी ५४३,५१५
मोरङ	सर्लाही ३६,५५३,९४६	नुवाकोट १,०३३,१९७	स्याङ्जा ५९६,०००	गुल्मी २,०००,०००	दैलेख ८१२,१००	बैतडी १०,२००,०००
सुनसरी १,८११,७३१	रौतहट १६४,३३१,८४९	सिन्धुपाल्चोक १,५०५,१७८	कास्की ७८७,०००	अर्घाखाँची ८००,०००	कालिकोट २४,०९९,८६६	अछाम ११,८४६,३७७
धनकुटा ५६०,४५५	बारा ४१,०२६,४०५	काभ्रेपलाञ्चोक १७,६५०,७५१	मनाङ ७,३००,०००	दाङ १६७,९४३	जुम्ला १,०००,०००	बझाङ १११४५०८९८

तेह्रथुम १,५२५,८४२	पर्सा ८,९७१,८४२.१४	भक्तपुर २,७४५,१३३	पर्वत १,७४०,८००	बाँके ९,२३४,७८३	डोल्पा ९९३,०००	बाजुरा १,५३४,०००
संखुवासभा २०४९७९०		काठमांडौ १६,५९१,७८४	बाग्लुङ १,४८१,८६३	बर्दिया	मुगु ६१९,०००	दार्चुला १,६७२,४५२
भोजपुर ६१९,०९४		ललितपुर ५२,६७५,०३५	म्याग्दी ७६५,८२०	प्यूठान	हुम्ला २,०९४,६८०	
उदयपुर १२९८५७१		मकवानपुर ९५०,८९०	मुस्ताङ ७,३००,०००	रोल्पा १५९३०७		
खोटाङ १,७८१,५००		चितवन ६९०,०००		रुकुम पूर्व १,५९२,९६०		
सोलुखुम्बु १,०५३,६३८		धादिङ ४७८,३२१				
ओदलढुंगा ४५४९७१८						
स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति (४४० स्थानिय तहको एकमुष्ट) मा हाल मौज्दात २ अर्ब १ करोड						

अनुसूची ११: प्रतिकार्यको निमित्त अत्यावस्यक राहत सामग्री

मनसुनजन्य विपद्को दौरान प्रभावित हुनसक्ने केस लोडको कम्तीमा १०% प्रभावितलाई प्रभावकारी ढंगबाट राहत व्यवस्थापन गर्न निम्नानुसार सामग्रीको सम्बन्धित निकायहरुले तत्काल व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखिएको।

अत्यावश्यक सामग्री	केस लोडको १०% जनसंख्यालाई राहत उपलब्ध गराउन हाल मौज्दात र नपुग सामग्री														कुल जम्मा	आवश्यक संख्या	नपुग
	कोशी ५०००० व्यक्ति ११३०० परिवार		मधेश ४३००० व्यक्ति ९८०० परिवार		बागमती १४६००व्यक्ति ३४०० परिवार		गण्डकी ११००० व्यक्ति २५०० परिवार		लुम्बिनी ३३६०० व्यक्ति ७७०० परिवार		कर्णाली ५१०० व्यक्ति १२०० परिवार		सुदूरपश्चिम २३३०० व्यक्ति ५४०० परिवार				
Tarpaulin	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	मौज्दात	नपुग	४९,७४२	३३,२९९	१६,४४३
	२,६१०	८,६९०	७,६३०	२,१७०	२६,२८५	-	११५९	१,३४१	६,११६	१,५८४	५१	१,१४९	२,८९१	२,५०९			

Tent	५००	१०,८००	१,९०१	७,८९९	४,६७८	-	-	२,५००	६०४	७,०९६	-	१,२००	५१८	४,८८२	८,२०१	२६,०७६	**३४,२७७**
Shelter Kit	५,४९०	५,८१०	४९७	९,३०३	३,६४९	-	-	२,५००	४९५	७,२०५	-	१,२००	१८२	५,२२०	१०,३१३	२०,९२५	**३१,२३८**
Sleeping bag	-	५०,०००	-	४३,०००	८२६	१३,७७४	-	११,०००	२,०००	३१,६००	४५	५,०५५	१८०	२३,१२०	३,०५१	१,७४,४९८	**१,७७,५४९**
Blanket	७२५	४९,२७५	२,०८३	४०,९१७	८,७०६	५,८९४	१७७	१०,८२३	४,९९१	२८,६०९	५०	५,०५०	६२३	२२,६७७	१७,३५५	१,४५,८९०	**१,६३,२४५**
Kitchen set	३६३	१०,९३७	३,२३७	६,५६३	२,९०२	४९८	५१२	१,९८९	८९५	६,८०५	३००	९००	३९४	५,००६	८,६०३	२४,०९५	**३२,६९८**
Mosquito Repellant Net	१,११०	४८,८९०	४,३५५	३८,६४५	५,९६६	८,६३४	१३४२	९,६५८	४,३३२	३,३६८	-	५,१००	३,८२२	१९,४७८	२०,९२७	१,१२,८४६	**१,३३,७७३**
Sleeping Mat	३,०३०	४६,९७०	१,८२५	४१,१७५	१,२३२	१३,३६८	-	११,०००	२,२१८	३१,३८२	४९	५,०५१	३८५	२२,९१५	८,७३९	१,६४,२२२	**१,७१,८६१**
Water Purifier	-	७९,१००	२,१००	६६,५००	१,८५०	२१,९५०	-	१७,५००	१,५००	५२,४००	-	८,४००	-	३७,८००	६,५००	२,७०,१५०	**२,८३,६५०**
Temporary Toilet accessories	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१,१०,०००	७०,६००	**१,८०,६००**